

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 60 korona. Félévre 34 korona.
Negyedévre 9 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyenlő részletekben és előlekek 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztőhelyi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 22.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 733. Kiadóhivatal 700.

Az utolsó stáció felé

Írta: Dr. Kmetz Károly.

Budapest, május 2.

A koalíciós átmeneti időszaknak két kritikus kérdése van még hátra, tudniillik a tisztizetések kérdése és a bankkérdés.

A tisztizetések kérdésében ugyancsak enyhül a krízis, mivel hogy az osztrákok, ha nem is érdemben, legalább is a terminusban engedékenyeknek mutatkoznak és így megszűnik az a bántó látszat, mintha a tisztizetésemelés kérdésében a magyar törvényhozás, illetőleg a magyar delegáció osztrák nyomásnak, presszióknak és fenyegetésnek engedne. Érdemben a delegáció többsége már a múlt ülészakban sem zárkózott el a tisztizetésemelés elől, csak a függetlenségi kisebbség hangsúlyozta ott a katonai vívmányokat, mint elengedhetetlen feltételt; az pedig éppen csak szórványosan hangzott föl, ami lényeg, hogy a tisztizetéssel ráérünk mindaddig, míg a polgári tisztviselők minden csoportja eléri legalább azt a javadalmazást, amit most a tisztiek élveznek.

Ha a magyar delegációban többség-

ben maradnak a következő ülészakon a 67-es pártok, ami csakis a függetlenségi önmegtagadásával történhetik, úgy minden valószínűség szerint keresztülmegy ott a tisztizetésemelés olyképp, hogy a jövő év elejétől lépjen hatályba. A hadügyi kormányzat ezzel nagyon is meg lehet majd elégedve, mert az igazság az, hogy a nemzet közvéleménye nem tartja még soron lévőnek a tisztizetésemelést és a függetlenségi párt, ha közvetlenül az országgyűlésen történne a kérdés eldöntése, aligha meg nem tagadná azt az emelést a katonai problémák megoldatlansága mián.

A másik kritikus kérdést, t. i. a közös bank vagy nemzeti bank kérdését ugyancsak szintén sikerül fenyegető alakjából kivetkőztetni, a halasztással. Ha egyszer az általános választójogi reform tető alatt lesz, a jelen országgyűlés felett rövidesen megkondítható a halálharang és nem lesz ideje a bankkérdés törvényhozási elintézésére, hanem marad az a jövő országgyűlésre, amely ki tudja mily többséget juttat uralomra.

A bankkérdésben csak úgy lehetne biztosítani a függetlenségi párt álláspontjának diadalát, ha az általános választó-

jogi törvények letárgyalása előtt döntene a magyar törvényhozás. Ha a függetlenségi párt nem akarja, hogy a bankkérdésben kicsuszszék alóla a gyékény, okvetlenül szükséges, hogy lehetőleg még ez évben törvénybe iktatassa az önálló nemzeti bankot.

Tisztizetés és bankkérdés kritikus jellegének elenyésztetése esetén csendesen érünk az utolsó stációhoz: az általános választási reformhoz.

Nagy és rendszeres törvényhozási műnek kell ennek lennie, mely önmagában is teljesen elégséges munkát ad az őszi és téli szezonnak.

Valószínű, hogy ez a reform az arany középutat meg fogja találni; legalább Andrássy személyisége és államférfiúi belátása erre a várakozásra jogosít.

Ugy véljük, hogy sem a tulságosan radikális, sem a tulságosan konzervatív, sem a tulságosan sovínisztikus irány nem jut érvényre e nagy alkotmányépítési műben, hanem számot vet az az immár vissza nem szorítható nemzeti haladásnak minden irányu kívánalmaival. Csak az a kívánatos, hogy a részletekben konziliáns legyen majd a kormány és ne zárkózzék el indokolt módosítási követ-

Carmen lugubre.

Írta: Bede Jób.

Amikor délután híre futott a városban a törvényszéki szenzációnak, hogy egy világhírű porbe beszólott irányító véleménynyel a törvényszéki elnök, az emberek megdöbbenek. A kényelmesebb polgárok, vagy urak és inyenczek csak a jövő héten akartak elmenni a Polónyi-Lengyel tárgyalásra s ime szétfutnak Budapesten a gyors hírvivők, hogy Zsitvay Leó, az elnök, ki akarja békíteni a halálra szánt ellenfeleket és hogy emiatt talán a holnapi szép májusi vasárnapon mindennek vége van. Ahogy a híreket halljuk, megállunk és nem tudjuk, mire gondoljunk: komédia az egész világ és csak egy okos ember van, ez a sokat tapasztalt törvényszéki bíró, avagy a budapesti kabaret-dívat elfoglalta végre a tárgyalási termet is, ahol Schwarcz esküdt ur átugorja a barriert és bezaladva a cirikuszk köröndébe, elkiáltja:

— Polónyi s Lengyel testvérek, béküljenek ki!

Azt mondja a gazdám, hogy a publikum részére érdekes lenne, ha pár vonásban megrajzolnám e nagy jelenet főszereplőit. Polónyit, Lengyelt és talán még Zsitvayt. Érdemes gondolkodni felőle. De mi legyen e rajz alaptónusa. Csak a sirató-énekek hangulatát választhatom. Az emberek ismeréséből szerzett tapasztalatok mintha

elföldelnének, betakarnának és a napfénytől elválasztanának egy szép virágos kertet.

Polónyi Géza . . . Mindig nagy ellenzéki ember volt, a mióta ismerem. Ellenzéki a régi Ugron-pártban, amikor abba tartozott. Nyugtalan. Minden embernek a dolga iránt, meg a szándéka iránt érdeklődő. Fűrésző. Gyakvó. Reggel, ha felkelt, már a legújabb híreket kutatta. Mindenkitől azt kérdezte, hogy mit tud, mint hallott. Nagy embertől, kis embertől egyaránt és pedig kérdezési módjával mindegyiknek az egyéniségéhez alkalmazkodva. A nagyoknak a gyengéjét tapogatta, a kisebbeket megölelte, a szűkölködőket biztatta, a parvenükkel elment sétálni. Ellenzéki volt egy lélekben, mert a mióta a sorsa irigyeltté vált vagyoni jóléte miatt, barátaiban nem bízott és ellenségei ellen folytonosan védekezett. De kétségtelenül csodálni kellett óriási munkaerejét és rendkívüli tudását. Minden napra meg volt a programja. Az ügyvédi irodájában három óra alatt többet végzett, mint az együgyűek három esztendő alatt. Tudniillik, ami a bevételekkel járó munkát illeti. Azelőtt egy órával és azontul legalább egy óráig a pereket tanulmányozta, az adatokat gyűjtötte, az iratokat szerkesztette, írt, diktált, rendelkezett. Aki évek hosszú során át így besztja az idejét, hogy két órai munka után olyan három órai kövcskezzék, melyet a pénzbeszedés tesz változatossá, az ugye-bár okvetlen gazdag emberré válik. De a nap többi órái ezenkívül megmaradtak részére, hogy az ugynevezett köz-

életben szerepeljen. Országos ügyekben, pártügyekben és városiakban. Ha az ember más dolgai iránt nem érdeklődött, Polónyitól minden kérdésben olyan részletes, beható és nagy magyarázatokat kaphatott, hogy igen nagyon meg lehetett elégedve, sőt bizonyos büszkeséget érzett, amikor tapasztalta, hogy a leghíresebb ügyvéd, ki minden percét aranyra válthatja, neki, az egyszerű zsnalasztának egy fél óráig, vagy akár egy óráig és másfél óráig magyaráz közjogi dolgokat, beszél leleplezéseket és elmond esetleg kulissza-titkokat, avagy csak éppen megvilágítja, mondjuk, az önálló vámterület kilátásait. Mindezt ingyen, kérem. Elgondoljuk, hogy ennyi idői beszélgetésért minő ügyvédi honorárium járna neki egy peres féltől. S ha a képviselőházban felszólal, három óra hosszat beszél ideális dolgokról, melyek egy krajczárt sem hoznak. Hónapokig vezet obstrukciót, hogy megbuktasson egy miniszterelnököt, holott akkor bizonyára legmerészebb álmaiban sem álmodhatta, hogy ő azután bársonyszékben ülhesen. Előrenyomul egy csodálatos akaraterő, munkabírás és zseniális elme. Szvengálizál hatalmas államiériákat. Irányítja őket, vagy behálózza. Befolyása alatt vergődnek. De öt óra kor hazamegy, mert az irodában akkor vannak az elszámolások. Este nyolcz órakor meg odaül patriarchálisan a családi asztalhoz, mely olyan, mint egy falusi ház asztala. A hírlapokat félreteszi és kedves egyszerűséggel megáldott feleségével, bájos leányával és korán férfias erejűvé fejlett

lések teljesítése elől, mert ellenesetben az egész nagy reform sorsa közbeeső krízisek által kétségessé válhatik, kormányválság vagy éppenséggel országgyűlésfeloszlátás elé juthatunk; így az utolsó stáció közvetlen közelében érheti kisiklás és felfordulás veszedelme az országgyűlés és nemzeti kormány szekerét.

Budapest, május 2.

A soproni nyelvrendelet. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter tegnap déli tizenkét órára a képviselőházba értekezletre hívta össze a függetlenségi párt több tagját, különösen azokat, akik az ismeretes soproni nyelvrendelet miatt elégtelenkedtek. Az értekezleten résztvettek Csizmadia Endre, Mérey Lajos, Kmety Károly, Kállay Tamás, gróf Batthyány Tivadar, Szász Zsombor, Éber Antal, Fenyvesi Soma, Baross János és Ugron Gábor. Gróf Andrássy Gyula igen részletesen ismertette a maga álláspontját ebben a kérdésben és világos okfejtéssel még azokat is sikerült megnyugtatnia, akik a belügyminiszter döntésével jogi szempontból nem értettek egyet. Különösen politikai szempontjai, a melyeket államférfiai bölcseséggel világított meg, voltak olyan meggyőzőek, hogy minden aggodalmaskodó kénytelen volt meghajolni előttük. A belügyminiszter előadását hosszabb vita követte, amelyben az értekezletnek valamennyi résztvevője fölszólt. Az eszmecsere két óra hosszat tartott és teljes egyértelműséggel azzal végződött, hogy ez az ügy elintézettnek tekinthető. Gróf Andrássy Gyula az értekezleten megállapított formában fog válaszolni báró Bánffy Dezső interpellációjára és ezt a választ a függetlenségi párt keddi értekezletén fogja ismertetni. Kétségtelen, hogy a tegnapi tanácskozás után a függetlenségi párt plenuma is egyhangulag hozzá fog járulni gróf Andrássy Gyula fejtegetéseéhez.

Kossuth Ferencz Nagyperkátán. Nagyperkátá város szobrát emelt Kossuth Lajos emlékének. A

fiával elkölti a vacsorát, bőven töltve poharába a könnyű borból, majd az erősebből és otthoni életének e derűs perceibe az első szomorúsága akkor következik, amikor feltárlják a turós csuszát s ő nem vehet belőle:

— Ezt már nekem nem szabad enni.

Aztán mégis, amikor mindnyájan elpihennek, ő még ébren marad. Egy félig telt üveg szilvórium van előtte s a mellett dolgozik néha a hajnali órákig. Minő fizikum kellett ahhoz, hogy kibírja e munkát s már délelőtt a legnagyobb fontosságú dolgokban járjon, embereket kapacitáljon, információkat szerezzen és ő maga még többeket informáljon.

Agitálni, csoportokat és tömegeket megmozgatni, eszmékért lelkesedni és a nemzeti idealizmusért küzdeni.

Igy láthattuk Polónyi Gézát, örvendvén, hogy érdekes dolgokat tudhatunk meg tőle, amelyek megérték a pár hatost, amit a konflis és a portás kapott.

Am a perspektiva hiányos maradt mindaddig, amíg a mostani főtárgyalási tudósításokból nem olvashattuk, hogy mi minden más közügy volt az ő keze alatt. Hogy amikor a nemzeti elmentállás idején mi mindennap boldogan el voltunk rá szánva, hogy börtönt kapunk gondolatunk közlése miatt és nem lesz kenyerünk, amikor kiszabadulunk, akkor előjáró nagy hivatalnokok nyugdíjasok, vagyonosak, állásuk miatt reszkettek és a vezérférfiu odaszóltak egyhez:

szobrót holnap délelőtt leplezik le nagy ünnepség keretében, melyen Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter is meg fog jelenni több függetlenségi párti képviselő kíséretében. Kossuth Ferencz és kísérete a keleti pályaudvarról vasárnap reggel 8 óra 20 perczkor indul és még vasárnap este visszatér a fővárosba.

A képviselőház bizottságainak megalakulása. A képviselőház bizottságainak nagyrésze a tegnapi és a mai nap folyamán alakult meg. A megejtett választások eredménye a következő: Az igazságügyi bizottság elnöke Holló Lajos lett, jegyzője Heinrich Antal. Kérvényi bizottság: elnök Hrabovszky Guido, jegyző Moskovics Iván. Naplóbíró bizottság: elnök Kacs Kovics Géza, jegyző Török Ferencz. Védő bizottság: elnök Thaly Kálmán, jegyző Bakonyi Samu. Közigazgatási bizottság: elnök Hammersberg László, jegyző Horváth József (marosújvári). Közgazdasági bizottság: elnök gróf Batthyány Tivadar, jegyző Tutsek Sándor. Földmívelésügyi bizottság: elnök Papp Elek, jegyző Justh János. Munkásügyi bizottság: elnök Giesswein Sándor, jegyző Fábry Károly. Vízügyi bizottság: elnök gróf Karácsonyi Jenő, jegyző Szabó Károly. Bankbizottság: elnök gróf Batthyány Tivadar, jegyző Éber Antal, előadó Holló Lajos. Ezenkívül már a képviselőház legutóbbi ülésén megválasztották az összeérhetetlenségi állandó bizottság vezetőjét. A bizottság elnöke Gaál Sándor lett, elnökhelyettes gróf Batthyány József, jegyző Hellebronth Géza. Az osztályok közül a következők alakultak meg: I. osztály elnök Balogh Ernő, jegyző Kecske-méthy István. II. osztály elnök Szentiványi Árpád, jegyző Csóthy Géza. IV. osztály elnök Bernáth Béla, jegyző Csizmadia Endre. V. osztály elnök Barabás Béla, jegyző Baross János. IX. osztály elnök Fenyvesi Soma, jegyző Szász József.

Erdély az önálló bankért. Több országgyűlési képviselő ma este Erdélybe utazott, hogy a Tordán vasárnap megtartandó nagygyűlésen résztvegyen. A nagygyűlés a város főterén tartatik meg, ahol az önálló magyar nemzeti bank ügyében hoznak határozatot. Ugyancsak vasárnap leplezik le Kossuth Lajosnak arcképeit is, melyet a város festetett meg a közgyűlési terem számára. A tordai gyűlésen

— Jánoskám, hogy leszünk a Gschwindtgyárral, a kisajátításal?

A hazának és nemzetnek szolgálatot tenni, melyen tisztelt közvélemény és a közvélemény balek munkásai, jól jegyezzétek meg magatoknak, tiszteletreméltó nagy hivatás, de eközben ne tessék elszalasztani semmi alkalmat a pénzszerzésre, nagy pénzszerzésre és minél több pénzszerzésre. Reális élet. Szolgálni a hazát és nemzetet, de jól és bőven gondoskodni saját magáról, amit aztán aként lehet meghatározni, hogy szereti a családját.

Valamiféle idealizmus ravatalánál mégis meg kell szólnia a temetési éneknek.

Aztán jön egy egészen ifjú ember, aki még az ügyvédi vizsgát se tette le akkor. Megbuktat a maga portáján egy ellenfelet, aki dugszagdag mánás és bekerül a parlamentbe. Első beszédéről azt gondolják: Ez egy márczius tizenötödiki ifjusági szónok. Szokványosan báznak el vele. Lekiesnylik. Tömzsi, erős szervezetű, keményfejű fiú. Nyitott szemmel nézelődik. Figyeli Polónyit. A parlamenti harcban a kitartást, az előretörékvést és az ellenfélnek való kellemetlenkedést okvetlen tőle tanulja. Ez Lengyel Zoltán. Fellépése, első pillanatra, ahogy helyet akar szorítani magának, ellenszenves. Az arczán állandóan valami kihívóan gunyos mosoly van. De erős. Amikor már mindenki kidől, akkor ő még helytáll, sőt mintha akkor kapna új erőre. Időközben leteszi az ügyvédi vizsgát és irodát nyit. Látni, hogy a parlamenti agitáción kívül sajtóra

Holló Lajos, a függetlenségi párt alelnöke, Papp Elek, Fenyvesi Soma, Vertán Endre és más országgyűlési képviselők is résztvesznek.

A nyitrai megyei főispán beiktatása. Nyitráról jelentik, hogy gróf Wilczek Frigyes nyitrai megyei főispán beiktatása május hó 11-én lesz, amikor is a vármegye rendkívüli közgyűlést tart, melyet ünnepélyes istentisztelet előz meg.

A kápolnai választás. Egerből jelentik: Hevesmegye központi választmánya a kápolnai képviselőválasztás napját május 16-ára tűzte ki. Küldöttségi elnökök: dr. Vass János és Bakonyi Ignác, választási elnök: dr. Rátvay Géza. A balpárt elhatározta, hogy Macki Emil függetlenségi jelölttel szemben Ragó Faustot lépteti fel.

Az adókiivetés rendezése. Félhivatalosan jelentik: A III. osztályu kereseti adóra vonatkozólag közölt adójavaslatok ellen több oldalról az a panasz merült fel, hogy azokban az eddiginél sokkal magasabb adó hozatik javaslatba. Az adókiivetés előkészítésével megbízott közegek azzal indokolják ezt, hogy az adó a házbér alapján számított minimális tételekkel hozott javaslatba, de mivel a házbérek emelkedtek, az ezek alapján számított minimális adó is nagyobb az eddiginél. Azt hozzák továbbá fel, hogy ők nem voltak jogosítva a minimális tételnél kisebb adóösszeget javaslatba hozni, sőt hogy az adókiivetési bizottságok sem szállhatnak a minimális tételeken alul, mert ez a jog törvényeink szerint csak a felsőlámlási bizottságot s a harmadfokban ítélkező közigazgatási bíróságot illeti meg. Miután a főpolgármester is informálta e tekintetben a kormányt, tegnap, pénteken délelőtt a pénzügyminiszternél a főpolgármester és a fővárosi adófelügyelő közreműködésével értekezlet tartott, amelyen a pénzügyminiszter utasította a fővárosi adófelügyelőt, hogy az adókiivető bizottságok tárgyalásainak megkezdését május 4-éről halaszsa el, referenseinek közreműködésével az adókiivetési javaslatokat újból vizsgálja át és azokban az esetekben, amelyekben egyéb alapos ok nélkül a házbér emelkedése miatt tettek az eddiginél magasabb adóra javaslatot, ezt szállítsák le, mert a házbér emelkedése inkább apasztólag hat a jövedelemre, az adó emelésének indokát tehát nem képezheti. A törvényt sem úgy értelmezte a pénzügyminiszter, hogy a házbér alapján fejlesztett minimális adónál kisebb összegre ne lehetne javaslatot tenni. Igaz ugyan, hogy a kiivetésnél a leszállítás csak a felsőlámlási bizottságot s a bíróságot illeti meg, de a

van szükség. Nem szerezhet magának lapot, hát maga ír. És egy ugyanazon időben megtanulja a politikát, a harcmodorral együtt és ugyanakkor megtanul írni. Ellenségei gunyosan emlegetik, hogy második Kossuth Lajos akar lenni. Ő ellenben mosolyog, harcol, támad, vérig bosszantja az ellenfelet, a helyén áll, nem akar eltávozni és gróf Khuen Héderváry kétségbeesetten mondja a maga bizalmasainak:

— Ezt a Lengyel Zoltánt vegyétek meg, bármennyibe kerüljön is, mert nem bírom nézni, ahogy itt szemben áll és mosolyog.

Csakhogy Lengyel Zoltánt nem lehet megvenni. Bár nem volt gazdag, de független volt mindig. Semmiféle passziót nem engedett meg magának, se kártyát, se dorbézolást, se szerelmi kalandokat, mert feltette magában, hogy adósságot nem csinál és idegeit megóvjá a veszedelmektől. Hídeg vízbe ugrott minden reggel és azután hadakozott estig. Hovatovább mind komolyabban számba kellett venni s lassankint, akik azelőtt csak egy oldalvást néztek rá, már keresték, hogy kezet szorítsanak vele.

— Becsületes ember — mondották — ritka példány. Egy férfiú, aki a politikában is becsületes.

Már látni, hogy előkelő pozícióban levő férfiak igen szívesen állanak vele szóba s a puritánok a maguk körébe tartozónak itélik. És ekkor elhatározza, hogy elpusztítja Polónyit. Tán nem egészen a maga ötletéből. Akadhattak, akik beléje diktálták e feladatot szent köteles-

pénzügyi közegek javaslatuk megtételénél lefelé korlátozva nincsenek s annyival indokoltabb már eleve kisebb javaslatot tenni, mert a sok felszólalásnak csak így vehető eleje. Magasabb adójavaslat az eddiginél csak ott fog tétetni, ahol a lakbértől eltekintve, az adózó kereseti viszonyai ezt valóban indokoltá teszik. Itt is figyelmeztetve lettek a pénzügyi közegek, hogy a kiadott általános rendeletnek megfelelőleg a rohamos emeléstől még indokoltság esetében is tartózkodjanak.

A kormány az államtisztviselőkért

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, május 2.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma vette tárgyalás alá az újra beterjesztett költségvetést. Az első felszólaló Wekerle Sándor miniszterelnök volt, aki beszédében ugyancsak kellemes meglepetést szerzett az államtisztviselőknek a díjnokoknak és szolgáknak. Kilenczedszázötvenkoronával kérte a költségvetés fölemelését, hogy az államtisztviselők, altisztek és szolgák lakbéréit rendezhesse és hogy a díjnokok és napidíjas szolgák anyagi helyzetét javíthassa. Meglepetésszerűen jött ez a fizetésrendezés, amelyet különben a függetlenségi párt mindig sürgetett.

A pénzügyi bizottság eme nevezetes üléséről tudósításunk a következő:

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma Széll Kálmán elnöklésével ülést tartott.

Wekerle miniszterelnök előadta azokat a változtatásokat, amelyek az 1908. évi költségvetési előirányzatban a pénzügyi bizottság előző tárgyalásain elfogadott tétellekkel szemben szükségessé válnak. Tekintettel arra, hogy a közösügyi kiadásokat a delegációk azóta megállapították, ezek teljes összegükkel beállítandók a költségvetésbe, ami összesen 9,272.605 korona többkiadást jelent, aminek ellensúlyozására az államadósságok szükséglete, tekintettel arra, hogy a költségvetési előirányzat összeállításával számításba vett emisszió mindeztől még nem következett, megfelelően csökkenthető. Ezenfelül kéri, hogy a pénzügyi tárca központi igazgatásának átmeneti kiadásai között megfelelő összeg vétessék fel arra, hogy az 1893. IV. t.-cz. hatálya alá eső állami

tisztviselők, altisztek és szolgák lakpénzei az idei év utolsó negyedétől kezdve megfelelően rendezhetők legyenek és hogy rendeztessék ez időtől fogva a díjnokok helyzete is. Az állami tisztviselők, altisztek és szolgák Budapestén és Fiumében olyan lakpénzeket kapnának, mint a megfelelő állásban lévő államvasuti alkalmazottak, vidéken a budapesti lakpénzek 90, 80, 70, 60, 50 és 40 százaléka adatnék ki a tiz évről tiz évre megújítandó puhatolások alapján megállapítandó tényleges lakbérének megfelelően. A díjnokok napidíja Budapestén az első évben 2 korona 60 fillérben, azután 3 koronában állapíthatnák meg, úgy, hogy a maximális napidíj férődíjnokoknak Budapestén 5 korona, vidéken magasabb lakbérosztályban sorozott helyeken 4 korona 50 fillér, másutt 4 korona, női díjnokoknál 4 korona 20 fillér, 4 korona, illetve 3 korona 70 fillér lenne husz évi szolgálat után. Az eddigi szolgálat beszámíttatik. Rendezendő a díjnokok nyugdíjigénye is. A mai 200 korona nyugdíj helyett a díjnok tiz év után 400 korona, azután évente 20 korona, 40 évi szolgálat után tehát 1000 korona nyugdíjat kapna. Az özvegyi nyugdíj a díjnoki nyugdíj fele; a nevelési járulék atyátlán árváknál az özvegyi nyugdíj egyhated része, szülőitlen árváknál egynegyed része lenne. Temetkezési járulék a férj, illetve atya halála esetén 120 korona. — Ezenfelül rendezni óhajtja a kormány a napibéres szolgák helyzetét is. De erre nem kér külön hitelt, remélvén, hogy ez a többszükséglet az eddigi költségvetési hitelekkel fedezhető lesz. A napibéres szolgák napibérének minimuma Budapestén és Fiumében 2 korona 50 fillér, másutt a vidéken 2 korona. Öt évi szolgálat után 2 korona 90 fillér, vidéken 2 korona 40 fillér. További öt év múlva 3 korona 20 fillér, illetve 2 korona 70 fillér. Az eddigi szolgálat az első öt év szempontjából beszámíttatik. Egy évig állandóan szolgáló napibéres szolga olyan ruhailetményt fog kapni, mint a rendes szolga. Ezenfelül gondoskodni fog a kormány, hogy ha rendes szolgálói állás jut üresedésbe és igazolványos altiszt arra nem pályázik, napibéres szolga neveztesse ki és hogy a napibéres szolgák száma fokozatosan apasztassék.

Szebeny Antal, Rátkay László, gróf Thorotzkay Miklós, Buzáth Ferenc és Haviár Dániel képviselők hozzászólása után

a miniszter bejelenti, hogy a pénzügyi tisztviselők státusát az 1909-ik évi költségvetésben miképpen akarja rendezni és részletesen előadja, hogy a különböző fizetési osztályokban, az egyes szolgálati ágakban hány tisztviselői állás lesz rendszeresítve. Szebeny Antal felemlíti az adófizető bizottságok összeállítását,

a miniszterelnök óv attól, hogy azt pártszempontból ítéljék meg. Az a fő, hogy ahhoz értő egyének legyenek az adófizető bizottságokban. Politikai szempontokat az adminisztrációba bevinni nem enged. Az adókivető bizottsági előadók teljes tárgyilagossággal fognak eljárni. Panaszok merültek fel az adójavaslatok ellen. A miniszterelnök ezeknek tárgyalását függőben tartotta. Meg kell állapítani, hogy csak igen kevesen adnak adóvallomást s így a törvény szerint az ugynevezett minimális tételleknél a lakbér veendő alapul és mivel ez emelkedett, emelkedtek a javaslatok is. 7—800 tétel van, ahol fenn tartja az emelkedett javaslatot, mert indokolt, de ott sem akar rohamos emelést. Viszont megengedi, hogy a minimális tételen aluli javaslatok tétessenek ott, ahol az emelkedő javaslat csak a házbérek emelkedésére van alapítva. Ennek megfelelően revidéaltatja a javaslatokat.

A pénzügyi bizottság ezután elhatározta, hogy az 1908-iki költségvetést az előzőleg már elhatározott módosításokkal és a miniszterelnök most előadott javaslataival kiegészítve, a képviselőháznak elfogadásra ajánlja.

A függetlenségi pártkörben, ahol hol ma este igen mozgalmas volt az élet, nagy meglepéssel és általános tesszéssel beszéltek Wekerle Sándor miniszterelnöknek a pénzügyi bizottságban tett javaslatáról, amelyben az állam polgári alkalmazottai lakbérének rendezése, továbbá a díjnokok és napidíjas hivatalos szolgák anyagi helyzetének szánálásáról gondoskodik.

Gróf Batthyány Tivadar, aki az állami alkalmazottak különböző szervezeteinek vezére és aki a függetlenségi párt támogatásával első sorban szorgalmazta ezeknek a nagy szociális feladatoknak a megoldását, részletesen ismertette a kormány javaslatát. Kiemelte, hogy a függetlenségi és 48-as párt már régebbi idő óta, de különösen a nemzeti küzdelmek idején kilátásba helyezte az állam polgári alkalmazottai anyagi helyzetének fokozatos rendezését, miért is, amióta a kormányt támogató többséggé vált, állandóan szorgalmazta programja ezen részének fokozatos megvalósítását. Sorrendben először meghozta az államvasuti fizetésrendezést, amely, habár vannak is még kiegészítésre szoruló hiányai, évi 16 millióval emelte a vasutasok illetményeit s ennek kap-

ségnek. Háboru nélkül nincs élet, ezt ő maga is vallotta. Rombolás nélkül nincs építés. Hatalmasokat le kell dönteni, hogy új hatalmasságok következhesse. Akik Polónyit gyűlölték, mindenestre felhasználták Lengyel Zoltán harczoló kedvét, friss erejét, bátorságát.

Igy következett el a rettenetes személyi üldözés, olyan, hogy az ember néha csak a látásába is beleszédült, mintha az arénában egy bikaóriásnak a halálra hajszozásának nézője lenne.

Kegyetlen tusa... Élet-halál harcz.

És ekkor a birói széken oldalt dülve egy öreg magyar ur szelid nyugodalommal, böles komolysággal azt mondja:

— Talán ki lehetne békülni...

Kibékülni? ... Igen. Mert azt mondja:

— Mind a kettő még jó szolgálatot tehet a hazának és a nemzetnek...

Az öreg ur, Zsitvay Leó, a törvénytárs elnök. Egy hatalmas ember, aki „a hazából és a nemzetből” semmi anyagi hasznot nem szerzett. Bölcsesége és tudása révén esetleg megérdemelte volna, hogy Szilágyi Dezső után igazságügyminiszter legyen. Talán legalább annyira, mint Fabinyi Teofil, Erdély Sándor, Plósz Sándor, Polónyi Géza, vagy Lengyel Zoltán... talán, mondom, ámbár Lengyel Zoltán se az még.

Megszólal és a világ csodálkozik, oda van a szenzáció döbbenetétől a város, a falu, az ország. Miért tette? Hogyan tette? Hogy jöjjenek el a szép májusi napon kibékülve,

És aztán folytassák, ahol abbahagyták... tegyenek „a hazának és a nemzetnek jó szolgálatot.”

Valahogyan úgy érezzük, hogy az igazi nagy embernek, az egyszerűnek és puritánnak hideg ítélete is benne lenne e kijelentésben.

Bizonyosan tudnia kellett Zsitvay Leónak, hogy most már a Lengyel Zoltán ügyvédi irodája is kitünően „megy”. És akárcsak azt is mondaná:

— Ugyan, az Isten áldja meg, hát nem sajnálják az urak itt pocskolni drága idejüket.

Az anomalák.

Irta: Nógrádi László.

(Utánnemelés után.)

A ködös decemberi reggelen dideregve ment nagy csomó könyvével a csöpp Kereth Péter az iskolába. Megdermedt ujjacskáival szorosan fogta a könyvet, meg-megállt s különös gonddal igazította meg a keménytáblás latin diárium-füzetet, nehogy kicsusszék a többi közül. Ebben voltak beírva az anomalák, a latin rendhagyó igék. Nap-nap mellett gyarapodott a számuk, ijesztően teltek a diárium lapjai a rettenetes szókkal, melyeken a szegény Kereth Péter eszé sehogyse tudott eligazodni.

Messze, a széles utca végén, már látszott a gimnázium komor épülete. Nagy, kopasz falával úgy gubbasztott a szürke ködben, mint egy ugrásra kész förtelmes szörnyeteg. Kereth Péter, amint meglátta, összerázódott. Ott a kin, a gyötrellem helye, a lélek kinzó börtöne. Rettenete-

sen kezdett fájni, apró lábacskaival nem lépkedett már szaporán. A félelem nehéz bilincsei neheztedek rá, lassan, lábát húzva csoszogott tovább az utca kövezetén.

Haza gondolt. Édesanyjának csókja ott égett még ajkán, szelid tekintete ott lebegett előtte, hallotta még apjának bizató hangját: Ne félj Peti, bátran Peti. Látta kis testvéreit, kik apró puha kezeccskéikkel szeretettel simogatták végig arcját.

Mikor mindezeket végiggondolta s eszébe jutott a latin óra, megeredt szeméből a könyv. Alig bírta megállani a lábán.

A házak előtt söpörték a friss havat a szolgák. Egyik-egyik tréfásan rászólt Péterre. Felelet nélkül ment tovább; Péter már nem hallott semmit. Fejében a borzalmas anomalák tömege zugott. Boszorkány-tánczot jártak a módok, idők s személyek különféle alakjai. Élő formát öltöttek s mindnek más-más alakja lett. Az egyiknek emberfeje, de lólába nőtt, a másik szárnyas kigyó volt, a harmadik kecskelábon ugrált. Ott gomolygott valamennyi Peti előtt. A nyelvüket öltöztették, szárvaikkal feléje bökdöstek, kacagták, csufolták.

Péter szeméből folyt, folyt lassan a könnyű s csak akkor eszmélt fel, mikor az iskola nagy szárnyas kapuiához ért. Bentről széngázzal vegyes átható szag csapta meg. Ez az iskola, a szeretet hajléka, a tudomány temploma. Komor, zord, szük folyosók futnak végig, nehéz boltozatok borulnak össze. A csupasz, szürke falak mentén czellaszerű alacsony ajtók nyílnak az osztályokba. A nagy csengetyű alatt mord képpel áll az iskolaszolga. Arcza, keze, ruhája szénporos. Hajnaltól fűt, kíségitőt nem kap, mert a felsőbb hatóság igen takarékos. Az iskolaszolga mérges, lankadó buzgalmát a munkában pálinkával

csán emeltettek a legtöbb magánvasut személyzetének illetményei. A vasuti munkások szintén több millióra értékelhető kedvezményekben részesültek. Rendezték ezután a tanítók, az országgyűlési alkalmazottak és a bírák illetményeit. Amidőn a katonatiszti fizetések kerültek napirendre, azonnal felszólaltak azon értelemben, hogy mindenképp az állami tisztviselők, altisztek és szolgák lakbéréit kell felemelni; emelni kell az állami díjnokok napidijait, rendezni ezeknek, özvegyeknek és árváknak nyugdíjgyűjtését és rendezni a napidijas hivatalos szolgák tarthatatlan helyzetét. Végül pedig szorgalmazták, hogy a státusz-rendezéssel a kormány komolyan foglalkozzék s e részben is sürgősen intézkedjék. Konstatálni kívánja, hogy a függetlenségi párt erőteljes támogatásával ismét egy nagy lépést haladtunk előre az állami alkalmazottak szociális helyzetének javítása terén. Közel 7 millióval emeltettek az összes polgári alkalmazottak lakáspénzei, a díjnokok illetményei évi másfél millióval emeltettek s ezek nyugdíjigényei is aránylag igen szépen szabályoztatnak. A napidijas hivatalos szolgák illetményei pedig évi négyszázezer koronával javítottak; egy évi szolgálat után ruhailettményben is részesítettek és véglegesítésük tekintetében is némi kedvező intézkedések kontempláltak. Úszintén megvallom — fejezte be gróf Batthyány nagy érdeklődéssel hallgatott fejtegetéseit — hogy nagy hálával tartozom egy a pénzügyminiszternek, mint a függetlenségi pártnak, hogy a vezetésem alatt álló szervezetek törekvéseit egy igen nagy lépéssel vitték előbbre. Megjegyzem még, hogy legjobb reményem van arra is, hogy a tisztviselők szolgálati pragmatikáját is, adott ígéreteinkhez képest, a jelenlegi országgyűlés liberális szellemében meg fogja valósítani.

A párt tagjai a legnagyobb elismeréssel vették tudomásul, hogy a függetlenségi pártnak ezt a régóta hangoztatott szociális követelését a koalíciós kormány megvalósítja. A párt tagjai kilencz óráig maradtak együtt a pártkörben.

KÜLFÖLD.

Oszták miniszter hirtelen halála. Peschka Ferenc tárcza nélküli oszták miniszter szombat éjjel fél kettőkor, amikor éppen le akart feküdni, szívszélhűtés következtében hirtelen meghalt. A gyorsan előhívott dr. Bielka udvari orvos már csak a beállott halált konstatálta. A miniszter

élesztgette s most ömlik belőle a büzös illat és a durva beszéd. Különösen a második osztályra haragszik most. A kályhában sehogyse akart égni, füstölt s immár hajnaltól negyedszer szelöltetett s fűtött újra. Pedig, ha nem lesz meleg, vagy széngáz lesz a másodikban, akkor kemény szidást kap ma, mert ott lesz első órája a rettenetes Lombos tanárnak, akit a diákok csak pápaszemes kigyó néven emlegettek egymásközt.

Péter az ajtó rettenetes Cerberusa mellett alázatos köszönéssel ment el; a félelmes épület nevelési eszközehez tartozott már ő is. Péter félt tőle, mégis bizalommal tekintett rá. Az egyetlen ember ez volt, kitől ebben a nagy épületben nem rettegett, nem félt. Péter valamit szeretett volna már régen neki mondani, valamire szépen, alázatosan meg akarta kérni. Hej pedig már a zseb-pénzéből is összegyűjtött egy kis összeget, hogy könnyebben menjen a dolog. De hát nem merte mondani, hogy legalább öt percczel hamarabb csengessen, mikor Lombos tanár tart latin órát a másodikban. Csak öt percczel! Ezért lemondott volna mindennap szívesen a két krajczár zsemlyepénzéről.

Az osztály már zsongott a gyerekektől. Mind tanult, csak Szeley veszekedett, ugrált vagy négy fiuval. Ezek mindenből buktak, ők nem törődtek a rettenetes pápaszemes kigyóval se, nem félték Csurogh tanártól se, akinek diákneve a kis tigris volt. Most is hancuroztak s egyre háborgatták a többi.

Péter reszkető inakkal lépett be az ajtón. Szemét féltéken hordozta körül az osztályban, melynek falán néhány német felírás afrikai négeket ábrázoló kép függött.

Csendesen kuporodott le a padjába s elővette a latin nyelvtant. Lehajította fejét s át akarta ismételni az anomáliákat. Hiába akarta, képtelen volt figyelmeztetést megrögzíteni. Bántotta a

szombaton résztvevő a Ház ülésén a német-cseh képviselőknek a miniszterelnökkel történt tanácskozásán, valamint azon a tanácskozáson is, amelyet a német-cseh képviselők ezt követően este nyolcz óráig a parlamentben tartottak. A miniszter ezután hivatalában még egyes aktákat intézet el és az est többi részét éjfélig baráti körben töltötte el. A minisztert vasárnap délután három órakor temetik el a gyászházából. A holttestet különvonat fogja Absdorfa szállítani, ahol hétfőn temetik el. Az özvegynek a király megbízásából Paar gróf főhadsegéd részvét-táviratot küldött. Peschka miniszter hirtelen halálának híre mindentől nagy részvétet kelt. Az oszták képviselőházban, ahol ugyan nincs ülés, a különböző párti képviselők mégis nagy számmal vannak jelen, az elhalálozás híre rendkívül nagy benyomást tett. A német nemzeti szövetségben amelyet ma délelőtti ülésre hívtak egybe, Chiari elnök mélyen átértzett nekrológot mondott az elhunyt miniszterről, mire az ülést a gyász jeléül megszakították. A német agrár egyesülésben Waldner elnökhelyettes Peschka minisztert, aki tagja volt az egyesülésnek, igen mély érzéssel és melegséggel nekrológban dicsőítette és felvetette azt az eszmét, hogy az elhunyt miniszternek Absdorfban emlékművet kellene állítani, amit az ülés egyhangulag elfogadott és egyuttal elhatározta tesületi részvételt a temetésen.

Beck báró oszták miniszterelnök ma délelőtt megjelent Peschka miniszter özvegyénél és személyesen adott kifejezést részvétné, Arenthál báró közös külügyminiszter részvétét fejezte ki az oszták kormányának.

Peschka miniszter utóda még nincs kiszemelve. Legsűrűbben Pradet emlegetik s valószínűleg ő lesz német nemzetiségi miniszter.

A svéd király és czár. A svéd király tegnap Károly herceggel és Ingeborg hercegnővel Carszköj-Szelóba érkezett, hol a czár fogadta őket a pályaudvaron. A nagy palotában este a svéd király tiszteletére disztrakoma volt, amelyen Miklós czár és Gusztáv király pohárköszöntőket váltottak. A czár toasztjában rámutatott arra, hogy rokonának egybekelése a svéd király fiával oly pillanatban megy végbe, amidőn Oroszország és Svédország karöltve hozzájárultak ahhoz a szerződéshez, amely egyik újabb föltétele az európai egyensúly és béke föntartásának. A királyi család egészségére, valamint a barátságos és szomszédos királyság jólétére üriti poharát. Gusztáv király

mormogó zagyva zugás és minden pillanatban attól félt, hogy már órára csöngetnek. Fejében szörnyű zavar támadt, tompán zugott s rémülve látta, hogy az anomáliák teljesen összezavarodtak benne. Még csak egyetlen egyet se tud belőliük, pedig otthon megtanulta. Egész délután ezeket tanulta, lefekvés előtt ismét csak az anomáliákkal foglalkozott, éjszaka álmában is ezeket tanulta, reggel már jókor ezeket ismételte. S most még sem tud belőliük egyetlen egyet se.

A verejték kiütötte homlokát, mikor végig sirt a folyosókon a csengő szava, ez a borzalmas halálének, melyet minden áldott nap annyiszor hallott. Hallott éjszaka is és nem egyszer feljött rá álmából.

A csengő szavára megszünt egyszerre a zsongás. Ki-ki a pad szélére állt. A vigyázók hivatalos arccal figyeltek s valamennyien szívszorongva nézték az ajtót.

A folyosóról kemény léptek koppanása hallatszott be. Nehéz, éles lépések voltak ezek, mint a rögök koppanása a koporsó tetején. A diákok már jól ismerték, ki megy végig a folyosón. A lépteknek neve volt. Most a kis tigris kopog végig, úgy lép, mintha három lábán járna. Most a hőrcsög megy, egész talpára lép, sunyin, kémlelődvé, lassan megy, mintha mindig prédára lesne.

Már végighangzottak a lépések a folyosókon, elcsendesült minden, a pápaszemes kigyó készt. Péter lelke egy kicsit megkönnyebbült. Hátha nem is jön el, hátha otthon marad ma. Talán megbetegedett, talán elaludt. S egyszerre sok minden megfordult fejében. Ugy érezte, hogy az anomáliákat tudja. Szépen egymásután jöttek eszébe.

A fiúk már megunták az állást, egyik-másik nem törődve a vigyázók fenyegetésével, le is ült, mások halkán beszélgetni kezdtek szomszéd-

válaszában azt a reményét fejezi ki, hogy a Kelet-tenger partján elterülő hatalmak között az egyezmény még szorosabbra fogja fűzni Oroszország és Svédország baráti viszonyát.

Az oszták miniszterválság. Az oszták politikai válság teljesen elsimult és a német pártok meg vannak elégedve a miniszterelnök nyilatkozatával. A mi a megüresedett német nemzetiségi miniszteri tárczát illeti, első sorban Prade a jelölt, de kilátásai vannak dr. Damnnak is, aki az agrárius párt tagja.

A német póthitel. Az 1908. évi második póthitelre vonatkozólag a képviselőháznak benyújtott törvényjavaslat a Posen tartományban és nyugati Poroszország vegyesnyelvű kerületeiben alkalmazott középosztálybeli tisztviselők és altisztek részére adandó rendkívüli pótlék céljaira, valamint a birodalmi hadsereg igazgatása körül alkalmazott altisztek részére 301.000 márkát és a birodalmi postaigazgatóság középosztálybeli tisztviselőinek és altiszteinek 710.000 márkát igényel.

Az oszták vasutminiszter utazása. Derschatta oszták vasuti miniszter vasárnap több napi tartózkodásra Trieszthe érkezik, hogy az ottani forgalom emelése céljából nyújtandó forgalmi és díjszabási kedvezmények tárgyában a helyi érdekeltekkel és szakkörökkel értekezzen. A miniszter egyuttal részt vesz az oszták Lloyd „Graz” nevű új gőzösének próbautazásán is.

Francia vereség Marokkóban. Tangerből jelentik egyes párisi lapoknak, hogy Damade tábornokot Muley Hafid meghallja e hó 29-én Sokra el Djaja mellett, mintegy 30 kilométernyire Kasba el Ahmedtől megtámadta és ez alkalommal a francia csapatok 30 sebesültet vesztettek.

Párisból jelentik még: Muley Hafid azzal a kéréssel küldte követeit az európai kormányokhoz, hogy ismerjék el őt Marokkó szultánjának és legyenek semlegesek. A francia kormány megmarad régi álláspontján s továbbra is lázadónak tekinti Muley Hafidot, tehát követségét nem fogja fogadni. A Franciaországgal barátságos viszonyban lévő államok és Németország is vissza fogja utasítani a marokkói küldöttséget.

Berlinből jelentik: A jövő héten a kormány a birodalmi gyűlésen fehér könyvet fog előterjeszteni Marokkóról, amely sokkal terjedelmesebb lesz a tavalyinál. A fehér könyv 200 nyomtatott oldal. Nem valószínű, hogy a birodalmi gyűlés behatóbban foglalkozzék vele, nyilván csak szorítokozni fog az egyszerű tudomásvételre. A párisi Temps ama közléseivel szemben, hogy ottani kormánykörök nyugtalan-

jukkal. Hanem aztán egyszerre megkoppant a folyosó. Siető, ugró lépések hallatszottak. Elült az osztályban minden nesz. Péter kétségbeesve érezte, hogy megint nem tud semmit az anomáliákból.

A pápaszemes kigyó belépett. Egy ugrással a katedrán termett. Kabátját idegesen dobta le, rávetette magát az osztálynaplóra s gyorsan irt bele. A halálos csöndben csak tollának pörögése hallatszott. Péter rettegve kémlelte arcát: számíthat-e irlalomra.

Szigoru, hideg keménység ült ezen az arcon. A pokol kapui ridegebben nem meredhetnek az elkárhozott lelkek elé, mint a pápaszemes kigyó arca. Egy ráncz se vetődött rá, hideg és sima volt, mintha kőből lenne. Péter térdei összeverődtek a pad alatt, halántékában lázasan lüktetett a vér, mikor a kis osztályzó könyv előkerült a belső zsebből. A pápaszem villogva siklott át a névsoron, a lapocskákon nekihegyezve szaladozott a czeruza, a kalkulások ezen szerencsétlen bejegyzője.

Csendes reszketés futott át az osztályon, mintha villámáram érte volna. Egyik-másik görcsösen szoritotta össze kezét, néhányan magukban imádkoztak, hogy ne őket szólítsa ki Lombos tanár.

A lelki gyötrelém szörnyű percei voltak ezek s még mindig szótlan hidegséggel futott a kis czeruza a kalkuluskönyvecske lapjain. Már egyszer végiglapozta Lombos tanár a névsort, most már visszafelé hajtogatta. Villogott pápaszeme, összeránczolódott homloka. Szaladt, szaladt a czeruza, míg ismét végére nem ért a névsornak. Melyik lapon kinek a neve van, a pápaszemes kigyónál, nem tudták, mert nem betűrendben volt írva a névsor, hogy még rettentesebb legyen az osztály fölé függesztett Damokles-kard

Kodnak s attól tartanak, hogy Muley Hafid követsége Berlinben nagyobb előzékenységgel fog találkozni, mint Párisban a francia kormánynál, félhivatalosan jelentik, hogy ez az aggodalom teljesen alaptalan. Ha a küldöttséget Berlinben udvariasan fogadják is és meghallgatják panaszait, ami valószínű, ebből nem lehet arra következtetni, hogy a francia kormány ellen irányuló célzat volna benne, annál is kevésbé, mert a marokkói panaszokról a francia kormánynak szintén tudomása van.

A szerb választások. Szerbiában a választási küzdelem fölötté heves. Pozarevacban a szabadelvű párt proklamálta a választási szövetséget a haladó-párttal. Velkovic Péter Obrenovacban és Sabacban vehemens beszédet tartott Péter király ellen. Gradišteben Novakovics István, a haladó-párt vezére bujtogatta a népet az 1903 június 13-iki összeesküvők ellen és a királyt vádolta, hogy az összeesküvők értelmi szerzője volt. Az antidinasztikus beszéd nagy tetszést keltett. Sabacban Pasics miniszterelnök pártja is gyűlést tartott. Érdekes, hogy Misitz Péter nyugalmazott ezredes az 1903 június 13-iki királygyilkosság egyik vezetője és a hírhedt hatodik gyalogezred egykori parancsnoka, továbbá Popovics Damján tábornok és Masin Sándor ezredes a régi radikális párt programjával felléptek, mert az a tervük, hogy ily módon bejuttanak akár választás, akár kinevezés útján az államtanácsba.

Örmény-üldözés. A perzsa-török határon egyre veszedelmesebbé válik a helyzet. Az örmények rémülve menekülnek, ámbár az a veszedelem fenyegeti őket, hogy a tatárok kezébe esnek. Urmia környékén újra megrongálták a táviró összeköttetést és ezért nem lehet közvetlen híreket kapni. A perzsa kormány tízezer katonát küldött a határra, de mindenki megvan róla győződve, hogy a csapat legnagyobb részét fog pártolni a főkelékhöz.

A lisszaboni királygyilkosság előzményei. Dr. Braganza Macedó, Lisszabonban a polgári névjegyzék megalakítására alakult egyesület elnöke, aki ellen bizonyos üzemek miatt vizsgálatot indítottak, ma akkor, mikor éppen egy czipészszel szembesítették, aki vallomást tett, agyvérzést kapott. A kihallgatás folyamán a czipész elmondotta, hogy Braganza 100,000 reissert ígért neki, ha a királyi kocsi bombát dob. A republikánusok azt állítják, hogy Braganza és Almeida intrika áldozatai. — Egy újabb táviratunk jelenti, hogy Macedo Braganzát szabadlábra helyezték. Az a vélemény, hogy az ellene emelt rágalmozási vád alaptalan.

Péter előtt összefolyt minden. Nem látott már tisztán senkit, a sok-sok apró fej egy elmosódott szürke foltba olvadt össze, olyan volt, mint ha a falak is összeszaladtak volna. Péterrel forgott az osztály, képtelen volt bármire is gondolni. Idegei felmondták a szolgálatot.

Egyszerre csak a nevét hallotta. Az osztály megkönnyebbülve lélekzett fel. A görcsösen összekulcsolt kezek reszketve nyíltak szét, a megakadt lélekzet ismét működésbe jött. A mereven bámuló szemekből elröppent az ijedség s a remény, a szabadulás szikrája gyúlt ki bennök.

Péter, mintha fájdalmas szurás érte volna, hirtelen felugrott. Keze reszketve kapaszkodott a padba. Érezte, hogy vége.

A pápaszemes kigyó rideg hangon tette fel a kérdést. Egy anomaliát kérdezett. Nem, nem, Péter képtelen volt gondolkozni. Mintha nagy, nehéz ütés szakadt volna fejére, szédülni kezdett. Szeme előtt tűzkarikák szaladoztak, forogtak, egymásba csapódtak rettenetes gyorsasággal. Szikrák röpködtek borzalmas sístergéssel. A Lombos tanár hideg, recsegő hangja térítette kisé magához. Új kérdést kapott, de már az osztályzó-notesz felé nyult az írgalmatlan kéz, megvillant a kis czeruza csont gombja.

Szaporán szálltak a kérdések, mint a jégverés. Nem, Péter egyre se tudott felelni. Lelkét a félelem összeszorította, agyában feszült minden s képtelen volt csak egy szóra is kinyitni száját.

— Nem ültetek le, azért se . . . szenvedj, — hallatszott a pápaszemes kigyó hangja s letette a kis jegyzőkönyvet, a czeruzát hideg, halálos nyugalommal és mosolygott förtelmes örömmel.

Szenvedj, szenvedj, kinlódj, mint a halálraítélt az akasztófa alatt. Tépődjék ronggyá a kópok kintja között minden ideged, Péterke. Csöpp zívéd reszkessen, mint a halálra kintzett. Kötél-

Meglepetés a nagy pörben.

— Zsitvay békit. —

Budapest, május 2.

Tegnap meglehetősen szürke és jelentéktelen napja volt annak a nagy, késhegyig menő viaskodásnak, melyet a közelmúlt két legexponáltabb szereplő alakja, Lengyel Zoltán és Polónyi Géza viselnek egymás ellen. Mind a két fél azzal foglalatzkodott, hogy a maga kedve és a maga érdeke szerint szabassa meg a bizonyítási eljárás ezután következő folyamát. Ma azonban, minekutána ebben a tárgyban a replikák is elhangzottak, egyszerre ismét forrpontig hevült fel a fő tárgyalás izgalma: döntenie kellett, hogy a bíróság melyik fél propositzióját és mennyiben teszi magáévá? A nagy pör ezután kialakuló képe, sőt talán nemcsak ez, hanem az esküdtek verdiktje is függött ettől. S ebben a stádiumban — amikor a nagy harczot figyelő hallgató közönség lélekzetet visszafojtva leste a fejleményeket, egyszerre akcióba lépett maga az elnök és előtérbe nyomult a Zsitvay Leó alakja. Abban a perczben, amikor folytonos drámai emelkedés után legtűzesebb volt az egymással szemben álló peres felek indulata, amikor azt lesték, hogy vajjon Polónyi vagy Lengyel ellen fordul-e ezután a pör további folyása, megszólalt az elnök s ünnepies csendben a harcz helyett békét hirdetett. Rámutatott arra, hogy az odiózus pör izgalmai milyen káros hatással vannak a közéletre, tapintatos ügyességgel emelte ki a vádló és a vádlott egyéniségét, amelyekről azt mondta, hogy azok egyformán tiszteletra méltóak és felhívta őket, hogy most, a legváltásosabb órában nyújtsanak békejobbot egymásnak s a köztük folyó ádáz pörlekedést intézzék el barátságosan.

Ritka sulya volt ennek az elnöki felhívásnak, melyhez az esküdtek is élénk helyesléssel csatlakoztak. A nagy pör folyamán eddig is plasztikusan domborodott ki a

re kötött madaré. Így kívánja ezt az anomalia, a dicső anomalia tudása . . . Ó Péterke, a te sápadt kis arczocska halálos félelmét a katedra bölcsé nem látja, verejtékező homlokod kinjain nem könyörül . . . Szenvedj, szenvedj, kinlódj, te haszontalan kis Péter, a borzasztóan bölc anomaliák kívánják így.

És rettenetes vergődésed nem látja anyád, ki édes szóval simogatta meg szőszke fejecskédet, mikor tegnap oly szorgalmasan tanultad az anomaliákat. Nem látja senki, hogy győtrődik a te lelked, hogy tépi, marcangolja éles, kegyetlen körmeivel az anomalia-szörnyeteg könyörület nélkül lelkeidet. Te állsz, Péterke s mártirabb vagy a mártiroknál, mert amazok tudták, miért halnak meg, de te nem tudod, miért szenvedsz.

Az osztály hideg nyugalommal nézte a Péter vergődését, a Lombos tanár mondásain még nevetett is. A gyerek önző. A halálos rettenés ott volt lelkükben: ki következik majd Kereth Péter után.

— Leülhetsz, — mondta végre Lombos s egy munkáját jól végzett hóhér nyugalmával irta be kis könyvébe a Péter rossz kalkulását.

Még egy borzalmas szónoklat következett ezután, melynek szavai tüzes szegekként hullottak s a világ végét hirdette mindazoknak, kik az anomaliákból csak egyet is megtanulatlanul hagynak.

Péterke már ezt nem hallotta. Lelke, mint a halálra sebzett madár, szárnyaszegetten feküdt, összetört. Nem tudott örülni, nem szomorkodni, csak nézett fénytelen, reménytelen szemmel előre. Nem látta már iskolai atyját sem, Lombost, ne mhallotta fenyegető szavait. Sirmi se tudott, mert ebben a pillanatban minden érzés meghalt a Péterke lelkében. És mindez az anomaliák miatt! . . .

Zsitvay imponáló nyugalommal és szuverén tisztánlátással előtérbe nyomuló egyénisége. Az izgalmas szenvedelmek minden összeapása közt jéghideg biztonsággal irányította az elnöki székből a pör továbbszövődő szálait, amelyek az igazság kiderítése felé vezettek és könyörtelen erélylyel nyult közbe, hogyha valamelyik fél oda nem való, személyeskedő, vagy mellékirányokba tévedő motívumokat akart belezavarni az alapszövegbe. Stilszerű volt, ahogy onnan, az objektív közöny magaslatáról, az elnöki pulpitról elhangzott a békességet hirdető felhívás. Egy pillanat alatt megenyhült a tárgyalóterem zord, viharos levegője, langyos békeszellők fujdogáltak s az emberek megkönnyebbült lélekkel vártak valamely örövendetes eseményt. A kétoldalra húzó és elemi erővel viaskodó ellentétes érdekeknek eddig sikerült úgy összegubanczolni a pör fonálát, hogy nincsen az a gordiusi csomó, amelyik bogozottab lenne, mint ez. S az elnöki felhívás most minden nehéz bogozgató gond elvetésével egyszerre ennek a csomónak a gyors és radikális átvágását kínálta. Eleddig, a nagy szenvedelmek keresztüztüében senkinek sem jutott eszébe, hogy ilyen lehetőség sincsen kizárva. Most azonban felmerült a reménység, hogy hátha mégis? Az esküdtek, akiknek hivatásuk szerint s az erkölcsi felelősség sulyával kell foglalkozniok azzal a gordiusi csomóval, fellélegzettek, hogy talán még most is elmulhat a keserű pohár?

S helyeselték az elnöknek, akinek a hallgatóság is tapsolt, optimista reménységek hozták hevülésbe az összes jelenlevők szívét s ezalatt talán senki sem vette észre, hogy amig az elnök egyre melegebb rábeszéléssel csinál propagandát a békességről, onnan a magasból, az elnöki pulpitról eltiúnt valaki: az objektív s a pör folyamát közönyös hidegséggel mérlegelő elnök. A részvétlen, mivel sem törődő felsőbb ember helyét egy agitáló békebarát foglalta el, aki immár nem részvétlen a felekkel szemben, hanem a két fél közül eleve jó barátul szegődik ahhoz, aki vele együtt a békét akarja s előre pálcát tör a másik felett, aki konokul tovább kíván küzdeni. Egyelőre nem lehet tudni, mi lesz; hogyha a felek — minden várható valószínűség ellenére megbékeülnek, a Zsitvay érdeme lesz, hogy ezt a kellemetlen kelevényt — még mielőtt fel-pattant volna, — leoperálta a magyar közélet testéről. De hogyha az a fél, aki perdöntést provokálva, továbbra is a törvény előtt keresi a maga igazát, a békerontás ódiúmat kénytelen magával vinni a további küzdelemben, ez is a Zsitvay büne lesz.

A békekilátások egyelőre nem jők s így hihetőnek látszik, hogy Zsitvay — a felek felett állva, akármennyire stilszerűen vállalkozhatott a békehirdetésre, — inkább ártott, mint használt. Maga a kép azonban, melynek keretében ez a jelentős felsőbb beavatkozás történt, érdekes volt és imponáns.

A felek már végeztek a mondanivalójukkal, az elnök felhívta az esküdteket, végezzék el maguk között, hogy óhajtsák-e a bizonyítási eljárás folytatását s e célra fel-függeszti a tárgyalást. Az a fél óra, ami erre következik, folyton fokozza a várakozó közönség izgalmit. A jelenlevő ügyvédek, képviselők, újságírók zajos csoportokba verődve oszlanak szét a folyosókon s a peres felek számára fentartott helviszékben. Lenyel

hívei betódnak a védői szobába és spon-tán tüntetést rendeznek Vázsonyi mellett, akinek nagysikerű filippikája mély benyo-mást tett a közönségre. Több bíró is van köztük, akik gratulálnak Vázsonyinak s úgy vélekednek, hogy utolsó szónoklata nem tévesztette el hatását az esküdtekre sem.

Általános az a vélemény, hogy a tanács-közö esküdtek mostani döntése erőpróbája lesz a végleges verdiktnek. A publikum tá-lálgatásokba elmerülve, különbözőképen va-riálja a várható eshetőségeket. A legtöbben azt hiszik, hogy az esküdtek fele a Polónyi, a másik fele pedig a Lengyel Zoltán pártján van. Közben az idő telik, egy fél óra múlva megszólalnak a csengők, az emberek egy-mást tiporva sietnek vissza a tárgyalóte-rembe, Zsitvay, Lengyel, Polónyi, az ügyész, az esküdtek elfoglalják helyeiket, az elnök halotti csendben nyitja meg újra a tárgya-lást. Schwarcz Vilmos, az esküdtek egyike kihirdeti a határozatot:

— Az esküdtek — egyhangu állásfog-lalással — semmiféle további bizonyítást nem látnak szükségesnek, mert már meg-állapodott véleményük van a kérdés egész anyagáról.

Az esküdtek ilyen egyhangu állásfogla-lása meglehetősen szenzációképen hat, de ezt a szenzációt nincs idő kommentálni, mert nyomban következik a másik: az elnök nagy meglepetésre beszédbe kezd s a hall-gatóság már az első szavakra feszülten fig-yel, mert sejti, hogy a pör, úgy lehet, ez-uttal fordulóponthoz jutott. A békéltető sza-vak voltak ezek.

A Zsitvay beszéde így hangzik el, álta-lános feszült figyelem közben. A szemben álló felek arczáról meglepetés tükröződik vissza. S ekkor a komoly hangulatot meg-aranyozza egy kis derű. Az egyik esküdt: is-mét ama bizonyos Schwarcz Vilmos, előre jön és szól a felekhez ekképen:

— Polonia (sic!) és Lengyel, testvé-rek vagytok, béküljete ki!

A közönség jól mulat részben a füresa szójátékon, részben a komoly elnöki felhi-vást követő szórakoztató paródián és lelke-sen éljenez. De Zsitvay figyelmeztetése is-mét úrmöt kever az öröm mézébe:

— Nem szabad előre örülni a békének!

S miután az első lelkesezés lelohadt, úgy látszik megint ennek a szárazon tár-gyvilágos, ellágyulások nélkül való ember-nek lesz igaza. Polonia és Lengyel nem na-gyon vágyakoznak egymás testvéri keblé-re s a hoinapi nyájas májusi vasárnap aligha hozza meg a békét.

A tegnapi tárgyalás.

Az ügyész előterjesztései.

A tegnap délelőtti tárgyalás azzal telt el, hogy Balás ügyész előterjesztette a bizonyítás kiegészíté-sére vonatkozó indítványait. Azoknak az újban be-jelentett eseteknek a megvizsgálását, amelyek eddig a tárgyaláson elő sem kerültek, ellenzi, de a már le-tárgyalt ügyekben minden bizonyítást megenged. Arra vonatkozólag azonban, hogy valamely tény köztudat volt-e, vagy nem, a bünetőtörvény értelmében tanut kihallgatni tilos; az ily tanuk kihallgatását ebben a pörben is ellenzi. Indítványozza, hogy a büntető já-rásbíróskodást szerezze be annak a pörnek az iratait, amelyet Polónyi Géza Heltai Ferenc és Komlós Ágost ellen indított; ezek az iratok eléggé meg fogják magyarázni ennek a két tanunak az elfogultságát. Bi-zonyítani kívánja, hogy Heltai tudomással birt Poló-nyinak arról az igazságügyminiszteri véleményéről, mely, ha érvényesül, akkor Heltai egyik vállalatánál évi negyven ezer korona tiszta haszontól eszik; Deb-reczeni Iván és Leitner Ernő budapesti ügyvédek és Falussy Árpád szatmári ügyvéd bizonyítják, hogy Heltai már előre tudomást szerzett erről a vélemény-ről s a maga javára befolyásolni igyekezett Polónyit

ez ügyben Sándor Pált a Polónyi iránt érzett gyűllö-let ragadta el annyira, hogy a tényeknek meg nem felelő dolgokat vallott. Markbreit Sándor földbirtokos, akire Sándor Pál hivatkozott, tanuul jelentkezett, hogy megegyezik Sándor Pál állításait. A fővárosi admi-nisztráció vezérére is be kell idézni, hogy vall-janak, volt-e rá eset, hogy Polónyi befolyásolni akarta őket? Írásbeli bizonyítékok felolvasását kéri arra nézve, hogy Polónyi még akkor is támadta a váro-snál a közúti vasutat, amikor már ügyésze volt. Az új ügyeket Lengyel Zoltán csak azért jelentette be, hogy kiterjeszkedjen a vizsgálat kiegészítését és a tárgyalás elnapolását és ő szép csendesen elvonulhasson a bi-róság elől.

Az elnök: Ne méltóztassék ilyeneket mondani. Vázsonyi Vilmos: Ne komédiázzék!

Az elnök a védőt rendreutasítja.

Az ügyész: Ezt az ügyet be kell fejezni, ezt kí-vánja a közérdek, a társadalom nyugalma.

Az elnök Hittinger esküdtet felesége betegsége miatt fölmenti s helyére Lenk pótesküdtet berendeli s a tárgyalást délutánra halasztja.

Polónyi előterjesztései.

A délután három órakor folytatott tárgyaláson Polónyi Géza főmagánválló tette meg előterjesz-téseit a bizonyítás kiegészítéséről. Beszédét azzal kezdte, hogy ebben a kérdésben csatlakozik az ügyész előterjesztéséhez, csak abban tér el tőle, hogy az új vádak tárgyalásába nem akar belebocsátkozni. Az ügyész álláspontja törvényen alapul, neki azonban olyan kötelezettségei vannak a hazájával, a családjá-val és a királlyal szemben, amelyek megkövetelik a vád minden pontjára való kiterjeszkedést. Bizo-nyára elkövetett rágalmak bizonyító módja nem lehet az, hogy új rágalmakat hangoztassanak. Mindenesetre fondorlatos mód ez, mert ha a vádló az új rágalmak tárgyalását ellenzi, azt a látszatot veszi magára, hogy ludas; ha pedig beleegyezik, az esküdtbírók soha ítéletet nem hozhat. Hiszen ha a vádló hatvan új rá-galomról behozza, hogy nem igaz, a vádlott újabb hatvan rágalommal áll elő; ez a bizonyító mód lehet-lelné tenné az ügy esküdtbírói befejezését, aminek időhatárai vannak s passzust ad a rágalmazásra. Ki-fejti, hogy az ily eljárásnak jogi akadályai is van-nak, mert az esküdtbírók csak a saját utján elköve-tett rágalmakra nézve illetékes. Különbösen is, föltéve, hogy az új rágalmak közül valamelyik behoznúl, következnek ebből, hogy a Beke-ügyben, a Cséry-ügy-ben a vád igaz, tehát, hogy a vádlott fölmentendő? A vádat Lengyel Zoltán ellen konkrét rágalmak miatt tették. Az örök sajtópereskedésbe a szólok nem megy-bele. Negyven éves közpályára tekint vissza; elmúlt hatvan éves. Egész hátralévő életét ezzel a pereske-déssel eltölteni nem fogja, nem akarja.

Részletesen elmondja ezután a Halmos- esetet, mi-ként tette kijelentését róla Halmos, milyen intézké-déseket tett erre ő, hogyan semmisült meg egymás-után a Dick-ügyben, az Emmerling-ügyben, a Gschwind-ügyben az ellene tett vád; Halmosnak utólag semmi támasztéka nem maradt. Megtörte az igazság s megirta ismeretes bocsánatkérő levelét Po-lónyihoz, amelyet most fölolvass. Elmondja ezután a Halmos-függő dolgot, akik edesapjuk nyilatkozatát a saját kezük irásával szintén megerősítették; azt monda továbbá, hogy nyilatkozatukat azért von-ták másnap vissza, s állottak elő a Wein-féle esetével, mert állásuk elvesztésével fenyegették őket. Erre tanu Vasziievics Iván ügyvéd. Az ügyre nézve ta-nukul bejelenti Preyer Hugót, báró Kaas Ivort, Bol-gár Ferenczet, Ábrányi Kornélt, Wein Manó orvost, Demény Hugót s ha jónak látják, Wekerle Sándor miniszterelnököt. Beszerezni kéri a budapesti orvos-szövetségtől a Stiller és Wein orvosok afféjára vo-natkozó iratokat is.

Attér a Beke-ügyre. Elmondja, hogy Beke Erzsé-betet azelőtt sohasem látta. Oly információt kapott tőle, hogy az öreg gróf végrendeletileg akart róla gondoskodni s e miatt a családban viszálykodás tá-malt. Végre olyan megállapodás jött létre, hogy az öreg gróf ráhagyja s átírja Sándor grófra minden va-gyonát, ha az viszont Beke Erzsébetet közjegyzői okiratban biztosítja a neki szánt javokról. Az okirat elkészült, akkor a Nákó-uradalmat átírták Sándor grófra. Az okiratban a fiatal gróf kötelezte magát, hogy fizet Beke Erzsébetnek évi 4000 korona vitali-cziumot, 1914-ig évi 3236 korona biztosítási díjat, évi 6000 korona törlesztését egy ingatlan-tehernek 1914. évig, míg a 80.000 koronányi Anker-biztosítás Beke Erzsébet javára esedékessé válik. Azonkívül az Osz-trák-Magyar Banktól és az Unio-banktól az öreg grófnak járó összegek, az öreg gróf halála évében szintén Beke Erzsébetet illetik. Így adta elő a dol-gokat Beke. A vádló elmondja azután a Beke-ügy fej-leményeit, hogyan vettek ki tőle detektívek közre-működésével egy 3000 koronás egyezséget s kiie-nteti, hogy Rudnay bínt követett el, mikor Beke Er-zsébet ellen följelentés nélkül járt el. Csodálja, hogy Vázsonyi, aki az eljárás körül ügyvédje volt Beke Erzsébetnek, volt ügyfeléről olyan becsérlő kijele-ntéseket enged meg magának, pedig nem azért mon-dott le képviseléről, mert megtudta, hogy sülyedt nő, hanem azért, mert 200 korona honoráriumot kért Beke Erzsébetől s az csak százat adott neki. (Nagy

mozgás.) Ezt bizonyítja Molnár Aladár Király-utca-lakos.

Vázsonyi valamit közbeszólt, mire Polónyi kéri az elnököt, ne engedje zavarni.

Polónyi Géza: Kéri a meráni iratok beszer-zését; Rudnay eljárásáról az aktákat, ha vannak Rudnay nevét látja a pör minden mozzanatában, Rudnayét, aki neki halálos ellensége volt, aki a vil-lamos vasutat a sztrájk idején lefoglalta, aki mint királyi biztos rátört a fővárosra. Folytatja a Beke-ügy történetének ismertetését; az ő ügyvédi eljárá-sának korrektségéről nem Nákó, sem semmiféle gróf, hanem az ügyvédi kamara és a bíróság van hivatva ítéletet mondani. Nákótól csak annak kijelentését kérte, hogy egyénileg nincs kifogása ellene. Kéri a Beke-ügy összes aktáinak beszerzését, amelyek Ná-kónál s Rupp közjegyzőnél megvannak. Kéri tanukéni kihallgatni Ruppot, összes volt segédeit, annak bizo-nyítására, hogy a kötelező okiratot gróf Nákó Sándor és Beke Erzsébet együttesen tették letétbe. Ha a Je-szenszky ügyvéddel való tárgyalás során nem mon-dotta volna, hogy az ügy békés elintézése a Nákó-családra nézve nagyon ajánlatos, mondja most. Meg-yezi, hogy Jeszenszky, mint afféle kisebb kaliberű vidéki fiskálisok szokták, mindig a jogczimet tuda-kolta; lehet-e a jogczim vitás ott, ahol egy vállalt fizetési kötelezettség az egyezkedés alapja? Bemut-atja Jeszenszky leveleit; kéri azok fölolvását.

Tíz percz szünet után Polónyi folytatta beszédét. A Beke-ügyre nézve kéri még Jeszenszky közjegyző beidézését, a nála letett okirat bemutatása végett. Rudnay Béla és Löwengárd János ügyvéd beidézé-sét ellenzi, mert azok az állítólagos zsarolási ügyben nem szerepeltek. Hogy a bíróság belemenjen Beke Erzsébet női becsületének bírálatába, ezt a törvény tiltja, ha azonban az esküdtek kívánják, ő nem ellenzi. Kéri Beke Erzsébet örökösének, Stára József tasnádi lakosnak beidézését; mondja meg, mit kapott eljárá-sáért Bekétől? Eötvös Károly kihallgatását ellenzi, mert mellékes, Eötvös vállalta-e, vagy sem Beke Er-zsébet képviselét. Eötvös különben is megadta a szólonak a legnagyobb jutalmat, mikor arra kérte, vállalja el szerencsétlen fia védelmét; erre azonban ő nem vállalkozott. Kasics Péter kihallgatását a Duna-gőzhajózási ügyben ellenzi; Kasics Fejérváryról is tett olyan kijelentést, amelynek ránézve nagyon kellemetlen következtetéseket lehetne levonni. Ellenzi Ehrlich G. Gusztáv kihallgatását is, mert nem kérdés, meg akar-ták-e őt vesztegetni, vagy sem. Részletesen foglal-kozik a gőzhajós-társaság ügyével, aktákra hivat-kozza mondja, hogy eljárása korrekt volt. Hogy ebben az ügyben a vele tartó bizottsági tagokat nem befolyásolta, a min pedig a vád alapszik, bemutatja Kléh István, Frivaldszky Sándor s más bizottsági ta-gok nyilatkozatát, akik ez állítás ellen tiltakoznak. Ismerteti a törvény rendelkezéseit az ügyvédi mun-káról; ezek följogosítják az ügyvédet, hogy a feleket közigazgatási ügyekben is képviselje, csak azt tiltja, hogy azoknak az ügyeknek a tárgyalásakor fölszólal-jon. A vád mindegyre azt bizonyította, hogy ő bizo-nyos ügyek tárgyalásakor a pipázóban lappangott, tehát hogy nem szóltal föl.

Részletesen ismerteti aztán a villamos vasutak ügyét, aktákkal kívánja igazolni, hogy éppen ő Heltai Ferenczel a közgyűlésen a társaság ellen küzdött, noha bírósági pörben ugyanakkor ügyvédje volt. Ezzel minden ügyvédnek példát mutatott, hogyan kell a kötelesegeket értelmezni és szétválasztani. Aktákkal kívánja bizonyítani, hogy föllebbezését ké-sőbb sem változtatta meg. Egyszer egy fővárosi lap, az Új Század őt ebben az ügyben megrágalmazta, de a mikor bepörölte, bocsánatot kért tőle; akkor a lap szerkesztője előzékeny levelet írt neki. Itt van a névjegykártyája. Vázsonyi Vilmosé.

Vázsonyi Vilmos: Az én irásom van rajta?

Polónyi Géza: Tessék. (Felé nyújtja a kártyát.)

Vázsonyi Vilmos: Ugyan kérem, ismerem ezt az ügyet!

Polónyi Géza: Részletesen ismerteti a sztrájk-ügyet, megjelöli az aktákat, kéri fölolvásukat. A Cséry-ügyet is fizetesen előadja; volt segédeit, Cseryánszky Aladár királyi ügyészt, Kohn Károlyt, Alföldi Dávidot, Zboray Miklóst, Szivák Imrét, Vá-rady Károlyt és Fiedler Desző ügyvédet. Báró Dá-niel Ernőtől beszerezni kéri az öreg Cséry által ki-fizetett ügyvédi költségjegyzéket. Kéri tanuként való kihallgatását az öreg Cséry ügyvédeknek, Babes Emilnek és Jankovicsnak. Az ifjabb Cséry vallomá-sával ellentétesnek látszik Fischer Ignác vallomása, noha Cséry tényeket állított, míg Fischer kifejezetten csak egyéni véleményt adott elő. De éppen ezért sulyt vet rá, mit ér ez az egyéni vélemény? A fővárosnak eddig egy szemétfelügyelői állása volt. Fizetés járt érte évi 1800 forint. Mikor már ellene a házisa folyt, 1907 január elsejétől kezdve, Heltai Ferenc indítvá-nyára új szemétfelügyelői állást szerveztek, s erre az állásra, 3900 forint fizetéssel, pályázat mellözésé-vel, a büntetett előéletű, négy elemi végzettségű Fischer nevezték ki. (Mozgás és zaj.) A tanuvallomás és e tény közt lehetetlen az egybeüggést nem látni. Kéri tanuként kihallgatni Bárczy István polgármestert és Festetic tanácsost, kinek a kezdésére, kinek az aján-latára s kinek az engedelmével nevezték ki Fischert? (Mozgás)

A Gschwindt-féle ügyben tanukul bejelenti Pillepp főpolgármestert, Vaszilievits alpolgármestert, továbbá Nagy Dezső országgyűlési képviselőt.

Lengyel Zoltán rendreutastása.

— Arról, folytatta ezután, hogy a vádlotték országsszerie adatokat akartak gyűjteni ellenem, most nem nyilatkozom. Pedig van erről több levél, s tanu is.

Lengyel Zoltán: Lássuk!

Polónyi Géza: Szolgálhatok. Bejelentem Billek-Papp Mihály nyugalmazott ügyészt, Szeged és Gyömörey Félix földbirtokost Szolnok: igazolni fogják, hogy a vádlott megbízásából ágensek jártak náluk, hogy ellenem adatokat szerezzenek.

Lengyel Zoltán: Hazugság!

Az elnök: Mit mondott?

Lengyel Zoltán: Hazugság, rágalom!

Az elnök: Erre visszavonulunk. Ez mégis csak erős. (Nagy mozgás.)

A bíróság visszavonul, tíz perc múlva újra megjelenik s Zsitvay Leó elnök kihirdeti a következő határozatot:

— A vádlottat már több ízben figyelmeztettem, rendre is utasítottam. Mégis megengedte magának, hogy erősebb kifejezést használjon. E miatt a bíróság hatvan korona rendbüntetésre ítéli s ha meg nem fizeti, a büntetést három napi elzárásra változtatja át.

Lengyel Zoltán a határozat ellen fölfolyamodást jelent be. Indulata megokolt volt, mert ez a gyanúsítás már többször fölhangozott ellene.

Az elnök: Folytatjuk a tárgyalást.

A tárgyalás folytatása.

Polónyi Géza: Befelezi beszédét. Nyilatkozik a Reich-ügyről, arról a vádról, hogy Ádám Bélát pénzért szerezte be a fővároshoz, aktákat, leveleket terjeszt elő, amelyekből kitűnik a vád igaztalansága. Az Ádám-ügyben tanukul bejelenti Pákh Mihály vásárcsarnoki felügyelőt. A Sik-ügyben Matyuska alpolgármester, Melly tanácsos és Foltkusházy jegyző tanukra hivatkozik. Az Emmerling-ügyben Vaszilievits alpolgármester tanúságára hivatkozik. Az Emmerling-cég ügyvédi soha sem volt, az öreg Emmerlinggel soha nem is beszélt. Ezután így folytatja:

— A képviselőházban Szász József képviselő hozzám jött s mondotta, hogy Lengyel és Vázsonyi békülni akar. Beszédem után Lengyel odajön hozzám, kezét nyújt s bocsánatot kér. En elutasítottam ezt az ajánlatot. Nem a becsületesemet keresni jöttem ide. A becsületesemet én nem vesztettem el, azt nekem nem kell visszaadni. A magyar társadalom betegsége ez a pör s nekem ide kellett jönnöm, hogy meggyógyuljon a magyar közélet.

Ezután Rudnay Béla művének tulajdonítja az összes rágalmak elszórását. Elmondja a gráci esetet, az Engel borhamisítási ügyet s hogy mint szolgáltatót neki elégtételt a képviselőház. Rudnay összetoborozta a főváros söpredékeit, váltóhamisítókat, a rendőrségen diktáltatta nekik a nyilatkozatokat s a szegődött bért a rendőrségen fizették ki neki. Az elnök megjegyzésére, hogy általánosságban gyanúsítani nem szabad, beszerezni kéri az ügyesség irattárából az aktákat, amelyek ezt mind igazolják. Kijelenti végül, hogy új bizonyítékokot nem kíván benyújtani, csak úgy, ha az esküdtek kívánnák.

Az elnök: A tárgyalást este tíz óráig felfüggesztjük.

Dr. Schwartz Vilmos esküdt: Nem tárgyalok tovább; ki vagyok merülve.

Az elnök: Akkor kéri a felmentését.

Az esküdt: Kérem tehát.

Vázsonyi Vilmos: Mi is ki vagyunk merülve, nem lehet kívánni, hogy elcsigázott állapotban válasszjunk.

Több esküdt: Mi is fáradtak vagyunk.

Az elnök: Én vagyok a legöregebb s mégis én bírom legtovább. Holnap délelőtt folytatjuk a tárgyalást.

A pénteki tárgyalás este háromnegyed kilenc órákor végződött.

A mai tárgyalás.

Délelőtt tíz órákor folytatta a bíróság a tárgyalást. Zsitvay Leó elnök bejelenti, hogy Gömöri Sándor esküdt panaszt tett nála. Előadása szerint levélben közölték vele, hogy Gaál Gaszton képviselő a Házban azt a nyilatkozatot tette, hogy nem békítőtöknek kellene ebben a pörben ítélkezniök, hanem a Vázsonyi által visszavetett nagyobb állású embereknek. Az elnök ezt a levelet, mint a jó izlés ellen elkövetett merényletet visszautasítja.

Dr. Schwarz Vilmos esküdt társai nevében kijelenti, hogy a levél öket nem befolyásolja. Gömöri nem egyszerű békítőtök, hanem nagy intelligenciájú ember; évi hater ezer korona állami adót fizet.

Az elnök: Gömöri maga is hivatkozott rá, hogy ismeri a külföldet s hat nyelven beszél.

Vázsonyi replikája.

Vázsonyi Vilmos védő nyilatkozik most az ügyész s a magánvádló tegnapi észrevételeire. A panaszos már a vizsgálóbírónál ellenezte a bizonyításnak most újra kért kiegészítését. A vádlottat nem vezető pörhalasztási szándék; nem ő volt az, aki bíróküldést kért, aki a budapesti esküdteket összeesküdt bandának és maffiának nevezte.

Az elnök: Tessék megőrizni a higgadságát s ne hivatkozzék olyan nyilatkozatokra, amelyek nem itt történtek.

Vázsonyi Vilmos: Ez nem az én kifejezésem, ez Polónyi bíróküldési kérvényében van. Én a budapesti esküdtekről sohasem fogok így nyilatkozni. Ezután a bizonyítás kiegészítéséről szól. A vádlott nem új eseteket akar felhozni, hanem új bizonyítékokat. A Smarda-ügy is új eset, pedig ezt a királyi ügyész jelentette be. Polónyi negatív tanuit nem lehet kihallgatni; ez olyan volna, mintha gyilkossági pörben bejelentenek tanukat, akik a gyilkosságot nem látták. A védelem tanuinak meggyanúsítása ellen tiltakozik. A magánvádló még oly csekély dologban sem tud igazat mondani, hogy Kasics demokrata; ez nem való. Kasics éppen azt bizonyíthatná, hogy Polónyi befolyásolta a bizottsági tagokat. Bauer és Smarda beidézését ellenzi. A Dunagőzhajózási Társaság könyvelése különben is kevés hitelt érdemel, épp így az ily tanuk vallomása is. A közúti vasut aktáinak felolvasását a védelem is kéri. Fischer Ignác ellen Polónyi felhozta, hogy vétkes bukás miatt el volt ítélve; ez nem főbenjáró dolog; a függetlenségi pártnak is van ilyen alelnöke.

Tíz perc szünet után a védő folytatja beszédét. A Halmos-ügyre nézve egész sereg tanut jelent be. Ha Markbreit Sándort tanuként kihallgatják, ki kell hallgatni újra, szembeállításból, Sándor Pált is. A panaszos kiszinezheti a tényeket, ahogy akarja, de a Halmos-pörben Polónyi tanuinak kihallgatása felesleges. Ábrányi Kornél, Bolgár Ferencz, Kaas Ivor kihallgatása felesleges; elhiszik, hogy nyilatkozatuk szerint a valóságot tartalmazta. Demény Hugó kihallgatása azért felesleges, mert a Dick-ügyben Lengyel semmiféle vádat nem hangoztatott. Az Emmerling-ügyben az iratok felolvasása nem szükséges. A Gschwindt-féle ügyben az ügyész által felajánlott bizonyítékokat maga is előterjeszteni kéri, majd így folytatja:

Most nem foglalkozom az ügyre vonatkozó okoskodásokkal, mert nem akarok a vád képviselőinek tévedésébe esni. És most még nem tartok védbeszédet, bárha ök tegnap vádbeszédeket mondtak.

Miután rámutattam arra, hogy éppen nem minket illethet az ügy halogatásának vádjá és hogy bizonyítékaink kiegészítését illetőleg már idejekorán, a vizsgálóbírói végzés vételével előterjesztésekkel élünk, arra is felhívom a mélyen tisztelt bíró urak figyelmét, hogy merőben tarthatatlan a vádnak az a tendenciózus állítása, hogy a bizonyítékok kiegészítésével a főtárgyalás elnapolása jár. Nem látom be, miért kellene a főtárgyalást napokra, esetleg hetekre elhalasztani? Hiszen a tanuk, akikre hivatkozunk, itt laknak mind Budapesten és azonnal beidézhetők.

Nagyszerű ember a királyi ügyész ur. Kijelentette, hogy ő lelkiismeretes. Ő közérdekből megvizsgálta a kiegészítés által érintett anyagot is és kijelentette, hogy nincs abban semmi sem, ami Polónyit dehonesztálná. Ez nagyon szép. A kir. ügyész ur szuverén kijelentése, hogy nincs azokban az állításokban valóság, lehet egyéni meggyőződés dolga. Ámde itt ketten vagyunk! Szeretném én azt a háborút látni, amelyben csak lönek, de vissza nem lönek. (Derültség.) Ha az ügyész azt mondja, hogy ezek az állítások nem igazak; akkor ne féljen annyira a bizonyítástól.

És kérdem én méltóságos elnök ur, mélyen tisztelt esküdtbíró urak, hogy lehetséges-e ennek az ügynek tisztázása egyáltalán másképp, mint a bizonyítás kiegészítésével?

Sajnos, igaz, sokat bizonyítottunk már eddig is. A korpék, melyet eddigi bizonyítékaink festenek, bizony sötét, ámde nem perrendszerű a sértettnek az az indoklása, hogy ő már hatvan éves, tehát nincs ideje sem a tárgyalás végét kívánni. Akinek nincs ideje; az ne jöjjön ide. Ki parancsolta, hogy idejőjjön, ha olyan drága, ha olyan kevés az ideje? A sértett hivatkozik a korára... Bocsánat: én ismerem ügyvédi kényszert, de nem ismerem perlési kényszert. Ha Polónyi ur keresni akarja az ő igazát: ám keresse, de akkor keresse valóban! És tisztelje az igazság utjait!

A főmagánvádló tegnapi beszédében azt a szokását csillogtatta, hogy az általam beidézni kért tanukat, itt a törvény, itt a nyilvánosság előtt rendre meggyanúsította. Gyászosan jellemzi a sértettet, aki tegnapi beszédében a rágalom ellen mennydörög és ugyanakkor gyanúsít. Abba a bünbe esik, amelyet kárhoznai akar.

Az Erzsébet-téri kioszk dolgát már a vizsgálat során felvettük. Azt hiszi a sértett ur, hogy a mi vitatkozásunk fogja eldönteni, kinek van igaza? Találtak meg, de megtaláltuk Szávay Gyulát. És róla el fog jönni ide Reich Jakab özvegye, aki megmondhatja, hogy Polónyi négy ízben 1000—1000 forintot

kapott, — mi jogon tételezte fel a sértett erről az öreg asszonyról azt, hogy hazudni fog? Nos, persze, az én tanuim nincsenek a sértett ur inyére, neki a diszkrét vállalkozó-bácsik tetszenek, akiknek oly kurta a memóriájuk, hogy arra sem emlékeznek, alakították-e a lóvasutat villamossá, vagy sem? (Derültség.)

És ha tényleg a király, a haza, a magyarság érdeke az, amint Polónyi ur mondta, hogy az igazság kiderüljön, hogy az ő ártatlansága itt tisztán ragyoghasson: — ám akkor ne bujkáljon, ne ravaszkodjék, hanem mondja őnézetesen, elő azokkal a bizonyítékokkal: a királyért, a hazáért, a magyarságért! (Derültség.)

(Vázsonyi beszéde közben Polónyi Dezső országgyűlési képviselő, aki mint hallgató, atyja jobb-ján ül, gunyosan mosolyog és arczjátékkal kíséri a beszéd mozzanatait.)

Az elnök: Figyelmeztetem Polónyi Dezső urat, tartózkodjék mindennemű mosolygástól, meg arczjátéktól, mert ez befolyásolhatja az esküdt urakat. Ismétlés esetén kénytelen lennék öntől megvonni a teremben időzhetés engedélyét.

Több esküdt: Ugy van.

Dr. Vázsonyi Vilmos: Köztudomásu, hogy Polónyi Géza annak idején a fővárosban mint elismert bordélyügyi speciálista szerepelt. És amikor én ennek bizonyosságul kihallgattatni kérem Rudnay Béla volt főkapitány urat, akkor a sértett holmi hazafias szempontokból ellenzi ezt. Rudnay nem jó hazafi, mondja ő, és haragszik rá. A sértett nagyon szíven viseli a magyarság érdekét; hihetőleg ezért ellenzi kihallgatni a Beke-ügyben kért újabb tanuit és hihetőleg hazafias kegyelemből veszi pártfogásába merániai Erzsébetet, a nagy magyar hőleányt. (Derültség.) Minő jogon gyanúsítja meg Rudnayt és báró Splényit? Mi jogon sérteget távollévőket, akik nem is vádekezhettek?

Mélyen tisztelt esküdtbíró! Önök tudják legjobban és mindazok, akik kezdettől fogva figyelemmel kísérik a főtárgyalás menetét, hogy a védelem semmiféle ügyet, amely a sértett bizottsági tagsági működésén kívül esik, nem hozott fel. Mink nem beszélünk a gráci esetről, nem a Norddeutscher Lloyd ügyéről; én ilyen eszközökhöz nem folyamodtam. Ha voltak körültekintő ügyek, hát ezek a közérdekből képviselőiének, az ügyész urnak tapintatos kérdéseire patantak ki. Az ügyész ur gunyolódott azon, hogy mink a Szávay-ügy aktáit Győrben és nem a budapesti törvényszéken kerestük. Nos jó, — az aktákat nem találtuk meg, de megtaláltuk Szávay Gyulát. É róla tudjuk, hogy amidőn perbe fogták „Bordélyházi erkölcsbíró” című czikke miatt, a pert visszavonták, — de az ő háta megett. A sértett büszkén hivatkozik arra, hogy báró Splényi visszavonta ellene egy lapban közzétett nyilatkozatát. Ez a visszavonás nem a nyilvánosság előtt történt s bírói rehabilitálás sem történt. Pedig-pedig Splényinek ahhoz a borzalmas nyilatkozatához képest a Lengyel Zoltán czikke csak altató-nóta.

Én azt hiszem, tekintetes törvényszék, hogy a férfiu, aki bent ült Deák, Horváth Boldizsár, Szilágyi Dezső örökében, nincs jogosítva akadályokat gördíteni az igazságszolgáltatás utjába, ha a becsületéről van szó; sőt ellenkezőleg, Szilágyi és Deák öröksége arra kötelezné őt, hogy ha más részen támadnának akadályok a bizonyítás ellen, akkor két kézzel, minden erejével igyekezzék romba dönteni az akadályokat, mondván: én nem félek, bizonyítsatok, ha birtok, az én becsületesem érthetetlen!

Am a sértett nem éri be azzal, hogy Lengyel Zoltán csak a városi ügyekben való szereplését irta le, — hanem kedélyesen azt mondja, én már hatvan éves vagyok, higijetek az én szavamnak.

De ezen az alapon szabad-e elítélni, bünösnek ki-mondani olyan bolondul, olyan rajongóan becsületes embert, amilyen Lengyel Zoltán?

Oh, igen, Lengyel Zoltán, ő beszélhetne halszáról. Ellene tényleg szövetkeztek. Ellene egy alias, egy-undorító hadjárat indult meg.

Eltekintve attól, hogy a bizonyítás kiegészítése tekintetében a sértettnek jogilag sincs igaza, ő igen kedélyesen az én vizitkártyámat olvasgatja, melyen, mint szerkesztő, utasítást adtam egy munkatársamnak, hogy elégtételben kell a megbántott Polónyit részesíteni. Hát jól van. Mit is jelent ez a névjegy? Csak annyit, hogy Polónyi ur életében egyetlen egyszer kapott elégtételt, azt is tőlem kapta.

Kell-e kiegészítés?

Zsitvay elnök ezután a törvény értelmében felhívást intézett az esküdtekhez aziránt, hogy kívánnak-e valamilyen irányban bizonyításkiegészítést, vagy pedig nem kívánnak s megelégszenek az eddigi bizonyítékokkal.

Félórai tanácskozás után tértek vissza az esküdtek.

Schwarz Vilmos dr., az esküdtek elnöke jelentette ki a következőket:

— Az esküdtek közös elhatározása alapján jelentem, hogy részletesen megvizsgáltuk az anyagot s hogy az ő véleményük már meg van

alakulva s ők semmiféle kiegészítést nem óhajtanak.

Váratlan fordulat.

Zsitvay Leó elnök: Következik a bíróság föladata, hogy a felek által előterjesztett indítványoknak milyen kihatást tulajdonít. Ez lehet olyan, hogy kiegészíti a bizonyítást elnapolással és a vizsgálóbíróhoz való utalással; lehet a kiegészítés olyan, mely a tárgyalás folyamán fogatosítottatik és lehet e nyilatkozatoknak kihatása az is, hogy a bíróság az esküdtek fölfogásával egyezően a bizonyítási eljárást lezárja. Föladatunk tehát az, hogy ez iránt határozzunk. Mielőtt azonban visszavonulnánk, hogy ezt a jelen pör eldöntésénél igen fontos határozatot meghozzuk, a felekhez volna egy kérelmem. Erről a helyről igazságot fogunk tenni. Igazságot a feleknek. De ebben az igazságban, amelyet a bíróság a feleknek kiszolgált, a egbecesebb erkölcsi értékek vannak, amelyek meglehetősen sugárzóval kiáradnak a közélet jogérvésébe. Ebből kiindulva, úgy látom, hogy habár nagyon kiélesedett az ellentét a felek között, mégis tekintettel éppen a kiélesedés nagy fokára úgy látom, hogy ez egyuttal befejező pontja a küzdelemnek. Talán nem reménytelenül intézem a felekhez a következő fölhívást. Ha tekintem a feleket, a fömagánvádoló korát, örösi tapasztalatait a közélet minden terén, eddigi működését, családját, — másrészt, ha tekintem a vádlót, korát, amely minden nap jobban fejlődik s heves vére csillapultával meghigad, ha tekintem, hogy mind a két fél a törvényhozásnak tisztességes tagja, az ügyvédi karnak kifogástalan tagja, ebből valamennyien azt a reményt merithetjük, hogy mind a kettő még jó szolgálatokat tehet a hazának, a nemzetnek. A fömagánvádoló ur maga is előadta, hogy ezzel a pörrel más célt nem akar elérni, mint hogy a folyton lappangó gyanúsítást akarta végre tisztázni és ezt kötelességből tette, arra a magas állásra való tekintettel, amelyet viselt. De mindannyiszor, valahányszor e gyanúsítások küszöbére léptek, a kiengesztelő magatartást tartotta első föladatának s ha ilyen közélettel hozzá, annak meg is adta a maga részéről a kiengesztelő kéznuyjítását. A vádlott pedig, amint a tanuk vallomásaiból is fölismerhető, ama lappangó gyanúsításoknak mintegy szócsövéül jelentkezik, amelyeket nem ő élt keresztül, amelyek nem az ő tényállásai. Ezek a gyanúsítások, melyek szájról-szájra jártak, őt megragadták s a politikai küzdelemben alkalmasnak mutakozó eszközök használatára bírták. Most a bizonyítási eljárás eddigi lefolyásából tájékozással bírnak a felek s az esküdtbírák, tehát a tárgyalás föczélját a pör jelen szakában már elérte. A közérdek képviselője ezzel kielégítő felvilágosítást kaphatott. Azonban a közérdeknek van még egy másik része: békés, engesztelő kiegyenlítése ennek az ügynek, amelynek a háttere a fontosabb, amelynek a hátterében oly kényes és fontos kérdések forognak fönt, amelyeknek a szanálásához valamennyien kell, hogy közeledjünk. De ide nem az indulatok és szenvedelmek vezetnek, hanem kiengesztelő, békés együttműködése mindazoknak, akik ez ügyben működési körrel bírnak. Ebből kiindulva, azt hiszem, hogy a bíróság, meg az esküdtek nevében...

Fölkialítások az esküdtek részéről: Mi is kívánjuk! Egyhangulag!

Zsitvay elnök: ...bátran fölhívhatom a feleket, hogy iparkodjanak ezt az áldatlan küzdelmet megfelelő férfias nyilatkozatokkal és cselekedetekkel befejezni és kibékülni. Ugyanezért, hogy erre kellőleg időt adjak, úgy határoztunk, hogy nem délután fogjuk a végzést meghozni, hanem holnap, szép májusi vasárnapon, délelőtt tizenegy órakor folytatjuk a tárgyalást és elvárjuk a felek békés kiegyenlítését, (Zajos éljenzés és taps a közönség és az esküdtek között.)

Ezzel a tárgyalás két órakor véget ért.

Az elnöki fölhívás hatása.

Zsitvay fölhívása nagyon meglepte a hallgatóságot. Az első órában mindenki nagyon optimisztikusan ítélte meg a béke kilátásait, később

azonban, amint az órák meddön teltek, a béke-reményeségek meglehetősen alászállottak. A békecsinálásra szánt szabad délutánt és estét Polónyi családja körében, Lengyel pedig Vázsonyi társaságában töltötte. Az éjszaka folyamán lehetetlen kombinációk riogatták a főváros lakosságát, híresztelték, hogy Vázsonyi meglátogatta az ügyészt, hogy békealapot küldtek Polónyihoz. Persze ezek a hírek csak rövidletiek voltak, gyorsan születtek, gyorsan multak, helyet adván más kérdéséletű szenzációnak. Lengyeléknek úgy látszik nincsen kedvük kezdeményezni a kibékülést, Polónyiék pedig a dolog természetét szerint nem tehetik meg az első lépést. Így számolni kell azzal a kilátással, hogy nem lesz béke s ezzel újra előtérbe lép a másik kérdés: mi lesz a per további sorsa?

Sokan azt hiszik, hogy a bíróság elrendeli a bizonyítás kiegészítését, a fötárgyalást elhalasztja s az aktákat visszaküldi a vizsgálóbíróhoz. Ez azt jelentené, hogy a perdöntést elhalasztja ad graecas calendas, amely kombináció a mai elnöki enuncziáció után nincsen is minden valószínűség nélkül.

Nyilatkozatok.

Vázsonyi Vilmos a csütörtöki tárgyaláson annak a bizonyítására, hogy Polónyi pénzért állásokat szerzett, hivatkozott Adám Béla fővárosi tisztviselőre, Polónyi ezzel szemben fölmutatta Barta Miklós egy levelét, mely szerint Adám Bélának a Barta befolyása szerzett a vásárcsarnoknál állást, Adám Béla ur erre az ügyre vonatkozólag a következő nyilatkozat közlésére kért föl bennünket:

Polónyi Géának rám vonatkozó gyanúsításait a leghatározottabban visszautasítom. Mikor tanuknak bejelentettek még a mult év folyamán, akkor neki is szavahihető voltam, mert három ügynököt is küldött hozzám, hogy a bíróság előtt hallgassam el az igazságot. Én ezt a leghatározottabban visszautasítottam.

Most pedig, amikor ismét el akarja kerülni, hogy a bíróság előtt szemébe mondjam az igazat, nagybátyámnak, Barta Miklósnak egy 1897-ben, tehát a Vázsonyi által említett eset megtörténte előtt két évvel kelt levelével akarja félrevezetni a bíróságot. Ezt a levelet nagybátyám az én kéresemre írta Pákh Mihály vásárcsarnoki felügyelő urhoz, és abban az a kitétel, hogy az ő közbenjárására neveztek ki, az akkor viselt díjnoki állásomra vonatkozik. Ellenben a Vázsonyi Vilmos ur által említett dolog két évvel később történik, amit hitelesen igazol azon körülmény, hogy én 1899-ben nyertem el a szóbanforgó állást. Barta Miklós levele tehát, amely két évvel korábban kelt, erre az esetre nem vonatkozhatik. Ezen tényállás igazolására és a személyemet illető támadás visszautasítására jelentkezni fogok a fötárgyalási elnök urnál, hogy tanuképen leendő kihallgatásomat engedje meg.

Dr. Debreczeni Iván ügyvéd, a Polónyi-Lengyel-pörrel kapcsolatban, a következő nyilatkozat közlésére kért föl bennünket:

„A Polónyi-Lengyel-pörben a tanukihallgatások folyamán Heltai Ferencz vallomásaival kapcsolatban az ügyész ur részéről az állított, hogy én Falussy Árpád szatmármegyei föispántól azt hallottam, hogy Heltai Ferencz nála járt és őt arra kérte, hogy a vasúti menetrend ügyében járjon közbe Polónyinnál. Ez az állítás téves, mert én a peres feleket nem ismerem, az ügyben sem kihallgatva, sem megidézve nem lettem, különösen pedig Falussy Árpád föispán nekem ilyen nyilatkozatot soha nem tett és így ilyen nyilatkozatot annál kevésbé tehettem, mert sem én, sem Falussy Árpád volt princzipálisom a kérdéses ügyről egyáltalában tudomással nem bírt s a nekem imputált kifejezésekről is csak a lapokból vettem tudomást. Dr. Debreczeni Iván, ügyvéd.“

TÁVIRATOK.

A biztosítási szerződés.

Berlin, május 2. A birodalmi gyűlés elfogadta a biztosítási szerződésről szóló törvényjavaslatot.

A pápa és a poseni lengyelek.

Berlin, május 2. (Saját tudósítónktól.) Likovszky, a gneseni ideiglenes püspök a pápának átnyújtotta a poroszországi katolikus lengyel lakosság hódoló feilratát, amely elpanaszolja, hogy

milyen morális veszedelem rejlik a lengyel ifjuságra nézve a németnyelvű kötelező vallás-oktatásban. A pápa azt válaszolta Likovszky-nak, hogy a katolikus lengyelek hódolata jutalmat érdemel és alaposan informáltatni fogja magát a poseni lengyelek helyzetéről.

A portugál kamara megnyitása.

Lisszabon, május 2. A képviselőkamara mai alakuló ülésén Libanio Gordues választott elnök. Az elhunyt király és trónörökös feletti emlékezés után megalakultak a bizottságok. A kamara utasította az elnökséget, fejezze ki részvétét a királyi családnak.

Orosz pénzpiacz.

Pétervár, május 2. Miután a hiteljegyek állandóan nagy mennyiségben áramlanak az állami bank pénztárába, elhatározták, hogy 25 millió rubelt kivonnak a forgalomból. Ezzel a kibocsátott hiteljegyek összege 1160 millióról 1135 millióra száll alá. A forgalomban lévő hiteljegyek ily csökkentése 1905. óta nem fordult elő.

Lázadók Kalkuttában.

Kalkutta, május 2. Miss Kennedy, akinek kocsjára merénylők bombát vetettek, ez alkalommal kapott sebeibe belehalt. A rendőrség ma reggel a város különböző részein razzziát tartott és ez alkalommal nagy mennyiségű robbanó anyagot, kanóczoikat és készülő bombákat fedezett fel és foglalt le. Huszonhárom egyént letartóztattak és nagyszámu iratot lefoglaltak.

Eulenburg vád alatt.

— Vizsgálat hamis eskü miatt. —

Budapest, május 2.

Eulenburg Fülöp herceg tegnap óta vád alatt áll hamis eskü miatt.

A berlini törvényszék megindította ellene az eljárást és tegnap már vizsgálóbíró járt a liebenbergi kastélyban, hogy vádlottként hallgassa ki a herceget. Az eljárást a berlini föügyészség formális indítványára kezdték meg herceg Eulenburg ellen. A vád alá helyezést a fötörvényszék vádtaácsa jóváhagyta és kiküldte a vizsgálóbírót az előzetes kihallgatásra.

A szenzációs eseménynek előzményei a következők:

Amint ismeretes lett, hogy a müncheni Harden-pörben Ernst és Riedel tanuk terhelő vallomást tettek a herceg ellen, a berlini föügyész vette kezébe az ügyet s elrendelte a vizsgálatot Starhembergben, mint ahol a müncheni tanuk szerint más férfiak is vannak, akik Eulenburg herceggel bűnös összeköttetésben állottak. Egyuttal Isenbiel föügyész átírt a büntető törvényszékhez Münchenbe, hogy tegyék át a Harden-pör aktáit és a jegyzőkönyvet. Még mielőtt ezek az iratok megérkeztek Münchenből, a berlini föügyész megtette vádindítványát Eulenburg Fülöp herceg ellen tudatosan tett hamis eskü miatt az I. Landgerichtnél. A büntető kamara helyt adott a föügyész indítványának és azonnal vizsgálóbizottságot küldött ki Liebenbergbe.

A törvényszéki vizsgálóbizottság a herceget ágyban, betegon találta, a törvényszéki orvos pedig megállapította, hogy Eulenburg súlyos állapota miatt az elszállítás lehetetlen.

A vizsgálóbíró kérdéseire a herceg kijelentette, hogy nyugodtan néz a vizsgálat elébe és fogalma sincs arról, mi indíthatta Ernst és Riedel tanukat arra, hogy ellene olyan súlyos vádakot emeljenek. Leghőbb vágya, hogy szembesítsék őt Ernsttel és Riedellel. A vizsgálóbíró tudatta a herceggel a vád alá helyezést tudatosan elkövetett hamis eskü miatt.

A kihallgatás, amelynek részleteiről egyébként ezeken kívül semmi sem szivárgott ki a nyilvánosságra, félóra hosszat tartott. Csak az tudódott ki, hogy a vizsgálóbíró házmotózást rendelt el a liebenbergi kastélyban és a hercegnek sok levelét elkochozták. A hivatalos eljárás után a vizsgálóbizottság tagjai visszatértek Berlinbe.

Harden Miksát tegnap délelőtre a berlini büntető törvényszékre idézték meg tanuként, a Bernstein igazságügyi tanácsos ellen folyamatba tett büntető eljárást a herceg megsértése miatt pedig felfüggesztették addig, míg a hamis eskü miatt emelt vád ügyében bevégeződik az eljárás Eulenburg herceg ellen. A berlini vizsgálóbizottsággal együtt két detektívvel egy büntügyi rendőrbiztos is kiszállott a liebenbergi

kastélyba, amiből nyilvánvaló, hogy Eulenburg herceg letartóztatása is el volt rendelve, de ettől egyelőre el kellett tekinteni, mert a herceg súlyos beteg és nem lehetett volna elszállítani a kastélyból.

Münchenből jelentik éjjel: Eulenburg Fülöp herceg két fia már napok óta itt van s állítólag atyjuk ügye hozta őket ide. A herceg a tegnapi kihallgatáson azt mondta a vizsgálóbíróknak, hogy Ernst és Riedel tanuk nyilván összetévesztették őt fivérével, Friggyess-l. Ez a védekezés semmiképpen sem állhat meg, mert a két tanu a müncheni tárgyaláson olyan pontosan megjelölte a herceget, név szerint tudta felsorolni az akkor szolgálatában volt cselédséget és a herceg levelezéséről is olyan felvilágosítást adott, hogy szó sem lehet összetévesztésről. Riedel és Ernst most is azt állítják, hogy jól ismerik Eulenburg Fülöp herceget és minden családi körülményeit.

Eulenburg Fülöp herceg kijelentette környezetének, hogy minden áron meg fog jelenni a berlini tárgyaláson és még ha ágyában kell is magát oda vitétnie, ott lesz, hogy szembesítsék Ernst és Riedel tanukkal. A törvényszék azonban már most elhatározta, hogy abban az esetben, ha Eulenburg herceg betegsége miatt nem jelenhet meg, akkor a törvényszék, az ügyész a védőkkel és tanukkal Liebenbergbe fog utazni és a herceg kastélyában tartják meg a tárgyalást.

Türr tábornok meghalt.

— 1824—1908. —

Fénylő alakja nagy korszaknak és nagy harcoknak: Türr István tábornok kidőlt az élok sorából. Nyolcvannégy éves lett, amikor a halál utól érte ezt a sajtóságot, a sors által nagy tettekre kiszemelt férfit. Azok, akikkel együtt harcolt, akikkel együtt dolgozott és álmódzott a nemzetek önállóságáról és függetlenségéről, a népek boldogításáról, évtizedekkel előbb elnőmultak örökre. Garibaldi József, aki úgy szerette Türr tábornokot, mintha véréből való vér lett volna, aki őt jobb kezének tartotta, már negyedszázad óta halott. De akármilyen imádott név is Olaszországban Garibaldi neve, bármilyen nagy dolgot vitt is végbe Garibaldi, sem az időszaki krónikák, sem a historikusok nem említik Garibaldi nevét, anélkül, hogy Türr tábornokról ne emlékeznének meg egyszersmind. Egyike volt azoknak a szellemeknek Türr István, akiknek nevét két nemzet története őrzi: az olasz és a magyar nemzet története.

Amikor Baján 1824. augusztus 10-én megszületett, sem szegény sorsu szülei, sem azok, akik szüleit ismerték, nem gondolhatták, nem is képzelték, hogy egyike lesz a jövő nagy harczok bajnokainak. Aféle közönséges emberek gyermeke volt, akik a gyermeknevelésre nem sok gondot fordíthattak. Iskoláztatásra nem telt s hamar kenyérkereset után kellett látnia. Szegény szülők módjára hamar megegyeztek, hogy miséle mesterségre adják fiukat. Legalkalmasabbnak látták, ha a kömives mesterségre adják. Bizony, kömives-inas lett a kis Türr Pista.

Igaz, hogy ezt a mesterséget nem tanulta ki egészen a kis Pista. Más épület kiépítése volt fentartva számára. De még vannak öreg emberek Baján, a szép és kies dunaparti városban, akik még emlékeznek arra, hogy az eleven természetű, vidám Türr-fiu ott keverte a „maltert”, mikor a zsidó templomot építették. Talicskát is tolt, téglát is emelt.

De egész a téglarakásig nem vitte fel. Egy emberbarát, a nevét nem jegyezte föl a krónika, észrevette a fiuban a tehetséget. Miben vette észre, hogyan fedezte föl benne a jövő nagy embert, azt szintén nem jegyezte föl senki az utókor számára (hacsak hátrahagyott irataiban ő maga nem emlékezik meg róla). De ez az emberbarát gondoskodott róla és iskolába járatta.

Tóth Kálmánnal, a bajai születésű nagy magyar költővel együtt járt iskolába Baján Türr István. Csakhamar azonban az iskolát elhagyva, a katonai pályára lépett. Benső hivatás ösztökélte arra, hogy ezt a pályát válassza, mintha a jövő nagy eseményeket megérezte volna, amelyek neki szerepet szántak. Mintha két nemzet hívó szavát hallotta volna meg, amelyeknek szükségük volt nagyszabású szellemekre és nagy akaraterekre, hogy sorsukat irányíthassák és hivatásukat teljesíthessék.

Az osztrák hadseregben kapta meg a hadnagyi rangot. Ferencz Károly ezredében szolgált. Ebben az ezredben semmi olyast nem produkált, meglehet, talán azért, mert az osztrák armádia szellemét már akkor túlhaladottak, vagy legalább is neki meg nem felelőnek tartotta. A forradalom szelleme élt Türr Istvánban s messzire előre tudott pillantani a jövőndőbe.

A fegyelem és szubordináció vasgyűrűje alól azonban nem tudott szabadulni. És így, a parancsnak engedve, kénytelen volt 1848-ban, az olasz forradalom kitörésekor Radecky seregével Olaszországba menni.

Ott nemsokáig tudta már elviselni az osztrák hadsereg szellemét és nem tudta magát annak alávetni. A piemonti területre szökött s tulajdonképpen karriéré, mely harcokban oly gazdag, eredményekben és sikerekben oly fényes volt, e szökéssel kezdődött meg. Mert Piemont területén egy éppen alakulófélben lévő magyar légió élére állt. Minden ízben magyar és lángoló hazafi volt, aki egyéni ambícióját, hazája üdvével kapcsolta össze.

Novarránál azonban a kis csapat vereséget szenvedett. A légió hitét és reményét veszve szétszórt. De ha mindenki elvesztette is reménységét, Türr István nem. Bodenben a forradalmi hadsereghez csatlakozott és ott csakhamar az ezredesi rangig vitte föl. A harcok nem sokáig tartottak, a forradalmi hadsereget leverték és Türr István kénytelen volt Svájcba menekülni. Még mindig hitt a magyar ügy és a magyar szabadságharc győzelmében.

A lesújtó hír, a világsi fegyverletétel híre, itt érte utól. Ez volt az első eset, hogy Türr István is elcsüggedt, mint mindazok, akik még reméltek valamit a magyar hadseregtől és akiknek reménye akkor teljesen elveszett.

Svájcba Londonba ment. A krími háboru idején az angol-török hadseregben vétette föl magát. Az angol kormánytól megbízást kapott, hogy a dunai tartományokat járja be. Bukarestben volt, amikor egy tisztársa elárulta. Azonnal letartóztatták, bilincsbe verték és Bécsbe vitték, ahol haditörvényszék elé állították. Kicsi hja, hogy ki nem végezték, mert az osztrák vértörvényszék nem tréfált. A megszökött tisztokra igen hamar kimondták a halálítéletet. Viktória, angol királyné azonban már hirnevéről ismerte Türr Istvánt. Közbevetette magát és hathatós támogatásának meg is volt az eredménye: nemcsak, hogy a halálítélet végre nem hajtották rajta, de visszaadták szabadságát is.

Igy menekült meg Türr István a biztos haláltól amely akkor a magyar szabadsághősök feje fölött lebegett. Attól fogva szerencsecsillaga egyre fényesebbé lett. Még résztvett Törökországban az oroszok ellen viselt cserkesz-hadjáratban, amikor 1859-ben hírt vette annak, hogy az olasz függetlenségi harc kitért.

Több magyarral együtt Olaszországba ment, mert részt akart venni az Ausztria ellen viselt háboruban.

Ekkor esett rá Garibaldi satekintete, aki csakhamar észrevette, hogy ez az a férfi, akire szüksége van s akinek katonai tudásában, jellemében, vaserejében és konzekvenciájában föltétlenül megbízhatott. Nem is rendült meg Garibaldi bizalma Türr Istvánban soha. Utolsó lehetéig hű emberének tartotta s legfontosabb teendőit rábízta.

A villafrankai békét megkötötték és akkor ismét Garibaldi oldala mellett volt Türr István. Életének s fényes katonai pályafutásának egyik nagy munkáját végezte akkor. Ő szervezte azt a kilencszázhetven emberből álló csapatot, mely május 6-án hajóra szállt és Marsalánál kötött ki. Ezért nevezték el ezt a csapatot „marsalai ezer”-nek, mely az olasz történelemben halhatatlan nevet vívott ki magának. Furfanggal szerzett Türr István hajókat és még nagyobb leleménnyel hadiszert. Mert a hajók megszerzése után vették csak észre, hogy nincs hadiszertük. Igen hosszú és körülményes dolog volna részletesen megírni, hogy a marsalai ezer élén miképpen jutott Türr István hajókhoz és hadiszerekhez.

Palermo bevételé egyik legfényesebb haditette volt. Garibaldinak és főképpen annak köszönhetette sikerét Garibaldi, hogy Türr István tanácsára hallgatott. Hálás is volt ezért Garibaldi, mert ekkor nevezte ki Türr Istvánt tábornokká és a nemzetország főfelügyelőjévé.

Palermo bevételkor Türr István megsebesült. De sebe daczára is dolgozott; szervezte és tökéletesítette a hadsereget. A messzinai csatában már kombattans tábornok gyanánt vett részt. Majd Nápoly ostroma következett, melyben vezérszerepe volt Türr Istvánnak. Nápolyt sikerült bevennie. A bevétel után Garibaldi Türr tábornokot kinevezte Nápoly katonai és polgári főkormányzójává.

Itt érvényesült Türr tábornok diplomáciai képessége is. Azon fáradozott, hogy Nápolyt Olaszországgal egyesítse. Ez sikerült is. S Viktor Emánuel kégyeibe fogadta Türr Istvánt; megerősítette altábornagyi rangjában — mert időközben Garibaldi őt altábornagyi rangra emelte — s Viktor Emánuel szárnysegédévé választotta s nevezte ki a magyar születésű tábornokot.

Mantuában ismerkedett meg Türr István III. Napoleon unokahúgával, Bonaparte Adél hercegnővel. A dalás tábornok megtetszett a hercegnőnek s 1861-ben nőül ment hozzá. Az egykori kömivesinas így Európa egyik leghatalmasabb császári dinasztiájával rokonságba került.

A magyar ügy iránt való lelkesedése nem lohadt le benne egy percig sem. A magyar emigráció ügyét szívén viselte. A Königrázi csata után 1866-ban Belgrádba ment, ahol csapatot szervezett. Az volt a terv, hogy Klapka északon, ő pedig délen Magyarországra tör. A porosz-osztrák hadjárat után az emigráció tervei is füstbe mentek. Az általános amnesztia után Magyarországra visszatért. Itt igen élénk résztvett a közügyekben. Nagy része volt a Ferencz-csatorna kiépítésében. Ő alapította meg a Központi Népevelési Kört, mely azonban a 70-es évek végén beszüntette működését. A korintusi-csatorna kiépítését is tervezte; de ez a terve nem sikerült. Igen nagy tevékenységet fejtett ki a békepropaganda terjesztésében is.

Megirtuk már napokkal ezelőtt, hogy szabadságharcunknak e nagy alakja, a Hungária-szállóban súlyos betegen fekszik. A tábornok már egy hete tartózkodik Budapesten. Nizzából érkezett Budapestre. Valószínűleg itt hiült meg és miután betegsége nem vette komolyan, a baj egyre nagyobbodott, s Türr tábornok ma éjszaka meghalt.

Tegnapelőtt még úgy látszott, mintha erős szervezete legyűrné a betegséget. Tegnap éjszaka azután ez a reménység is elszórt: a tábornok állapota válságosra fordult. Szívverése egyre gyengült és orbánca rohamosan terjedt. Nővére, aki Frey mérnök felesége és leánya, lovag Pittoni né egy perczre sem mozdultak el ágya mellől. Az aggasztó tünetek következtében a nagy beteg tábornok ápolói elhívták hozzá Korányi és Müller egyetemi tanárokat, akik hosszasan konzultáltak a család tagjaival. Mintegy órahosszat tartó konzultálás után közölték a családtagokkal, hogy a tábornok állapota igen aggasztó s hogy az életnek nem menthető meg.

Müller tanár injekciókat alkalmazott, hogy legalább ideig-óráig meghosszabbítsa Türr István életét. Féltilenkettők a beteg papot kért és felvette az utolsó kenetet.

Délután, három óra után Müller tanár újból meglátogatta a beteget és konstátálta a vég kezdetét. A tábornok már teljes aggoniában volt. Ekkor a beteg ágyához hívták az egész rokonságot, akik aggodó kétségbeeséssel lesték a beteg minden mozdulatát.

Négy órakor már jelentkeztek a közeli katasztrófa jelei. Türr István láza folyton emelkedett s teste folytonosan rángatózott. A tábornok elvesztette eszméletét és arca annyira eltorzult, hogy Müller tanár kendővel letakarta.

Ettől az időtől fogva a beteg már állandóan küzdött a halállal. Éjszaka tizenegy óra után láza csökkent ugyan, de ez csak a halál előtti tiszta perczeknek egyike volt. Ezután már nyugodtan feküdt, de környezetét nem ismerte fel. Éjjel után egy órakor az utolsó roham támadta meg, amely ki is oltotta életét. Az ősz tábornok leányának karjai között meghalt. A szobában ekkor leányán kívül Gonda Béla miniszteri tanácsos, Gerster Lajos és Szekrényessy Kálmán, az elhunyt közeli rokonai voltak jelen. Az elhunyt szabadsághóst holnap helyezik ravatalra és valószínűleg hétfőn viszik utolsó útjára.

Palermo bevétele.

Írta: Türr István.

A szicíliai expedíció idején Garibaldi tábornok engem legnagyobb bizalmával tisztelt meg. S miután én minden megbízásának nemcsak szó szerint, de szellemének s felfogásának értelmében is megfelelttem, ezért állandóan meg tudtam tartani bizalmát. Kilencszázhetven emberből álló csapatot szerveztem s minthogy csak kevés ember hiányzott az ezerből és május 6-ikán Marsalánál kötöttünk ki — elneveztek csapatomat a marsalái ezernek.

Midőn Garibaldi tábornok véleményemet kérte ki a szicíliai expedíció felől, nem ismerve Szcília benső viszonyait, nem felelhettem neki egyebet, mint azt, hogy ha az indulás meghatározatnék, vele megyek én is.

Már háromszor került az indulás szönyegre, és mindannyiszor ingadozott, míg végre Crispi egy számokban szerkesztett távsürgönyvel megérkezett, dicséretére legyen mondva, e sürgöny saját gyártmánya volt. A sürgöny azon biztos hírt hozta, hogy Szcíliában a forradalom folyton működik; mire a tábornok ezt mondá:

— Segítségre kell sietnünk.

Igy lön határozattá az expedíció.

A csónakosoknak vagy tudatlansága, vagy roszakarata volt oka, hogy a hajóraszállás órájában a töltenyekkel terhelt csónakok hiányzottak, s ez okból kénytelenek voltunk Talamonénál megállani.

Itt, mielőtt partra szállottunk volna, Garibaldi felől tábornoki egyenruháját s úgy mentünk a talamonei kis erőd megvizsgálására. De itt csak igen kevés puskatöltést és egy Colombrina-ágyut leltünk; kénytelenek voltunk tehát Orbitellóban keresni lőfegyvereket.

Néhány tiszt habozott odamenni, s akkor a tábornok így szólt hozzám:

— Kedves barátom, kérem, szedje össze egész diplomatikai tudományát és szerezzen nekünk municziót Orbitellóban; az ön küldetésének sikerétől függ vállalatunk sorsa.

Szekerre ültem és mintegy két órára rá megérkeztem az erődbe. A parancsnok után tudakozódtam. Giorgini alezredes volt a parancsnok. Így szóltam hozzá:

— Tegnap két gőzhajón Garibaldi alatt Génuában tengerre szálltunk s most Szcília segítségére sietünk. A löpor, melyet nekünk a kormány adott, a csónakosoknak vagy tudatlansága, vagy rosszakarata miatt kimaradt. Most tehát idejöttem és kérem önt a tábornok nevében: pótolja ki hiányunkat az itt kezei közt levő municzióból.

— Ön katoná s így igen jól tudja, hogy kivánságát előleges parancs nélkül nem teljesíthetem, — felelte az ezredes.

— Hogy e parancsot megkaphassa ön, — válaszolván viszont, — csak azt az egy sziveséget tegye meg: küldje el egyik tisztjét e levéllel Trecchi őrnagyhoz, ő felsége a király segéd-tisztjéhez.

Ezzel leültem s megírtam a következő levelet:

Édes Trecchi! Mondja meg ő felségének, hogy az expedíciókra szánt löpor és felszerelés Génuában maradt; kérjük tehát ő felségét, küldene rendeletet az orbitellói erőd parancsnokának, hogy minket hadiszertárából annyi municzióval lásson el, amennyivel csak bír stb.

Amint a levelet átadtam, így szóltam a parancsnokhoz:

— Arra, hogy a választ az illető rendelettel együtt megkaphassák, (szerencsénkre nem volt e vidéken akkor még távirtdai vonal) legalább is öt nap szükséges, és ha ez időközben a diplomácia a kormányt arra kényszerítené, hogy az expedíciót visszatérítse, szegény Szcília fel lesz mészárolva s a hiba öné lesz, mert löport és felszerelést megtagadta tőlünk, dacára annak, hogy teljes meggyőződéssel bír ön afelől, miszerint a király beleegyezésével indultunk el, különben egyetlen egy napig sem maradhatunk békével egy tengeri kikötőben, anélkül, hogy a kormány üldözöbe ne venne bennünket.

Ezen okok felrázták a parancsnokot, ki így felelt:

— Ezredes, ön engem irtóztató helyzetbe hoz, de miután ön engem biztosít arról, hogy a

vállalat a király védelte alatt történik, mindent átadok önnek, amit a hadi szertáramban találunk.

Együtt mentünk a szerárta. Nem találván elég kész töltenyt, a löport hordóستul együtt átvetttem és megpillantván négy hatfontos ágyut, ezeket is lefoglaltam és még hozzá 300 töltenyt minden ágyuhoz s az egészet szekerekre rakattam. Ezalatt mindenkép azon voltam, hogy a parancsnokot az ügy iránt fellelkesítsem s rábírljam, hogy jöjjön velem Talamoneba és ott győződjék meg a tényállásról. Csakugyan a parancsnok és két tüzértiszt elkísérték a felszerelvényt Talamoneba, hol a tábornok őket nagy örömmel és szívéllyességgel fogadta. Én megelőztem öt néhány órával és midőn a tábornok megtudta, hogy minden szükségessé el vagyunk látva, megelégt.

Mielőtt Talamonéból elhajóztunk volna, Zambeccari elküldetett mintegy hatvan önkéntessel a római államok felé. Az ellenséggel elhitetni, hogy azon irányba vonultunk; mi egészen ellenkezőleg San Stefano felé indultunk két gőzessel. Itt egy egész napig időztünk, s így történt, hogy Génu közelében hajóztunk.

Május 19-én Szcília felé vettük tengeri utunkat. Midőn a sik tengerre értünk, Garibaldi így szólt hozzám:

— Most, miután senki se fecsegheti ki többé titkunkat, összehívom Szcíliában született bajtársainkat is és tanácskoznai fogunk a kikötés legalkalmasabb pontja felett.

S rendelete szerint össze is hívtam Crispi, Castigliát, Orsini és másokat, sok véleményesere után San-Polo (Sciassa közelében) szemeltetett ki, mint legcélszerűbb helyiség a kikötésre.

Május tizenegyedikének hajnalhasadtával a hajó fedélzetén állottam a tábornok mellett (éppen Isola-Marittima közelében időztünk). A tábornok így szólt hozzám:

— Pár óra múlva Marsalában lefietünk, menjünk oda!

És rögtön meghagyta, hogy elsőnek én szálljak partra.

Délutáni egy óra tájban értünk Marsala közelébe, hol rögtön kiszálltam Marsalában a guidekkel és az ezer bajnok 8-ik századával; elfoglaltam a várost és itt bizony kényszeríteni kellett a halászsokat s a hajósokat, hogy a pusztá szállításra is segédkezet nyújtsanak.

Merő koholmány azon állítás, hogy partraszálltunkat angol hajók segítették elő; volt ott ugyan két bourbon hadihajó, mely alig hogy lőtávolban ért, menten ránk tüzelt, de kevés komoly kárt okozott; a két ott állomásozó angol hajó semlegesen nézte az egészet. Másnap a salemi uton tovább haladtunk. Garibaldi szokott módja szerint a helyiség-szemléléseket maga tette és engem mindig magával hívott.

Tizenegyedikén Szcília szabad közönségeit felhívta. (Igazat szólva, Salemin kívül egyetlen szabad közönség se létezett akkor.) Felruházta magát (jól tette!) a kormányzósággal Olaszország és Viktor Emánuel nevében. Már Marsalában megbízott a tábornok, hogy terjesztesse elő neki egy törvényjavaslatot nemzeti hadsereg alakításáról. Sokan kifogást tettek első javaslatom ellen, de Crispi mellette volt s az első diktátori rendelet nemzeti hadsereg felállítását állapította meg. Aznap csak keveset toborozhattunk: a Sta. Anna ítestvérek és Copola szicíliai guirellák csatlakoztak hozzánk.

Közlöm a napiparancsot, melyet a tábornok nekem május tizenegyedikén küldött, hogy az olvasó annál könnyebben felfoghassa akkori álláspontunkat:

Türr ezredes!

Meg kell hagyni, hogy éji megrohánás esetében a mieink ne löjjenek, hanem bármily ellenséget szuronnyal támadjanak meg.

Minden századnak egy bizonyos gyűlpontja legyen kitzúve s egy század készen álljon bárhova indulóra.

Mindez ne hátrálja, hogy a katonák reggeli 2½ óráig pihenjenek. Ekkor írvassék riadó.

J. Garibaldi.

U. i. A nyerendő értesülések szerint, vagy a Vita- vagy a Marsala-felé vezetendő utakat választandjuk a hegyeknek azon helyszínei szerint, melyeket mi ketten ma reggel kijelöltünk.

Május tizenötödikén a vitai uton haladtunk s alig értünk ki a helységből, Calatafimi részéről

az ellenséget fölfedeztük. A tábornok parancsot adott, hogy állítsam föl a csapatunkat. Az ezer bajnok e napi működése fölött ötezerével.

Ugyanaznap megtudtuk, hogy Rosolino Pilo Carini környékén tartózkodik. Garibaldi azon volt, hogy Alkamanón és Partinikón áthaladva, a renai táborhelyet elérhesse; Crispi és La Masa azon működtek, hogy a szicíliai közönségek Garibaldi diktatúrájához való csatlakozásuk nyílvánítását küldjék be. Haladtunkban számos szicíliai népcsoportozattal találkoztunk, melyek ünnepélyesen fogadtak, egy darabig utunkban kísérték, s azután ujra elmaradtak; mindazonáltal a renai táborban a szicíliaiak guerillái szaporodtak annyiban, hogy a mieinkkel vegyest előrsi szolgálatot tettek.

Itt esett hírkre Rosolino Pilo hősiességének utáni halála.

Május huszonharmadikán a tábornokkal felmentünk a Pizzo del Tico hegyre, honnan Palermot igen jól kivehettük, sőt látszó segélyével a sereg mozgását is láttuk, valamint a hegyről lejööttünkben, szintén kivettük azt is, hogy a bourboni hadsereg Monrealeből felénk tart. Így tehát huszonnegyedikén már napkelte előtt készen álltunk.

A tábornok észrevette, hogy a bourbonok Piano de' Greci felé való visszavonulásukat el akarták vágni e helyiség fölött, azért is gyors mozdulattal megelőzte, s rám bízta, hogy visszavonulásukat erőnk egy részével fedezzem. Ez egyetlen visszavonulási mozgalom már is csüggedést idézett elő a szicíliai csapatokban.

Ugyanazon este Orsini az üteggel Carleone felé indult, magával vivén az ezerek leggyengébbjeit és néhány guerillát; mig főcsapatunk mély csendben balra vonult Marineo irányában.

Sokszor visszaemlékezem ama csendes éjeli menetre. A tábornok oldalánál lovagoltam. Egy darab ut után nyugodtan és derülten nézve föl az égre (fényes, holdas éj volt), szokott mosolyával így szólt hozzám:

— Különös. Mindnyájunknak van szeszélye. Midőn még ifjú voltam, azt állították előttem, hogy mindenkinek van egy csillaga, s én kiszemeltem a magamét, nézze kegyed ezt a nagy medve jobbján, az az enyém; neve Arthur.

— Nos? — feleltem — Arthur ragyog, jele, hogy beveszszük Palermot.

— Minden bizonynyal — felelte a tábornok kételyt nem ismerő hangsúlyozással. Palermóhoz közeledvén reggel három óra felé, guerillák már rendetlenkedtek, elkezdték torkukszakadtából kiabálni:

— Eljen Olaszország! Éljen Garibaldi!

Felébresztvén így a bourboni sereg figyelmét, miért is előcsapatunk puskalövéssekkel fogadták, melyeknek következtében a szicíliai guerillák nagy része jobbra-balra eltűnt a kertek közt, dacára Carini és La Masa minden erőlködéseinek.

De Bixió egy zászlóaljjal előrohant, hogy a „ponte d' amiraglio” hidat elfoglalja. Én, ki észrevettem, hogy a bourbonok ellenszegülését nem tudja megtörni, felkértem a tábornokot, engedné meg, hogy őket az ezerek második zászlóaljával támogathassam, s így azután egyesült erővel visszanyomtuk a bourbonokat, elfoglaltuk a termini kaput (Porta Fermini) s behatoltunk egész a Fiera-Vecchia nevű térig, uraivá levén a város több pontjának, melyeket rögtön torlaszokkal erősítettünk meg.

A „comitatio” néhány urai elénkbe jöttek, de a polgárok fegyvertelenek voltak, s annyira lehangoltak, hogy hozzánk igen kevés csatlakozott közülük. A város részben a mieink volt, de a Palazzo Reale tere szándékolt rohamunk nem sikerülhetett. Három nap és három éjen át folyt a harc, mindenki rendkívüli módon megfeszítette erejét; a szicíliai guerillák torlaszok mögött kitünően szolgáltak, mindenekfelett De Laporta csapata, Padre Raitolino lelkeséje stb. A várost a tengerről bombardirozták és részben felégették. Harmadnapra a töltenyek nálunk fogyni kezdtek, s a királyiaknak sikerült két torlaszt bevenniök, amit azonban csakhamar visszavettek Garibaldi és katonái.

Mig nálunk hiányozni kezdett a löpor, a Palazzo Realeban és környékén a bourboniak elesegben kezdtek szükségét szenvedni, minthogy a tengertől el voltak vágva, ez oknál fogva fegyverszünetet kértek és alkura léptek Garibaldival a „Hannibal” nevű angol fregatton.

Az első fegyverszünet csak huszonnégy óráig tartott, mert az előterjesztett feltételeket nem-

csak a diktátor, de még maga a városi municipium is visszautasítja a derék Verdura herceg elnöklete alatt. Addig is e huszonnégy órai időköz megengedé Garibaldinak a néphez való közeledést, mely nemsokára lángra gyúlt, fellekesedett és végre megismertük a vespre siciliana népét. A torlaszok bámulandó gyorsasággal meg erősödtek s mindenki büszke ellentállásra készült, annyira, hogy a bourbon, ahelyett, hogy ellenségeskedését ugra megkezdené, előbb három, aztán más három napra nyújtá ki a fegyverszünetet, mely idő alatt Letizia tábornok kétszer tette meg a Palermó és Nápoly közti utat oda és vissza és mint mindenki tudja, azon eredményre jött, hogy a bourbonok Palermóból szabadon és fegyveresen elvonultak.

UJDONSÁGOK.

Május elseje.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 2.

Budapest munkássága, amióta kivirta magának május elsejét, hagyományos lelkesedéssel ünnepli azt meg. Esztendőről-esztendőre felvonul a szervezett munkások nagy serege, hogy méltassák ennek a napnak, speciel a munkások szempontjából való nagy jelentőségét és hogy a népgyűlésen részletesen foglalkozzanak az aktuális politikai helyzettel.

A május elsejei ünnepséget csütörtökön este készítették elő a munkások. A főváros különböző, mintegy harmincz helyén népgyűlés volt. A gyűléseken mindenütt a munkásünnep dolgait vitatták.

Maga a fölvonulás meglehetősen impozáns volt. A menetben mintegy husz-huszonötezer ember vehetett részt. A gyülekezés, mely a Tisza Kálmán-terén volt, már jóval két óra előtt vette kezdetét. Négy oszlopba osztották a munkásokat. Az elsőben voltak: a kőfaragók és kővezők, az üvegesek, a kerámiai- és csementmunkások s a tótok és a csehek. Ez az oszlop nyitotta meg a menetet, aztán a második oszlop következett, a kávéházi és éttermi alkalmazottak, a vas- és fémmunkások, aranyművesek, szabók, mázólok, szobafestők, sütőmunkások, azután a magántisztviselők és a kereskedelmi alkalmazottak. A sort a molnárok és malommunkások zárták be.

A harmadik oszlopban nyomdászok, könyvkötők, fényképészek és fodrászok voltak, továbbá csizmadiák, földmunkások és vasuti munkások. A negyedik oszlopban az asztalosok, kárpi-tosok, szobrászok, kosárfonók és színházi segédmunkások sorakoztak.

A menet élén Peregriny rendőrtanácsos haladt Gersich rendőrfelügyelővel. Magát a menetet, amelyet Orz György fogalmazó vezetett, öt lovasrendőr nyitotta meg s ugyanennyi zárta be. Oldalt kerékpáros rendezők haladtak, az egyes oszlopok között pedig gyalogos rendőrök és fuvós zenekarok, amelyek felváltva munkásdalokkal s a Marcellissal lelkesítették a felvonuló munkásságot.

A menet a Tisza Kálmán-tértől a Rákóczi-úton s a körutakon keresztül az Andrássy-útra fordult s onnan a Stefánia-úton keresztül a Városligetbe ment, ahol négy részre oszlott.

Az első csoport a Trieszti nőhöz címzett vendéglőbe ment. Itt Klárik Ferencz tartott ünnepi beszédet. A második csoport a Zöld vadászba ment, ahol Bokányi Dezső beszélt. A harmadik csoport a Vázsonyi-kertben gyűlésezett. Itt Weltner Jakab tartott beszédet, a Diogenes-hordó-ban Garbai Sándor, a Jó barát című vendéglőben pedig Szabados Sándor.

A gyűlések után pártünnepély volt, amely este tíz órakor ért véget.

Külön ünnepélyt és tüntető körmenetet tartottak az óbudai, az újpesti s a kőbányai munkások. Rendezvények azonban sehol sem fordultak elő.

A külföld munkásai is megünnepezték május elsejét.

Bécsben a szervezett munkásság május elsejei ünnepe az eddig beérkezett hírek szerint teljesen nyugodtan folyt le. Bécs városában összesen 67 gyűlést

tartottak, amelynek napirendjén május 1-ének jelentősége és a munkások aggkori és rokkantsági biztosítása szerepelt. A gyűléseken összesen kerek 180.000 ember jelent meg és teljesen nyugodt lefolyásuk voltak. Délután volt a Práterben a munkás felvonulás. Ugy az oda, mint a visszavonulás rendben folyt le. A vidéken is mindenütt nyugodtan telt el a májusi ünnep.

Párisban a Champs-Élysées délután 5 óráig munkáscsoportok vonultak fel és alá. Ekkor a rendőrök hazavonultak. Este a szindikátusok számos gyűlést tartottak, melyek incidens nélkül folytak le. A Place de la Republique a rendőrség két antimilitaristát letartóztatott.

Berlinben a munkások májusi ünnepe teljesen rendben folyt le. A munkanélküliek nagy száma dacára kevesebben vettek az idein részt, mint tavaly. 44 szakegyesület azonos határozatot fogadott el. A rendőrség megállapította, hogy összesen 33.000 munkás ünnepelte meg a május elsejét, míg a múlt évben 43.000-en voltak az ünneplők.

Londonban a szociálisták a szokásos májusi ünnepüket a Hyde-parkban tartották meg. Innen indult ki a tüntető menet, amelyet néhány száz munkás kísért. Erős rendőri fedezet a rend fenntartásáról gondoskodott.

NAPIREND. Napár. Vasárnap, május 3. — Róm. kat.: D. 2. Miseric. — Prot.: D. 2. Angyalok. — Görög-ország: Április 20. Teod. — Zsidó: Jár 2. — A nap két reggel 4 óra 41 perczkor, nyugszik este 7 óra 12 perczkor, a hold két reggel 6 óra 35 perczkor, nyugszik éjjel 11 óra 8 perczkor. — A miniszterek nem fogadnak. — Az Akadémia ünnepélyes közgyűlése délelőtt 11 órakor. — A tavaszi és grafikai kiállítás megnyitása a Nemzeti Szalonban délelőtt 11 órakor. — Köriházak vasárnapja. Gyűlések az összes templomokban. — Turistakirándulás reggel 6 órakor. — A M. T. K. országos birkozóversenye a régi képviselőház nagytermében. — Tavaszi farsang a Múzeumokban nyitva 9-1-ig 1 korona, 1-6-ig 40 fillér belépődíjjal. 10-11-ig sétahangverseny. — A visszautasított kiállítás a Gresham-palotában nyitva 9-6-ig. Belépődíj 50 fillér. — Goya-kiállítás a Szépművészeti Múzeumban nyitva 10-12-ig. Belépődíj nincs. — Az Uránia Kizyó-teri szalonja nyitva 9-8-ig. Belépődíj 20 fl. — A berlini kiállítás a Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonjában nyitva 9-2-ig. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum összes írási nyitva 9-12-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10-1-ig. — A Néprajzi Múzeum nyitva 9-12-ig és 3-6-ig. — A Fővárosi Múzeum nyitva 9-12-ig. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Történelmi Képcsarnok nyitva 10-12-ig. — A földtani intézet múzeuma nyitva 10-1-ig. — A Közlekedési Múzeum nyitva 9-12-ig. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9-1-ig. — A pedagógiai könyvtár nyitva 9-12-ig. — Az Erzsébet-múzeum nyitva 9-12-ig. — A fővárosi könyvtár nyitva 9-12-ig. — A többi múzeum és könyvtár zárva.

Naptár. Hétfő, május 4. — Róm. kat.: Flórián vt. — Prot.: Floris. — Görög-ország: Április 21. Január. — Zsidó: Jár 3. — A nap két reggel 4 óra 40 perczkor, nyugszik este 7 óra 14 perczkor. — A hold két reggel 7 óra 14 perczkor, nyugszik éjjel 12 órakor.

Személyi hír. Ferencz Szalvátor főherceg tegnap Triesztbe érkezett és a Pelagosa nevű osztrák gőzösn több napi tartózkodásra Gradóba utazott.

A király egészséges. Bécsből jelenti tudósítónk, hogy a király állapotáról elterjedt nyugtalanító hírek teljesen alaptalanok. A király állapota teljesen kielégítő. — Bécsben ma délután riasztó hírek terjedtek el a király állapotáról. Hogy honnan támadt a híresztelés, azt nem sikerült megállapítani, annyi azonban bizonyos, hogy a király kitünően érzi magát. Tegnap a király kihallgatáson fogadta báró Aehrenthal külügyminisztert és az audiencia majdnem egy óráig tartott.

Új királyi tanácsosok. A király Justh Ármin nyugalmazott műszaki tanácsosnak és Balogh Sándor műszaki tanácsosnak a vízügyi műszaki szolgálat terén szerzett érdemeik elismerésül a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

A császári jubileum. Az a nagybizottság, amelynek feladata lesz támogatni a kormányt a jubileumi ünnepséggel kapcsolatban, a gyermekek érdekében létesítendő jubileumi mű szervezésében és keresztülvételében legközelebb megalakult. Az elnöklet báró Beck miniszterelnök önmagának tartotta fenn. Alelnökök lesznek: Trauttmansdorff Ferdinánd és dr. gróf Thun Jarosláv, valamint dr. Pilat udvari tanácsos. Az említett urak a miniszterelnök meghívására késznek nyilatkoztak a tisztség elvállalására.

Küüntetés. A király dr. Rátz István budapesti állatorvosi főiskolai nyilvános rendes tanárnak, az állatorvosi szakoktatás és az állatorvosi közügy terén kifejtett eredményes tevékenysége elismerésül a III. osztályú vaskoronarendet díjmentesen adományozta.

Rippl-Rónai József gyász. Idősb Rippl-Rónai József nyugalmazott népközlői igazgató, Rippl-Rónai festőművész édesatyja, 69 éves korában, pár heti betegség után ma Kaposvárt meghalt.

A német császár Pólában. Vilmos császár fogadására nagyban készülődnek Pólában. A műszaki katonák lázasan dolgoznak, hogy egyes erődítések között a telefon-összeköttetést kiegészítsék. Holnap az „Uskoke“ és a „Scharfschutze“ óceánjáró torpedó hajó Pólából Teodóba mennek, a hazatérő hajóraj elé, amely ma indul el Korfuból Pólába. A „Lakroma“ hadijachtot szolgálatba helyezték Montecuccoli gróf tengernagy, haditengerészetünk parancsnokának rendelkezésére, aki ezen a hajón fog részt venni a német császárnak pólai látogatása alkalmából rendezendő ünnepélyes flottaszemlén. Vilmos német császár végleges elhatározása szerint vasárnap, e hó 3-án indul el Korfuból a Hohenzollern-jacht Pólába, ahová e hó 6-án érkezik meg. A német császár útjában érinteni fogja Santa Maura és Kealonionia szigeteket.

A király Veszprémben. Veszprém város képviselőtestülete tegnap tartotta rendes tavaszi közgyűlést Szeglythy polgármester elnöklete mellett. A közgyűlés elején a polgármester bejelentette, hogy Prileszky udvartartási igazgatóval egy udvartartási bizottság járt a napokban Veszprémben, hogy ő a király részére, aki az őszi hadgyakorlatok alatt kíséretével Veszprémben fog tartózkodni és Hornigg báró püspök palotájában száll meg, a szükséges előkészületeket megtegye. A közgyűlés örömmel vette tudomásul a bejelentést és a szükséges fogadási előkészületek megtételével a városi tanácsot bizta meg.

Bismarck szobra ellen. Gosslarban az ottani Bismarck-szobor ellen tegnap este dinamitmerénylet következett el. A szobor talpazata és a főalak egyik lába megrongálódott. A tettest még nem kerítették kézre.

Ünnepelt miniszteri tanácsos. Abból az alkalomból, hogy a király Kerékgyártó Istvánt, a kereskedelmi miniszterium számvevőségének igazgatóját miniszteri tanácsossá nevezte ki, tisztviselőtársai és nagyszámu jóbarátai tegnap este a budai Vigadó dísztermében fényes bankettet rendeztek tiszteletére, amelyen Szterényi József államtitkárral az élén a kereskedelmi miniszteriumnak és több más hivatalnak előkelő tisztviselői vettek részt. Mintegy négyszázan se-reglettek egybe, hogy tiszteletük és szeretetük közvetlen megnyilvánulásával halmozzák el a kitüntetett tisztviselőtársat. Berczik István főszámtanácsos mondotta az első felköszöntőt, amelyben nagy tetszés mellett emelte ki Kerékgyártónak kiváló tulajdonságait. Kerékgyártó meghatva köszönte meg az ünneplést. Nagy lelkesedéssel fogadták Szterényi államtitkár beszédét, aki kiemelte, hogy őszinte öröme szolgál, amikor egy mindenképpen érdemes tisztviselőnek ünneplésén részt vehet, mert tanúságot tehet róla, hogy Kerékgyártó mindenkor komoly és kötelességtudó tisztviselője és erős oszlop volt a miniszteriumnak. Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter mindenre kiterjedő gondos figyelmére mutat, hogy Kerékgyártó megérdemelt kitüntetéshez, a miniszteri tanácsosi ranghoz jutott. Meg van róla győződve, hogy e kitüntetésre a legteljesebb mértékben érdemessé tette magát. Felköszöntőt mondtak még Herczegh Bertalan máv. felügyelő, Benedek Sándor közigazgatási bíró, Csák Viktor. min. számvizsgáló, Halászy László oszt. tanácsos, Egán Ede máv. felügyelő. A társaság sokáig maradt együtt a legjobb hangulatban.

Az alkoholelles nagy vásár. A tegnap megnyitott alkoholelles nagy vásárban az érdeklődés központja a postasátor volt, melyben alsócsernátoni Csiky Kálmánné vezetése alatt Csiky Etike, Hertelendy Miklósné, Reich Árpádné, Kürthy Anna, Zolterky Edit, Kiszeley Ilonka teljesítették a postaközvetítés szorgos munkáját. Az uri leányok fején szép, magyar párta díszelgett, aranybetűs Főposta felírással. A levelek, melyeket a postasátorban árusítottak, szép tartalmat juttattak a vásárlók kezébe. A levelekben Csáky Albinné grófnétól, Szaboleska Mihálytól, Csiky Kálmántól, Lampérth Gézától, Szendené Dárday Olgától, Miklós Elemértől, ifj. Wlassics Gyulától, Endrődy Bélától, Maday Gyulától és Gyökössy Endrétől erre az alkalomra írt bájos versek voltak. Csáky Albinné grófnéknak egy Heine fordítása.

Széchenyi László új birtoka. Gróf Széchenyi László és neje, Vanderbilt Gladys 800.000 koronáért megvették a remete-vasgyári birtokot és a hozzá tartozó erdősegeket gróf Károlyi Imre eddigi tulajdonostól. A grófi pár a vétel előtt két napig tartózkodott Felsőremetén, ahol a testői vidék nagyon megnyerte tetszésüket.

— **Zavargás a zágrábi egyetemen.** A zágrábi egyetem rektorának intézkedése, amelylyel az egyetemet május hónapra bezárta, nagyon fölzúgatta az egyetemi hallgatókat, akik tegnap délelőtti tiltakozó gyűlést tartottak, amelyen élesen kikeltek az egyetemi tanács és a bán ellen, aki tanárok nyugdíjazásával durva módon megsértette az egyetem autonómiáját. A diákok a gyűlés után az egyetemhez akartak menni, de katonák és csendőrök utjukat állották. Az egyetemi hallgatók tegnap délután újra gyűlést tartottak, amelyen körülbelül kilencszázan voltak jelen és egyhangulag elfogadták a következő határozati javaslatot:

Mi, alulírottak, a zágrábi Ferenc József egyetem hallgatói, kijelentjük, hogy az egyetem autonómiájának önkényes megsértése miatt tiltakozásunk jelétől elhagyjuk ezt az egyetemet; erre becsületszavunkkal kötelezzük magunkat.

Ezt a tiltakozást kilencszázan írták alá. A diákok közül háromezren a bécsi, kétszáz a gráci és sokan a belgrádi egyetemen fognak beiratkozni. A diákok legnagyobb része már tegnap elutazott. Az egyetemen a nyári tanszak május 20-án fog megkezdődni, hogy addig lecsillapodjanak a kedélyek. A sztrájkoló diákok legnagyobb része a prágai egyetemre fog beiratkozni. A csendőrséget Zágrábban megerősítették, mert nincs kizárva, hogy a sztrájkoló egyetemi hallgatók és az ellentábor között összeütközésre fog kerülni a sor. Az egyetem bezárásától azért tekintett el a kormány és az egyetemi tanács, mert elegendő hallgató jelentkezett a nyári tanszakra is.

— **Goldmark mester ünneplése.** A „Téli regé” illusztris szerzőjének tiszteletére a Lipótvárosi Kaszinóban fényesen sikerült estélyt rendeztek. Az ősz mester ünneplésére teljes számban gyűltek össze közéletünk és a művészvilág kitünőségei. Ott voltak: gróf Apponyi Albert kultuszminiszter, Molnár Viktor és Bezeredy Viktor államtitkárok, Berzeviczy Albert, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, Heinrich Gusztáv min. tanácsos, az akadémia főtitkára, Rákosi Jenő főrendiházi tag, gróf Fontenay francia főkonzul, Bárczy István polgármester, Mihálovich Ödön, az Országos Zeneakadémia igazgatója, számos előkelő politikus, író és művész. A vendégeket a kaszinó alnöke, Ballai Lajos miniszteri tanácsos fogadta, míg az ünneplést zeneköltőt, Goldmark Károlyt Ruszt József alelnök vezette a terembe a közönség lelkes éljenzése közben. Az est hangversenyyel kezdődött, amelyen Krammer Teréz, dr. Adler Mihályné, Arányi Dezső, Kresz Géza és Noseda Károly karnagy vezetésével az operaház zene- és énekkari tagjai működtek közre és mindannyian Goldmark szerzeményeit adták elő. Hangverseny után következett a disztrakció, amelyen először Ballai Lajos miniszteri tanácsos, alelnök mondott köszöntőt. Utána zugó taps között felállott gróf Apponyi Albert s körülbelül a következőket mondotta:

„Nemcsak, mint a kulturtárcza ezidőszerinti letéteményese, nemcsak mint zenebarát, hanem Goldmark zenéjének egyik tisztelője ragadja meg a szót s mindenekelőtt bámulatát fejezi ki akkor, mikor a természet rendje szerint már a nagyon kiérdemelt pihenésre való vaskövetkezetesség lépne jogaiba. Goldmark bámulatra méltó kedélyvel ragyogtatja ismert zsenijét. — A szentírás szavai szerint Józsu megállította a napot; Goldmark hasonló cselekedett; a nap megállott, hogy ifjú kedélye zavartalanul működjen. — Minden nyelvnek van egy kifejezése, melylyel az érkezőt a legilletgetesebben üdvözölni szokta; a magyar az „isten hozott”-at használja, de legszebben fejezi ki ezt a görög, mikor azt mondja, hogy „chaire”, vagyis „örülj”. — Örülj sikerednek, örülj a küzdelemnek és győzelmeknek, Goldmarkot is üdvözöljük azzal, hogy „chaire”, mert az vagy, aki vagy: Goldmark Károly.”

Apponyi után, akinek beszédét viharos taps és éljenzés követte, Goldmark Károly emelkedett szólásra. Elmondta, hogy szülőhelyéről, Keszthelyről. Pestre jöve, ifjú éveit mint töltötte a budai színházban. Én magyarnak érzem magamat, akként is működtem mindig s most is hálás szívvel mondom: Éljen Budapest! Éljen a haza!

— **Tíz éves találkozó.** Azokat, — kik a budapesti Barcsay-utcai (VII. ker.) főgimnázium VIII/b. osztályát 1898. évben végezték, — felkéri dr. Gerő Ernő budapesti (VII. Erzsébet-körut 17.) ügyvéd, hogy vele címüket a tíz éves találkozó előkészítése céljából mielőbb közöljék.

— **Holbein-kép a budapesti zsvásáron.** Egy budapesti műgyűjtő főúr — egy könyvnyomatos hiráda szerint — nemrégiben a Teleki-téri zsvásáron egy férfi arczképet ábrázoló régi képet vásárolt potom áron. A festmény restaurálás végeit M o r e t t i Rezső festőre bízta, aki a szennyet és ráfestéseket eltávolítván a képről, azt a nevezetes fölfedezést tette, hogy a festmény ifjabb Hans Holbein-nak, a híres mesternek remekműve, amelynyiben rajta van a mester szignuma is: „An. 1536 Acta 30. lo. Holpain.” A barettás fejű férfiarcképet ábrázoló festményt szakértők 50 ezer koronára becsülik.

— **Kéményseprők országos kongresszusa.** A magyarországi kéményseprő-mesterek május 3-án, vasárnap reggel 9 órakor a Ferencvárosi Polgári Kör nagytermében kongresszusra gyűlnek össze. Tárgyalásra kerül: A Magyarországi Kéményseprők Orsz. Egyesületének újjászervezése, az új ipartörvénytervezet megvitatása, a kéményseprő-iparág mai helyzete, bajai és sérelmei. Érdeklődőknek a kongresszusi bizottság irodája: IX., Ráday-utca 45. szám, május 2-án, szombaton egész nap rendelkezésére áll.

— **A Rochette-bank csödjé.** Rochette párisi barátai fel vannak háborodva, amiért a kereskedelmi törvényszék csődöt rendelt el a Credit Minier ellen. A bank igazgatósága a förtvényszékhez appellált a végzés ellen s felebbezésükben azt állítják, hogy a Credit Minier aktív. A kereskedelmi törvényszék a csődöt azzal az indoklással rendelte el három nap előtt, hogy a Credit Minier könyvvezetése 1907. utolsó hónapjai óta hátramaradt s így a könyvekből nem lehet tiszta képet nyerni a bank helyzetéről; azt sem lehet megállapítani, hogy milyen összegek erejéig van kötelezettségben a Credit Minier a testvér-intézetekért. A csődöt tehát el kellett rendelni a banknak jelentékeny készpénzállománya és a részvényesek érdekében. A Credit Minier-nek 1100 hivatalnokát és egyéb alkalmazottját tegnap elbocsátották. A csődnit nem terjedt ki a Banque Franco-Espagnole-ra.

— **Kizárt munkások.** Megkezdődött egész Angolországban a hajógyári munkások kizárása, kiknek száma 15.000. A kizárást a munkaadók már régebben elhatározták, amikor kimondták, hogy a hajógyárakat bezárik, ha az északi tengerpart kikötőiben sztrájkoló munkások nem fogadják el a munkaadók feltételeit. Azok a munkáscsoportok, amelyek nem tartoznak az ácsokhoz és akiknek száma több mint 80.000, szintén kénytelen lesz beszüntetni a munkát, ha a sztrájkányán nem jön létre egyezség.

— **Nagy villamos vasuti szerencsétlenség.** Bournemouthban a villamos vasut egy kocsija tegnap legurult egy töltésről, amelynek oldalába erdő volt ültetve és husz láb mélységbe zuhant. A szerencsétlenségnél hét ember meghalt és nyolcz megsebesült. A bournemouthi vasuti katasztrófáról az éjjel a következő részleteket jelentik. A villamos közúti vasutnak egy nagy kocsija Poolból 40 utassal robogott a Triangle Ministrellen át az Avenue Road felé Bournemouth irányában teljes sebességgel. Egy erős kanyarodónál a fék felmondta a szolgálatot és a kocsis kisiklott, aztán lezuhant a 20 láb magas töltésről. 40 utas volt a villamos kocsin s ketten-hárman közben leugráltak. Ezeknek nem esett bajuk, de a többi utas szerencsétlenül járt. A kocsis a Fairligh-fogadó kertjébe zuhant és felére esett. Négy ember menten szörnyet halt, hárman még a kórházba szállítás előtt haltak meg iz utas sebesülései nagyon súlyosak, a többiek ellenben csak könnyebb sérüléseket szenvedtek. Nagy erőfeszítéssel sikerült a villamos kocsit felemelni s akkor látták, hogy három teljesen összepréselt és a felismerhetetlenségig eltorzított holttest volt a kocsis alatt.

— **Ellopott pénzes postacsomag.** A Dalmácia osztrák parthajózási társaság Jason nevű gőzöséről a legutóbbi trieszt-zárai utazás alkalmából ismeretlen tettesek ellopták a hajópostapénzesládáját 5.000 korona készpénzzel és több ezer korona értékpapírral. A tettest még nem sikerült kézrekeríteni.

— **Vérontás egy templomban.** Bécsben a Mihály-templomban tegnap este véres botrány történt. A májusi istentiszteletre rengeteg hívőközönség gyűlt egybe, úgy, hogy mozdulni is alig lehetett. A padosok között, az oltár lépcsőin, a kijáratok körül is ember ember hátán tolongott. Közel a szószékhez egy éltebb férfi már a mise alatt feltűnő viselkedésével és izgatottságával vont magára a közfigyelmet, mikor a prédikáció következett, még közelebb férközött a szószékhez. A szentbeszéd erről a tétéről szólt: A vallás és a tudomány. A prédikáló lelkes a beszédét e szavakkal végezte: És mégis van isten. Ebben a pillanatban a már előbb feltűnt éltes férfi emelt hangon kiáltotta: Nincs Isten! Néma csönd volt rá a felelet. De csak néhány másodpercze, aztán leirhatatlan izgatottság támadt. Férfiak, asszonyok rávetették magukat a közbekiáltóra, botokkal, ernyőkkel ütöttek-verték, rugdalták, míg a földre nem rogyott. A hívősereg hátul álló része, mely nem tudta, mi történt az oltár közelében, megrémült és hanyatthomlok menekült kifelé. Egymást taposták le az emberek és rémséges volt a lármá. A szószékről a pap hiába csöndesítette a hiveket. Még mindig ütlegelték a földön heverő öreg embert, a józanabbak pedig végre is megragadták és egy mellékkapun kivitték az utcára. Odakünn újból kitört a nép dühe és botokkal verték a szerencsétlent, akinek orrából, szájából ömlött a vér. Két rendőr nagynehezen odaférközött és iparkodott kimenteni az ájult embert, de a tömeg a rendőrök ellen fordult, sisakjukat leütötte és tovább verte az istentagadót. Közben több botütés érte a rendőröket is, akik végre kardot rántottak és hátrább kergették a dübörgőket. A véreben fetregő férfit a rendőrök aztán kocsi elszállították a rendőrségre. Kiderült, hogy Heiman Adolfinak hívják, 1853-ban született Tepitzben, porcellánfestő, aki 1887-ben több hónap börtönre volt ítélve, mert titkos társaságokban politikai agitációt fejtett ki, 1898-ban kiutasították Alsó-Ausztriából, mert anarchistaság gyanujába keveredett. Adatták az országos törvényszéknek.

— **Borzalmas lelet.** Lembergben a vámházban ma a pénzügyőrök a csomagok között gyanús szagot éreztek. Megvizsgálták a küldeményeket és megtalálták azt a csomagot, melyből a szag kiáradt. Elborzadva látták, amint kibontották a szállítmányt hogy egy gyermek feloszlott holtteste van benne. Értesítették a rendőrséget és a kis hullát a törvényes orvostani intézetbe vitték.

— **Gyilkos báróné.** A múlt éjszaka a budenbergi kastélyban Rixberg báróné agyonlőtte férjét, aztán föbelötte önmagát. Rixberg báróné huszonhat éves s tavaly novemberben ment férjhez. Ősi westfáliai családból való volt Rixberg báróné s Buddenberg vidékén azt hitték, hogy a fiatal pár házassága boldog.

— **Házasságok.** Hajós Alfréd műépítész, ma vasárnap délben 12 órakor tartja esküvőjét Blockner Vilmmával, a dohány-utcai templomban.

— **Üngár Dezső oklevéles mérnök eljegyezte Davidovics Renét, Budapestben.**

— **Dr. Singer Arnold eljegyezte Salczter Mircit, dr. Salczter A. B. fogorvos leányát, Budapestben.**

— **Weisz Miksa, a pesti izr. hitközség tanítója eljegyezte Elifer Dávid trieszti borkereskedő leányát, Jennyt.**

— **Kallós Ödön eljegyezte Lemmler Katiczát.**

— **Fegyveres csempészek.** Az omani golfról érkezett jelentések szerint Csaszknál egy angol czirkáló összetűközött fegyver-csempészekkel. Ké csempésznaszád üldözése közben a parton lévő afgánok, akiknek a fegyverek száma voltak, lötték a czirkáló egy kisebb naszádjára. Az angolok erre tüzelést kezdtek, amelynek következtében számos benszállított életét veszítette és egy halászfalu elpusztult.

— **A VI. kerületi függetlenségi párt és az adócmelés.** Budapest VI. kerületének függetlenségi és 48-as köre közli a kerület polgáraival, hogy hivatalos helyiségében (VI. ker. Andrassy-ut 67. sz.) napoként díjtalanul este 6—8 óráig mindenkinek felvilágosítást ad és jogi segílyt nyújt a kereseti adóknak i. hó 9-én megkezdődő tárgyalása, valamint az adókövetés alkalmával történt sérehek tekintetében.

— **A tífusz.** A Szent Gellért-kórházba új beteg sem tegnap, sem tegnapelőtt nem vettek föl. Tegnap 15 férfit és 11 nőt ápoltak. Megfigyelés alatt van 11 férfi és 1 nő.

Bemutató a Beketow-czirkuszbán. Pénteken este mutatta be Beketow igazgató a meghívott sajtónak és vendégeknek az új czirkuszt és az új társulatot. A czirkusztól mindenki azt hitte, hogy csak átalakították és egy teljesen új, modern, minden kényelemmel pazarul berendezett czirkuszt talált, amely Beketow igazgató áldozatkészségét dicséri. De Beketow ennivel nem érte be, hozott olyan műsort, amelynek minden egyes száma művészi és meglepő. A lovasművészek közül első helyen említendő a bájos madame Gérard iskolalovarnő, aki kiváló ügyességgel és eleganciával lovagol. Szenzációs szám a Schumanné, aki bajonetten és ágyukon keresztül ugrat lovával. A lódomitás terén Beketow igazgató produkálja magát, harminczöt lovat hoz be egyszerre a köröndbe és lóhátról dirigálja a szép mutatványt. Elsőrendű attrakció Joyce cowboy lovasmutatványa is, egyenesen páratlan a Sascha Gerard és Fontana Cézár jockeylovaglása. Aki a hipológianak nem barátja, a lovasmutatványokon kívül is sokat láthat. Hegelmann csoportja fent a magasban dolgozik és nem ok nélkül nevezik magukat a légkirályoknak. A Tourbillon-csoport csupa kiváló kerékpáros, a Laares-csoport egytől-egyig remek akrobaták a Reuters fivérek pedig olyan erő-equilibristák, amilyenek Budapesten még nem igen voltak. Hajmeresztő mutatványokat végez a négy Perez, a szabadon álló létrán. Humorról is bőven gondoskodik a nagy műsor. Morris és Vincent spanyol bohóc és August, Armandó bohóc a boxoló kenguruval, Broters Mardon zenbohócok és Gontard Félix idomított kutyáival és macskáival állandóan derültségben tartották a czirkuszt az utolsó helyig megtöltő közönséget. Ma a megnyitó előadást megismételték, vasárnap pedig két előadás lesz ugyanazzal a műsorral.

Tavaszi évad a budai Szt Lukács-fürdőben. A jelenlegi átmeneti időszakban számosan látogatták a kül- és belföldről a Szt Lukács-fürdőt, melynek kénes hévfürdői és ásványiszap-fürdője az egész éven át használtatnak. Felemlítjük az április hónapi fürdővendégek névsorából a következőket: Báró Oertzen Frigyes kapitány, Rosteok; Nadejde Vasile és neje, ügyvéd, Adjud; Kritzmann Emilné, Bukarest; Kapri Japues és fia, földbirtokos Román; Sommerstein József és neje, Lemberg; Krsmanovits Lyumobir és neje, Belgrád; dr. Glosalla Leopold egész. tanácsos, Königshütte; Badescu Georges, Bukarest; Stojanovits Emilia, Stojanovits Melánia, Belgrád; Zuckermann Izidorné, Lemberg; Prinner Béla, Wien; dr. Steiner Simon és neje körorvos, Némépróna; Rosenberg Lipót és neje, Belovár; Kass János, Szeged; Glück János és neje, Margitta; Marhauser Imre, Bonyhád; Pataki Simon, áll. tanár, Szeged; Dante Angelo, építész vállalkozó, Gölniczbánya; Baksay Sándorné, Kunszentmiklós; Leitinger Oszkár, Brassó; Steiner Mihály, földbirtokos, Ógyalla és még számos előkelő vendég a kül- és belföldről.

Gyorsíró-verseny és gyorsíró-vizsga. Az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület holnap, vasárnap délelőtt tíz órakor tartja a parlamentben tavaszi nagy írásversenyét, amelyre a vidékről is számos résztvevő jelentkezett. Az egyesületi tanfolyamok évzáró vizsgáját június 30-án tartják és az elnökség ezután is felhívja a tanévben végzett növendékeket, hogy a most kezdődő előkészítő gyakorlatokon résztvegyenek. A jelentkező növendékekre való tekintettel az egyesület május 5-én négy új tanfolyamot indít és pedig mindkét nyelvű levező- és vitairási és gépirási tanfolyamokat. Ezek helyisége kizárólag a Liszt Ferenc-tér 10. sz. alatti, parlamenti gyorsírók által vezetett Gabelsberger Szakiskola. Más iskolával, amelyek az egyesület népszerű elnevezéseit használják czégerül, nincs összeköttetésben az egyesület.

Halálozások. Renner Gusztáv, kir. tanácsos, főszábigazgató, a Ferencz József-rend lovagja, életének 64-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt Budapesten.

Kosteczky Platon, a lengyel írók nesztora, tegnap 76 éves korában Lembergben meghalt.
Ozv. Dr. Bellaagh Józsefné, szül. Hegedüs Mária Kornélia életének 90-ik évében meghalt Budapesten.

Üngyilkos örnagy. Párisban nagy feltűnést kelt Giro japán örnagy tragédiája. Az örnagynak kormánya megbízásából jelentékeny megrendeléseket kellett volna tennie Franciaországban, de az e czélra szolgáló összegeket egy itteni játék-klubban elvesztette. Ezért a Szajnába vetette magát.

Minden drágább lesz, — így sóhajt a háziaszony! Minden drágul — panaszkodik a háziúr! Minden drágul — így siránkozik mindenki! Csak egy dolog nem lett drágább s ez a nyolczad sorsjegy, melylyel ma mindenki játszik, vagy legalább is kelene, hogy játszik! Ennek az ára ma éppen úgy, mint tíz év előtt mind a 6 osztályra 20 korona. Ez a kis kiadás valóban nincs arányban a nagy nyereséssel. Hogy játszani kell, ezt mindenkinek természetes esze diktálja: de hol? Az a kérdés! Melyik bankházban? A helyes válasz erre a következő: Annál az elárusítónál tessék vásárolni, kinek legnagyobb a szerencséje! E tekintetben első hely illeti meg a Bogdány S. Fővárosi Sorsjegyiroda Részvénytársaságot, Budapest, Károly-körút 20., mely bankház már ötször fizette ki a 600.000 koronás jutalmat, kétszer a 400.000 koronás, négyszer a 200.000, hatszor a 100.000 koronás főnyereményt és számtalan sorozatot a többi főnyereménynek, úgy, hogy joggal mondható: Bogdány szerencséje páratlan!

A szerencsés völegény. Egy fiatal hivatalnok szerelmes volt egy csinos leányba, de miután csekély volt a fizetése, a leány apja jobban akart gondoskodni róla s nem egyezett bele a házasságba. Az anya azonban rábeszélte az apát és nagy kérésekre beleegyezett a házasságba. Az eljegyzés tartama alatt a völegénynek gondteljes napjai voltak, mert nem tudta, hol szerzi meg a berendezéshez szükséges pénzt. Egy vasárnap délután a kávéházban feketézett, amikor eszébe jutott, hátha szerencséje lesz a sorsjátékban! Azonnal a pinczérhez fordult és az általánosan ismert Török-féle színes prospektus iránt érdeklődött, amelyekben a számok fel vannak jegyezve. A pinczér kutatott és megállapította, hogy a „picoló” a színes hirdetések elfelejtette az újsággal együtt a rámba rakni, azonban véletlenül mégis megtalálták ezeket. Rövid gondolkodás után megrendelt 6 koronáért egy fél sorsjegyet Török A. és Tsa. bankházában Budapesten, Szervita-tér 3. szám alatt, melyre 14 nap múlva a 60.000 koronás nyereményt nyerte meg.

Üdítő málnaszörpöt is kínálgattak és ezt — horribile dictu — a Gessler gyár ajándékozta, aki „Altivate”-gyártmányának forgalmát az összes alkoholelővel daczára, úgy látszik, nem félti.

Értesítés! Kiss Károly és Tsa bankház, a magy. kir. osztálysorsjáték főelárusítója, az egyik fióküzletét Váci-körút 5. szám alól Rákóczi-ut 55. szám alá helyezte. A másik fióküzlet maradt Erzsébet-körút 22. és a főüzlet Kossuth Lajos-utca 13. szám alatt. Vásároljon mindenki osztálysorsjegyet Kiss bankházában, mert Kiss szerencséje Nagy!

A Kőbányai Göztéglagyár Társulat munkaslakásait Desoderollal fertőtlenítette folyó évi márczius 31-én és mint alkalmunk volt meggyőződhetni, a lakások most teljesen feregmentesek. Ennek köszönhető, hogy a munkások között azóta megbetegedés nem fordult elő. A Desoderol mint feregirtó és fertőtlenítő szer tehát fényesen bevált. Ajánlatos volna, hogy a többi gyár is utánozná a kőbányai göztéglagyár társulat nagylelkűségét és akkor, különösen a fertőző betegségek száma lényegesen megcsappanna.

Bob-hashajtó a legkellমেesebb, 10 fillér.
Dr. Hönig Izsó elektrotherapiai és Röntgen-Intézete (Károly-körút 24.) az orvosi tudomány modern gyógyeszközeivel felszerelve páratlanul áll a fővárosban s főképp idegbeteg (neurasthenia, hysteria), csuszosok, köszvényesek, szivbajosok, elhízottak, bőrbetegek, zsámbák, álmatlanságban szenvedők stb. találnak benne bajuk ellen sikeres gyógykezelést. Az intézet hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

Zászlók, czimerek minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél, Budapest, VIII. Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

Fodor-féle vivóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna és vivásra.

A dánosi rablógyilkosság.

— Sajtó tudósítónktól. —

Budapest, május 2.

A dánosi bűnpör tegnap és mai tárgyalásán azokat a tanukat hallgatták ki, akik a gyóni és a dánosi rablógyilkosságra vonatkozólag felvilágosítást adhattak. A tanuk vallomását a gyilkossággal vádolt cigányok a szokott indignációval utasították vissza, úgy hogy a két napi tárgyalás sem vezetett semmi pozitív eredményre. Váltig tagadták a cigányok a terhükre rótt vádakot, de különösen a gyóni esettel kapcsolatos bűncselekményeket, holott ezek tényleg cigányok munkája volt.

A pénteki tárgyalás.

Pénteken reggel fél 10 órakor nyitotta meg az elnök a tárgyalást.

Szabó Józsefné a gyilkosságot megelőző délután a nyáregyházai erdő szélén látott egy csomó cigányt. Amikor a cigányok észrevették, össze-sugták.

Elnök: Fölismerné valamelyiket közülök?

Tanu (Lakatos Kunára): Ez ott volt!

— Biztosan tudja?

— Megesküszöm rá.

Gulyás Mihályné szintén látta a cigányokat az erdőszélen. Az egyik kenyeret is kért tőle, s amikor nem adott, durván szidalmazták.

— Megismerné őket?

— Meg, ha itt vannak. (Surányi Mártonra):

Ez ott volt!

Surányi: Nincs róla tudomásom.

A nők közül a Csoroszyt is felismeri a tanu

Az egyik védő: Merre mentek onnét a cigányok?

— Dános felé.

Az elnök Lakatos Rozit szólítja maga elé.

— Hogy mentek ezek a cigányok Dánosra, kocsin vagy gyalog?

— Gyalog mentek el tőlünk.

Amikor a kis Rozi visszamegy a helyére, a vádlottak a szidalmak egész áradatát zudítják felé.

Kapocs János gyóni cigányt hallgatták ki ezután.

Elnök (a tanuhoz): Azt vallotta a Lakatos Rozi, hogy a cigányok a maga kocsiján mentek Fabókékhoz. Igaz ez?

— Nem igaz.

Elnök: Rozi, gyere ide! Ismered ezt az embert?

— Ismerem. Ő vitt minket a kocsiján a Fabókék házához.

Tanu: Nem igaz! Ottlón se voltam akkor!

— Anum van rá, hogy ottlón se voltam,

Dinyés András szabadszállási lakost hallgatták ki ezután, akivel szemben Lakatos Róza vallomása alapján a nyomozás alatt az a gyanu merült fel, hogy ő fuvarozta Dánosra a cigányokat. Később azonban Lakatos Róza visszavonta a terhelő vallomást s így csak tanuként idézték be a mai tárgyalásra a fiatal parasztgazdát.

— Ismeri maga ezeket a cigányokat?

— Kérde az elnök.

— Nem láttam én ezeket soha, — feleli méltatlankodva a tanu.

— Szembesítették magát a vizsgálóbírónál egy cigányleánnyal?

— Igen.

— Mit mondott akkor az a cigányleány?

— Azt mondta a szemembe is, hogy én voltam a cigányok kocsisa.

Hevesi Illés védő: Mondta azt is a leány akkor, hogy miről ismeri meg magát?

— Azt mondta, hogy arról ismer fel, mert kecskeméti ember vagyok.

Elővezetik Lakatos Rózát.

— Ismered ezt az embert? — kérde az elnök.

— Nem ismerem.

A mai nap.

Ma, a tárgyalás tizedik napján folytatták a tanuk kihallgatását.

Az első tanu **Cserneczky Lajos** örkényi földműves.

— Emlékszik a gyóni rablásra?

— Emlékszem. Másnap hallottam róla.

— Volt magának akkor valami dolga ezekkel a Rafaelékkal?

MOLL-féle SÓSBORSZESZ

legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés czuz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombit) üvegekben 1 korona 90 fillérért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postai-utánvét mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmulhatatlan hájiszer mindama gyomorhajóknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszer-tárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postai-utánvét mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

— Valami lovat akartak cserélni. De én nem cseréltem.

- Mennyi ideig voltak magánál?
- Csak egy pár percig.
- És hova mentek magától?
- Gyón felé.

Pecker Tamás örkényi napszámos elmondja, hogy Rafaelék tavaly egyszer se voltak nála.

Kihallgatják T a bányai Pálnét, özvegyét annak a feleségnek, akit a cigányok a dánosi csárdában agyonverték.

- Mikor ment el azon a napon a férje?
- Hat órákor délután.
- Mikor értesült a gyilkosságról?
- Másnap reggel.
- Hány éves volt az ura?
- Harmincz.
- Volt nála pénz, mikor hazuról elment?
- Lehetett vagy 20 korona.
- Nem látott maga akkortájt cigányokat a környéken?

— En nem láttam. Az édes anyám látott egy cigányasszonyt, aki tejet kért tőle.

A következő tanu Pető Lajos kecskeméti gazdálkodó.

- Mit tud erről a dánosi esetről?
- Julius 21-én találkoztam több cigánnyal egy tanya csárdában. Az egyik cigánynak a szájában megláttam a tasivérdcsém tajtékpipáját. Kérdőre vontam, hogy honnan vette a pipát, mire a cigány bicskát rántott s meg akart szurni. Nagyon megijedtem s távoztam a korcsmából. Ezután a rendőrök letartóztattak két cigányt, de azt, akinél a pipa volt, nem fogták el.

— Megismerné-e ezeket a cigányokat?

— Bizony nem igen, mert csak a pipára volt gondom. (Nagy derűség.)

Melyik volt ott közülök?

— Azt hiszem, ennél volt a pipa, mondja a tanu Surányi Mártonra mutatva.

— Eltörök a keze, ha az ürdögnek adja a lelkit — feleli a cigány.

K. Kovács Sándor a következő tanu. A pipa történetét ngyanugy adja elő mint Pető Lajos.

— Megismerné-e azt a cigányt, aki Petőre kést fogott?

— Ezt gyanitom — feleli a tanu, Lakatos Sztojka Bajkára mutatva.

— Te voltál? — kérdi az elnök Sztojka Bajkát.

— Nem voltam én ott, — feleli a cigány.

— De a vizsgálóbíró előtt határozottan ráismert!

— Most már nem mernék megesküdni rá, hogy ez volt-e az! — feleli a tanu.

Szelei István fuvarost hallgatták ki ezután. A nyomozás alatt Pelle Imre csendőrmester fontos leltre akadt a kecskeméti határban. Két cigánygyermek utmutatása alapján megtalálta egy fa alá ásva a pénzt, amit a dánosi csárdából raboltak el a kegyetlen gyilkosok.

— Tud maga erről a dologról?

— Igen, a két cigánygyereket, Lakatos Mursát és Lakatos Jancsát Pelle csendőrmesterrel együtt én fuvaroztam ki a szentkirályi határba.

— Hol volt elásva az a pénz?

— A szentkirályi erdő szélén egy fa alatt.

— Miben volt az a pénz, amikor megtalálták?

— Egy nagy zacskóban volt négy kisebb zacskó, azokban volt a pénz.

— Mit mondtak azok a gyerekek, hogy honnan származott a pénz?

— Nem igen mondtak, semmit.

— Hova vitték azt a pénzt?

— A városházára vittük s ott lepecsételtük.

— Volt valami jel ott, ahol a pénzt találták?

— A nagy fa galyjai meg voltak vágva. Erről talált oda a cigánygyerekek is.

Kovács Istvánné kecskeméti csárdás felesége a következő tanu. Néhány nappal a dánosi eset után több cigány fordult meg a csárdájukban.

— Itt vannak azok a cigányok?

— Nem ezek voltak. Ezek mind vagy öregebbek, vagy fiatalabbak azoknál, akiket én láttam, — feleli a tanu, sorban szemügyre véve a vádlottakat.

Az elnök ezután megeskette a ma kihallgatott tanukat s hétfő délután egy órára tűzte ki a tárgyalás folytatását.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) A drótostót. Lelkesen üdvözölte viszont a Király-Színház mai estéjének zsúfolt nézőtere „A drótostót”-ot. Lehár zenéjének üdésege ma is nagyon hatott, annál inkább, mert Sziklai játszotta ismét régi híres szerepét, a Pfeifferkornt. Amikor ma este színpadra lépett a népszerű komikus, percekig tapsolták és mókázásán egész este könnyezésig kacagtak. A régi jó figura volt Boross bádogosa, szépen érvényesült Petrás Sári hangja a Zsuzska szerepében és tetszett Raskó Jankó-ja. A közönség sokat tapsolt.

(*) Budai Nyári Színkör. Sullivan híres operettjével, a Londonból leguabbán kitiltott Mikádó-val aratott ma este nagy sikert a Krecsányi-társulat. A közönség a harmadik előadásra végre felfedezte a színkört, tömegesen jelent meg benne és nagyon jól mulatott. Az előadásról csak jót lehet írni; a rendezés meglepően leleményes és fényes volt, a diszletek stilszerűek és művésziek, a karok betanítása szinte kifogástalan. A darab hőbortos részei a közönséget állandó derűségben tartották. Tábori, a főhőhér, Virág, a mikádó, Latabár, mint Poo Bach usztak a jókedvben, kacagásban és tapsviharban. Albert Erzsé elragadó Katijha volt. Gyönyörű hangjának teljes erejével énekelt s a közönség néhány sikerült száma után valóságos ünneplésben részesítette. Igen jó volt Déry Rózi, Fóthi Prida és Abayné is, kik a három nővér szerepét énekeltek.

(*) Remény. A Népszínház-Vigopera színiiskolája első vizsgálati előadását tartotta ma délelőtt a Népszínházban. Érdeme ennek a vizsgálati előadásnak, hogy komoly, értékes darabbal próbálkozott: Heyermans „Remény” című megrázó drámájával és dicsérete, hogy a Thália-társaság Remény-előadására emlékeztetett. A reminiscenciát persze legelőnkebben az szolgálta, hogy a főszerepet ugyanazok, ez idő szerint a Népszínház tagjai: a kitünő Forgács Rózi és Kürti József játszották. A növendékek közül feltűnt Rajna Margit és Szilágyi Józsefné, aki kisebb szerepében is igazi hivatottságot árult el; benne értékes erő nyerne bármelyik fővárosi színpad is.

(*) Hanako. A Fővárosi Orfeum színpada egy kiválóan exotikus és kiválóan értékes művészi produkció színhelye volt tegnap. Hanako, Japán egyik legnevezetesebb színésznője mutatkozott be Budapestnek egy nagyszerű nyugati turné után. Egy rövid és igen különös darab szolgál a produkció keretében. A címe: Ottake s mindössze annyi történik benne, hogy Ottake, a kis japán szobaleány arcát kifesti, kicsinosítja, csillogó hajdísz tüz a hajába, magára veszi urnője palástját s amikor a tükör előtt ide-oda billegeti magát, meglepi urnője udvarlója. Ottake megjéjt, hátat fordít az udvarlónak, hogy meg ne ismerje. Az udvarló a kis cselédet az urnőnek nézi s amikor hiába várja, hogy szerelmes szavaira válaszoljon, megharagszik, leszurja és Ottake meghal. Ezt a szerepet játszza Hanako olyan groteszk, de minden ízében eredeti és mélységesen igaz művészettel, hogy szinte nem is a japán színpadnak, hanem a japán életnek művészien hű képével ismerkedünk meg belőle. Jellegzetes és finom japáni vonalakat figyelhetünk meg az apró termetű művésznő minden mozdulatában és kedves és bohó játéknak az a része, melyben a japáni toalett titkaival ismert meg. De legfőbb attrakciója egy meghalási jelenet, melynél halkabban és megrázóbban nem produkáltak még az európai színpadok realizmusai. Minden színpadiasságtól ment, gyönyörűen animális ez a meghalás. Megrázó, kétségbeesett állati nyöszörgéssel hal meg Hanako, megüvegesedik a szeme és elroppen belőle az élet, egyszerűen, szomorúan és szürkén, mint egy meglőtt kis madárból. A közönséget nagyon lebilincselte a produkció és zajosan tapsolt Japán művésznőjének.

(*) A népművészeti kiállítás megnyitása. Gróf Apponyi Albert kultuszminiszter ma délután nyitotta meg az Iparművészeti Társulat népművészeti kiállítását, amely a maga nemében az első Magyarországon. A kiállítás az Iparművészeti Múzeum üllői-uti palotájának földszinti nagy csarnokában foglal helyet s bemutatja a magyar nép egészséges diszító képességét, művészi gondolatait, eredeti forma- és vonalnyelvét, változatos színpompáját. A kiállítás leg-

nagyobb részét az Iparművészeti Társulat gyűjteménye foglalja el. Ehhez sorakoznak: dr. Balázs István, Lüttner Miklósné, Edvi Illés Aladár, Gerste, Miklós, Groh István, Groh Istvánné, Iparművészeti iskola, Izabella háziipar egylet, dr. K. Lippich Elek Leitersdorfer Béla, Maróti Géza, Mössner József, M. Zsolnay Teréz, Markos Györgyné, Orsz. rajztanárképző, dr. Rónaky Kálmán, Rados Ignác, Stern Anna, Szmik Antal, Szontagh Aranka gyűjteményei Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter fél négy órákor érkezett meg dr. K. Lippich Elek miniszteri tanácsos, a művészeti osztály főnöke kíséretében. A minisztert az előcsarnokban gróf Hadik-Barkóczy Endre, a társaság elnöke és Györgyi Kálmán igazgató fogadták. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter, aki kilátásba helyezte eljöttét, másnemű elfoglaltsága miatt levélben mentette ki elmaradását.

(*) Grafikai kiállítás. A Nemzeti Szalonban holnap grafikai kiállítás nyílik meg. A kiállítás anyaga a Szalon összes termeit megtölti. A tárlat fesztészeti részében egy érdekes Csók-kép szerepel, továbbá Márk Lajos „Ecarté”-ja disziti a Szalon nagy termét, melyben Góth Mór, Plány Ervin, Gulácsy Lajos, Zemplényi Tivadar, Cserna Rezső, Markó Ernő, Pörge Gergely, Komáromi Endre, Kató Kálmán stb. képeit láthatjuk. A grafikai részből egyelőre Fényes Adolf, Andó Mariska, Feszty Árpád, Góth Mór, Keményfi Jenő, Tull Odón, Wagner Géza, Boleman Ritta, Freckay Endre, Székely Árpád, Conrad Gyula, Olgay Viktor, Székely Andor, Novák József, Józsa Károly, Glatz Oszkár, Egri József, Wellmann Róbert, Boruth, Simay Imre, Vadász Miklós, Sarkadi Emil munkái.

(*) Alba Nevis felkéri a magyar írókat s általában azokat a hölgyeket, akik irodalommal foglalkoznak, hogy egy, a magyar írókat érdeklő irodalmi ügyben vele csatlakozzanak az Egyetértés szerkesztőségébe mielőbb közölni sziveskedjenek!

6 visit Fénykép 1 f 50
HUNNIA FÉNYKÉPÉSZ.
BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 6.

FŐVÁROS.

(*) A költségvetés jóváhagyása. A belügyminiszter ma jóváhagyta a főváros költségvetését. Nagyon helyesli a miniszter, hogy a város az adót felemelte s nem az államtól várja a háztartás bajainak az orvoslását. Jogosnak mondja a miniszter, hogy a város segíteni akar az alkalmazottain, de ezután a személyi kiadások emelkedését nem fogja megengedni. Követeli a miniszter, hogy új kölcsön felvétele előtt annak programját pontosan állapítsa meg a főváros és mutassa ki az amortizáció fedezetét is. A drágasági pótlékra és az állások szervezésére vonatkozó tetteket nem hagyta jóvá a belügyminiszter. Azokban a kérdésekben külön fog majd határozni.

(*) A közegészségügyi bizottság ülése. Vaszi. Hevits János alpolgármester elnöklése mellett ma délelőtt a közegészségügyi bizottság ülést tartott melyen tagokat küldtek ki a gyógyító-fürdőügyi bizottságba. Aztán dr. Adler Zsigmond a kiütéses tifusz tárgyában kérdést intézett az elnökhöz, hogy a tifusz ügyét miért nem tárgyalta a bizottság. Az elnök kijelenti, hogy az erre irányuló kérelmet senki sem intézte hozzá, de nem is tartotta ezt szükségesnek, hogy külön bizottsági ülést hívjon össze a tifusz ügyében, mert a tiszti főorvossal és az ügyosztály vezetőjével behatóan megvitatták a helyzetet és az tünt ki, hogy járványról szó sem lehet. Különböző a felelős szakközegek megtettek minden lehető óvintézkedést. Egyébként pedig folytonosan azt tartották szem előtt, hogy a tett intézkedéseket a legnagyobb nyilvánossággal végezzék. Megállapodtak abban is, hogy a járvány-bizottságot csak akkor hívják össze, ha a betegségek száma tetemesen szaporodnék, ami szerencsére nem következett be. Felkéri a tiszti főorvost, hogy a még szükséges felvilágosításokat adja meg. Dr. Adler Zsigmond a választ tudomásul vette, mire dr. Magyarevits Mladen tiszti főorvos terjedelmesen ismertette a tett óvintézkedéseket és statisztikai adatokat nyújtott a megbetegedésekről. Hozzászóltak még a tifuszkérdéshez dr. Weisz Jakab, Székely Gyula s többen,

Aforizma.

(Az amerikai „Globe”-ből.)

Az igazán tisztességes asszonynak csak egy háziarátja van: az amerikai porcelán-pouder.

Amerikai Porcelán-Pouder Részvénytársaság, Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 1, Ismeretlenül írtak ingyen.

Reg
Haszn
nak d

TÖRVÉNYSZÉK

§ A bajai sorsjegy. A bajai sorsjegyperben tegnap Winkler István ügyész tartotta vádbeszédét, amelynek során hangsúlyozta, hogy a főtárgyalás adataival és a szakértők vallomásaival bebizonyítottak találja a vádat és ennek következtében Wagner csalás és okirathamisításban kéri büntetésnek kimondani. Prigly Károlylyal szemben pedig a család tényálladékát találja megállapítottának és ebben kéri büntetésnek kimondani. Wagner védője kijelenti, hogy a vád csupa indíciuumokkal dolgozik és a tárgyalás során pozitív bizonyíték nem merült fel, ilyennek híján pedig marasztaló ítéletnek nem volna alapja. Csalásról, mondja a védő, szó sem lehet, mert Eckert maga sem tudja, hogy milyen számu volt a sorsjegy, annál kevésbé lett a tárgyalás során bebizonyítva, hogy az övé volt a 40-es számu sorsjegy. Ezért felmentést kér. Maid Prigly védője mondotta el védőbeszédét. Az ítéletet vasárnap vagy hétfőn hirdeti ki a bíróság.

§ A Majtín-féle ékszerlopás. A múlt év november hó 11-én történt, hogy Majtín József koronaherceg-utcai ékszerüzletét betörték és onnan 24.000 korona értékű ékszert elloptak. Hosszas nyomozás után a rendőrség elfogta az egyik tettest, míg a másik ma is ismeretlen helyen tartózkodik. Zaller Antalnak hívják a büntető törvényszék előtt jól ismert betörőt, aki a betörésben mint tettestárs szerepelt, míg a főbűnöst, Varga Jánost mindeztől feltalálni nem sikerült. Ma állott Zaller Antal és a perben mint orgazda szereplő Glück Salamon a budapesti büntető törvényszék előtt. Makucz bíró tanácsa tárgyalta az ügyet, a vádat Nagy Béla kir. ügyész, a védelmet Glück Salamon részéről dr. Tarján Mihály látta el, Zaller Antalnak nem volt védője. Több tanu kihallgatása után a bíróság dr. Tarján védőbeszéde meghallgatásával Glück Salamont a vád és következményei alól felmentette, míg Zaller Antalt betöréses lopásban bűnösnek mondotta ki s ezért öt 3 évi fegyházra ítélte.

§ Fölmentett szerkesztő. A debreczeni esküdtbíróság három napon keresztül tárgyalta Márton Imre ügyvéd, törvényhatósági bizottsági tag, egyházi ügyész és a debreczeni függetlenségi párt elnökének, valamint dr. Varga Lajos ügyvéd és kerületi pártelnök sajtópanaszát, melyet Székely Imre, a „Debreczeni Reggeli Ujság” szerkesztője ellen indítottak. Az esküdtek ma a hozzájuk intézett négy kérdésben nem bűnösnek mondták ki Székely Imrét s így a törvényszék a rágalmazás és becsületsértés vádjá alól az alaptalanul meghurcolt szerkesztőt fölmentette. A tárgyalás iránt Debreczenben rendkívül nagy érdeklődés nyilvánult s az esküdtbíróság felmentő ítéletét a közönség megnyugvással fogadta.

SPORT.

Budapesti versenyek.

— Tavaszi meeting. Első nap. —

Az év legszebb meetingje, a klasszikus versenyekben oly gazdag tavaszi meeting kezdődött még holnap a legjobb aszpiumok mellett a városi legiti versenyterén. A 11 napra terjedő meeting csaknem minden egyes napjára jutott egy-egy sportszempontról magasan kiemelkedő verseny, melyben úgy a Derby évjárat, mint idősebb lovaink legkiválóbb képviselői részt fognak venni. Ezen klasszikus versenyek great attrakcionja természetesen a Derbyvel egyformán dotált 100.000 koronás Királydíj, melyben a Derby évjárat színe-java mérközik legjobb idősebb lovainkkal, míg a Nemzeti Hazafi díj, Oaks, Alagi-díj és a Kettős Ivadék-verseny csupán a háromévesek részére lettek kreálva. Ezen klasszikus versenyeken kívül a legfiatalabb évjárat Károlyi-memoriálja és a dülőre kerülő értékes handicapot egész sorozata hivatva annak arra, hogy a meeting nivóját emeljék és

hogy az érdeklődést állandóan fentartsák. E meeting összeállításából is látható, hogy a Magyar Lovaregylet fáradságot és áldozatokat nem kímélő buzgalommal törekszik a hazai lótenyésztés fellendítésére és emellett igyekezete oda is irányul, hogy minél érdekesebb sportélvezetet nyújtson. Fővárosunk lelkes sportközönsége eddig is méltányolta már e nemes törekvést és joggal föltételezhetjük, hogy ez alkalommal is impozáns részvétele által kellően honorálni fogja a Magyar Lovaregylet pártfogására méltó áldozatkészségét.

Rátérve az első nap eseményeinek részletes megbeszélésére, mindenekelőtt a program főszámaival: a 2000 koronával dotált Nemzeti-Hazafi díjjal óhajunk foglalkozni. A Nemzeti egyike a legrégebb klasszikus versenyeknek s régente „Magyar Derby”-nek is nevezték. Jelentőségéből a Király- és Alagi-díj kreálása óta vesztett már ugyan, mindazonáltal még mindig elsőrangú sportesemény és győztesei, miként a múltév statisztikájából is konstatálható, a Derbyben is elsőrangú szerepet szoktak játszani.

Az idei Nemzeti-díj nevezettjei között találjuk a tavalyi legjobb kétéveset, a Szemere istálló veretlen „Kármentő”-jét is, mely ha fiten starthoz állana, úgy bizonyára megismételhetné istállótársa, Lángoló tavalyi győzelmét. Minthogy a azonban istállója e versenyben nem szándékozik indítani, ennél fogva a verseny győztesét Fantome, Rentier és Maxim között keressük. A Trial-Stakesben már mindhárman indultak és a hasonló távu versenyben Maxim bizonyult legjobbnak közöttük. Nézetünk szerint ayonban a Trial ezen eredménye nem mondható feltétlen reálisnak, miután tudvalevőleg e versenyben épp a döntő pillanatban carambolage történt Maxim és Fantome között, mi által az utóbbi teljesen kiesett stridejéből, azonkívül Maxim lovasa a küzdelem hevében rálovaglás által Mátkát is akadályozta, amit különben az ellene beadott, habár eredménytelen óvás is bizonyíthat. A holnap mérkőzésben a gyámoltalan Miles helyett Janek száll Fantome nyergébe, miért is bizalmunk első sorban feléje irányult és azt hisszük, hogy

Fantome

revanche-t vesz holnap multkori legyőzőjén, míg helyre Maxim és Rentier várhatók.

Jelöltjeink:

- I. Togo - Orphelin
- II. Jalouse - Trombitás
- III. (Kármentő) - Fantome - Maxim
- IV. Walperl - Ito
- V. Mi ez - Sympathy
- VI. Harkányi ist. - Cromdale
- VII. Kara Mustafa - Hírnök

Bécsi versenyek.

— Kilencedik nap. —

A bécsi tavaszi meeting utolsó napján léptek először pályára a kétévesek. A Micsoda-versenyt a favorizált Mi ez?, a Reeves H.-istálló Mindig-csikója nyerte meg. A Szt.-Lipót-díjban Einsiedler volt a kedvenc. Ez azonban a második helyre szorult Belle Alliance mögött. Mind a két győztes kanca. A napot megnyitó Schönbrunni-díjban Kis betyár győzött, de keresztezés miatt diszkvalifikálták s így a díj Long agonak jutott. A részletes eredmény a következő:

I. Schönbrunni-díj. Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. hg. Auersperg F. Long ago (Krouzil), 2. Bocaccio (Walkington), Futott még: Kis betyár. Tot.: 10:29.

II. Micsoda-verseny. Díj 3000 korona. Táv 900 méter. 1. Losonczy E. Mi ez? (Krouzil), 2. Folyta (Tara), 3. Resina (Birkenruth). Futottak még: Oh! Pardon, Armada, Auch so Eine, Perlay. Tot.: 10:36. 20: 25, 23, 26.

III. Kincsem-handicap. Díj 6000 korona. Táv 2400 méter. 1. Losonczy E. Mi ez? (Krouzil), 2. Va banque (Aylin), 3. Tacitus (Seiler). Futottak még Toast, Sühancz, Nikita, Palma. Tot.: 10:36. 20:41, 33, 32.

IV. Szt.-Lipót-díj. Díj 8000 korona. Táv 1000 méter. 1. Dreher A. Belle Alliance (Aylin), 2. Einsiedler (Krouzil), 3. Random (Janek). Futottak még: Paff, Gyere rózsám, Sybarit, Olly, Gammaire. Tot.: 10:37. 20:47. 31, 44.

V. Kétévesek eladóversenye. Díj 3000 korona. Táv 900 méter. 1. báró Springer G. Goldoni (Dyk), 2. Toga (Krouzil), 3. Cornelia (Pratt). Futottak még: Duransa, Adolfine. Tot.: 10:61. 20:44, 36.

VI. Gátverseny. Díj 4000 korona. Táv 2400 méter. 1. gróf Sigray A. Grey Tick (Fürst), 2. Veronese (Fejes), 3. Trente et quarante. Futottak még: Lorendan, Originell, Spiknard, Pomali. Tot.: 10:66. 20:40, 37, 32.

VII. Beaten-handicap. Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. Zombory R. Galánta (Cockeram), 2. Vida T. (Tara), 3. Mimosa (Blades). Futottak még: Vae victis, Royal Anne.

Pozsonyi versenyek.

Ma befejeződött a kétnapos pozsonyi meeting, melynek főszámát, a 2400 méteres Dunai díjat Tiny-Tim nyerte meg könnyen, a pozsonyi nagy akadályverseny másodikja, Sipista ellen. A Hadseregi akadályversenyben Na alsó győzött Westminster ellen. Részletes eredmény a következő:

I. Eladók versenye. Díj 1000 korona. Táv. 2000 méter. 1. Gr. Esterházy P. Dornoch (Sibrik), 2. Claymore (Czárán Z.), 3. Tódor (Czárán J.). Futottak még: Tell Vilmos. Tot.: 10: 70, 20: 30, 23.

II. Óvári-díj. Díj 1500 korona. Táv. 1600 méter. 1. Jankovich Gy. Vöröskirály (Czárán J.), 2. Liane (Pálfiy), 3. Tamagno (Krause). Futottak még: Salome, Maurus, Macska. Tot.: 10: 19, 20: 28, 51.

III. Dunai díj. Díj 1800 korona. Táv. 2400 méter. 1. Markovits Tiny-Tim (Neuman), 2. Sipista (Galló), 3. Korhely (Hujber). Futottak még: Remete, Edömér, Aranyos III. Tot.: 10: 22, 20: 32, 31.

IV. Hadseregi akadályverseny. Díj. 1600 korona. Táv. 4000 méter. 1. Bregant Na also (Tulajd.), 2. Westminster (Tulajd.), 3. Morbihan (Wodianer). Futottak még: Dugazon, elbukott. Tot.: 10: 39, 20: 27, 22.

V. Igen akadályverseny. Díj 1800 korona. Táv. 3200 méter. 1. Liptay B. Futár (Galló), 2. Panasz (Csompora). Tot.: 10: 18.

VI. Bucsu-handicap. Díj 1500 korona. Táv 1200 méter. 1. Palotás III. (Krause), 2. Pink (Kiss), 3. Carmela (Sibrik). Futottak még: Leontine.

() A Ferencvárosi T. C. vívó-versenye. A versenyben 9-en vettek részt, kiknek sikeres szereplése a klub rendkívül agilis tehetségű mesterének, Schlözer Gáspárnak érdeme. A verseny eredménye a következő: 1. Jeney József (2 tuss hátrány), 2. Heitz Hugó, 3. Bezan Nándor, 4. Rombay István, 5. Mandy János, 6. Fodor Károly, 7. Patatics Rezső, 8. Scheibel József (hátrány nélkül). Honk Lajos versenyen kívül indult. A résztvevők közül elsősorban a győztes Jeney kiváló versenyzőnek ígérkezik, a kezdők közül pedig Heitz, Berán, Rombay sokat ígérő tehetségek.

() Nyilatkozat. Móór Jenő, a Főiskolai S. Sz. és a MAFC. főtájkára a következő sorok közzétételére kért fel bennünket:

A Nemzeti Sport című lap a Magyar Athletikai Szövetség közgyűléséről írván, olyan nyilatkozatot és indítványt ad számba, amely nagyon alkalmas arra, hogy a főiskolai sportok önálló szervezését célzó működésemet diszkreditálja. Azt fogja ugyanis rám a nevezett lap, hogy én azt javasoltam s ennek következtében a közgyűlés egyhangulag azt határozta, „hogy a főiskolai szakosztály a megalakulás után egy hónapon belül kezdje meg működését”. Hat ez nem felel meg a valóságnak. Ezt én nem a főiskolai szakosztályra indítványoztam, hanem az iskolai testnevelésiügyi szakosztályra. Főiskolai szakosztály a MASZ-nek nincs is, mert a szövetség azt a múlt évben éppen a Főiskolai Sport-Szövetség önálló megalakulása miatt megszüntette. Midőn tehát a N. Sp. a főiskolai szakosztály megalakítását imputálja nekem, akkor úgy tüntet fel, mint hogyha megtagadtam volna ez ügyben eddig vallott elvi álláspontomat, ami ellen a nyilvánosság előtt is kénytelen vagyok fel emelni tiltakozó szavamat.

Téli sport-cikkék

Mű- és versenykosorolák. Jégjátékok. Hockey. Jég-hockey szabály. 20 fillér. Svéd-, norvég, sveczi-, tiri-, hallvölgyi- és amerikai rodal sport és gyermek-szánkók, tobogán stb. Lillenfeldi aki 30 korona Norvég sli, lábszárak, hótájak. Téli sporttájszék és felszerelések Sportárjegyzék ingyen.

KERTÉSZ TÓDOR sportüzlete, BUDAPEST, IV., KRISTÓF-TÉR.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorhajosoknak és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt feljelen rendbe hozza Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér

Nyílt-tér

E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Értesítés!

Többszöri felszólításra válaszolva figyelmeztetem a n. é. közönséget, hogy a

VII., Király-utca 11. sz. alatt levő

füstülthús és kolbászárú detail-üzletemet a mai napon saját kezelésbe vettem. Gyáram, valamint detail-üzletem változatlanul

VII., Király-utca 11. szám alatt

marad és gyártmányaim csakis a céggel ellátott csemegeüzletekben kaphatók. Kérem a címre ügyelni. Budapest, 1908. május 2.

Kiváló tisztelettel

Fleischmann Lipót

füstülthús és kolbászágyáros

Budapest, VII., Király-utca 11.

Vérgyógyítás.

Hemopatia

Uj, eredeti gyógymód, mely rendkívül sikerrel alkalmazható köszvény-, asztma-, görvélykór-, szí-, idült gyomor-, bél- és idegbajokban (neurasthenia) és némely fontosabb bőrbajban (pl. Lupus). Biztos védelem szélhűtés és elmezavar ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most szás meg az új teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének Dr. Kovács J. egyet. orvosnak (Hemopatia) rendelésintéző van.

Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt.

Rendelés naponta 9-11-g és 3-6-g. Díjazott levélre válaszol. — Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

Bócsi egészségügyi kiáll. 1908. állami díj, díszoklevél, aranyérem.

Serravallo China-Bor vassal.

Kapható a gyógyszertárakban
1/2 liter 2.60 K. 1 Liter 4.80 K.
palackokban. 27887

Dr. HARMAT GYULA

tüdőbajosok rendelő-intézete

inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82 sz.

Tüdő, mellbajok, tüdővész, tuberkulózis, vérköpés, tüdőcsucs-hurut, kitűnő eredményekkel gyógyítottak inhalációkkal és szűrőoltásokkal. Rendel 11-12 és 1-4-g.

Téli fürdőkúra a Szt.-Lukácsfürdőben.

Természetes forró-melékén-s források. Iszapfürdők, iszapborogatások, mindennemű thermalis fürdők, vizgyógyi-kezelés, masszázs. Lakás és gondos ellátás. Csúsz, köszvény ideg-, bőrbajok gyógykezelése és a téli fürdőkúra lető kimerítő prospektust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága, Budapest-Budán.

„Szt.-Lukácsfürdő“ Részv.-Társaság

Ganz és Társa

vasöntőésgépgyár részvénytárs. Budapesten

Folyó évi április 30-iki közgyűlésen hozott határozat értelmében az 1908. május hó 1-én esedékes szelvényt f. évi május hó 1-től kezdve

160.— koronával

váltja be a Magyar Általános Hitelbank.

Az igazgatóság.

Eckstein Bernát

Alapítva 1880-ban hirdetési irodáját Telefon 36-24.

f. évi május hó 1-én Budapest, VII., Erzsébet-körút 37.

szám alá helyezte át.

KÖZGAZDASÁG.

A munkaadók szervezkedése.

Budapest, május 2.

Közgazdasági, de különösen ipari körökben valósággal bombaként hatott a Ganz-féle Villamossági Gyár R.-T. igazgatóságának megdőbentően őszinte jelentése, amelyben ez a hatalmas és életerősnek ismert ipartelep leplezetlenül rámutat arra, hogy az ipari termelés folytonosságát örökösön megzavaró hatalmi sztrájkokkal és a termelés realitását lehetetlenné tevő amerikai kázásokkal szemben kénytelen volt foglalkozni azzal a végső eszköznek tekintendő gondolattal, hogy a munkásokkal szemben való védekezés-ként az üzemet egy időre beszüntesse. Ez az őszinte és leplezetlen szó erős visszhangot keltett az ipari vállalatok körében és sorra hallatszanak a megdőbentő kijelentések, hogy a legtöbb gyár gondolt már erre a kétségbeesett ellenállásra s a Ganz-féle villamossági gyár csak e tervek őszinte bevallásával előzte meg őket. Az összes érdekeltségek mind megegyeznek abban, hogy ezek az általános közgazdasági szempontból vészes jelenségek parancsolólag intenek immár arra, hogy a munkaadók szervezkedésének nem szabad soká késnie.

Legyünk tisztában a kérdéssel. A munkaadók szervezkedése még egyáltalában nem jelenti a munkások jogos érdekeinek sérelmét. Nem a munkaadók érdekeinek védelmére kell a szervezkedés; erre is: de nemcsak erre. Kell első sorban is arra, hogy megakadályozza a termelés folytonosságának könnyelmű és hatalmi érdekekből való sztrájkokkal való örökös megakasztását. A termelés folytonossága pediglen az ország érdeke. Egész közgazdasági életünk és nemzeti vagyonunk fordul kockára, ha ezek az állapotok tovább tartanak. De végső veszély fenyegeti magának a munkásosztálynak létkérdését is, mert a termelés megakasztása megszünteti a kenyérkereset lehetőségét is. Minden józan munkásembernek be kell látnia, hogy olyan erkölcsi, anyagi vagy hatalmi követelésekkel nem szabad fellépnie, amelyek lehetetlenné teszik a munkaadó befektetett tőkéjének arányos jövedelmezését, mert csak sikeres termelés esetén állhat módjában a munkaadónak a munkabérek megfelelő javítása. Egyik társadalmi osztálynak sem szabad a másik rovására terjeszkednie, mert bármelyik zavarja meg a nemzeti gazdasági életének egészséges vérkeringését, annak végeredményében nemzeti vagyonunk látja kárát. Szükség van tehát a munkaadók gyors és hatásos szervezkedésére. De szükség van arra is, hogy a szervezkedésben bőles önmérséklet és az összes gazdasági, mindenekelőtt pedig a nemzetgazdasági magasabb érdekek soha szem elől ne tévesztessenek.

Sajnos, a szervezkedési munkálatok kívánatos erejét nagyon meggyengíti az, hogy maguk az első sorban érdekelt pártokra szakadoztak. Es annak dacára, hogy a lényegben mindkét párt egyetért, köztük igen éles ellentétek vannak. Ez ellentétek pedig személyi versengésben is kifejezésre jutnak. Eddig ugyanis úgy áll a dolog, hogy két főcsoportot lehet megkülönböztetni: az Országos Iparegyesület csoportját és a Gyáriparosok Országos Szövetségének csoportját. Az elsőnek nagyipari csoportjába főleg azok az ipartelepek tartoznak, amelyek a Hitelbank érdekkörébe esnek s amelyek magában a fővárosban csupán vas- és gépiparban több mint 10.000, végeredményében pedig kb. 50-60.000 munkásnak adnak kenyeret. Ezek egy országos munkaadó központi szervezet létrehozásán fáradoznak, amelynek élén legszívesebben Kornfeld Zsigmondot látnák. Velük egyetért természetesen az Iparegyesület is. Ezek tehát egy mindenképpen független és önálló központi szervezetet akarnak létesíteni, amelybe természetesen belépne-

nek úgy az Iparegyesület, mint a Gyáriparosok Szövetségének munkaadó tagjai. Ezt a munkaadó-központot pedig az egyes munkaadó szakszervezetek alkotnák. Ezzel szemben a Gyáriparosok Országos Szövetsége azt akarja, hogy a munkaadók szervezkedése az ő keretein belül történjék. Ennek a megoldási módnak a hívei természetesen Chorin Ferenczet látnák legszívesebben a központ élén. A két csoport aztán most erősen verseng. Az Iparegyesület gyáripari szakosztálya szorgalmasan ülésezik s már az alapszabályok letárgyalásánál tart, viszont a Gy. O. Sz. ezt a már fennálló munkaadó szakszervezetek visszatartásával igyekszik el-lensúlyozni. Oly éles ellentét lappang a két tábor között, hogy sokkal inkább valószínűbbnek látszik az, hogy egy körben két központot létesítenek, mintsem hogy egymáshoz közeledjenek.

Bizonyos azonban az, hogy két (esetleg egymással szemben működő) központ mindenképpen gyengíteni fogja a működés hatását. Az ügy érdekében tehát minden körülmények között kívánatos lett az, hogy a szervezés munkálatait immár egy harmadik, semleges forum vegye kezébe. Erre a célra pedig legalkalmasabb testületnek a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara látszik, amely az e körbe vágó kérdésekkel úgy is hivatásszerűen és állandóan foglalkozik. A kamara hatalmas közgazdasági kulturtevékenysége biztosítékot nyújt a kérdés helyes megoldására nézve is és nem sérti az egyik kezdeményező fél érzékenységét sem.

A fő elv kell, hogy az legyen, hogy egy és egységes központi szervezetbe tömörítsük az összes munkaadókat. És ennek az elvnek alá kell rendelni még a személyi érdekeket is. Egyébként, hogy a személyi érdekeket is kielégítsük, fölvetjük azt a gondolatot, vajjon az elnök helyett nem lenne-e legcélszerűbb egy háromtagú igazgatóságot állítani a központ élére?

Mert ha így folytatják az érdekeltek, a két viszálykodó fél között elvész a köz ügy maga.

A váltóüzletek és magánbankárok alkonya. Amíg a nagy bankok és takarékpénztárak köréből csak általánosságban hangzik a panasz, hogy pang a folyóüzlet, addig a váltóüzletek és magánbankárok a tettek, vagyis inkább a tétlenség mezejére lépnek: becsukják a boltot. A nagy pénzüzetek, ha új üzleteket nem is igen csinálnak s ha folyóüzletük a mostoha gazdasági viszonyok hatása alatt szemmel láthatólag csökkent is, megélnék abból, ami megmaradt s legrosszabb esetben addig is, míg jobb időknek látnak, egészen vagy részben felhasználják azokat a latens rezervákat, melyeket a jó évek folyamán félreraktak. Azonfelül nagy támogatást látnak abban a tényben, hogy ügyfeleik azokat a tőkét, melyek a vállalkozás híjával parlagon hevernek, betétként helyezik el náluk s így aránylag elég ócsó pénzekhez jutnak, melyeket — ha nem is nagy haszonnal — elég jól értékesíthetnek. De mit csináljon a váltóüzlet-tulajdonos, avagy a magánbankár? Mi természetesen a szolid czegekre gondolunk, nem a reklámmal, ügynökkel és egyéb mesterséges eszközökkel dolgozó nagyhangzú bankirodákra, avagy svindliváltóüzletekre. A bankok konkurrencziáját ők már régen érzik s csak bizonyos irányu banküzletre és tőzsdéi megbízások keresztülvitelére szorítkozik hosszabb idő óta az üzletük. Az a nagy presztízse sohasem volt nálunk a magánbankháznak vagy váltóüzlettulajdonosnak, melylyel a külföldi empóriumainak nagy pénzügyi műveletekkel foglalkozó magánczépei rendelkeznek. Ha nem akarnak a svindli sikamlós mezejére lépni, manapság eredményesen nem folytathatják tehát a mesterségüket. A magyar publikumból hiányzik a takarékosági hajlandóság, kis jövedelmezőségű biztos járadékoknak, jelzálogleveleknek alig van közönsége. Volt olyan publikum, amely csekély tőkét szánva

Nagyszombati cacao és csokoládégyár Nagyszombat.

Kérjünk: földrajzi, történelmi, természetrajzi és mesecsokoládét.

vetve, hirtelen szeretett volna meggazdagodni. Ezt úgy gondolta elérhetni, hogy sorsjegyeket vásárolt készpénzért, lombardra vagy részletre, hátha megnyeri azt a bizonyos főnyereményt, és volt tőzsdejátékos. A sorsjegypiacot azonban túlarasztották az utolsó évek emissziói és konverziói, a publikum megcsömörlött a sorsjegyekről, melyeken — azok nagy áresése folytán — a pénzt is elvesztette. A tőzsdejátékosok pedig vagy tönkrementek, vagy visszavonultak vagyonuk roncsaival arról a térről, hol politikai bonyodalmakért, gazdasági bajokért és a császár náthájáért rajtuk szedték be az adót. A magánbankár pedig csak egy darabig nézi ezt a tétlenséget, csak rövid ideig hajlandó ráfizetni az üzletére, mely egyforma rezsit emészt, akár jól megy a dolga, akár nincs üzlete és inkább visszavonul a tétlenségre azzal, amije van, még ha kevés is, sem hogy svindlire adja a fejét, vagy tovább nézze enpusztulását. A cégéshivatal legközelebb ismét törölni fog három régi és ismert tisztességű budapesti bankárceget lajstromából: Dirnfeld testvérek, Glatz Henrik utócai May és társa, Fuchs H. és Berger J. bankárok átengedik a tért azoknak, kik több bátorsággal kezdik vagy több bizalommal folytatják azt a mesterséget, mely őket hagyta most cserben.

Az O. M. K. E. az uszatorvényjavaslat ügyében. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés legutóbbi választmányi ülésének határozatából kifolyólag előterjesztéssel fordult az igazságügyminiszterhez, amelyben a képviselőházhoz benyújtott uszatorvényjavaslatnak módosítását kéri és e végre különböző javaslatokat tesz. Az egyesülés beadványára az összes részletkérdésekre kiterjeszkedik és végül a törvényjavaslatnak sürgős átdolgozását kéri.

Tengeri kereskedelmünk fejlesztése. Ismeretes, hogy az osztrák hajózársaságok milyen nagy féltékenységgel nézik azt, hogy a magyar tengerhajózás lassanként kezd erőre kapni. Hiszen csak a minap jelentették, hogy a régi és hatalmas osztrák Lloyd-társulat milyen keserűen panaszkodott a magyar társaságok — rája nézve káros — versenyére ellen. Az illetékes osztrák körök s maga az osztrák kormány hathatós támogatására siettek a Lloydnak, hogy az hajóparkját kibővítve sikerrel leverhesse a magyar versenyt. Ezzel szemben a magyar kormány sem volt tétlen. Tárgyalásokat kezdett a fontosabb hajózársaságokkal, hogy miként lehetne az osztrákok fényesítő versenyét ellensúlyozni a dalmát partokon. A tárgyalások az Ungara Croata tengerhajózársasági társulattal eredményre is vezettek s a kormány fölemelte e társulat szubvenzióját, mivel szemben az Ungara Croata hajóparkját tetemesen kibővítve, új és gyorsjárata gőzösökkel felszereli, úgy hogy teljes készütséggel verheti vissza majd a Lloyd támadását a Dalmáciával való kereskedelmi viszonylatunkban.

Fizetéseiképtelenségek. Lukács Gyula budapesti ruhakereskedő (Károly-körut 14.) fizetéseiképtelenséget jelentett. Tartozik árúért 150.000 koronával. Pénztartozása még nincs megállapítva. — Spielér Miklós és Ferencz temesvári kézmű- és divatárúkereskedő cég fizetéseiképtelen. Árutartozása 127.000, pénz. tartozása 75.000 korona. Az aktívák értéke meghaladja a 87.000 koronát. — Fischer Károly szekszárdi vegyeskereskedő szintén beszűntette fizetéseit. Árutartozása 227.000, pénztartozása 50.000 korona. — A bécsi hitelezői védegyelet pedig a következő fizetéseiképtelenségeket közli: Schusztér Pál kereskedő, Fehértemplom; Holländer Ferencz kereskedő, Bonyhád; Straszberger Izidor Zágráb és Kovács Manó kereskedő Budapest.

Mikor a cseh gyufagyáros magyarul versel. Semmi sem új a nap alatt. Még az sem, hogy az osztrák gyárak az annyszor gyalázott trikolorunkkal ékesítik selejtes áruikat és hazafias szólamokkal igyekeznek kicsalni a csengő aranyakat a magyar fogyasztóközönség zsebéből. Megszoktuk már ezt a világszalást és sajnos, a magyar vásárló közönséget is hiába figyelmeztetjük a becsapásra. Megvesszük mi az osztrák gyártmányt, ha még oly komisz is, ha még úgy is le róla a német szó. Hanem azért ebben a szomorú megszokottságban is érdemes följegyezni

azt a jóízű esetet, hogy egy cseh cukorgyáros ilyenfajta fölírásokkal ékeskedő cukorkákkal árasztja el a magyar piacot:

„Szerélmédnek már lehullott levéle,
Életem most bűnattal van telle . . .”
„Aki vitéz sebeit, ki juhász veszt számba.”
„Aikid virági szebek, mint rosza libora
Es csókjeid édesbek, mint Tokej borrh.”

No, ehhez csakugyan nem kell magyarázat. Csak azt nem tudjuk, hogy a cseh gyáros ostobaságán, vagy vakmerőségén boszankodjunk, hogy ilyen kevés magyar tudománnyal akar bennünket becsapni.

Taxameter gyár. Ugy látszik, mégis csak lesz taxameter. Már gyár is alakult rá. Mint értesülünk ugyanis Hazai Taxameter-gyár R.-T. czim-mel egy új iparvállalat alakult, melynek célja az, hogy viteldij-jelző és hasonló készülékeket gyártson és hozzon forgalomba. Alaptőkéje 200.000 korona. Igazgatósága: Dr. Szivák Imre, Kann Jakab, Kun József, Zwaack Ágost, Bodnár Ignác, Lukács Jenő, dr. Schreyer Jakab, Silberberg Károly. Megnyugodhatunk: ha már gyár van, lesz taxameteres konflis is.

A gépgyárosok kartellje. Megirtuk, hogy Günther Antal, a Skoda-művek igazgatója legutóbb a Magyar Vasművek és Gépgyárosok Országos Egyesületében tartott felolvasásában a kartell megalakítását a magyar gyáraknak is melegen ajánlotta. Megirtuk azt is, hogy gépgyári vállalataink egy részénél megvan a hajlandóság a kartell alakítására, főleg olyan célzattal, hogy a gyártás minél szélesebb alapon specializálódjék; de mások minden szervezkedéstől amely legtávolabbról is hasonlít a kartellhez, huzódoznak. A Honi Ipar most ez ügyben a következő „feltétlen hiteles” információt kapta: Tény az, hogy komoly lépések történtek ebben a kérdésben. Elkészítették az alapszabálytervezetet is, de azért a kartell egyelőre alig jöhet létre. Kontingentálási kartellről lévén szó és arról, hogy minden gyárnak a tíz évi forgalmának átlagát biztosítsák, közös eladási iroda és a specializáláshoz vezető kvótakeresés alapján, mint Ausztriában, szükségessé vált a gépgyárakban az egyes cikkekben elért forgalom tényleges felvétele. Ebben a gyárosok egy tekintélyes része egyáltalán nem akar belemenni, féltve attól, hogy a dologból nem lesz semmi és ő így üzleti titkokat árul el a konkurrencziának. A mezőgazdasági gépgyárak között pedig egyáltalán lehetetlennek mutatkozott a megegyezés, mivel az egyes gyártmányok között fennálló kvalitatív különbséget nem lehetett összeegyeztetni. Megjegyzendő, hogy Ausztriában a szerszám-gépgyárosok nincsenek benn a kartellben, a magyar kartellben azonban ezek a gyárak helyet foglaltak volna. A magyar kartell viszonya az osztrákhöz képest az lett volna, hogy egymás fogyasztási területeit megállapították volna.

Egy iparvállalat megszűnése. A Magyar Olajipar Részvénytársaság, amely sehogysem tudott zöld ágra vergődni, elhatározta, hogy felszámol. A felszámolás is befejeződött s a jobb sorsra érdemes iparvállalat most már végkép megszűnt, aminek feljegyzését a törvényszék el is rendelte.

Az osztatlan munkaidő érdekében. Legutóbbi számunkban beszámoltunk arról, hogy a Pénzügyminisztérium Tisztviselők Országos Egyesülete választmányi ülésén tárgyalta az osztatlan munkaidő kérdését. Az ülést — mint azt megirtuk — az idő előrehaladottsága miatt mára halasztották. A mai ülést bár Beck elnök távolléte miatt Leitner Zsigmond, a Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja igazgatója, egyesületi alelnök vezette. Ugyis, mint a szervező bizottság elnöke, mindenekelőtt beszámolt a tegnapi tartott ülésről. Bejelenté, hogy a bizottság elhatározta, hogy a nagygyűlést május 10-én délelőtt 11 órakor a régi országház nagytermében fogják megtartani. A nagygyűlés első szónoka dr. Horváth Lipót, a Magyar Általános Takarékpénztár igazgatója lesz. Bemutatja továbbá dr. Horváth határozati javaslatát, mely röviden, de tárgyilagosan ismerteti a kérdést és annak nagy fontosságát. A nagygyűlés elnöksége a Pénzügyminisztérium Tisztviselők Országos Egyesületének elnökeiből fog alakulni. A nagygyűlést dr.

Leitner Zsigmond fogja megnyitni. Végül, hogy dr. Leitner elnök alelnök közbenjárásával a pénzügyminisztérium igazgatóiból és az egyesület kiküldöttjeiből alakult bizottság elé viszik a nagygyűlés határozatait a kérdésben való végleges döntés céljából. Ezekhez kéri elnök alelnök a választmány hozzájárulását. A választmány dr. Éber Antal országgyűlési képviselő, dr. Horváth igazgató, Halász Manó, a Magyar Általános Takarékpénztár igazgatója, Keller Béla, az Első Magyar Iparbank helyettes igazgatója, dr. Friedrich főtitkár, Kondor Alfréd és mások hozzászólása után teljes egészében elfogadja a szervező bizottság előterjesztéseit, mire azokat az elnök határozatképpen mondja ki, azok végrehajtásával pedig dr. Róz Jenő titkárt bizza meg. Ezután a választmány az egyeületi lap kérdésével foglalkozott. Az ülést hétfőn este hét órakor folytatják.

Magáncegből közkereseti társaság. Schwarcz Lajos posztó-nagykereskedő iragikus halála folytán a fővárosi piacz egyik legnagyobb posztókereskedő cége gazdát cserélt. A cégnek három tulajdonosa lett: özv. Schwarcz Lajosné, Reinitzné-Schwarcz Róza és Szász Ödön, akik közkereseti társaságot alakítottak a cégből és együtt jegyzik az új céget.

Francia-magyar kereskedelmi kapcsolat. Franciaország áru kivitelére viszonylag nem sokat adott sohasem. A francia árucikkek eddig nálunk csak akkor versenyezhettek a németekkel, ha valóságos specialitás számba mentek. Ennek oka nemcsak a geográfiai helyzetben keresendő, mely minket inkább Németországra utal, hanem a francia felfogásban és sok egyébben is. Most azonban változás kezd beállni. Franciaország kezd belátni, hogy nemcsak az áruk minőségén mulik, hanem az agilitáson is, hogy kivételével ellensúlyozza az óriási mérveket öltő német exportot. A francia kereskedelmi kormány ezért kitűnő járatos külkereskedelmi szakértőket bocsátott utnak, hogy alaposan átvizsgálják a francia iparnak és kiviteli kereskedelemnek alkalmasnak látszó tereket. Magyarországot Bonnaud Georges külkereskedelmi tanácsos kereste fel, aki a budapesti francia főkonzul, a kereskedelemügyi minisztérium és a budapesti kereskedelmi és iparkamara segítségével alapos tanulmány tárgyává tette a magyar gazdasági viszonyokat, hogy kormányának teendő jelentésében beszámolhasson arról, minő francia iparcikkek versenyezhetnek az egyéb külföldiekkel, jelesen németekkel, továbbá, hogy minő francia gyáripari ágaknak volna érdemes és kívánatos a Magyarországon való letelepedés. Remélhető, hogy a francia kereskedelmi kormány ezen figyelemreméltó lépését gazdasági életünkre nézve kívánatos tettek fogják követni.

A Poldi-kozó igazgatótanácsi ülése. A Poldi-kozó igazgatótanácsa ma tartott ülésében megállapította az 1907. üzletévről szóló mérleget. Az 519,141 koronányi leírások keresztülvitele és a tisztviselők nyugdíjalapjának 90,000 koronával való dotálása után és a múlt évi 59,260 korona nyereség-előírás hozzászámításával 656,001 korona tiszta nyereség adódik. Elhatározta az igazgatótanács, hogy a közgyűlést f. é. június 3-ára hívják egybe és javasolni fogja, hogy 6%-os osztalékot, vagyis részvényenkint 24 koronát fizessen, amely 1908. június 4-én váltandó be. Ezenfelül az alapszabályszerű dotációk után megmaradó 88,120 korona új számlára való előírását fogja javasolni az igazgatótanács.

Kertészek az adóreform ellen. A kertészársadalmi szakosztály legutóbbi ülésén dr. Mihálovits Béla penditette meg azt az eszmét, hogy jó volna, ha a kertészek is foglalkoznának az új adóreform javaslattal s a magukra nézve káros és sérelmes pontokat egybefoglalva, terjeszszék fel a pénzügyminiszterhez. Ez az eszme elfogadtatott s a szakosztály hozzájárult az indítványhoz.

A „Pharmacia” dobozgyár r.-t. felszámol. 1905-ben alakult meg a „Pharmacia” doboz-, gyógyszerészeti- és papírnemű cikkek gyár, kő- és könyvnyomda részvénytársaság hosszú czimű vállalat,

SZÉN, koks, briket, antracit összes gazdasági, ipari és házi célokra
Telefon: Detail 26-27. 75-26, Engrös 164.

Radnay Károly

BUDAPEST, Váci-körut 78. szám.

Sürgönyozim: ANTRACIT BUDAPEST

500.000 korona alaptőkével, a címében benfoglalt cikkek előállítására. Az igazgatósága egy tagból állt s ez a boldog igazgató Schlesinger Rafael volt. A vállalat ügyei nem a legjobb mentek s már 1906. december 28-án tartott közgyűlés elhatározta, hogy megszünteti budapesti „drága” irodáját s a székhelyet Szent-Gotthárdra helyezi át, ahol a társaság gyára volt. Ugy látszik, ez az áthelyezés sem lendített a társaság sorsán, legalább erre mutat az, hogy legutóbb tartott közgyűlése elhatározta a társaság felszámolását, s felszámolóul Mayer Miksát választotta meg. A társaságnak 1907. július 31-én lezárt mérlege 72.211 korona veszteséget mutatott ki. Még csak annyit jegyzünk meg, hogy a társaság nagyobb állami szubvenczióban részesült.

A Munkásbiztosító pénztár ülése. Az Országos Munkásbetegsegélyező és Balesetbiztosító Pénztár igazgatósága április 29-én tartotta meg rendes havi ülését. Az ülésen dr. Herczeg Ferencz miniszteri osztálytanácsos, a pénztár ideiglenes ügyvezetője bejelentette, hogy a pénztár önkormányzati hatáskörébe utalt szervezési feladatok utolsója, az új alapszabályok tervezete is elkészült. Az igazgatóság elhatározta, hogy a tervezetet május közepén rendkívüli igazgatósági ülésen fogja tárgyalni. Tudomásul vették az ügyvezető osztálytanácsosnak az orvosügyben tett azon előterjesztését, hogy 37 pénztárnál már megvan a békés megegyezés az orvosokkal és hogy a többieknél is az éles harc megszűntnek tekinthető. Dr. Szemenyei Kornél igazgatósági tag 41 baleseti ügyben előterjesztette az elnökségnek az állandó baleseti járulékok megállapítására vonatkozó javaslatát. A javaslatok elfogadása s csekélyebb jelentőségű folyó ügyek elintézése után Garbai elnök az ülést berekesztette.

A Kereskedelmi Bank Herkules-fürdői fiókjának vezetője. Ismeretes, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Herkules fürdőn kirendeltséget tartott; ezt a kirendeltséget most megszüntették s helyébe fiókot állítottak fel. A fiók vezetője Kürthy József lesz, aki eddig a Tátrafüredi kirendeltség vezetője volt, amely kirendeltséget tudvalevőleg a bank igazgatósága megszüntetett.

A kertészképzésre vonatkozó beadványok bélyegilletéke. Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület egy beadványban arra kérte a pénzügyminisztert, hogy a kertészképzéshez szükséges összes okiratok a bélyegilleték alól mentessenek fel. Eme beadványra a miniszter ugyan nem adta meg a teljes bélyegmentességet, amint azt remélték, hanem a következő határozatot közölte mihez tartás végett az egyesülettel: Az önálló kertészek vagy kerttulajdonosoknak kertésztanuló tartására vonatkozó jogosítvány megadása iránti kérvényei, valamint a tanulóknak vizsgára való jelentkezése iránti folyamodványai ivenkint egy koronás, a fónók által a tanuló gyakorlati képzettségéről és magaviseletéről kiállítandó tanusítvány 30 filléres és a kertészegédi képesítő bizonyítvány 2 koronás bélyeggel látandók el. A személyi változások kötelező bejelentését tartalmazó beadványok bélyegmentesek. A fentebb kitüntetett bélyegilletékek alól csak abban az esetben van mentességnek helye, ha a lerovásra kötelezett fél szegénysége az illetékdíjszabás 85. tétel 12. pontja értelmében hiteles bizonyítvánnyal igazoltatik.

Az „Atlantica” rendkívüli közgyűlése. Az „Atlantica” tengerhajózási részvénytársaság e hó 16-án rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgya: az igazgatóság indítványa az alapszabályok megváltoztatása ügyében.

A Földhitelintézet zálogleveleinek sorsolása. A Magyar Földhitelintézet 4%-os forintra szóló zálogleveleinek április 30-án volt a 44-ik sorsolása. Ez alkalommal kisorsoltak 197.000 forint értékben zálogleveleket. És pedig 7 darab 10.000 forintost (316, 426, 892, 1141, 1305, 1777 és 1780 számukat), 121 darab 1000 forintost, 61 darab 100 forintost.

Kinevezések a Jelzálog Hitelbanknál. A Magyar Jelzálog-Hitelbank igazgatósága Fűredi Gyula értékpapír pénztári főellenőrt cégvezetővé és dr. Paupera Ferencz főtisztviselőt az engedélyezési kölcsönüzlet vezértitkárává nevezte ki.

A Ganz-téle vasöntöde és gépgyár r.-t. közgyűlése. A Ganz és társa vasöntöde és gépgyár r.-t. Pallavicini Ede őrgyári elnökelete alatt tartotta közgyűlését. Az igazgatóság jelentése meleg szavakban emlékeztet meg Mechwart Andrásról, a társaság elhunyt alelnökéről, aki 38 esztendeig szolgálta ritka ügybuzgósággal, vasszorgalommal s lelkiismeretesen

a társaság ügyeit s akinek nagy része volt abban, hogy a Ganz-gyár arra a nivóra emelkedett, ahol van. Az igazgatóság javaslatára a közgyűlés jegyzőkönyvében örökítette meg az elhunyt emlékét s az özvegynek évi 15.000 korona járadékot rendelt. Az évi nyereség, bár felülmulta a múlt év nyereségét, mégis nem mondható éppen kielégítőnek, mert a vállalat bőven el volt látva megrendelésekkel, ámde az anyag s különösen a vagonépítés céljaira szükséges vas beszerzése okozott nagy nehézséget s a munkaprogramnak minduntalan szükségelt változata bénítólag hatott a gyár üzemére. A nyersanyag ára folyton emelkedett, a munkabér egyre drágább lett, anélkül, hogy a versenyviszonyok a gyártmányok árát magasabbra felemelni megengedték volna. Az igazgatóság évi jelentése a munkásviszonyokkal is foglalkozik és megemlékezik arról, hogy a munkásszervezetek által rendszeresen propagált kevesebb teljesítmény az üzemben is érezhetővé vált, ami aztán szükségessé teszi a munkakérdésnek olyan irányban való rendezését, amely nemcsak a munkások, de a munkaadók jogos igényeit is kielégíti. Az elmúlt év tiszta nyeresége az alapszabályokban megszabott 220.792 korona 56 fillér levonása után 1.474.596 korona 93 fillér s a többi szabályszerű levonások után a múlt évi nyereségáthozattal együtt 1.573.030 korona áll a közgyűlés rendelkezésére. Az igazgatóság javasolja, hogy 6000 darab részvény után osztalékul részvényenkint 160 koronát, tehát 960.000 koronát fordítsanak az értékesítési tartalékra 300.000 koronát, a tisztviselők nyugdíjalapjára 40.000 koronát fordítsanak s az így fennmaradó 273.030 korona 14 fillért a jövő év számlájára vigyenek át. A közgyűlés az igazgatóság javaslatát egyhangulag elfogadta. Részvényenkint — amint már közöltük — 160 korona osztalékot fizetnek.

A „Standard” életbiztosító magyarországi képviselője. A „Standard” életbiztosító társaság magyarországi fiókjá (főtelep Edinburgh) új képviselőt nyert: Széll Ignác budapesti lakos személyében, kinek ebbeli minőségét és cégjegyzési jogosultságát már a cégbiróság is tudomásul vette.

Csöd. Apolló vegyészeti iparvállalat Geiger Miksa bpesti hej. cég (üzlete VII. ker. Wesselényi-utca 41. szám) ellen a bpesti kir. váltótörvényszék csődöt nyitott. Csödbiztos: dr. Tóth Miklós kir. törvényszéki bír. Tömeggondnok: dr. Raics Dusan ügyvéd. Tömeggondnokhelyettes: dr. Csukássy Mór ügyvéd. A követelések bejelentésére június 2. Felszámolási tárgyalásra július 2. A csödválasztmány megválasztására július 14. tüzetett ki határidőül.

A Jelzálog-Hitelbank terjeszkedése. A Magyar Jelzálog-Hitelbank igazgatósága legutóbb tartott ülésében elhatározta, hogy a betéti üzletet — mely már eddig is a bank alapszabályszerű üzletkörébe tartozott — intenzív fejlesztésben részesíti. Az idevágó szervezeti intézkedések folyamatba tétettek.

A molnárkongresszus. Az országos molnárkongresszuson, melyet most hétfőn tartanak meg az Országos Iparegyesületben, az ország valamennyi megyéje és járása képviselve lesz, ugyanakkor megbeszélük a jövő teendőit és regenerálják az Országos Molnáregyesület, leszállítják a tagdíjakat. A kongresszus ezután tiszteleg Wekerle pénzügyminiszternél, Kossuth kereskedelmi miniszternél és államtitkárnál: Sztéryny Józsefnél, Darányi távollétében Mezössy Béla földmiv. államtitkárnál és Justh házelnöknel. A miniszterek képviseltetik magukat a gyűlésen is.

A budapesti gözmalmi r.-t. tökeemelése. Az Első budapesti gözmalmi részvénytársaság legutóbbi közgyűlése elhatározta, hogy 1125 darab egyenként 500 korona névértékű új részvények kibocsátása által a társaság eddigi alaptőkéjét 562.500 koronával felemeli. Ugyanezen az ülésen Déry Izidor és Maier Ottó beválasztattak az igazgatóságba.

Megbüntetett kereskedő. Rosenbaum Herman ungvári kereskedő két év előtt csödbe került. A letárolásakor megállapítottat, hogy 30.000 korona vagyonhiány forog fenn. A Budapesti Hitelezői Védegylet család bukás miatt közadóst följelentette. A napokban tartatott meg a beregszászi törvényszék előtt a főtárgyalás, melyen terhelt azzal védekezett, hogy vásárokon meglopták és esőzések tették tönkre áruit, azonban e védekezése hamisnak bizonyult és a törvényszék adóst csalárd bukás büntetetté hat havi börtönrre ítélte.

Uj cégjegyzők a Földhitelintézetnél. A Magyar Földhitelintézet igazgatósága dr. Hajduska Emil, Probáld Lajos és Peterdy Lajos tisztviselőket cégjegyzökké nevezte ki.

Hitelezők kijátszása. Schwarcz G. és Társa tolnai cég vagyonát egy hitelezője elárvereztette,

mire a Budapesti Hitelezői Védegylet 600 korona csődölög letételével csődöt kért és a szekszárdi törvényszék azt el is rendelte. A megindított nyomozás kiderítette aztán, hogy közadósok még az árverés előtt az áruk legnagyobb részét eladták. Továbbá az árverés megtartása után egyik cégtag atyja, Schwarcz Adolff muraszombati lakos nevében folytatódott az üzlet. Miután kiderült, hogy Schwarcz Adolff teljesen szegény ember, a Budapesti Hitelezői Védegylet e manipulációk folytán bünvádi feljelentést tett nevezettek ellen, minek folytán az üzleti árukra a bünyői zárlat elrendeltetett. A Schwarcz G. és társa cég tartozásai 15—16.000 koronát tesznek ki, amivel szemben tömegvagyon egyáltalán nincs.

A Kézműáru r.-t. új igazgatója. A Kézműáru Részvénytársaság legutóbbi ülésén Berger Vilmos igazgatósági tag lemondott tisztségéről. A társaság most új igazgatókat választott Klauber Samu, Heisler Ignác és Klein Sámuel személyében, akiknek cégjegyzési jogosultságát már be is jegyezték a cégbiróságnál.

A miskolczi tőzsde megnyitása. A miskolczi áru- és értéktőzsde működését — amint értesülünk — május 6-án (szerdán) kezdi meg. Tőzsdeidő délután 1 órától délután 3 óráig.

Az arad-hegyaljai h. é. vasut üzleti vesztesége. Megirtuk annak idején, hogy több helyi érdekű vasutnál a motorüzem csődöt mondott. Ezek közt a helyi érdekű vasutak között első helyen áll az arad-hegyaljai helyi érdekű motorvasut, mely első évi közgyűlését április 30-án tartotta meg. A vasut-társaság a motorüzemre az első évben több mint százezer koronát fizetett rá, illetve ennyi az üzleti vesztesége, mint ez az igazgatóság üzleti jelentéséből kitünik. Az üzleti eredmény ugyanis a következő volt: bevételek 263.925.08 korona, kiadások 372.908.85 korona, üzleti veszteség 108.983.77 korona, amiből tökebeszerzési kamat 46.944.63 korona. Tisztán a vasutüzletből eredő üzemi veszteség tehát csak 62.039 korona 14 fillér, míg a fentemlített 46.944 korona 63 fillér a megfelelő töke hiányában szükségelt függő kölcsön után fizetett kamatok címén terheli a vasut üzleti számláját. Az üzleti veszteség okaival foglalkozva a jelentés, főként a pályaviszonyok okozta nehézségeket, az anyagárak s munkabérek aránytalan emelkedését hozza fel a veszteség oka gyanánt.

Az Osztrák-Magyar Bank állása április 30-án ez volt: Bankiegyforgalom 1.882.054.000 (+ 155.091.000) korona, érczkészlet 1.502.131.000 (+ 782.000) korona, elszámolási tárcza 546.920.000 (+ 137.521.000) korona, lombardkölcsönök 83.702.000 (+ 8.628.000) korona, adómentes bankjegytartalék 20.076.000 (— 134.309.000) korona.

Az első varjasi takarékpénztár csödben. Az Egyetértés elsőnek pattantotta ki az Első Varjasi Takarékpénztár botrányát. Annak idején ezt a hírünket az illető takarékpénztár igazgatósága megczáfolni igyekezett, de a következmények igazolták, hogy hírünk minden tekintetben megbízható információ alapján alapult. Az év elején pattant ki az Első Varjasi Takarékpénztár botránya. Kiderült, hogy nagy összeg hiányzik és kétségtelen, hogy visszaélés történt. A részvényesek és betevők siettek pörököt indítani, amelyek közül a polgári pör szombaton ugy dőlt el, hogy a takarékpénztár vagyonára — jelentik Temesvárról — elrendelték a csődöt. Husz év óta áll fenn a takarékpénztár, amely igen kiterjedt üzletkörrel bírt és a szomszédos községek lakossága részéről is nagy bizalomnak örvendett. Az intézet igazgatója Elsner György, a vezértitkár pedig ennek fia, Elsner József volt. Az üzletév befejeztével el kellett volna készíteni a mérleget és azt le kellett volna zárnai. Elsner József vezértitkár azonban, aki az intézet ügyeit vezette, hosszabb ideig súlyos betegnek feküdt és így nem készíthette el a mérleget. Gondoskodni kellett tehát alkalmas szakemberről, aki megcsinálja a mérleget, hogy azt az összehívandó közgyűlés elé lehessen terjeszteni. Ez a szakember amint megkezdte az intézet üzleti könyvének megvizsgálását, rögtön kielentette, hogy az intézetnél nagy hiányok vannak. A részvénytársaság három részvényese és egyben betevője büntető feljelentést tettek az intézet igazgatósága és felügyelő-bizottsága ellen.

Románbanktól

Tisztviselők

5—40 évre.

Földbirtokra

4%-ra az érték 65—80%-ig.

Házakra

I. II. és III. helyre.

Képviselő

Országos Földhitel,

Budapest, Erzsébet-körut 2. sz.

A hiány csak az a lékaip és zet bukás volt vezé nyugtatta zetni és c pénzüket. mint a rész meg és 10 Az igazga de hol ell tak megc fejlődött, maga elé gának tagi hogy szá vezetése k százezer k lékálapon erre hivata nyitó pör a még igen

Törvényokról. A kedelmi sz az a külön osztrák ko ismertetnek társaságok tetnek. Eze világnak sok Ors segíteni: h külön törv zottság álta lete alatt s tárgyalatja gyül össze adóreform-t zést nem t felelősségü fog megtört és nemlet lásra néve minisztérium reskedelmi tálytanácsos vánja indít

Keramia

Nénytársasá van alakuló új gyár eg bányá term zéppontjában miatt — ipa reskedő és az érdeklőd

Négyz

lása. A Ma vasuti járad dik sorsolás: 4 darabok: A szám. 2000 1176 2074 2 3695 4641 4 rabok: A so 3145 szám 3540 4138 4 Vasuti járad megszünik s bélyeg- és

Villamos

lozsvári üz lások a hid lése ügyebe tására szolg a villamos j suláshoz s tési munkála társaság két vel alakni m is, amely 20 nem hiányzi a földmivelé kincstár 40.0 zett. Ezt azo hogy a villa nie üzemét.

Ipártörvé zottak. E c gyel Samu 82 oldalas az alkalmaz

A hiány meghaladta a hatszázezer koronát és nemcsak az alaptőke veszett el, hanem oda van a tartalékai és a betétek egy része is. Alig hogy az intézet bukása kiderült, meghalt Elsner József, az intézet volt vezértitkárja. Az igazgatóság a betevőket azzal nyugtatta meg, hogy a betevőket mind ki fogják fizetni és csupán csak a részvényesek veszítik el majd pénzüket. A betevőket, akik tiszterre többen vannak, mint a részvényesek, ez a vigasz nem igen nyugtatta meg és rendkívüli közgyűlés egybehívását sürgették. Az igazgatóság ki is írta a közgyűlést két ízben is, de hol elhalasztották a közgyűlést, hol meg nem tudtak megegyezésre jutni. Végre is a polgári pör oda fejlődött, hogy dr. Pavlovics Márk törvényszéki bíró maga elé idézte az ingadozó pénzintézet igazgatóságának tagjait és tisztviselőit. Ez alkalommal kiderült, hogy szabálytalanságok történtek az intézet vezetése körül és hogy mert a hiány mintegy hatszázezer korona, hát eluszott az alaptőkének és tartalékai felül a betétek egy része is. A törvényszék erre hivatalból elrendelte a csődöt. A büntető pör a csődöt függetlenül folyik tovább és ezért még igen érdekes fejleményekre van kilátás.

Törvényjavaslat a korlátolt felelősségű társaságokról. Az új kiegyezés, valamint a német kereskedelmi szerződés életbelépte óta Magyarországon az a különös helyzet állott elő, hogy a német és osztrák korlátolt felelősségű társaságok nálunk elismertnek, ellenben magyar korlátolt felelősségű társaságok nem alakulhatnak s jogilag el nem ismerhetnek. Ezen a hiányon, melyet ipari és kereskedelmi világunk mélyen érez, a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége akként kíván segíteni: hogy a korlátolt felelősségű társaságokról külön törvényjavaslatot készítettett s ezt egy bizottság által Hatvány-Deutsch Sándor elnökelete alatt szakértők bevonásával már régibb idő óta tárgyalatja. A bizottság hétfőn, 4-ikén, újra ülésre gyűlt össze azért, mert a kormány által beterjesztett adóreform-törvényjavaslatok semminemű rendelkezést nem tartalmaznak az iránt, hogy a korlátolt felelősségű társaságok adózása mely elvek szerint fog megtörténni, holott az adókérdés tisztázása a lét és nemlét problémáját jelenti az egész új alakulásra nézve. A bizottság, melybe az igazságügy-minisztérium dr. Barna Ignác táblabírója, a kereskedelmi kormány pedig Neumann Károly osztálytanácsost küldte ki, e fontos kérdésre nézve kívánja indítványát megszövegezni.

Kerámiai árugyár Kolozsvárt. Kolozsvárt részvénytársasági alapon egy kerámiai árugyár van alakulban ötszázezer korona alaptőkével. Az új gyár egy Kolozsvárt közelében föltárt karbinbánya termékeit fogja földolgozni. A kies Erdély közepontiában nem igen létesülhetnek — pénzühiány miatt — ipari vállalkozások és ezért Kolozsvár kereskedő- és iparosköreiből az új vállalat iránt nagy az érdeklődés.

Négyszázalékos vasuti járadék-kötvények sorsolása. A Magyar Agrár- és Járadékbank r. t. 4%-os vasuti járadék-kötvényeinek a május 1-én történt ötödik sorsolása alkalmával kisorsoltattak: 5000 koronás darabok: A sorozat: 434 739 740 959 974 1638 1748 szám. 2000 koronás darabok: A sorozat: 1093 1151 1175 2074 2489 2648 2885 3048 3073 3098 3567 3592 3695 4641 4644 5165 5672 szám. 1000 koronás darabok: A sorozat: 396 658 1620 1834 1859 2023 2695 3145 szám. 200 koronás darabok: A sorozat: 2841 3540 4138 4360 4368 4385 4602 szám. Ezen kisorsolt vasuti járadék-kötvények kamatozása november 1-én megszűnik s ezen naptól kezdve teljes névértékben bélyeg- és költségmentesen váltatnak be.

Villamos vasut részvény-társaság Gyalun. Kolozsvári üzleti körökben régóta folynak a tárgyalások a hidegszamos-gyalui villamos vasut létesítése ügyében, mely főként teherforgalom lebonyolítására szolgálni hivatott. Most, mint értesülünk — a villamos jelentős lépéssel közelebb jut a megvalósuláshoz s legkésőbb szeptember havában az építési munkálatokhoz is hozzáfoghatnak. A részvénytársaság kétmilliószáznegyven ezer korona alaptőkével alakul meg. A fő részvényesek közt lesz a város is, amely 200.000 korona törzsrésztvevőt jegyez. De nem hiányzik közülök a kormány sem, amennyiben a földművelésügyi minisztérium utasítására az erdőkinctár 40.000 korona értékű törzsrésztvevőt jegyezt. Ezt azonban feltételhez kötötte. Azt kötötte ki, hogy a villamos vasutnak 1910-ig meg kell kezdnie üzemét.

Ipartörvénytervezet és a kereskedelmi alkalmazottak. E cím alatt Tauber Vilmos és Lengyel Samu tollából most hagyta el a sajtót egy 82 oldalas könyv, amely tárgyalja a javaslatnak az alkalmazottakat érdeklő részeit: az alkalmazot-

tak munkaviszonyainak, munkaidejének és védelmének kérdéseit. Az egyes fejezetekhez írt általános áttekintésben megtaláljuk a rendkívül fontos szociális kérdések genézisét, kialakulását és mai állását, nemkülönben a tervezet egyes fejezeteinek társadalompolitikai szempontból való általános bírálását. A könyv a „Kereskedelmi Alkalmazottak” kiadása és kapható V., Nagykorona-utca 15 szám alatt 1 korona 50 fillérért.

A Budapesti Kereskedelmi Kamara teljes ülése. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara május 5-én teljes ülést tart, amelynek napirendjén szerepel — a többek között — a kamara előterjesztése az üzso-ráról és káros hitelügyletekről szóló 1883:XXV. t.-cz. módosításáról és kiegészítéséről szerkesztett törvényjavaslat tárgyában.

Villamos vasutaink forgalma. A Budapesti Közüti Vaspálya-Társaságnak április havában 920.777.— K bevétele volt; a múlt év április havában 808.342.— K. Az összbevétel január 1-től ápr. 30-ig 3.434.020.— K volt, a múlt év hasonszakában 2.968.942.— K-ra rugott. — A Budapesti Villamos Városi Vasút r.-t. vonalain április havában összesen 467.862.— K bevétel értett el. A múlt év ugyanezen hónapjában a bevétel 426.304.— K-t tett ki. A január 1-től az összes bevétel 1.814.763.— K rugott a múlt év ugyan-ezen időszakában elért 1.637.266 K bevétellel szemben.

Kartellek. Czernagyarak kartelleje. Hamburgból jelentik, hogy a jelentékenyebb olasz, svájci és német varróczernagyarak kartellit kötöttek az árak és fizetési feltételek egyöntetű rendezése céljából. — Ugyancsak Hamburgból jön a hír, hogy a nemzetközi tükröveg-kartell Brüsszelben ülésezett s egyhangulag elhatározta, hogy a belga, németalföldi, francia, osztrák és olasz gyárakban a termelést 30, esetleg 40%-kal szállítja le.

Gazdatisztek évkönyve. A „Magyar Gazdatisztek és Eldötisztek Országos Egyesületé”-nek évkönyve az 1907. évről most jelent meg. A jelentésből kaptuk azoknak az eszméknek és törekvéseknek, amelyek a magyar gazdatiszti osztályt ezidő-szerint mozgatják. Az intézetnek a vagyona már 650.000 korona. Beszámol a jelentés arról, hogy az egyesület taglétszáma 1120 és hogy az egyesület vagyona pár száz korona híján meghaladja a 100.000 koronát.

A Leánykihazasító-Egylet forgalma. Az Első Leánykihazasító-Egylet mint szövetkezet gyermek- és életbiztosító-intézetnél április havában 1.469.300 K értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 1.233.400 K értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosítási összegek fejében 167.707 K 37 f. fizetett ki. 1908. január 1-től április 30-ig bezárólag 6.285.800 K értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 5.416.500 K értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosított összegek fejében a folyó évben 540.403 K 16 f. és az inézet fennállása óta 12.938.289 K 07 f. fizetett ki.

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS
Kiadótulajdonos
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság
Igazgató: **ERDŐS ARMAND**

DR. HÖNIG IZSÓ
Elektrotherapiai és Röntgen-Intézete. **Elektromágneses gyógyítás**
Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift
Telefon 102—89.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos massage (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénasav fürdők.
Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
— Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. — Kezelés egész napon át. — Kivételre prospektus.

Idégyengességi állapotok
Almatlanság.
Hűdés (Paralysis).
Idegfájdalmak, Idegzsabák (Neuralgiák, Ischias).
Gerincvelősrövidítés (Tabes).
Szívbetegségek.
Véredénylmeszesedés.
Köszvény és csusz (Rheuma, hugasavas lerakódások, ízületi és csontbajok).
Székrekedés.
Anyagcserebajok, Elhízás, cukorbetegség, vérszegénység.
Bőr-bajok, Bőrvizszketeg.
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság).
Aranyeres csomók.

IDEGENEK UTMUTATÓJA

Ajánlható beszerzési források Budapesten

Élelmezési cikkek.

Wikus Tátra tejcsokoládé gyára Budapest, V., Deák Ferenc-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bonbongyár, teásütemény készítése. Megrendeléseket a cég a legpontosabban csökközi.

Fleischmann Lipót szalámi és füstölt hússáru gyára Budapest, Király-utca 11. Telefon 27—08. Keleti Export. Előállítás naponta 17.000 pár. Állandóan 24 munkás.

Biztosítás.

Assicurazioni Genrali (Trieszti ált. biztosító-társaság.) Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 324 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában. **Életbiztosítás** minden módozat szerint, valamint fuellátási és leánykihazasítási biztosítások. — **Tűz-, szállítmány-, betérési lopás elleni és üvegbiztosítások.** — **Jégbiztosítás** a Magyar jég- és v szontbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos **balesetbiztosítások** (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az **Első o. ált. baleset ellen biztosító társ.** által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 19 millió korona.

Első Leánykihazasítási Egylet m. sz. Gyermekek- és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40—42. Alapított: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermek- és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zalogkölcson Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztályosorsjáték főclárusító helye: VI., Andrásy-ut 5. Kézi zalogüzletek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irányi-utca sarkán. VII., Király-utca 57; VIII. ker., Jozsef-körút 2., VIII., Üllői-ut 6. sz.

Háztartási cikkek.

Droga és háztartási cikkek V., Báthory-utca 9. sz. („Szabadság”-kávéház mellett.) Rendeléseket pontosan házhoz szállítunk. Telefon-szám: 12—30. Hesz Izidor és Társa „Korona”-drogeria.

Hazai vas- és rézbutorgyár.

Breck I. Henrik. Budapest. Gyár: IX. Liliom-utca 8. Mintaraktár és iroda: Andrásy-ut 32. Ajánlja különösen legdivatosabb rézbutorait legmodernebb kivitelben. Árak a legjutányosabbak. Vidéki megrendelésekre különös súlyt fektetünk. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Víz- és légszeszvezeték és csatornázás.

Pizsurnyi L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalat, épületbádagos műhelye és horgany díszlémények gyára. Légszesz- és vízvezeték, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, arnyékszékék, vizeldék, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvízgyógyintézetek-, melegvízkészítős-berendezések fűtőtűzhely összeköttetéssel vagy saját tűzhelyvel. Ambergi légszeszfejlesztő gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszesz-készülék minden háttában. Telefon 20—83.

Angol férfi- és nőiszabó.

Pohner Ferencz férfi és női szabó Váci-utca 26. Párisi-utca sarok. Állandó nagy választék a legújabb divatszövetekben.

Villamossági berendezések.

Magyar Siemens Schuckert Művek villamossági részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-körút 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcim: Siemenschuckert. Gyár: Pószonyban. Készít. villamos világítás- és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket. Villamos-vasutakat. Bánya-vasutakat. Egyenáramu, forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, valamint az erőáram körébe vágó minden egyéb cikket. *Különlegességek:* felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos furógépek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.

Ezüst. Ezüsttárgyak Bachrach A. es. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüstáruháza. IV., ker. Királyi Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott (Bejárati földszint.) E helyen hejyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztalkész, ítlak, fényűzési cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható. Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben szabott gyári áron, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Selyemáruk.

Szenásy, Hoffmann és Társa selyemáruháza IV., Bécsi-utca 4. Az összes tavaszi újdonságok dus választékban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve küldünk. Miután helyben többféle szakmájú „Szenásy cég van, tisztelettel kérjük, selyemáruházuunknak szólo b. rendeléményeknél a pontos címünknél szives kirását, Szenásy, Hoffmann és Társa selyemáruháza” kizárólag IV., Bécsi utca 4.

WIKUS TATRA TEJCSOKOLADÉ

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, május 2.

Tegnapelőtti tudósításunk óta a buza ára 50 kilónként egy egész koronával emelkedett. A helyi spekuláció a terméskilátásokat kedvezőtlennek látja és az októberi buza folytonos vásárlása által ennek az árfolyamát megszakítás nélkül emelte. Hozzájárul ehhez még a májusi búzában létező hausse-pozíció is, úgy, hogy az egész vonalon fedezések és véleményvételek történek. Hogy mennyire igazolt a tőzsdének aggályos nézete, a legközelebbi idő már bizonyítani fogja. Komolyan és józanul gondolkodó körök az árkostani tulhajtását nem látják indokoltnak, mert ha ma visszamarad is a növényzet, a termést május és június hó csinálja meg és ez idő alatt még egész jó lehet minden. Tegnap és ma 40 ezer métermázsa buza került forgalomba, mely a két nap alatt 50 kilónként 40-45 fillérrel drágult. Rozs 25 fillérrel, tengeri és zab 10 fillérrel magasabb.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 78.5 kg. 24.70 K, 2000 mm. 77.5 kg. 25.20 K, 500 mm. 77.5 kg. 24.90 K, 400 mm. 77 kg. 24.70 K, 100 mm. 77 kg. 24.40 K.
Pestvidéki: 1600 mm. 76.3 kg. 25.— K, 550 mm. 78.3 kg. 25.— K, 200 mm. 76.5 kg. 24.45 K, 200 mm. 76.5 kg. 24.45 K, 200 mm. 76 kg. 24.45 K, 200 mm. 76 kg. 24.60 K, 200 mm. 76 kg. 24.60 K, 200 mm. 76 kg. 24.60 K.
Felérmegei: 100 mm. 77 kg. 24.30 K, 550 mm. 75.5 kg. 24.— K, 200 mm. 76 kg. 23.90 K.
Szenttamási: 2000 mm. 76.3 kg. 24.90 K.
Palánkai: 2000 mm. 75.8 kg. 24.25 K.
Csurogi: 2000 mm. 74 kg. 23.80 K.
Boszniai: 2000 mm. 73 kg. 23.10 K.
Rozs: 100 mm. 20.70 K, kpí. par., 100 mm. 20.60 K, kpí.
Árpa: 500 mm. 13.10 K, kpí. par.
Zab: 100 mm. 14.20 K, kpí. hibás.

Budapesti gabonaforgalom.

1908. április 30-tól május 1-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	16156	—
Rozs	410	—
Árpa	304	—
Zab	2124	—
Tengeri	19965	—
Liszt	—	16990
Korpa	—	2319

A határidőpiacon kötött:

Előföld:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
 Buza 1908. májusra 11.97, 12.—, 12.13, 12.09, 12.16, 12.08, 12.31, 12.26, 12.07.
 Buza 1908. októberre 10.35, 10.38, 10.23, 10.34, 10.15, 10.44, 10.38, 10.26.
 Rozs 1908. októberre 9.04, 9.05, 8.92, 9.08, 8.98.
 Zab 1908. októberre 6.73, 6.82, 6.76.
 Tengeri 1908. májusra 6.64, 6.65, 6.61, 6.68, 6.59.
 Tengeri 1908. júliusra 6.74, 6.75, 6.70, 6.76, 6.68.

1 óra 30 percig zárulnak:

májusra buza	12.07	12.08
októberi buza	10.25	10.26
októberi rozs	8.98	8.99
októberi zab	6.76	6.77
májusi tengeri	6.59	6.60
júliusi tengeri	6.68	6.69

Délutáni forgalom.

4 óra 30 percig zárulnak:

Buza májusra ————— 12.18—12.20
 Buza októberre ————— 10.31—10.32

Rozs 1908. májusra	10.38—10.40
Rozs új októberi	9.04—9.05
Zab 1908. májusra	7.22—7.23
Zab októberre	6.76—6.78
Tengeri 1908. májusra	6.58—6.59
Tengeri júliusra	6.69—6.60

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde hete teljesen üzletlenül záródott. A külföldi tőzsdéről ma reggelre érkezett jelentések nem voltak valami nagyon kielégítőek, így tehát barátságosan hangulattal, de azért körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel nyílt meg az előtőzsde. A forgalom folyamán, amely igen gyenge, vontatott és nehézkes volt, majdnem egyazon a színvonalon mozogtak az árfolyamok, kivéve az Államvasut jegyzését, amely sürgős kínálatra csökkenő irányt követett. A déli tőzsdén, noha Berlin magasabb jegyzéseket küldött, mégis kifejezetten lanya volt az irányzat, mert Bécsből eladási megbízások érkeztek, amit a király egészségi állapota felől állítólag kedvezőtlen híresztelésekkel indokoltak. Mivel ennek folytán a kínálat egyre túlsúlyban tartotta magát, az összes árfolyamok mérsékelten csökkentek. Így a tegnapi zárlatához viszonyítva, a mai déli tőzsde zárlatáig az Osztrák hitel másiel koronával, a Magyar hitel 2 koronával, az Államvasut 1.50 koronával gyengült.

Előtőzsde.

Előtőzsde kedvellen.
 Kötötték: Osztrák hitelrészvény 631.75—632.—, Magyar hitelrészvény 741.50. Osztrák-magyar államvasut 693.75—691.75 Rimamurányi vasmű 549.—550.—, Magyar leszámítoló bank 47c.—.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde gyenge.
 Kötötték: Osztrák hitelrészvény 631.——631.50. Magyar hitelrészvény 741.50—740.25. Osztrák-magyar államvasut 699.50. Rimamurányi vasmű 549.25—547.50. Jelzálogbank 428.25—428. Közúti vaspálya 541.50—544.—. Városi villamos vasut 264.75—266.50. Magyar koronajáradék 93.22^{1/2}. Hazai bank 275.—. Hazai sorsjegy 100.50. 50/60-os orosz kölcsön 94.45. Magyar általános takarékpénztár 590.—. Salgótarjáni kőszénbánya részvénytársaság 581.—583.—.
 Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4—5 K, 8 napra 8.—10.— K, 1908. május hó végére 24—26 K.

Utőtőzsde.

Kötötték: Osztrák hitelrészvény 680.—. Magyar hitelrészvény 740.—740.50. Államvasut 689.50 Végül maradt: Magyar hitelrészvény 740.50. Magánforgalomban osztrák-magyar államvasuti részvények bécsi vételre lényegesen emelkedtek. Kötötték: Osztrák hitelrészvény 630.75. Államvasut 693.—693.50.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, május 2. (Saját tudósítónk jelentése.) A mai heli tőzsdén gabonaművek árjegyzései ismét emelkedtek. A külföldi mértékadó piacokról valamivel bágyadtabb irányzatot jelentettek s erre az eladók emelték az árakat, úgy hogy buza 60 fillérrel volt drágább, semmint 8 nap előtt s ezeket az áremeléseket meg is kellett adni, de csak kevés üzlet jelentkezett, a nagy malmok egyáltalán nem vásároltak. Rozs 50 fillérrel drágult, de forgalom alig volt, ellenben árpa irányzata annyiban lett barátságosabb, hogy a múlt heli árakat jól tartotta, de az üzlet csak jelentéktelen maradt. Takarmányárak közül tengeri 20 fillérrel, zab 5 fillérrel drágult.
 Jegyzetelt buza: tiszavidéki 12.60 13.— korona, mosoni 12.——12.40 korona, tótfelvidéki 12.—12.60 kor., délviasuti 12.——12.40 korona, marchfeldi 11.80 12.10.
 Új-rozs: tótfelvidéki 10.70 11.— korona, csepeli 10.60 10.90 kor., pestmegei 10.70—12.—, délviasut 10.65 10.85 korona, különféle magyar 10.65—10.90 kor., osztrák 10.80—11.— korona.
 Arpa: morvaországi 7.40 7.90 kor., marchfeldi —.— kor., bécsvidéki 7.50—8.20 kor., tótfelvidéki 6.75—8.30 kor., csepeli —.—, győri 7.10—7.70 kor., déli vasuti —.— kor., tiszavidéki —.— korona.
 Magyar tengeri: régi 7.05 7.25, új —.— kor., cinquantin 8.—8.55, új —.— korona.
 Magyar zab: selejtes —.— kor., közepes 7.65 7.95 korona, elsőrendű 7.90—8.15 kor., válogatott 8.15—8.50 korona.

A gabonárák emelkedésével liszt is megfelelően drágult s búzaliszt, ugyszintén rozsliszt a múlt heli árakhoz képest lényegesen emelkedést mutatott. A konzum azonban a hausseval szemben nyugodtan viselkedett és kizárólag az amugy is erősen korlátozott szükségletek beszerzésére szorítkozott.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, május 2. Az előtőzsde szilárd Newyorkra kedvező magatartással nyílt meg. Később az üzlet a helypolitikai helyzet miatt rezervált, csak Államvasut-részvény javult és élénk érdeklődés mutatkozott, mert az államosítási kilátások kedvezőbbek lettek. Korlátértékek közül bécsi építővállalat részvényei emelkedtek, egyébként a piac a forgalom későbbi folyamán nyugodt. Az árfolyamok jól tartottak. A déli tőzsde irányzata kedvetlen, az árfolyamok a forgalom elején tartottak. A kedvetlen hangulat tovább is megmaradt, az üzlet csekély, az árfolyamok alig változtak.

11 óraker zárulnak:

Osztrák hitelr. 632.50, Magyar hitelr. 743.—, Länderbank 437.50, Államvasut 693.—, Elbvölgyi vasut —, Déli vasut 137.—, Alpési bányatársulat 658.25. Rimamurányi —, Májusi járadék 97.35, Magyar koronajár. 93.15, Orosz érték 94.70, Török sorsjegy 187.50, Német márka 117.55.

1 óraker jegyeztek:

Osztrák hitel 631.—, Magyar hitel 742.—, Länderbank 437.—, Unio-bank 539.—, Államvasut 690.—, Anglo-bank 298.—, Bankverein 523.30, Déli vasut 136.25, Gőzhajó 1035.—, Alpési bányarészvény 657.—, Májusi járadék 97.35, Magyar koronajáradék 93.15, Török sorsjegy 188.—, Német márka 117.57, Elbvölgyi vasut 445.—, Rimamurányi 548.50, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti petroleum —.

Bécs, május 2. (Osztrák értékek zárata.) 4-2 százalékos papír-járadék 97.35, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.80, 1860-as sorsjegy 150.25 Osztrák hitelsorsjegy 453.— Angol osztrák bankrészvény 297.50, Bécsi Bankverein 522.75 Osztrák-magyar bank 1732.— Déli vasut 136.75 Dunagőzhajózási társ. 1032.— Dohány rész. 406.— Cs. k. arany (vert) 11.34 Német bankv. 117.56 Osztr. Lloyd 423.— 4.2 száz. ezüst. jár 97.25—99.— Osztr. koronajáradék 97.25, 1864-es sorsjegy 262.25, Osztrák hitelintézeti részvény 630.—, Union-Bank 537.50, Osztrák Länderbank 434.75, Osztrák-magyar államvasut 690.25, Elbvölgyi vasut 443.—, Alpési részvény 666.25, 20 frankos 19.10, Londoni váltóár 240.30, Lipótkohó 453.—, Töröksorsjegy 187.05. Kedvetlen.

Bécs, május 2. (Magyar értékek zárata.) 4 százalékos arany-járadék 111.15. Tiszal és szeg. kölcs. sorsjegy 149.50, Magyar hitelbank részvény 740.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény 467.—, Rimamurányi 547.—, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 93.15, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —, Magyar nyer.-k. sorsjegy 190.—, Kassa-Oderbergi vasut részvény —, Magyar jelzálogbank 427.60, Magyar keresk. bank —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, május 2-án. (Tőzsdejelentés.) A ma ismét megnyilvánult nagybörzsi kedvetlenség a tőzsde összirányzatára nyomást gyakorolt úgy, hogy nem-sokára a meglehetősen szilárd irányzatú megnyitás után általános ellanyhulás állott be, főleg, miután a hazai szén és vasművekről rendelkezésre álló jelentések is elkedvetlenítettek. A zárlat az osztrák hitelrészvények visszamenésére és a hétfői likvidációkra gyenge volt. Az árfolyamváltozások nem voltak jelentékenyek. A Newyorkból érkezett kedvező hírek csak az amerikai értékek piacának használtak, bár itt sem maradtak meg az eleinte elért nyereségek. Gőzhajós részvényekre eladások kedvezőtlen befolyással voltak. Járadékok kezdettől fogva elhanyagoltak. Bankok magasabb árfolyamokon zárultak. A

Esztergapadok új és használt Szerszámgépek

minden méretben, csődtömegtől származók, nagy mennyiségben és darabonként is, minden elfogadható árért eladók.

GRÜNSPAN IZIDOR-nál, Budapest, V, ker., Váci-ut 24. szám.

készpénzpiac iparértékei tulnyomórészt szilárd irányzat mellett voltak forgalomban. Napi pénz 4 1/2%, magánleszámitási kamatláb 4 1/8%.

Zárhatkor jegyeztetik: 4 1/2 százalékos papíráradék —, 4 százalékos osztrák aranyáradék 98.40, osztrák hitelrészvény 198.10, Déli vasut 23.50, orosz bankjegyek 214.—, 4 százalékos új orosz kölcsön 75.10. Disconto Commandit 175.50, Dinamitruszt 163.60, Harpeni 200.25, Unifikált török járadék —, 4 1/2 százalékos ezüst-járadék 97.—, 4 százalékos magyar aranyáradék 93.—, Magyar koronajáradék —, Osztrák-magyar államvasut 147.90, Bécsi váltóár 85.—, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 216.85, Gelsenkircheni 194.40, Laurakohó 210.—, Ingadozó.

Hamburg, (Zárlat) május 2. 4 1/2 százalékos ezüstjáraadék 98.75, 1860. sorsjegy —, Déli vasut 23.40, 4 százalékos aranyjáradék 98.30, Osztrák hitelrészvény 196.80, Osztrák-magyar államvasut 148.25, Olasz járadék 103.60, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.—, Nyugodt.

London, május 2. Angol consol —.

Frankfurt, (Zárlat) május 2. 4 1/2 százalékos papíráradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.55, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.10, Osztrák hitelintézeti részvény 198.30, Osztrák-magyar államvasut 148.—, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.75, Bécsi Bankverein 132.—, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77.—, 4 1/2 százalékos ezüstjáraadék 99.—, Osztrák koronajáraadék 97.10, Magyar koronajáraadék 93.10, Osztrák-magyar bank 124.30, Déli vasut részvény 23.55, Elbevolgyi vasut —, Bécsi váltóár 84.66, Párisi váltóár 813.25, Union bankrészvény 136.40, Alpesi bányarészvény 330.—, Szilárd.

Páris, május 2. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 96.55, Osztr. aranyjáradék 98.10, Magyar aranyjáradék 94.60, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 495.—, 4 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 313.—, 5 százalékos marokkói járadék 516.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 88.30, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. —, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 98.77, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 515.—, 4 száz. Szerb járadék 1907.

—, 4 százalékos spanyol járadék 93.47, 4 százalékos unifikált török jár. 94.80, Török sorsjegy 179.25, Török dohányrészvény 426.—, Osztrák földhitelintézet 1117.—, Osztr. Länderbank 462.—, Magyar Jelzálogbank 450.—, Banque de Paris 1392, Banque Ottomane 724.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridional vasut —, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 466.—, Rio Tinto 15.42, Sucrerie d'Egypte 30.—, Tula 217.—, Thomson Houston —, Urikányi kőszén —, Chartered 18.25, De Beers 250.50, East Rand 52.75, Jagersfontein 77.50, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 42.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.42, Váltó német piacokra (rövid) 122.87, Váltó Bécsre (rövid) 104.50, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16, Olasz aranyváltó (rövid) 1/16, Váltó Svájcra (rövid) 1/4, Csek Londonra 251.25, Magánkamatláb 2 1/8. Bányadt.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Vásárcsarnok.

1908. május 1-én.

A husfélékben sertés borju és marhahus némileg szilárdult az irányzat. Szopós bárányok iránt az érdeklődés jó. Vaj ma ismét kevésse emelkedett; az értékesítés jó eredménnyel kecsegtet. Spárgából az érkezések még mérsékeltek, az árak — 60-160 K között ingadoznak kilónként. A tojáspiaczon a vált hanyatlás ma már beállott. A kínálat nagy, a külföld érdeklődése tekintve a még mindig elég magas árakat, minimális.

Mai árak:

Husneműk: Helybeli marhahus hátulja 132—148 K, eleje 1—120 K, vidéki borju, borbén hosszan mérve sulylevonás nélkül 92—102 K helybeli borjuhus 108—128 K, sertésusz szalonával 134—136 K, lehozott sertés 150—152 K, szalonna friss 128—130 K, szalonna sózott 112—120 K, szalonna füstölt 128—132 K, olvasztani való 128—132 K, háj 144—146 K, sertészsir 144—148 K, mind métermázsánként. Füstöltus (vidéki) kg.-ja 148—160 K, hazai sonka 180—2.—K, szalámi magyar 3.20—3.60 K, nyári szalámi 1.20—1.28 K.

Vad: Oz 160—1.80 K, szarvas — K dämvad —, vaddisznó 90—1.— K kg.-kén egészben, nyul nagy — K, nyul süldő — K, fogoly — K, fácán — k szalonka 2.40—2.60 K, darabonként. Fenyvesmadár kötegeje 1.—1.20.

Baromfifélék: Élő rántani való csirke 180—320 K, sütni való 3.60—4.— K, kacsa sovány 4.—4.20 K, kacsa hizott 14—16 K, liba fiatal 14.—16.— K, lud hizott 14.—20.— K, tyuk 4.—4.20 K, pulyka — K páronként. Vágott: szépen tisztított baromfi: hizott lud 1.30 1.50 K, hizott rucza 1.40—1.60 K, hizott pulyka — K, levestyuk 1.40—1.50 K kg.-ként, Pulárd 1.80-2.20 darabonként.

Tejtermékek: Teavaj (centrifugált) I. 2.90—3.20 K, II. 2.60—2.80 K, főzővaj (köpült) 1.80—2.20 K, tehénturó 20—40 K, kilogr.-ként. Valódi erdélyi juhturót és munkásturót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonáru) sárga 5.20—6.— K, rózsá 5.80—6.40 K, fehér 3.80—4.20 K, kifli 6.—7.— K, sárgarépa 4.80—7.— K, petrezselyem 16.—18.— K, vöröshagyma makói 17.—18.— K, közönséges hazai 10.—14.— K, fokhagyma 60.—80.— K, káposzta 10.—10.— K 100 kg.-ként.

Gyümölcsfélék: Szőlő 1.60—2.40 fillér kg.-kint. Alma válogatott elsőrendű áru (aranyarpen, ranett, Jonathán, Törökbalint, batul stb.) 80.—1.20 f., másodrendű 60—80 K, harmadrendű apró áru 30—40 K. Körte elsőrendű 1.60—3.— K, másodrendű 80—120 K., dió I. 40—60 K., II. 30—40 K., 100 kg.-ként.

Tojás: bácskai 71—72 K, erdélyi apróbb áru — K, meszes —. K eredeti ládánként (1440 drb.)

Sertéskonsumvásár.

Budapest, május 2. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 248 darab sertés, 9 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő, — malacz. Mai napi felhajtás 85 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 333 darab sertés, 9 darab süldő, — darab malacz. Eladatott 304 darab sertés, 9 darab

Table with columns: Buza, Egyéb gabonaneműk, Burgonya, Faj, and various sub-columns for prices and quantities.

Table with columns: Pénz, Áru, and various financial entries including bank rates and exchange values.

Table with columns: Pénz, Áru, and various financial entries including bank rates, exchange values, and commodity prices.

süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 29 drb sertés, — darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirtsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsúlyban — 106 fillér, ételsúlylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kg.-ig — fillér, ételsúlylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillér, ételsúlylevonással 129—142 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételsúlylevonással 129—142 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsúlylevonással 136—142 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül —, könnyű 140—300 kgr.-ig — 96 fillérig, ételsúlylevonással 136—144 fillérig. Belföldi süldő 92—96 fillérig, horvát süldő 104—112 fillér Malacz — fillérig. (Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsúlyban értendő.) A vásár irányzata élénk. Az árak változatlanok.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, május 2-án. (Hivatalos tudósítás). Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér. Fiatal nehéz (páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban) — fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 130—131 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 132—134 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr.-ig) 134—136 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül súlyban) — fillérig, közép (páronként 240 — kilogramm súlyban) — fillérig.

Sertéslétszám: 1908. évi április 30. napján volt készlet 33590 drb., 1908. május hó 1-én felhajtott 309 darab, 1908. május 1-én elszállított 148 darab, 1908. május 2. napjára maradt készletben 33751 drb. A hízott sertésüzlet irányzata: kelemesebb.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Május 1. —

Kinevezés. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Nagy Károly beregszászi lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká nevezte ki a beregszászi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Ferenczy Dezső, a torontárvármegyei kir. tanfelügyelőséghez berendelt állami elemi iskolai tanítót, a torda-aranyosvármegyei kir. tanfelügyelőséghez ugyanebben a minőségében áthelyezte.

Véglegesítés. Az igazságügyminiszter Buchinger Jenő, Rác Mihály, Ondrasek Ferencz, Hunyady József, Mikó Mihály, Pitzl Károly, Kollár János, Kertész Elek, Urbancsek István, Csordás József, Godor Mihály, az aszodi kir. javítóintézetnél alkalmazásban álló munkavezetőket ezen állásaikban véglegesítette.

Pályázatok. A győri ítéltáblánál ítéltörbírói, a budapesti büntetőtörvényszéknél két jegyzői, a nagybecskereki járásbírósnál végrehajtói, a nagybecskereki pénzügyigazgatóság kerületében 3 pénzügyi fővigyázói állásra 2 hét; a krakkói nyilvántartó élelmezési raktárnál az 5. hadtest katonai építőosztályánál és a komáromi hadmérnöki igazgatóságnál egy-egy kezelői állásra 3 hét; a németújvári járásbírósnál pedig irnoki állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

VIZÁLLÁS.

m é t e r		m é t e r	
máj. 2. ápr. 30.		máj. 2. ápr. 30.	
mm	1.40 1.60	Tisza	M.-Salgó 0.80 0.80
Duna	Passau 3.— 2.70		Tekeháza 1.— 1.—
	Linz 0.50 0.68		V.-Namény 2.85 2.80
	Bécs 0.47 0.27		Tolnai 4.00 4.00
	Pozsony 1.37 1.42		Tiszafüred 4.70 4.60
	Komárom 2.74 2.72		Szolnok 5.22 5.10
	Budapest 2.24 2.91		Csongrád 5.20 5.28
	Paks 1.78 1.72		Szeged 5.62 5.56
	Mohács 3.14 2.94		T.-Bocsa 4.54 4.50
	Gombos 4.32 4.15		Titell 4.84 4.82
	Újvidék 4.13 4.05	Ondava	Hoér 0.80 0.78
	Pancsova 4.70 4.82	Tapoly	Bárta 0.72 0.72
	Orsova 4.86 4.40	Bodrog	Ladmócs 3.85 4.14
Norva	Morvaföld 1.65 1.52	Sala	Zsolca 2.— 2.18
Vág	Zsolna 1.06 1.24	Hernád	H.-Némethi 0.60 0.64
	Trencsén 1.— 0.88	Berettyó	Margitta 0.04 0.05
Rába	Szered 1.15 1.10		B.-Újfalu 0.26 0.14
	Szt.-Gothárd 0.— 0.34	Kőrös	Causca 0.56 0.58
	Sárvár 0.35 0.37		N.-Várad 0.30 0.30
	Győr 2.52 2.47		Belényes 0.54 0.71
Dráva	Vasvár 1.98 2.—		Tenke 0.57 0.58
	Zákány 1.28 1.28		Gurahony 0.40 0.43
	Barcs 2.39 2.36		Borosjány 2.50 2.28
Hara	Eszék 1.40 0.—		Békes 8.80 8.58
Száva	M.-Szerdah. 0.88 0.84	Háros	Gyoma 1.15 1.—
	Zágráb 4.08 3.82		Gy.-Fehérvár 0.— 0.—
	Szénak 5.93 5.92		Branyicska 0.— 0.—
	Mitrovicsa 0.84 0.71		Soborján 0.— 0.—
Szamos	Décs 1.80 1.84		Arad 0.38 0.18
	Szatmár 0.52 0.—		Makó 1.70 1.56
Kraszna	N.-Majtény 0.56 0.56	Jéms	K.-Kostély 1.26 1.14
Latorna	Munkács 0.22 0.25	Béga	Kiszélt 1.— 1.—
Laborca	Homonna 0.— 0.—		Temesvár 0.10 0.04
Ung	Pereseny 0.— 0.—		Becskerek 1.10 1.07

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése. 1908. május 2-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az idő felhősebb lett és tegnap a keleti hegyes vidék déli részein esett még kevés eső. ma reggelre pedig helyenkint a Dunántulon fordult elő némi csapadék.

Prognózis a következő 24 órára:

Változóan felhős idő várható némi hősüléssel és helyenkint esővel.

Állomás	Magasság m + 700	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet	Hőmérséklet	
					nap.	min.
A-Szalina	61.2	10.2	N	1	16	18
Jugvár	61.1	11.0	NE	2	18	18
Kőszeg	68.6	5.8	N	4	ny	13
Csonak	61.9	9.0	N	12	ny	16
Óvalla	64.1	7.9	NW	1	4	19
Budapest	68.0	9.2	NW	3	0	ny
Jordán	65.3	9.4	N	2	2	15
Keszthely	66.2	10.8	N	5	0	6
Pács	64.0	11.0	N	5	3	2
Zágráb	65.5	10.7	NE	2	1	18
Küme	63.6	11.7	N	0	0	17
Szeged	62.4	10.7	NW	3	8	6
Nagyvárad	62.0	11.9	N	3	3	2
Kolozsvár	61.1	11.8	NE	1	1	—
Nagyzeben	61.2	11.6	N	4	ny	2
Szatmár	—	11.8	NNE	2	4	ny
Óró	—	9.0	N	2	3	—
Arvavár	—	4.6	NE	1	4	1
Selmeczbánya	—	6.0	N	3	2	—
Komárom	—	10.8	NW	3	2	—
Magyar-Óvár	—	8.0	NW	2	4	—
Sopron	—	7.5	N	3	4	ny
Keszik	—	10.4	N	2	2	8
Jirkovica	—	11.0	NE	4	5	3
Jibroczen	—	9.6	NW	3	2	10
Kecskemét	—	10.9	NW	3	4	4
Vrosnáza	—	11.2	W	4	8	3
Ács	—	10.8	NW	3	4	12
Vercse	—	12.0	NNW	1	4	4
Úrszava	—	0	—	—	—	—

HA FÁJ A FEJE,

24 passztilát tartalmazó doboz 1 kor. 80 fill.

netévtovábbé nem használja azonban Beretvás-féle MIGRAIN-passztilát

Minden gyógyszer-tárban és drogeriában kapható.

Forrás: Beretvás Tamás gyógyszerész Kispeszt, Rákóczi út 4. Ingyen postal szállítást 3 doboz rendelésnél.

Johnson Eldridge Reeves Camden ben, a 22825. számú

«Javítások hangok regisztrálására és reprodukálására való gépek hangtölcésére» című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással

Kelemen M. István

mérnök, hités szabadalmi ügyvivő irodája Budapesten, Royal-szálloda B.

Cie. Parisienne Des Voitures Electriques (Procédés Krieger) cég Páris-ban a 28115. számú

„Elektromotoros hajtószerkezet automobilonk számára» című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással

Kelemen M. István

mérnök, hités szabadalmi ügyvivő irodája Budapesten, Royal-szálloda B.

Niclausse Jules és Niclausse Albert párisi lakosok a 14629. számú

„Ujtások kivethető tehermentesített csövekkel ellátott csöves kazánokon» című magyar szabadalom tulajdonosai szabadalmunknak gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keresnek; szabadalmukat esetleg el is adják, vagy gyártási engedélyt adnak. Érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással

Kelemen M. István

mérnök, hités szabadalmi ügyvivő irodája Budapesten, Royal-szálloda B.

Csipke kelmék,

himzett batistok bluzokra, svájci gyártmány. Aplikatiók, legdivatosabb és legfinomabb minőség. rendkívül olcsó árban eladtnak. Himzett batist, es vászoruha 6 frt. és feljebb. Budapest-szálloda Beesi-utca 2. I. em. 5. szám. HATSCHKE ADOLF.

„VALUTA“ erszény

egy darab bőrből készülő ára 1 korona kizárólag „Székely“ bőrdörmél VII./9. Rákóczi-ut 4. Árjegyzék ingyen

MŰBUTOR

csak kiváló jó minőségben Szolid munka. Olcsó árak. Modern kivitel. Fáy Antal bútorgyárosnál BUDAPEST, Semmelweis- (Újvilág)-utca 4. sz. a sarikon.

Jég-szekrények

Fürdő-kádak, fűtőkészülékekkel is, borpultok erős, csinos, minden kivitelben. Viszonzulástoknak nagy árengedmeny

WIESEL, Váci-körút 47. TELEFON 91-20. Műhely Podmanický-u. 6. Árjegyzék bérmenten. Elvállalok mindenféle bádagos és szerelő-munkát jutányos árban.

958. sorozat Bon 028. szám

Polgár Sándor

m. kir. szab. nyert orvosi m-d és köztérvez Budapesti, VII., Erzsébet-körút 50 sz. köteles ezen utalvány beküldése mellett minden megrendelőnek 1500 szaz tizenöt szazaléknyi árkedvezményt adni az eredeti F. Berguerand fiás párisi különlegeségek (dvszerek) gyártmányából. Kimerítő képes árjegyzék díjmentesen szirt levelezen küldünk. Kérgeztet az „Egység“-hál. 25705

Legújabbban megjelent GAZDASÁGI MŰVEK

Nádudvari uram vasárnapi beszélgetései mezőgazdasági dolgokról. Közrebocsátotta TORMAY BÉLA. Negyedik bővített kiadás. Száztizennyegy ábrával. Ára 7 korona 50 fillér.

A JUHTENYÉSZTÉS ALAPVONALAI. A kisgazdák szükségleteihez mérve írta MONOSTORI KÁROLY. Második bővített kiadás. Negyvennyolc ábrával. (A Falusi Könyvtár 52. füzeté.) Ára 1 korona.

Kaphatók: Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapesten, VI., Andrássy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Vasárnap
S V
Nemzet
Délután
A nag
Vigjáték 8 f
Csiky
Szer
Szerémi gróf
Ernő unokája
Vilmos báró
Kálmán
Piroska
Mártha
Tódorka
Lango Szeráfi
Tészla Sámuel
Este fé
A nők
Vigjáték 11 f.
De Ryons
De Simrose
Des Targettes
Le Chantrín
Loverdet
Jane de Simro
Leverdetné
Hakendör
Loverdet Balbi
Vársz
Zé
Nepszinné
Délután
A nag
Enekes vigjáték
Csiky Gergely
padra alkalma
zenéjét szerző
Szerémi gróf
Márta
Piroska
Báró Orkényi
Gróf Szerémi
Er. Orkényi ká
Kozla
Lango Szeráfi
Tódorka Szilár
Este
Három
Operett 12 felv
Gyula. Fordító
zenéjét szerző
Turi János
Lóri
Coralie
Olivia
Hüneberg Ricó
Adhemar Bács
Sadi Baba
Puck Vendel
Sződónia
Margit
Edit
Hunz esi
Főv
WALDMAN
HA
a hirne
Az elb
Jegyelöv
A téllkertbe
ozig
Wam
napon
vasá
ka
TENN
Tenisz-palya-
szerele. Vers
egyedül rak
Hull a haj
Egy or
Gara Béza

S Z I N H Á Z A K

Vasárnapon, 1908. május 3-án.

Nemzeti Színház

III. Kir. Operaház

Délután fél 3 óraker

A nagymama.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta Csiky Gergely. Személyek:

Szerémi grófnő	Rákóczi Sz.
Ernő unokája	Náday B.
Vilmos báró	Gyenes
Kálmán	Horváth
Piroska	Paulát E.
Mártha	Váradi
Tódorka	Rózsahegy
Lange Sueraffin	Nagy I.
Tészla Sámuel	Gabányi

Este fél 8 óraker

A nők barátja.

Vigjáték 11. Dumas Sándortól De Ryons Náday Mihálytól Des Simrose Mihálytól Des Targettes Gyenes Le Chantrín Gyenes Dersó Lovardot Kovács Jane de Simrose P. Markus Leverdetné Szancsavné Hakendorfi Paulay E. Lovardot Balbine Várady

Várszínház

Zárva

Nepszínház-Vígopera

Délután 3 óraker.

A nagymama.

Enekes vigjáték 8 felvonásban Csiky Gergely darabjából szinpadra alkalmazta Pásztor Árpád zenéjét szerző Mádor Rezső Szerémi grófnő Blaha L. Márta Turcsányi Piroska Della Donna Báro Orkenyi Horváth Gróf Szerémi Pázmán Br. Orkenyi Kálmán Bálint Koszta Kúrti Langó Szeraffina Marosl. A. Tódorka Szilárd Nagy

Este 8 óraker

Három feleség.

Operett 8 felvonásban. Irta Baner Gyula. Fordította Mórei Adolfi zenéjét szerző Lehar Ferencz Turi János Saló Lóri Kúry K. Coralie Turcsányi O. Olivia Langer C. Hüneberg báró Horváth Adhemar Ricardo Könyei Sadi Baba Vrag Andorfi Pucok Vendel Petráss B. Szidónia Petráss B. Margit Báthori G. Edit Szenlygyörgyi Hunz osi Dobi

Téli rege.

Opera 3 felvonásban. Shakespearé vigjátéka után szövegét írta Willner. Zenéjét szerző Goldmark Károly.

Személyek:

Leontes	Anthos
Heimione	Vasquezna
Perdita	Sándor E.
Pollixens	Takáts
Florizel	Arányi
Camilló	Szemeró
Antigonus	Erdős
Pauline	Berts M.
Cleomeas	Mihályi
Dion	Pichler
Valentín	Hegedüs
Házaló	Ney B.
Leontes	Válanf V.
reg pástior	Venczel

Kezdeté 7 óraker.

Uránia színház

Délután fél 4 óraker.

A babona.

Este fél nyolcz óraker

A mai Róma.

Király színház

Délután 3 óraker

Adollárkirálynő.

Operett 8 felvonásban. Irta Willner A. M. és Grünbaum Frigyes; fordította Faragó Jenő. Zenéjét szerző Fall Leó.

John Cauder	Németh
Alice, leánya	Petráss S.
Dick, az unokája	Simal
Daisy Gray, unokahuga	Olvós G.
Tom, Cauder test.	Csiszér
Dénes László	Raskó
Schlick Hans báró	Csapó
Iabinska Olga	Szegedi
Miss Thomson,	Orley Fl.

Este fél 8 óraker

A drótostót.

Operett 2 felv. és előjátékkal. Zenéjét szerző Lehar Ferencz.

Günther bádigos	Boross
Miczi, leánya	Szegedy E.
Pfefferkorn	Sziklai
Zsuzka	Petráss S.
Jankó	Raskó
Milos	Csapó

BUDAI KIRÁLY KESERÜ VIZ. ELSŐRANGÚ HASHAJTÓ! KAPHATÓ MINDEN FÜSZERKERESKEDESBEN.

VARIETÉ

ezelőtt: Nemzetközi Orfeum. BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 63. szám. Utolsó előadás.

Uj műsor.

Ch. Sarper amer. kom. jongleur és magikus jelenet. Solti Hormin. Ricza Giza, Pórényi Nusi énekesnők. Gerő, Sarkadi, Erdélyi, Pápai, Solti D. komikusok, teljeseen új soló-műsorral.

50-820F A tolvaj 50-820F

Böhszát 1 felvonásban, Irta: Tábori Emil.

Bjjeli 12 órától reggeli 5 óráig, a téli kertben **zene és táncz. jutalom estélye**

Május 4-én a művész személyzet

A Felső Margitszigeti

nagyvendéglőben

Csóka Józsi

és zenekara naponta déli 12-2 és esti 5-10 óráig hangversenyez.

Nagy élvezetet nyújt a

„Világpanoráma”

Budapest, IV., Városház-tér 4. (Piaristák épületében.) Ápril. 19-25-ig.

Görögország, Athén, Palästina.

Minden héten új műsor. Nyitva reggel 9 órától este 9 óráig. Belépti-díj 40 fillér, tanulóknak 20 fillér.

Butorok művészi javítása

Megrongált vagy rosszul készített finomabb butorokat teljesen új állapotba hoz, antik butorokat szakszertien rendbe hoz, zongorát politurez, továbbá állandóan raktáron tart finom berendezéseket, valamint konyha- és előszoba-butorokat

RÉTI JAKAB műasztalos BUDAPEST, IX., Lónyay-utca 25. szám.

Üzlet megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget és igen tisztelt vevőkörömet ezennel értesíteni, hogy Budapest, V., Váci-körút 2-4. szám alatt létezett

üzlethelyiségeimet nagyobbtva a mai kor igényeinek megfelelőleg, ugyanabban a házban

V., Deák Ferencz-tér 1. alá

Erzsébet-tér sarok

helyezvén át s az t. é. május hó 1-én megnyitottam.

Üzletkörömet teljesen kibővitve, ajánlom dusan felszerelt raktáromat mindennemű hazai és egyéb gyártmányu butorszövetek, szőnyegek, függönyök, ág- és asztalterítők, paplanok, takarók, átvétők, matracz és mindenféle csínvat-vásznakból, valamint összes kelleket kárpitos, bőröndös és kocsigyártók részére.

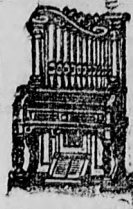
Kiváló tisztelettel

Neumayer Fülöp

BUDAPEST, V., Deák Ferencz-tér 1. szám. Erzsébet-tér sarok. Telefon 11-21.

Orgona-harmoniumok

mindkét rendszer szerint, legolcsóbban szállítatnánk

Pajkr Rezső és Tsa

Budapest, X., Delejt-utca 11/11.

(Tisztelettel-telep).

Bedálos harmoniumok pontos orgona méretekkel.

Bérmontes szállítás az utolsó vasuti állomáig. Tenoroknak és talkészeknek külön szállalék-engedmány.

Készletelés engedélyezve.

Arjegyek ingyen és bérmontvo.

Czimbalom kedvelők.

Mielőtt bárhol cimbalomot vásárolnának, kérjenek árjegyzéket a czimbalomkészítés elismert első szakértőjétől, ki minden tekintetben a legjobb világhírű szabacsalmazott czimbalmokat készíti. Czimbalmok már 25 trttól kezdve kaphatók, ugyanintén az összes hangzerek a legjobb minőségben. Számos kiállításán elsőrendű kitüntetés és elismerés a legjobb és szakszertá munkáért.

Habits Antal Budapest, VII. kerület Erzsébet-körút 42. szám

Szalloda

Az „ARANY BÁRÁNYHOZ”

BÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4.

Elsőrangú szálló. — A magyarok találkozó helye. — Szobák 2-60 koronától felfelé. A percznyo az Operától és Károly strasszától.

Világos szobák. Világos szobák.

Michelstädter utólia

OSKÓ GEZA

BUDAPEST, IV., Váci-utca 3. sz.

CZIPŐ-
különlegességgel

A szabott árak a talpha vésvé.

Lawn-teniszjátékaink

fiuknak, leányoknak és felnötteknek

legegészségesebb és érdekes társas sport-játékot nyújt.

Tenisz-raketok:

Kezdőknek 2,25, 3,25 frt

Haladókknak 4,50 €

Jó játékosoknak 7,— frt.

Versenyzőknek 9—12,— €

Bajnokoknak 15—19,— €

Pályakerítő-háló (3 m. magas) méterje . . 16 kr.

Fehérposztó-teniszlapda tuczatja 5, 6, 7, 8, 9 frt.

Teniszárjegyzék és pályaterv ingyen.

Ploki és Haas lawn-tenisz-üzlete, Budapest, VI., Andrássy-ut 13. szám.

A legtöbb tenisz-klub szállítója.

Külön raketjavítás-tarifa ingyen.

FÖVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17

Ma HANAKO

a hírneves japáni színművész nő továbbá **18** új attrakció.

Az előadások kezdete 8 óraker. Jegyelövétel 10—1 és 3—6 óráig.

A téli kertben reggeli 8 óráig VÖRÖS ELEK orgányzenekara hangversenyez.

Wampetics vendéglőjében

Kedvező idő esetén naponta délután és este valamint vasá nap és ünnepnep délelött is

katona zene

TENNIS-RAKET JAVITÓ

Tenisz-palya-készítő s föl-szerelő. Versenyjátékosok egyedül raketjavítója. — MACHER REZSO sportüzlete Budapest, IV., Koronaheroog utca 3. szám (Az udvarban)

Hull a haja? Használja a **Petroleum-hajszesz-t.** GARA-é. Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főszéküldési hely **Bpest, VIII. József-körút 78.** Többek árjegyzéket kérn!

Gara Géza és Tsa drogéria

S Z I N H A Z A K

Vasárnapon, 1908. május 3-án.

Vigszínház

Délután 3 óraker

Tatárjárás.

Operett három felvonásban. Írta Bakonyi Karoly, zenéjét Gábor Andor verseire írta Kálmán I. Lohonyay főbarnok Vendrey Fresska a leánya Harmati H. Riza Keleti J. Hegedűs Lórnáthy Imrédy Pongyosi Mogyorósy Kornai B. Wallenstein Sarkadi Illike Komlósy I. Turi Tihanyi

Este fél nyolcz óraker

A szatir.

Bobózat 8 felvonásban. Írták Berr és Guillemaud. Fordította Gábor Andor Garidel Lucien Góth Raymond a felesége Varsányi I. Odette G. Kertész E. Cornaille Philippe Tihanyi Rose a felesége Kiss J. Fochet korcsáros Vendrey Baptistine a felesége Komlósy I. Marguerite Csáky I. He-Futó asszony Ronaszékiné D' Espanoville Tany

CHICAGO

Mozgófénykép vállalat. Epest. VII., István-ut 39. Az Arany-ut villamos megálló. Közvetlen körúton. Telefon 93-09. E heti műsor legnagyobb szenzációja: **Romeo és Julia, Shakespeare dramája 6 részletben.** Továbbá kiemelendők: „Minta-jeleség”, „Féltékeny férfi”. Az előadások d. u. 6 óraker kezdődnek. Film-eladás. Film-kölcsön-zó-osztály.

Magyar színház

A császár katonái. Dráma három felvonásban. Írta Földes Imre.

Személyek: Karády István Vágó Karády Zoltán Garas Karády Erzsébet Borostyán Schneller Lajos Z. Molnár Marjay István Réthey Szilassy Ernő Törzs Joász Géza Csorlos Saáros Agósti Vándori Keller Gyula Rátkay Szedlacek János Papp Pintér István Tarnay Ferenc Körmeny

Este fél 8 óraker

A Sasfiók

L' Alphon) Dráma 5 felvonásban Írta Roland Edmond, fordította Abrányi Emil. Ferenc Törzs Flambeau Csorlos Metternich Rátkay Ferenc császár Réthey Marmont tábornagy Szirmal A szabó Z. Molnár Gents Garas Bárd Obenaus Boros Maria Lujza Forrai R. Camerata grófnő Polgár I. De Lorget Teréz T. Halmi M. Főhercegnő Mészáros G.

Apollo Projektograf

(Telefon 68-39.) Őnteláldozó apa. Bűnbánó Pierett. Szegény gyermek, Spiritusztáseance. Paradisom konzerválás. Diákesiny Aranyországban. Nagyvárad és vidéke. Nagy tiszteletvesseny Buda-pestben (saját fölvetelünk) Az előadások d. u. fél 6 óraker kezdődnek.

BEKETOW CIRKUSZ Városliget

Ma vasárnap május 3-án **2 nagy ünnepi előadás 2** Délután 4 és este 7/8 óraker. Délután 10 éven aluli gyermekek az összes ülőhelyeken félárakat fizetnek. Délután és este egyenlő műsor.

TÁTRA-MULATÓ

VII., KIRÁLY-UTCA 77. Igazgatóság: WABITS és GRUNER. Budapest legelőkelőbb család mulatója. Ma és mindennap **Teljesen új szenzációs műsor.** Esti 8 órától 10 óráig Varieté előadás, azontul **Nemzetközi Cabaret előadás.** Nemes Lessenn Mella Cabaretjévé saját eredeti műsorával. Keller Bernhard bárónó cocottalok (hátrakisérettel). La belle Sylvia dán soubrette. Homberto é Renardo zene-excentrikusok. Orlowa Frieda orosz énekesnő és táncosnő. Schmeidt Bertalan humorista teljesen új eredeti műsorával. Maara Guszt előadó soubrett. Sngár Elza cabaret énekesnő. Perenczy Kamilla női baritonista. Pénztárvnyítás 5 óraker. Kezdeté 8 óraker. **Telefon 15-10.**

Szőlőbirtokosok, kiknek eladó Sauvignon vagy Semillon, esetleg más francia fajszőlőkből szűrt borai vannak, felhívetnek cégüknek ajánlatot tenni. Bármily mennyiséget megvásárolunk.

SCHMIDT M szígyártó, nyerges és bőrdobos Budapest, VII., Rákóczi-ut 29. sz. A család saját gyártmányú kocsik és lovagló - szerszámjait. Mindennemű utazó és kézi bőrdobok, pénz, szivar, cigaretták stb. tárcsáit - árjegyzék bék-mintva.

A legújabb rendszerű Zongora- és Hangszer - Hitel- osztály megnyit a legelőkelőbbtől a legfinomabbig kaphatók készpénzért vagy banknál törleszthető részletre. **A vásárolt zongorák vagy hangszerek értékét egy bank rögtön kifizeti, a vevő pedig a banknak marad adósa. A hangszer ára tehát csak annyi, mintha készpénzért venné.** **Reményi Mihály nagy zongora- és hangszer-telepén.** Budapest, Király-utca 58. szám. Prospektus és árjegyzék minden hangszernél külön díjmentesen.

Butor készpénzért és részletre **3 szoba teljes berendezés 360 forintért** mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba állandóan készen raktáron a leg egyszerűbb kivitelű a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen, Album 50 fillér bélyegben. **Nagy Imre lakberendezési vállalata.** Budapest, Váci-körút 9. (Szerecsen-utca sarok.)

Csak **ROGÁTSY-féle BORAX**-ot kérjünk!

MAGYAR ASSZONYOK

és leányok, ha az arcz-, test- és kéz-bőrötöket üdén, tisztán, rózsásan és egészségesen akarjátok megtartani, használjátok kizárólagosan és állandóan a magyar gyártmányu, kitűnő és alismert **Rogátsy-féle Magyar Pipere Borax**-ot, mely mint testápoló és szépítő szer fellímulhatatlan, hatása biztos és gyors.

- Angyal Borleka, Jászberény. Arany kanál. Nincs jobb pipere!
- Arany Gáborné, H. Bőszörmény. Késti kanál. A magyar pipere borax a legjobb bőrpoló.
- Gélik Aranka, Bésztercebénya. Ezüst kanál. Kérlek még egy postacsomagot.
- Lizskey Ferenccz, Losonc. Aranykanál. Kitűnő eredményel használtam a magyar pipere boraxot.
- Vida Andrásné, Kassa. Arany kanál. Arozom és kezem tisztaságát a magyar pipere boraxnak köszönhetem.
- Meggyesay Paula, N. Kikinda. Késti kanál. A magyar pipere borax meghozta a kívánt eredményt.

FOLYTATJUK. Egy doboz ára 30 és 75 f., 10 nagy doboz vidékre hármentve **Magyar Pipere Borax-Crém 1 tégely 1 korona. Magyar Pipere Borax-Szappan 1 drb 80 fill.** Kapható minden gyógyszárban, drogeriában és fűszerüzletben vagy az egyedüli gyártónál: **ROGÁTSY RALMAN drogeria BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 10. sz.** Figyeljünk a „ROGÁTSY” névre. **Csak ROGÁTSY BORAX**-ot fogadjunk el!!

SZABADALMAKAT védjegyeket és mintajelölteket megszerző Szabadalmakat Értékesítő Vállalat **PASZTOR (bej. cég.)** BUDAPEST, VII., HRSZERBET-KÖRUT 17. Fejlvilágosítás díjtalan. **Telefon 24-20.**

Nászajándékok jubileumra dísz tárgyak, evő- eszközök, műipari cikkeek **részletfizetésre** is kaphatók jutányos áron **POLGÁR KÁLMÁN** műórási ékszer-telepén Budapest, Erzsébet-körút 29. l.em. Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

HETI MŰSOR.

Május	Nemzeti Színház	N. kir. Operaház	Vigszínház	Király-Színház	Nepszínház (Vig-Opera)	Magyar Színház	Vár Színház	Italia színház
4 Hétfő	Cirano De Bergerac	—	Tatárjárás	A drótostót	Három feleség	Sasfiók	—	A mai Róma
5 Kedd	Féls' en	Az eladott menyasszony	A tanítónő	A drótostót	A nagymama	Sasfiók	—	A mai Róma
6 Szerda	A hálás utókor	Nemo	A szatyr	A dollárkirálynő	Három feleség	A császár katonái	—	A mai Róma
7 Csütörtök	Megjött a papa	Eliana	Tatárjárás	A drótostót	A nagymama	Sasfiók	—	A mai Róma
8 Péntek	Makrancos hölgy	Mignon	A tanítónő	Drótostót	Ezeregy éj	A Sasfiók	—	Felolvasás
9 Szombat	A biboros	nürnbergi baba A csoda váza Paraszthecselet	Félszerelem	A dollárkirálynő	Ezeregy éj	Sasfiók	—	Vizsgaelőadás
10 Vasárnap	A biboros	Téli rego	Félszerelem	Drótostót	Ezeregy éj	A Sasfiók	—	A mai Róma

Trencsén-Teplitz

kénesfürdő Felső-Magyarországon.

Kárpátok gyöngye.

Tepla-Trencsén-Teplitz állomástól 20 percrenyi távolságra. Magyarország legerősebb kénesfürdői 87-42 fok C. természetes melegforrásokkal.

Eredeti iszap köszvény, csusz, bennlás, neuralgia, ischias stb. ellen.

Tükröfürdők, külön hőgyógyászat és külön urak részére. Kényelmesen és díszesen berendezett medence-fürdők, hidegvíz gyógyítás, magas hegyi forrásvízzel, massage gyógyítás electromossággal, gyógyító torna, savó- és terrin kúra és a parkban gróf d'Harcourt-féle physikat gyógyintézet. — Az egészségre és az ember kenelméire való tekintettel minden követelményeknek megfelel. Olcsó lakások, köztük Teplitz-szálló, Garni, forrás-udvar, a kastély a Sina-ház és a Háromszív-ház, melyek különösen ajánlhatók. Jó és olcsó ellátás a „Toplitz” gyógy-szállóban, az „Ausztriában”, az „Kle-fant” szállóban, az orthodox-izraeliták számára és sok más vendéglőben. Májustól—szeptemberig a teljes ellátás 6.50 kor.-ért. Kellátás nőtől 8.50 kor. fűrdő (ruhával), szoba (fűtéssel), Naponta hangversenyek, színház, nagy kiterjedésű erdei sétányok és más egyéb mulatságok. Széles körű hely. Pormentes levegő. Villamos világítás. Hélezernek több vendég. Társas-kocsi és kettős-fogat minden vonatnál. A fürdő egész éven át nyitva. A tulajdonképeni fürdő-évad azonban május 1-től szeptember végéig tart. Tanácsos a lakást előre a fürdőigazgatóságnál megrendelni. — Képes prospektusokat ingyen küld a fürdőigazgatóság. 18454

STUBNYAFÜRDŐ

518 m. a tenger színe fölött.

Légyógyfürdő.

Hat természetes kénes hévforrás (33--48° C)

Posta- és sürgönyhivatal, vasuti állomás, — gyógyszerár, fürdőorvos, — Képes prospektust ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.

Olcsó lakások és ellátás!

JOHNSTON aratógépeit

kizárólag a magyarországi viszonyoknak megfelelőleg készítve egyszerű és tökéletes kivitelben, olcsó árban szállítják

Bächer Rudolf és Melichár Ferencz, a Johnston Harvester Co., Batavia

magyarországi kizárólagos képviselői
Budapest, VI., Nagymező - utca 68. sz.
Árajánlással készséggel szolgálnak.

Párisi világkiállítás «Grand Prix» 1900.

Kwizda-féle RESTITUTIONSFLUID

mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K 2.80.

Az udvari istállóban továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóban több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtt és után való erősítésre és erőtgyűjtésre, az inak merevségénél stb. képesíti a lovat a legnagyobb munkabírásra trainingban.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid csak akkor valódi ha a fenti védjeggyel van ellátva. — Védjegy, címkép és göngyölés törvényesen védve.

Főraktár: TÖROK JOZSEF gyógyszerész, Budapest, VI., Király utca 12. szám és VI., Andrássy-ut 28. szám.

O csász. és Apost. kir. Felsőlegelő elhatározása folytán.

A közös katonai jótékony célokra ezánt

XXVI-ik csász. kir. államsorsjáték.

Kezden az Országkincstárnak egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.390 nyeresémet tartalmaz készpénzben 813.590 korona összegben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyereségek kifizetéséért a csász. kir. lottóvédekek kereskedik. A húzás visszavonhatatlanul 1908. május 14-én fog megtartatni. Egy sorsjegynek ára 4 korona. A sorsjegyek Bécsben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vorauer Zollamtsstrasse 7. sz. a., továbbá a lottóügyletekben, dohányüzletekben, adó-, posta-, távirat- és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktörvény sorsjegyek rászere ingyen adnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldelnek meg. A csász. kir. lottóvédekek igazgatóság (államsorsjátékok osztálya.)

BOGDÁNY

SZERENCSEJE

PÁRATLAN!

Az alacsony számu sorsjegyekből,

melyek KIZARÓLAG nálunk kaphatók még a következők vannak készletben:

- 29, 31, 73, 98, 103, 112, 127, 132, 167, 190, 224, 252,

Ezenkívül különös figyelmébe ajánljuk a következő

szerencse - számainkat:

1/8 sorsjegy	1/4 sorsjegy	1/2 sorsjegy	1 sorsjegy
11095	99467	75370	10676
6848	25592	51567	254
32154	99990	75370	60276

A szives megrendeléseket postafordultával kérjük, hogy a kívánt számot időközben el ne adjuk!

Huzás már május 21. és 23-án.

Hivatalos árak	1/8 sorsjegy	1/4 sorsjegy	1/2 sorsjegy	1 sorsjegy
	1.50 K	3.- K	6.- K	12.- K

Tessék kivágni és címünkre beküldeni.

Egy. Megrendelő-levél.
Bogdány S. fővárosi sorsjegyiroda rész.-társaság
Budapest, VI., Károly-körut 20.

Szíveskedjek a magy. kir. szabadalmazott osztálysorsjáték I. osztályához a számú sorsjegyet azonnal megküldeni

A sorsjegy árát: } mellékelve bélyegeken küldöm.
.....K.....f. } egyidejűleg postautalvánnyal küldöm, kérem utánvételezni.

(A meg nem felelő mód áthuzandó.)

Név:
Lakhely, utca, házszám:
Utolsó posta (megye):

Telefon 88-16.

Telefon 88-16.

Hol keressük a LEGJOBB POUBERT?

Kérjünk MÜLLER J. L.-féle

Blaha Serail Poudert

BLAHA LUJZA (báró Splényiné) színművésznő legkedvencebb arczszopora. Valamennyi arczot legjellemzőbbé úgy nappalra, mint estére, tekintélyek által megvizsgáltatván, végülisztának és tökéletesen ártatlannak találtatott. Mint piperecsikk népszerűsége, az arczbőrnek a leggyöngyösebb fehérséget, ifjúkori tündeséget, szépséget és rozspapirt kölcsönöz.

Egy doboz ára 60 krajczár. Nagyobb doboz ára 1 forint.

GREME POMPADUR

Összeköttetésem folytán sikerült a világhírű és műlőtte hatásos „Crema Pompadur” egész eredeti tisztaságban és erejében összeállítanom. És ezen szer, melyivel a hírneves Pompadur asszony egész agg koráig fenn tudta tartani csodaszépségét, anélkül, hogy az egészségének ártott volna. E kitűnő szer jóval felülmúl minden eddigi enemi gyártmányt. „Crema Pompadur” este és reggel alkalmaztatuk, arcot és kezét bedörzsölve aztán egy kis időbehinteni a „Poudert de Serail”-jal.

Egy tégléy ára 1,60 frt. Egy tégléy ára 1,60 frt.

MÜLLER J. L.

cs. és kir. udvari tisztviselő és pipere-szappan gyárosnál.
Budapest, IV., Koronahéczeg-u. 2. Az országban mindenütt kapható.

DESODEROL

Ámulatos gyorsan és biztosan kivesztíti a **poloskát,** svábbogarat és egyéb rovarát és azok petéit, anélkül, hogy akár a butort, a falat, vagy az ágynemű rongálná. Foltot nem hagy.

DESODEROL

együttal elismert legjobb fertőtlenítő szer. **Ára üvegenként 70 fillér.** Kapható fűszer- és festék-üzletekben. Postai szétküldés naponta. Készíti a **DESODEROL-ZETA** vegyi termékek magyarországi gyári irodakata **Budapest, IX., Fereny-körút 36. sz.** Telefon 35-75.

hol jutányos ár mellett egyes szobák vagy egész lakások fertőtlenítésére és rovaroktól való megtisztítására is vállalkoznak.

Ezen védőjeggyel ellátott **Marsner-féle** pezsgőlimonadébonbonok málna, citrom földi eper, cseresznye és waldmeister-ízűek a legjobbak. **A. Marsner, Első cseh részv. társ. keleti és cukorárak gyártására, Prága, Weinberge.** Vezérképvisező Budapest: Baláza Coellstin, VII., Baross-ter 18.

The „Park-Coat“
A legújabb Koch-féle divat-felöltő, különleges tetszetős szabásban, angol és skót szövet, különféle mintákban. **56, 50, 48, 40, 38 és 16. — koronákban** Kapható oszák

KOCH TESTVÉREK

elsőrendű férfiak és gyermekruha-áruházában **BUDAPEST 26., Károly-körút 26.** Szakszerűen készült elsőrendű szabómunka. — Szabott olcsó árak. A nagyváradi fiók telepünkre különösen felhívjuk a figyelmét, **Nagyváradi, Bémer-tér.**

ROZNAU

a magyarországi Radhostnál. A legrégebb és legelőnyösebben ismert klimatikus gyógyhely és nyári üdülő, **Idény május 15-től szeptember 16-ig.** Prospektus ingyen és bérmentve küld és felvilágosítással szívesen szolgál a **Kurkomitee.**

Bikszád fürdő

(Szatmármegye) **Megnyitás május hó 15-én.** Meleg ásvány-vizfürdők, szénsavas fürdők, hideg gyógyvizintézet, inhaláció, 160 kényelmesen berendezett szoba, vízvezeték, acetilén-világítás. Vasúti állomás, posta és távirat helyben. Prospektus és mindennemű felvilágosítást kívánatra készséggel küld a **fürdő-igazgatóság.**

Feketehegy-fürdő Szepes-megyében.

Rendeteg fenyveserdők közepette fekvő, kitűnően berendezett **vizgyógyintézet és klimatikus gyógyhely.** Vízkúra, villamosítás, nap- és légfürdő, fekvőcsarnok. Orvos 18 év óta; Dr. Bartsch Gusztáv. Olcsó árak. Kitűnő ellátás pensio szerint. Posta, távirat, interurbán, telefon helyben. Vasúti állomás: **Igó** a Kassa-oderbergi fővonalon. Saison május hó 15-től október hó 1-ig. Bővebb felvilágosítással és kimerítő képes prospektussal szolgál a **fürdőigazgatóság.**

Hatschek Béla
Budapest, 2-4 közt, VII. Kertly utca 69. földszint 5.
Emberi műszemek minden színben kaphatók, külön formák készítője. Szemüveg vagy orrszorítóék a szemek kipróbálása után adatnak, orvosi rendelmény szerint pontos kiszolgálás.

Butor Ehrentreu és Fuchs

készpénzért, vagy részletfizetésre legolcsóbban **Budapest, VI., Teréz-körút 8.** Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-59

GUMMI szerek
Valódi francia és amerikai gyártmány! Orvosiag ajánlva! Feltétlenül biztos!
Gummi. Eredeti csomagolásban! Arai: 12 db. finom mintás K 3-4, 12 db. francia gyémánt K 8-10, 12 db. eredeti amerikai K 10-12, Capot amerikai (földi) K 4-6, 12 db. finom K 6-10, 12 db. K 12-16
Hálólágy „Non plus ultra” K 12-16
Minta-gyűjtemény csomagolt csomagolásban, 12 db K 8-10, 25 db K 8-10
Női övszer „Pezarium” csomagolt K 3-6
Sérülőkötő orvosi rendeltetésre valódi angol acél rugóval K 7-10, Cs. és kir. szabvány. Keleti-féle pneumatikusan pótolható K 12-16
Suspensor (heretáró) darabja K 1-2-40
Havihaj kötő darabja K 5-11
Halkötő darabja K 7-24
Gummi görögér-harisnya darabja K 3-12
Irrigátor teljesen felszerelve, darabja K 5-9
Uji „Auto vaginal Spray” legmegbízhatóbb női különleges K 15-
Szétküldés titoktartás mellett. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.
KELETI J. gummiárak és beteg-ápolási eszközök gyára. **Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17/1.**

Ékszeresek, Ezüstneműek, gyári áron angol rendszer

Részletfizetésre Sárga János ékszergyárostól Kolozsvárt. Képes nagy árjegyzék ingyen.

BOROSZNOGYOGYFÜRDŐ

Zólyom megyében mérföldekre terjedő fonyvósektől körülvett völgyben. Vasúti állomás, posta, távirat, telefon a fürdőtelepen. Por és szélmentes havasi levegő. **Glaubersós források** ivó gyógymódra kitűnő sikerrel használhatók mindazon betegségek-nél, melyeknél a **karlsbadi kura van javulva** gyomor-, máj-, epe-, vesebetegségek, cukorbetegség, elhízás, jól berendezett **vizgyógyintézet**; **Kneipp-kurára** alkalmas rét és patak. Szénsavas és fenyő fürdők, Hízaló és fekvő gyógymódok. Száznál több tisztá, száraz szoba. Konyha házi kezelésben. **Olcsó árak. Allandó fürdőorvos.** Képes prospektus szívesen küld a tulajdonos. **Rosenauer Lajos** Besztercebányáról.

Szliács Aczél-fürdő Felső-Magyarországon

egyetlen ismert vasforrás, szénsavtartalma gazdag Legvastartalmúbb ivóforrás bolsoi használatra. **Idény május 15-től szeptember 30-ig.** Utóérhetően hatású verszegényesnél, sárgaságnál, női betegségek-nél, hátrérezvélő és idegbántalmaknál, erősítésre ártal betegségek és felizgató munkák után. — Fürdőorvos **Dr. Rohrer A.** hivatalos-türdőorvos. Utazás Bécsből 9 óra, északról Oderbergen át, onnét 5 óra, délről Budapestben át szintén 5 óra. Szliácsi falragaszok minden nagyobb pályaudvaron kifüggesztve. Kimerítő felvilágosításokat és prospektust utazásról, lakásról, arrendemenyről az elő- és utóidényben stb. nyújt a **Fürdőigazgatóság Szliács, (Sárosmegye).**

TARCSA gyógyfürdő Vasme-gyében. Glaubersó-tartalmu szénsav-dus vasforrások.

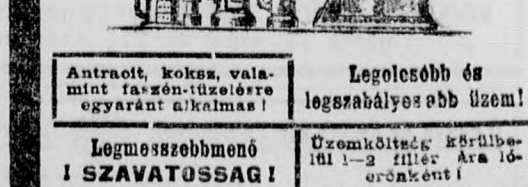
Vizgyógyintézet külön férfi és női osztállyal. Vasláp (moor) és természetes szénsavas, vasas és pezsgő fürdők. A tarcsai vasláp, mely a **Franzensbad**ival egyenértékű. Dr. Hankó tan. a tudományos akadémia tagjának vegyelemzése szerint **Magyarországon a legjobb, sőt a világhírű Marienbadit is jóval felülmúlja** Neuheimi gyógymód. Te-, kefir-, savókúra, villamvilágítás, tenyvesek, kellemes, hűvös éghajlat. A női szervek bántalmait, sápkór, verszegényesség, ideges bántalmak, szív-bajok, oszpos megbetegedések, továbbá a légzési-, emésztési- és vizeleti szervek bajai ellen kiváló orvosi tekintélyek ajánlják. Fürdőorvosok: **Dr. Bartha Kornél** v. tanársegéd és **Dr. Glück Gyula.**

Évad május hó 17-től szeptember hó 15-ig esetleg végéig. Elő- és utóévadban tetemesen olcsóbb árak. **Tarcsai Karoly** forrás kedvelt borviz és hurutos bántalmaknál kiváló hatású. Kívánatra prospektus. Posta-, távirat- és vasúti állomás, közvetlen vasúti közlekedés „Tarcsa fürdő” felirattal.

Kivándorlás tölösleges Kereset mindenki részére a legújabb gyorskötőgépeken való kötés-el. Árjegyzékét küld: **Első Magyar Kötőgépgyár** vezérképvisezője, Bpest, Hegedűs-Sándor-u. 24. H/35 (ezelőtt: Kemnitzer-utca) Minden háztartásban nélkülözhetetlen! Képviselek mindenütt kereszteknek.

Legbiztosabb s legközelebbi üzemerő! Elsőrendű gyártmány!

SZIVÓGÁZ-MOTOROK
Antraolt, koksz, valamint fa-szén-tüzelésre egyaránt alkalmas! **Legolcsóbb és leghatékonyabb üzem!**
Legmesszebbmenő **1 SZAVATOSSÁG!** Üzemeltetés: körülbelül 1-2 fillér Ára 16-20-ronként!
Allandóan rakliron vannak: nyersolaj és benzín motorok, lokomobilok és cséplőszerelevények. **ELŐNYÖS FIZETÉSI FÖLTÉTELEK!**
Dénes B. motor-spezialista **Budapest.** Iroda és raktár: **V., Lipót-körút 18.** **ÁRJEGYZEK ES KÖLTSÉGVETÉS INGYEN!**

Vasárna
A
Irla:
— Hogy
— Min
nod a tiokz
— Errő
zódve. Láth
adott a beá
bebizonyoso
hatalmazást
— És m
— Ha
hogy megha
és olvassam
és azután ez
saját belátás
— Miut
a legelső te
bontsad.
— Éppen
bontani, miv
kolták, az ü
hát igazán ö
hatom veled.
— Ez re
laszoltam nev
ban, mert S
félegyvertett
fiu, — siette
meglátjuk, m
— Itt ta
Sterling, mik
közeledett.
majd a peesé
Kevés ke
horítékott
Meglehet
eragasztott s

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
 Budapest, Váci-körút 68,
 által a legújabb árak mellett ajánlatos.
Locomobil és gőzcséplőgépek,
 szalmakaszalók, Jérgény-cseplőgépek, lóhera-cseplő,
 tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
 szénagyűjtők, boronák, sorvatógépek, Planst
 kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-
 morzsolók, daráló, őrlőmalmok, egyszemű
 szőlőgépek, 2- és 3-vasú ekék és minden
 egyéb gazdasági gépek.

Legjobb... Legjobb... Legjobb...
PAP, PAP, PAP

GIGHNER JÁNOS
 ágynemű-rész- és vasbútor-gyáros
 szőnyeg, függöny, pokróc, terítő stb.
 nagy választékban.
BUDAPEST,
 Erzsébet-körút 20,
 Gyári:
 Kertész-utca 7. és 8.
 Árjegyzéket
 bárkinek ingyen és bár-
 mentve küldök.
 Gyermekkosci nagy választékban. Még nem felejtétek el a póráz visszahozását.

Kérjük ne felejtkezzék meg rólunk!

Budapesten és a vidéken sok Címzettnek bátrak voltunk a 22. m. kir. szabad. osztálysorsjátékban való részvételhez meghívót küldeni.

Mindazokat, akik megrendelésükkel még nem szerencsésültek bennünket, tisztelettel kérjük, hogy ne felejtkezzék meg rólunk és sziveskedjenek megbízásaikat sorsjegyekre lehetőleg minél előbb hozzánk juttatni. Azonnali megrendelés esetén talán még lehetséges lesz bizonyos számokra vonatkozó kívánságoknak eleget tennünk.

1/4 sorsjegy	1/2 sorsjegy	3/4 sorsjegy	1 sorsjegy
12 kor.	6 kor.	3 kor.	1.50 kor.

TÖRÖKA, és Tsa
 Bankház R. T. Budapest.
 Legnagyobb osztálysorsjáték-üzlet.
 Központ: Szervita-tér 3. sz.
 Flókok: Teréz-körút 46, Váci-körút 4.

A MODEL

— REGÉNY. —

Irla: EDMOND MITCHELL.

— Hogy érted ezt?
 — Mindenesetre a rendőrségnek kell átadnod a titokzatos letétet.
 — Erről nem vagyok feltétlenül meggyőződve. Láthatod, hogy Jean Baptiste utasítást adott a beállott helyzetre vonatkozólag. Halála bebizonyosodása esetén a külső borítékra írt felhatalmazást kell követnem.
 — És miképpen szól ez az utasítás?
 — Ha meg van a biztos meggyőződésed, hogy meghalt, akkor bontsam fel ezt a borítékot és olvassam el, mi van írva a második borítékra és azután ezzel a végrendelettel cselekedjem saját belátásom szerint.
 — Miután a halála teljesen bizonyos, most a legelső teendő, hogy a borítékot rögtön felbontsd.
 — Éppen ezt akarom tenni, fiám. Fel akarom bontani, mivel azonban Jean Baptistet meggyilkolták, az ügy sokkal komolyabb színezetű, tehát igazán örülök, hogy a felelősséget megoszthatom veled.
 — Ez rendkívül szeretetreméltó tőled. — válaszoltam nevetve, de némi gúnyval a hangomban, mert Sterling zavarodott, kérő pillantása féltékeny volt. — Hozd ide azt a csomagot, öreg fiú, — siettem még hozzátenni, — aztán majd meglátjuk, mit tartalmaz.
 — Itt tartom az iróasztalomban. — felelt Sterling, miközben az említett butordarab felé közeledett. — Az első pillantásra megismerem majd a pecsétet.
 Kevés keresgélés után nagy, szögletes papírborítékot tett az asztalra.
 Meglehető kíváncsisággal vettem kézbe. A eragasztott széleken öt piros pecsét volt, a Fran-

ciaországban ajánlott leveleknél szokásos sorrendben. Mindegyiken látszott a geometriai rajz: egy háromszög, kör és négyszög egybeolvadva, egyik alakzat a másikba fonódva. Teljesen tisztán kivehető lenyomata a manchetta-gomboknak, amelyeket a morgóben fekvő halott annak idején hordott.
 A borítékon tiszta, olvasható írás látható cekkel a szavakkal:
 „Sir Richard Sterlingnek megörzés végett átadtam. Kérem, hogy nekem, Jean Baptistenek, kívánságomra ismét kiszolgáltassák és semmi körülmények között addig fel ne bontsák, amíg Sir Richard Sterling halálomról teljesen meg nem bizonyosodott.”
 Alatta nagy aláírás: Jean Baptiste.
 A boríték hátlapján Sterling sajátkezű aláírását láttam olyanformán keresztül írva, hogy a leragasztást átírta, talán még ez is arra való volt, hogy teljes megnyugvásul szolgáljon az illetőnek.
 A barátom megvárta, míg készen voltam a vizsgálódással.
 — Megismered a pecsételen a gombok lenyomatát?
 — A leghatározottabban.
 — Nos, ez volt az ok, amelyért kívántam, hogy te is lássad a gombokat és pontosan megtekintsed. Ami engem illet, nekem nem kell bizonyítani, a szemem ezt teljesen elvégzi. De azért nagyon jó, hogy rajtam kívül még más is meggyőződött a Baptiste haláláról, mielőtt ezt a levelet felbontom. Ugyebár meggyőződöttél róla, hogy Jean Baptiste meghalt?
 — Teljesen és feltétlenül.
 — Hilton, akkor feltörhetjük a pecsétet.
 Abban a pillanatban azonban lent a folyosón megszólalt a csengő éles, átható hangon.
 Csodálkozva s egy keveset ijedten néztünk egymásra, de hallgatásunkban benn volt a kérdés: ki lehet ez az éjszakai toladó?
 A csend eme pillanatában kevés távolságra egy ló halk nyerítése hallatszott és a paták dobogása, ugyszintén a szerszám nyikorgó zörrenése is.
 — Elzártad a kerti kaput? — kérdeztem kissé idegesen.

— Igen. De a csengő gombja ott van. Du-chatel ur és barátai, úgy látszik szokva voltak a hosszas fennmaradáshoz.
 — És mi egyedül vagyunk a házban?
 — Teljesen egyedül.
 A csengő ismét megszólalt — türelmetlenül — három gyors egymásután következő trillában.
 — Akkor együtt megyünk a kis kapuhoz, — mondtam én.
 — És a levél?
 — Zárd el egyelőre.
 Amint megtörtént, lementünk, hogy megtudjuk, ki és milyen okból zavar bennünket ebben a váratlan éjszakai órában.
 HARMADIK FEJEZET.
 A ház ajtájából a csillagos éjszaka félhomályában felismerhettük egy ló körvonalait, ugyszintén egy kocsi felhúzott fedelét, amint a kertajtó előtt kint várakozott. Egy pillanatig haboztunk még, de ekkor egy hang ránk kiáltott:
 — Hé, uraim!
 A szemünk lassan megszokták a sötétséget és egy férfit pillantottunk meg a rács előtt. Fehér kalapja rögtön elárulta, hogy közönséges bérkocsis.
 — Uraim, uraim! — kiáltotta újból beható hangon.
 — Jöjj velem. Meglátjuk, mit akar ez az ember. — szóló Sterling és óvatosságból erős sétatetőt vett a kezébe, amely az ajtó mellett állott.
 — Igazad van. — feleltem én.
 De be kell vallanom, hogy kissé kényelmetlenül éreztem magam, amidőn a kis ajtóhoz közeledtünk, mert nagyon is ismert dolog volt előttem, hogy általában a párisi bérkocsisok jóindulatú fiúk, de van közöttük jó egynéhány kitanult gazember is, akik még bünténytől sem riadnak vissza, ha a jutalom megérdemli a veszélyt. Azonkívül a most hallott történet óvatossá, de egyáltalán idegessé, féltékké is tett.
 — Mit akar? — kérdezte Sterling a szűk rácsra keresztül.
 (Folyt. köv.)

Raptol

Egyetlen, tudományos **hajvíz**, Dr. meg. LICHHOFF, eiberfeldi egészségügyi tanácsos utalás alapján, a hajdegek izgatására, speciatum korpaképződés, a foltos viszketés és hajhullás ellen.

Egyedüli gyáros **Ferdinand Mühlens** cs. és kir. udvari szállító Kőln a Rh. Flökraktár: Bécs, IV.-A. Heumühlgasse 3. Kapható a gyógyszerárakban drogműhelyben és illatszerüzletekben.

Szabott gyári árak!

Nászajándéktárgyak minden árban.

Spitzer Miksa utóda

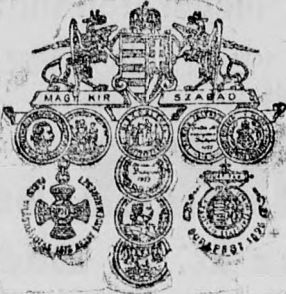
HOLCZER

m. kir. szab. ékszerész.

Saját gyártmány!

Indennemű arany és drágakő árak.

Nagy raktár: Gyémánt és brilláns-butonok, gyűrűk, mellétek és más nemeskőárakból.

Saját gyártmány! Ékszer átalakítások. Jutányos árak

Javítások elfogadati árak!

Budapest, IV., Károly-körút 22. Hősej Hazár.

Gyár: VII., Király-utca 15.

Lelekiismeretes kiszolgálás!

KÜLÖNFÉLÉK.

Kitérés.

Ha kérőként elédibe áll
Egy cifra, rangos ur,
Ne is jusson eszedbe
Az árva trubadur.

Ne félj, nem hozza kósza hír,
Hogy bus vagyok nagyon,
Se, hogy cigány s bor mellett
Virrad a hajnalom.

Nem lesz belőlem don Juan,
Nem lesz nőgyűlölő;
Regényeset ne halljal
Felőlem büszke nő.

Igy ful közönybe csöndűs
Utánam sóhajod;
Szép csöndesen utadból
Igy tér ki bus rabod.

Ne szánj, ne kérdj, ne szólj, ne írj,
Légy boldog! Ég veled...
S mosolygva küzdök én át
Kató! egy életet.

Am hogyha boldogságod is
Csak márcziusi hó:
Akkor eszedbe jusson
A trubadur Kató!

Zvarinyi Szilárd.

(Crookes a gyémánt eredetéről.) A „North American Review” című folyóiratban érdekesen fejtegeti Sir William Crookes, a világ egyik leghíresebb fizikusa, aki a Röntgen-csővet fedezte fel, a gyémántok eredetét. Szerinte az a romantikus feltevés, hogy a gyémántok meteoritokban hullottak a földre, nem is annyira romantikus. Kísérletek után arra a meggyőződésre jutott, hogy ez a feltevés minden esetben jogosult, egyes esetekben pedig szinte kézzelfogható. A gyémántokat ugyanis vulkanikus erők idézik elő. Minden vulkán egy valóságos

kémiai gyár, melynek kohója azonban aránytalanul nagyobb hőt képes kifejteni, mint akármelyik elektromos hőforrásból táplálkozó olvasztó-kemence. A kráter bensejében oly mérhetetlenül nagy a hőség, hogy annak hatása alatt a szén egy pillanat alatt cseppfolyóssá lesz. Miután savak nincsenek jelen, ellenben a vas ugyancsak folyékony állapotban érintkezésbe kerül vele, a kikristályodási folyamat a két elem egyesüléséből nyomban megtörténik. A gyémánt így születik meg a föld mélyében. S ugyanez a folyamat jellemzi a meteoritok alakulását is. A vulkánok kohójában nagyobb mennyiségű folyékony szén- és vastömegek képesek egyesülni, ennél fogva az ott keletkezett gyémántoknál megvan a lehetőség arra, hogy nagyobbak legyenek, mint a meteoritokban keletkezett gyémántok, melyek rendszerint csak apró gyémántkristályok. Ez a magyarázata a Cullinan nevű óriási gyémánt eredetének is. Crookes egyébként a Cullinan alakjából arra következtet, hogy az kétszer olyan nagy volt eredetileg s csak később esett ketté. Délamerikában tehát, ahol a Cullinan lelték, el lehetnek készülve arra, hogy a Cullinanhoz hasonló nagyságu másik fémre is rá fog-nak bukkani.

(Furcsa sorsjáték.) Szent-Gallenben furcsa sorsjátékot rendeztek a minapában. A húzást még a sorsjegyek elárúsítása előtt megejtették, így aztán minden egyes vevő már a vásárlásnál megtudta, hogy nyert-e, avagy sem. A sorsjegyeket zárt borítékokban adogatták el. Csak ki kellett nyitni és rögtön kiderült az eredmény, amely nem minden halandót elégitett ki és ezért a nyereszkesedési vágy arra ösztökélte, hogy rögtön újabb számmal kísérletezzék, hátha az csinos összegre jött ki. Ilyenformán az üzlet nagyszerűen virágzott. A rendes sorsjátékok soha nem értek el még ehhez hasonló forgalmat. Egyébként az így jótékony célra ment, — a városban építendő új színház javára. Mivel a szükségesség is jóval több pénz gyűlt egybe, a muzsahajlék már jövő évre el is készül. Az előcsarnokába igazán megérdemelne egy mellszobrocskát, az az ember, akinek a koponyájában az új fajta sorsjáték eszméje megszületett.

(Fehér egerek a hadi tengerészet szolgálatában.)

Egy angol folyóirat szerint a hadi tengerészetnek vizszi-
szine alatt járó minden hajóján három fehér-egér is

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismert egy és kétcsövű vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, céllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemlés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied
fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

tárgya az élő leltárnak és mint rendes felszerelési kellék a hajókönnyvben is szerepel. Az egerek szolgálat-tétele azon tulajdonságukon alapul, hogy mindenféle gázok megérzése tekintetében rendkívül fogékonyak. A vízszin alatt járó hajókon alkalmazott Gazolintanknak nevezett tartányokból néha gázok nyomulnak ki, melyek rendkívüli veszélynek lehetnek okozói. Nagy érdeket képez tehát az, hogy e gázok legparányibb kinyomulása a szükséges intézkedések foganatosíthatása végett rögtön megállapítható legyen. A vízszine alatt járó hajók első szerkesztője, az amerikai Holland ismerte a fehér egerek említett sajátágát, ezeket használta fel a kinyomuló gázok ellenőrzésére. Az angol hajókon a fehér egereknek heti egy shilling zsold jár ki, mely a matrózok közt osztatik szét, akik a legnagyobb figyelemmel és gyöngédséggel etetik. A fehér egerek kis kalitkában tartatnak, mely a tartányok közelében van elhelyezve. Ha a hajó utban van, a fehér egerek magaviselete utközben állandó megfigyelés tárgyát képezi és az egerek nyugtalan-kodása és cincogása figyelmeztetést képez arra nézve, hogy a tartányok azonnal beható vizsgálat alá vétessenek.

(A drótnélküli táviratozás új módja.) Párisból jelentik: Érdekes kísérletek révén a drótnélküli táviratozás új módját próbálta ki Lee de Forest, amerikai elektrotechnikus, akinek munkájában segítségére volt a felesége. Az ugynevezett éneklő ivlám-pák elvét választotta kiindulási pontul s ezt az elvet igen szellemes módon fejlesztette. Bár az idő rossz volt, az Eiffel-torony és a Mont Valérienne között igen érthetően lehetett a hangot továbbítani. A „selén” nevű fémnek az a sajátága van, hogyha fény éri, változik a vezetőképessége. Sötétben jobban vezet, világosságban kevésbé jól. Ha már most az ivlám-pa elé telefonkagylót tartunk és ebbe belebeszélünk a fény rezegni kezd és mintegy vibrál. Ezt a rezgést megrögzítjük egy fényképlemezen, illetőleg kinematografon. A fény rezgését ilyenképen fehér papírra vetítjük, s a fehér lap sugarait a selén-lapra bocsátjuk. A selén-lapot — miután áramot vezetünk rajta keresztül — összekötjük a telefonkagylóval. Erre a selén-lap rezgést ad a fülünkhöz tartott telefonkagylónak s ha ivlámppal végezzük a kísérleteket, zenei hangokat is lehet létre hozni. Ez azután az éneklő ivlám-pa.

Fillér **4** Fillér
a nagymosás!
 ha a ruhakéítéshez a szabadalm.
Uranos pasztillát
 használ!

Patyolatfehér lesz a fehérnemű. Foltot vagy oskót nem csinál. Artalmatlan, mert savmentes. Gyorsan, teljesen oldódik a vízben.
Uranos-pasztilla
 csak 4 fillér be kerül
 és egy nagymosáshoz elég.

Minden drogeriában és fűszerüzletben kapható.
 Mintadozot (10 db pasztilla) 40 fill.
 (bélyegeken is) ellenében küldenek:

Hochsinger Testvérek
 vegyészeti gyár
 Budapest, VI., Rózsa-utca 83. sz.

Kapható: Dr. Szuly Aladár, IV., Muzeum-körut, Pintér Gyula, IV., Kecskeméti-utca, Krayer E. és Társa, V., Váci-ut 6., VII., Akáca-utca 64., VII., Rákóczi-ut 50 és IX., Kalvin-tér 7., Elek Arthur, VII., István-ut, Karkó Ferenc, VIII., Mária Terézia-tér 2., Vida István III., Fehérvári-ut, Deutsch Márton I., Korvin-tér, Messik Testvérek VII., Király-utca 47., Angyal Vilmos V., Váci-ut 6., Jung Miklós VII., Dembinszky-utca 31., Friedmann J. VII., Murányi-u. és Peterdy-u. sarok, Baumholzer Ede I., Corvin-tér, Arnold R. I., Döbrentei-tér, Thallmayer és Seitz V., Zrinyi-u. Kiss és Schmidt VII., Lővölde-tér, Lakatos Péter VIII., Sándor-tér, Schwabl Alajos V., Váci-körut 22., Krausz és Böhm VII., Király-u. Salomon A. és Fia VII., Király-u. Wertheimer és Frankl V., Hold u. Rogátsy Kálmán VII., Rákóczi-ut 12., Pick Ottó VII., Király-u. Borovitz M. IX., Üllői-ut 38., Weisz J. és Tsa Buda, Alagut-u. Simon István V., Váci-körut 60., Szenes Ede V., Gizella-tér, »Abbázia« drogeria VI., Andrassy-ut, Horváth Nándor IV., Vámbház-k.

Hecht Bankház
Keresse
 szerencsését és boldogulását
 foglalkozása mellett.
 Keresse meg alant foglalkozását és rendelje meg a mellette lévő számú osztálysorsjegyet
Hecht Bankháznál.

Ezen sorsjegy lesz tán szerencsésjének és boldogulásának megalapítója.

Acs ...	74405	Körjegyző ...	74418
Allami tisztviselő ...	108234	Kovács ...	78040
Allatorvos ...	4195	Lakatos ...	36872
Anyakönyvvezető ...	106219	Lelkés ...	3169
Aranyműves ...	65484	Levélhordó ...	39605
Asztalos ...	106249	Magánhivatalnok ...	107102
Bádogos ...	106213	Magánzó ...	6522
Bankár ...	73938	Mázoló ...	66320
Bankhivatalnok ...	52803	Megyei tisztviselő ...	52837
Bérlő ...	27278	Mérnök ...	55152
Bíró ...	53809	Mészáros ...	73821
Bíróági jegyző ...	55447	Molnár ...	73933
Borbély ...	50321	Nyomdász ...	108244
Börkereskedő ...	69868	Nyugdíjas ...	65500
Csendőr ...	33100	Órás ...	27279
Czipész ...	39623	Órmester ...	73934
Czukrász ...	108608	Órnagy ...	48409
Diák ...	108610	Orvos ...	106238
Divatárkereskedő ...	73904	Pálínkamérol ...	106212
Dohánytözsdes ...	106269	Pap ...	73930
...szerész ...	6691	Pék ...	39617
Építész ...	108607	Pénzügyi tisztviselő ...	108612
Ezredes ...	55034	Pénzügyőr ...	20124
Fakereskedő ...	27291	Pinczér ...	106217
Fényképész ...	63973	Postamester ...	52805
Főhadnagy ...	48372	Postatisztviselő ...	198605
Földbirtokos ...	27287	Szabó ...	48370
Fűszerkereskedő ...	65487	Szállodás ...	24705
Gazdatiszt ...	33158	Szatócs ...	55427
Gépész ...	37005	Színész ...	48361
Gyógyszerész ...	48363	Szobafestő ...	65492
Gyümölcsárus ...	48398	Szolgabíró ...	79540
Hadnagy ...	6689	Szöllőbirtokos ...	52810
Házfelügyelő ...	8419	Szücs ...	66342
Házulajdonos ...	73823	Szülésznő ...	4549
Hentes ...	107105	Tábornok ...	107101
Hirlapíró ...	66310	Takarékp. tisztviselő ...	13302
Hivatalnok ...	69861	Tanár ...	37091
Igazgató ...	66321	Tanító ...	55450
Iparossegéd ...	54105	Tanítónő ...	106216
Járásbíró ...	33198	Telekkönyvvezető ...	50322
Járásbírósi tisztviselő ...	6517	Tisztviselő ...	35694
Jegyző ...	37012	Törvényszéki tisztviselő ...	106241
Kalapos ...	108233	Tűzoltó ...	108247
Kapitány ...	33154	Ügyész ...	27094
Kárpitos ...	27299	Ügynök ...	108611
Kávés ...	73922	Ügyvéd ...	55028
Kéményseprő ...	103207	Úveges ...	55430
Képviseelő ...	79536	Utazó ...	73818
Keresk. alkalmazott ...	108239	Városi tisztviselő ...	74410
Kereskedő ...	27274	Vaskereskedő ...	21737
Kertész ...	4330	Vasuti tisztviselő ...	8672
Kisbirtokos ...	4198	Vegyéskereskedő ...	6520
Közműves ...	108606	Vegyész ...	69864
Könyvkötő ...	52835	Vendéglős ...	50308
Korcsmáros ...	76933	Zenész ...	106210

Órajavítás 1korona.
 Pótlandó új részek kivül. Zsebórái veg, mutató 10 kr.
Ferenckörut 44.
Schwimmer Albert órásmester.
 Nyitva este 9 óráig.

Fénykép-készüléket
 objektívet vesz, olád, cserél hi-res Appolo lemeznek egyedül-elárúsító helye.
HATSCHEK EMIL
 Andrassy-ut 18.
 fiókja: Erzsébet-körut 88.
 Alapítotott 1877.
 Sokkal olcsóbb, mint részlet-tízteszo.

Mindenütt kapható a legfinomabb
Weider tejszín és Zsolna csokoládé
 Csokoládé dessert bonbonok.
Weider Ármín és Béla
 csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA.

Pontos és legjobb
ÓRÁK
 5 évi jótállás mellett.
 Arany és ezüst ókszerek, svő-esszők, nászajándékok
részletfizetésre is.
 Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok.
 Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.
POLGÁR KÁLMÁN
 műtöras
 Bpest, Erzsébet-körut 29. sz. I. em.

Rendelje meg a foglalkozása mellett álló szerencsesorsjegyet mielőbb, mert szerencseszámaink nagyon hamar elfognak. E sorsjegyek 1/8-okban is kaphatók.

Sorsjegy árak: K 12.— K 6.— K 3.— K 1 50
 Huzás már május 21. és 23-án.

Hecht Bankház r.-t.
 BUDAPEST,
 Ferenciek-tere 6.
 Fiók;
 Erzsébet-körut
32.

MAGYAR KIR. SZABADALM. OSZTÁLYSORSJÁTÉK.

GAEDICKE
bankház
Budapest, Kossuth Lajos-utca 11.
ajánl a május hó
21. és 23-iki húzáshoz

1/1 1/2 1/4 1/8 sorsjegyet
12.- 6.- 3.- 150 koronáért

62.500 NYEREMÉNY
125.000 SORSJEGY
MINDEN MÁSODIK SORSJEGY NYER
FŐNYEREMÉNY EGY MILLIÓ

VIDÉKI MEGRENDELÉSEK PONTOSAN ESZKÖZÖLTETNEK.

Polgári árak!

Pontos kiszolgálás!
Kitűnő szabás!
Vidékre mintát küldök,
nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek.

Zeliszka János
angol uri szabóterem
BUDAPEST,
Andrássy-ut 56. I. em.

Allandó választék a legdivatosabb angol és bel-földi szövetekből.

ÓVAKODJUNK AZ UTÁNZATOKTÓL
ÉS HAMISÍTVÁNYOKTÓL

Ügyeljünk az aldirásra:

Ártalmatlan és teljesen tiszta

**ALAPOSAN
ÉS GYORSAN
GYÓGYITJA**

(Kopiba és befecskendezés nélkül)
a heveny vagy idült kifolyást.

Minden tokecska a MIDY nevű csészébe.

PARIS, 8, rue Violenne.
Főraktár: Török József
Budapest, Király-utca, 12,
és Andrássy-ut 26.
és Magyarország jelentősebb gyógyszerüzleteiben.

A PÜRDŐ EGÉSZ ÉVEN ÁT NYITVA VAN!

Báró KOZMITZA, ezelőtt MATTONI-féle

Erzsébet-Sósfürdő
téli és nyári gyógyhely.

Budapest—Kelenföld. Villamos vasuti közlekedés a fürdőig. — TELEFON 40-84.

A gyógyhely forrásai ajánlatok:
a belek bantalmainál, alhasi és által, vérbőség-nél, májbajoknál, aranyérenél, tulságos elhízásnál, köszvényénel és főleg

női bajoknál.

Központi gőzfűtés, villamvilágítás. Fürdőorvos Dr. Polgár Emil nőorvos. Bővebb felvilágosítással szolgál és prospektust küld a fürdőigazgatóság

Báró KOZMITZA budai KIRÁLY KESERŰVIZE első-rangu hashajtó.

I elli-nyári gyógyhely!

BUTOR DUS VÁLASZTEKBA...
RÉSZLETFIZETÉSRE
RENDKIVÜLI OLCSÓÁRON
KAPHATÓ

EÖTVÖS-UTCA 17. (Andrássy-utca sarkán)
RENDRÉU TESTVÉREK
BUDAPEST, V. EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA SARKÁN)
ARJEGYZÉK INGYEN — TELEFON 8227

Még nem késő!

Siessünk

árunkat beszerezni, mivel tetemes áremelkedés lesz

Étkező-készlet, 6 személy, finom fehér porcelán	2.75
Étkező-készlet, teljesen 6 személy, modern fazon festve és aranyozással, beégetve	6.50
Étkező-készlet, teljesen 6 személyre, rokokó-stílus, diszes festés, elsőrendű minőség	7.95
Étkező-készlet, 6 személy, rendkívül diszes, rokokó-stílus, beégetve, eleg. festéssel	10.—

Legolcsóbb és legnagyobb választék csak elsőrendű 12 személyes étkező-készletekben,

diszesen festve, dusan aranyozott rokokó-fazon, kétszer égetve, finom minőségű porcelán árai:

2 ovál levestál,	2 mártás alja,	25 frt.
2 nagy pecsenyétál,	2 nagykanál,	
2 kis pecsenyétál,	2 kiskanál,	
2 nagy tésztatál,	2 sórtartó,	
2 kis tésztatál,	12 mély tányér,	
2 főzeléktál,	26 lapos tányér,	
2 salátatál,	12 kis tányér	
2 mártástál,		

Azonkívül vannak készletek egészen . . . 100 frtig.

Étkező 12 személyre, rokokó-stílus kisebb összeállítás, 42 db. diszes festéssel és beégetve 12.50

Étkező 12 személyre, rokokó, diszes festés, all 2 leves, 2 pecsenye, 2 tésztá, 2 saláta, 2 főzelék, 2 mártás, 2 alj, 2 sórtartó, 2 kanál, 12 mély, 24 lapos, 12 dessert, 12 eszont-tányér 24.—

Tea vagy kávékészlet festve és beégetett aranyozással, rokokó-stílus — 3.25

Tea vagy kávékészlet, diszes és beégetett, dus aranyozással, rokokó-stílus, szép festéssel 4.—

6 személyes lkörkészlet, festett és beégetett aranyozással — 1.75

1 teljes angol diszes nagy, valódi majol. mosdókészlet 4.50
Porcellán-tányérok, tiszta fehér, mély, lapos — 1.10
Vizes vagy boros pohár 5 kr. és — .98
1 asztali lámpa, ernyővel — 1.65
1 asztali lámpa, ernyővel, diszes — 1.50

6 személyes finom üvegkészlet vésétt, elegáns mintával

6 vizes pohár 6 pezsgős pohár
6 boros : 1 vizes kanoska
6 likörös : 1 boros butella
6 sörös : 1 likör üveg **6 frt 50 kr.**

Függő lámpák nagy választékban!

Nászajándékok nagy választékban!

Vidékre ingyen láda, ingyen csomagolás!

Takács Ferenc

BUDAPEST,
VIII., Baross-tér 4. sz.

Meghívó.

A Kispesti takarékpénztár részvevőtársaság f. é. május hó 17-én d. e. 12 órakor az intézet helyiségében (Kispest, Üllői-ut 152. sz.)

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. részvényesek ezennel meghívattak.

Ezen közgyűlés az alapszabályok 29. §-a értelmében tekintet nélkül a megjelenő részvényesek számára, vagy az általuk képviselt részvényekre, érvényesen határoz a napirendre kitűzött tárgyak felett.

Napirend: 1. Az alaptőkének 500 drb új részvény kibocsátása által 200,000 koronáról 300,000 koronára leendő felemelése iránti határozathozatal. 2. Az alapszabályok módosítása. 3. Esetleges indítványok tárgyalása az alapszabályok 24. §-a értelmében.

Jegyzet. Alapszabályok 25. és 28-ik §-a: Közgyűlésen csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye 4 héttel a közgyűlés megtartása előtt nevére átiratott és az 1 órával a közgyűlés kezdete előtt szelvényeivel együtt a társaság pénztáránál letételt. A letéti részvényekről tértívny adatik, mely a közgyűlésen való részvételre igazolványul szolgál. Minden részvény egy szavazatra jogosít. 20 szavazatnál többet azonban egy részvényes sem egyesíthet magában, sem saját nevében, sem meghatalmazotti minőségben, bármily nagy legyen is saját, vagy megbízója részvényeinek száma. Ugyanazon egy részvényes azonban csak egy részvényest bízhat meg képviseletével.

Katzky Lajos

épületeimlakatos-mester
Zephré szab. ajtócsukók és elsőrendű tűzhelyek minta raktára

TELEFON 23 — 78.
Budapest, VI. ker.,
Liszt Ferenc-tér 14.

REGÉNYEK ÉS ELBESZÉLÉSEK

PEKÁR GYULA
ATALANTA CSÓKJA
és egyéb elbeszélések.
Ára füzve 4 K.

MURAI KÁROLY
ELJEGYZÉS MENYASSZONY NÉLKÜL
és egyéb elbeszélések.
Ára füzve 4 K.

PIERRE LOTI
AZ ÉBREDŐK
REGÉNY
Fordította dr. König György
Két kötet. Ára füzve 4 K 50 f.

Kaphatók:
LAMPÉL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvevőtársaságnál
Budapesten, VI. ker., Andrássy-ut 21. sz.
és minden könyvkereskedésben.

Nadrággja jellemzi az urat!

A vasalás szabó költsége! ... volt, demár nem az. Kényelmessége és tökéletessége utolérhetetlen MOLNÁR LAJOS törv. védett

automata-nadrágfeszítőjének

Egy készülék ára 3 korona 3.72 korona előre beküldéért bérmentve. Kapható főraktárosnál:

Plökl és Haasnál,
Budapest, Andrássy-ut. 13

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-motorok

A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kézzelvezéti feltételek.

Tessék árjegyzéket kérni, ingyen koldják.

Dobry Ant. motor- és gépgyárainak

magyarországi kizárólagos képviselője:
Kovács Mihály és Társa
Budapest, V., Hold-utca 23. sz.

Vasárnap

MOTOR
Herkules
Ajánlja egy kalmás, leges V. ker., VA
üzem

üzemzavarok
Rendkívüli
13 — 14
Arjegyzék in
200 drb elia

kikerülő
különl
HA
Csakis:
ARJEG

G
Kiadja a M. T
A gy
PLAT
Fordította,
SIM

Kapható:
(V
Budapest
és

E hirdetés r
egyszeri beir
petit betűkből
betűkből szedv

BUTO
háló-, ebédlő-
rendezősek, ta
proba, tróda k
róz- és mahag
szőnyegek és
valódi angol b
eladása és

Wechsler
VII., Király-utca
L eme
Közlevez-utca

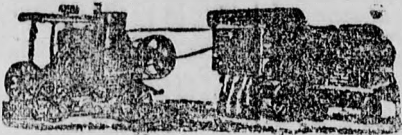
Zalogcéd
veszek. Elzá
brilliansokat,
ket, aranyat,
ékszereket 10
költségmenten
tok és teljes
fizeten

Singer
ékszerek
BUDAPE
Király-utca
izabella-ut

MOTORVEVŐK FIGYELMÉBE!

Herkules-motortársulat, Budapest, V., Váci-ut 30

Ajánlja egy cseplést, mint malomüzemre kitűnően alkalmas, legegyszerűbb benzinkomobilt, melyek V. ker., Váci-ut 30. szám alatti gyárban bármikor üzemben megtekinthetők.

Teljes jótállás kifogástalan üzemi!

Üzemzavarok kizárva! Bámulatosan olcsó szerkezet! Rendkívül csekély benzinfogyasztás! 13-14 éves fiu is kezelheti!!! Arjegyzők ingyen! Olcsó árak részletfizetésre! 200 drb. emlékező levél a Magyarországon üzemben levő motorokról!

!! Helyiségváltoztatás miatt !!

raktáron levő kézimunka-szövetek rendkívül olcsó árban lesznek kiárusítva. 3500 méter 40 cm. futószövetek kanaválalappal és színes ajórszövetekkel méterje most 1 korona mintázott duplaszövetek (rendszer ár K 2.80). 580 mtr 170 cm. széles kanaválalappal méterje most 3-6 koronáig (rendszer ár 6-10 kor.) Vidékre mintákat küldök. Bérczi D. Sándor nő-kézimunka nagypáros Bpest, Király-utca 4. - Üzletet májusban VI., Dessoffy-utca 5. sz. a. (Váci-körút sarok) saját aruházamba helyezem át. - Nagy képes kézimunka arjegyzők díjtalanul. - Vidékre kiválasztásra is küldök.

300.000 korona nyerhető

1 drb Pesti Hazai Takarékp. sorsjeggyel

Huzás már június 5-én.

Kapható:

36 havi részletfizetésre: havi befizet 4.- K. 24 5.50 K.

Már az első részlet és 85 fillér portó beklüdesse ellenében megküldöm a törvényesen kiállított sorsjegyet sorozat és számát tartalmazó részletet, melynek dírtokában van az összes huzásokon az egyedül járó jogot élvezni.

FLEISSIG bankháza BUDAPEST, Erzsébet-körút 2. sz.

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 1 szelvény 7 korona 3-10 m. hosszú 1 szelvény 10 korona teljes térfelhához (Kabát, nadrág és mellény) 1 szelvény 12 korona 1 szelvény 15 korona 1 szelvény 17 korona 1 szelvény 18 korona 1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.- K.-ért, szintúgy felöltőszövetet, turistaköntényt, szíveskamagant stb. stb. gyári árakon küld a mint megkapható és szálló cég mindenütt ismeri postai gyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetségességét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendeli meg, igen jelentékenyek. Szabot, legolcsóbb árak. Óriási választék. Minthá, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

Tévedés

kikerülése végett vásároljon óvszerkülönlegességet a GUMMI KIRÁLY-nál

HATSCHEK N.

Csakis: Budapest, Károly-körút 6. ARJEGYZÉK TITOKTARTASSAL INGYEN.

Görög és latin * * * remekírók.

Kiadja a M. TUD. AKADÉMIA classica-philológiai bizottsága.

A gyűjtemény legújabb kötete:

PLATON SOPHISTÁJA.

(Görögül és magyarul).

Fordította, bevezetéssel, jegyzetekkel és philológiai műszóttárral ellátta

SIMON JÓZSEF SÁNDOR.

Ára 3 kor. 50 fill.

Kapható: Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál

Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek

mind bármily

nemi betegségben szenvednek,

mint húgyszó és hólyagbajok, húgyszószűkület, vizeleti zavarak, éjjeli megümlések, sebék és bujakoros bántalmak (syphilis, az öntetözés utóhájként fellépő idegbajok, korai fertőző elgyengülés, bármily bőrkülsők stb. nőknél fehérfolyás, méh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyításra szigorúan tudományos és lelkiismeretes gyógymódszertől fogva legjobban ajánljuk

DR. GARAI ANTAL

r. ca. és kir. osztály főorvos országos hírv és a legdrágább, 82 éve leannáló rendelő intézetét

Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült húgyszó és hólyag bajok vizsgálata villamos húgyszószűkítő segélyvel.

Vidékiek levelekre kimerülő választ és szakmai tanácsot nyernek, gyógyszerrel gondoskodva leza. Titoktartás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

„Kronos“

a legújabb és legjobb ma létező petroleumizzó-égő

egyszerű, szabályozás nélkül azonnal világít.

Minden 15-nél nagyobb lámpára alkalmazható.

1 liter petroleum elég 16 órára! Viszontelárusítók mindenütt kerestetnek.

Magas árendemény. Egyedárusítás Magyarországra részére.

DEGEN JAKAB Bpest, IX., Közraktár-utca 28.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDÁCSY

v. cz. és kir. eszterdorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyszófertőt, hólyagbajokat, bujakórt (syphilis), bőrbajokat, elgyengült férfiak, idősebbeknél is, gonorrhoeát és annak utóhájkait, ideg- és hátgerinobaj, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 9-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2.

Levelekre választ, gyógyszerrekről gondoskodik. Levél útján is biztos gyógyszer.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

BUTOROK

háló-, ebédli-, szalonborendezések, továbbá uriszoba, iroda borendezések, rók- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bőrgarnitúrák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné VII., Király-utca 23. szám I. emelet 262

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított, brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám, Izabella-utca sarkán

Gamsbua

Ujdonság! - K. 3 80-tól felfelé. -

A. Sachselt Bécs kalapkészítő

XVII., Kalvanienbergg. Nr. 34., II., Taborstrasse Nr. 39., XVI., Neuterfelderstr. Nr. 2.

képes arjegyzők ingyen és bérmentve.

MEGHODITOTTUK A VILÁGOT!

GEREBEN BELA KRISTOF TER 2

BUTOROK

Üzlet felosztás miatt olcsón kiárusítatnak VII. ker., DOB-U. 22.

FRIED J.

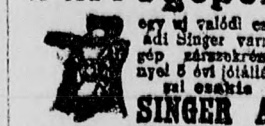
műbutorraktár, kárpitos és díszítő

Bpest, V., Nádor-u. 14

Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint mindenemű kárpitos- és díszítőmunkákat. 27881

Mintaraktár művészi kivitelű butorokból, francia és angol szövetekből: Költségvetés díjmentes, i

30 forint. Varrógépek

egy új valódi eszterházi Singer varrógép szerkezetével 5 évi (öt) élettartammal eszterházi SINGER A. műgépésznél Budapest, Könyvtár Akadémia-utca 55. Mindenemű varrógépek javítását legutányosabb árban elvállalom. Arjegyzők ingyen.

r ó z s a

thez. Noks, Bourbon. remonians, két éves erős koronával, magas 10 drb. 12 korona, félmagas 10 drb. 8 kor., alacsony 10 drb. 5 kor. Nagy választék évelő és disznóvényekben. Katalogus ingyen és bérmentve.

Fr. Spora, kiviteli kertész, Klattau, Csehország.

Parketagyár

Gyönyörűen ajánlja gyártmányait. 27733

Urasági butorokat, szőnyegeket, csillárokat

és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzemeket is) vesznek és eladók.

Nagy Zsigmond

VI., Lázár-utca 3. (a Váci-körút mellett).

Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni plisander vagy masfajta háló, ebédli, uriszoba és szalonbutorokban. Bőrhálószobák, bőrgarnitúrák és kárpitosfélékben Perzsa, smyrna és más szőnyegekben és függönyökben, modern bronzcsillárokból gáz, villamos stb.-hez.

26597

Gramofonok

kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányok

részlet-fizetésre is kaphatók.

MAGY. IPAR ÉS KERESKEDELMI R. T.

BUDAPEST, VII., Király-utca 98/b.

Kérjen arjegyzőket. 2789

E hirdetés rovataban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETESEK

E hirdetés rovataban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 286

Réthy
név látható a valódi pe-metefü cukorka minden egyes darabkáján. 721v

Magánkutató iroda
Rákóczi-út 76. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal egy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Béza. Telefon 67-47. 27750

Magánjáró
gőzseplőkészlet 8 lőerejű, kifogástalan gyári javítás-sal, magyar állami gyártmány, igen előnyös árban és fizetési módokkal megvételre ajánlatik Szűcs Ödön cég által Baján.

Nevelőnőket
német, angol, francziákat, boneokat lelkismeretesen ajánlok, magyar okleveles nevelőnőket zene és nyelv-ismerettel sürgösen keresek. Szegheőné S. Lujza, Budapest, VI. ker., Dessewffy-utca 22. 28322.

Asszonyok
vigyázzatok! Tulnag gyermekáldás ellen megnantit védekezni Fischer Róza kézikönyve. Több ezer kö-zönső és hálaírat. 1 koronáért (esetleg bélyegekből) megküldi Fischer Róza asszony, Budapest, Damjanich-utca 28/B.-1. 28471

Intelligens nemet
kisasszony keresztény uri házhoz gyermekekhez ajánlok. Vidékre is el-megy. E. M. Wien. III. Fasangasse 18. Portier. 28461

!!! Olcsó kölcsönök !!!
Tiszviselő-kölcsönt 6-6 1/2%-ra, 15-35 évre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos! Felzálogkölcsönt 4-4 1/2%-ra, 4-62-5-05% annuitás mellett. Másodhelyre 6 1/2%-ra. **Övadek**okra az érték 75%-ig. **Katonatiszteknek** hadnagytól kezdve előnyös feltételekkel. **Tarcsai**élt, Váltó-kölcsönt gyorsan és előnyösen folyósítunk. Ingatlanok erdők, bányák adásvétele **Osztálysorsjegyek** hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk!! Minden felvilágosítás díjtalan!! Képviselek alkalmaztatnak! **Kun és Társa** bankbizományi és kereskedelmi iroda, Budapest, VI. Eötvös-utca 2. (Király-utca sarok) Telefon 105-34. Válaszbélyeg. 28429

Rómaifürdő közelében
mintegy 10.000 négyszögöl területen uriak, gazdasági épületek, szőlő és remek 1000 gyümölcsös a Dunaparton sürgősen eladó. Budapesti Közvetítési Vállalat részvénytársaság. József-körút 44. Telefon.

Fűthető fürdőkád.
50 koronától se ebb, kádak 12 koronától fejjű mindenféle szivattyú és vízvezeték berendezési vállalatok
LEFKOVICS ADOLF
Wesselenyi-utca 51/E, Erzsébet-körút és Hársfa-utca között
Arlégyezék bérmentve.

Logi-
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyesítgyakból is) Kolozsvarra, Budapestre ugyszintén államszám-veletant államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészíti. Logi szemínárúru, Budapesti VI. Rózsa-u. 44. III. 8.

A Falkogen
tüdőbajt gyógyít, szűrást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ára 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszer-tár, Budapest, VII. Rákóczi-tér 2. sz. 27786

Zálogcedulákat,
brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb árban veszek. Brilliansokért többet fizetek, mint amennyitért vették. **SCHILLER IZIDOR**, Síp-utca 8. 27133

Polgári, gimnáziumi,
kereskedelmi, reál, mai gánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyegyet kérek. 27808

Koporsó asztalosok
részére mindennemű koporsók díszítései összes temetkezési cikkek képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatagyár Részvénytársaság, Nagymező-utca E 46. szám. 27903A

Gépészeket
cseplés időnyre ugyszintén gazdatiszteleket és az összes gazdasági személyzelet, szakertelem és józanságáért teljes felelőseget vállalok a hely adó urak részére teljesen költség és díjmentesen ajánl **Krakauer Armin** Budapest, Nagymező-u 25. Telefon 94-67.

Cserek évről kell a feleségét!
Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a tulbó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a hálaíratok ezrel igazolják, díszkréten küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. **Fraa Anna Kaupa**, Berlin, 247. Lindenstr. 50.

Olcsó,
gyors, előnyös tiszviselő-kölcsönt életbiztosítás nélkül is. Nyugdíjasoknak 35 évre kezesek nélkül. Magasrangúknak előjegyzés nélkül. Felzálogkölcsönt 4-62%, 4-70% és 5-10% annuitás 4-4 1/2% kamat mellett. Privátprézt aznap. Leszámítolást, váltót stb. kulánsan. Ingatlanok, erdők bányák adásvétele. **Kun Andor és Társa** bankiroda, Erzsébet-körút 43. (Royal-palota) Telefon 105-34. (Válaszbélyeg). 28293

Gimnáziumi,
reál, kereskedelmi, pol gár egyéves önkéntességi, bármely érettségi vizaga letovéséhez igényelt tantárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanított kitűnő philologus és matematikus. Egyenkinti oktatás. Tanítványok csak korlátolt számban vételnek fel. A bázulatos eredményeket igazoló okiratok a lakásban megtekinthetők. **Goitein Heinrich** Budapest, VII, Damjanich-utca 29. II. emelet 10.

Veresáfonyabefőt
BARTÁ-féle, 5 kllós postakosártveg 6.-korona **FELKAI KONZERVGYÁR** Felka, Szepes-m. 86972

Fenyőborovicska
(Juniperus) BARTÁ-féle, 3 liter K 7.50, 4 liter K 9.- bérmentve. **FELKAI KONZERVGYÁR** Felka, Szepes-m. 26973

Sodronykerítések
bámulatos olcsón készít **Heizer és Társa** cég Budapest. VIII., Népszínház-u. 1-3. A legelőnyösebb részletfizetésre

zongorát,
pianinót,
czimbalmot,
hegedűt
készpénzbeni áron a legújabb rendszerű **bankhitel** után kizárólag csak **Reményi** nagy magyar bank-szerkelepe. Prospektus és árjegyzék ingyen. **Budapest, Király-u. 58. szám.**

Spóra-fele
világhírű klattani dísz-és óriásszegfűk. Kiténtelve: Prága, Bécs, Lyon, Antwerpen, Amsterdam, Hamburg, Frankfurt a/M. legmagasabb kiténtetéseikkel. 10 darabonkint Elite választék, 20 kor. Kiállítási és reklám mintafajok 20 > Oriási szegfűk... 10 > Dísz-szegfűk... 5 > Kerti szegfű... 2.50. Árjegyzék ingyen, bérmentve **Fr. Spóra** szegfűkivitelő **KLOTTAU. (Csehország)**

Mérnöki műszereket
vez, elad, cserél, lejtmezők, Planiméter, Teleskop Goerz-Zeiss-Triáderstb **HATSCHEK EMIL** **Andrássy-út 13.** Fiókja: Erzsébet-körút 38

BUTOR
árverésről, finom és egy szorú butor, hálószobák és garson ezobák Szalon bór-fotellek, gyönyörű tükör, díván, bórshék, íróasztal, porzasszőnyeg és egyes darabok; Földes B. VII. Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 123. TELEFON 62-80.

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, állandó nagy rektár **Laub Lipót,** BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Szepességi csemegék
BARTÁ-féle veresáfonya befőtlet, málna, szamócsa, csipkebogyózat, gomba- és huskonzerveket, pastetomokat alán a **FELKAI KONZERVGYÁR** Felka, Szepes-megye. Kérjen árjegyzékét.

Kolozsvári
jogtudományi és állam-tudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítünk elő a legrövidebb idő alatt kipróbált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikéretét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltójoghól speciális tanfolyam, melyre korlátolt számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere után igen osekly díjazással. Levélből érdeklődésekre ki-mertően válaszol **Dr. Erős Vilmos**, Kolozsvár, Magyar-u. 2.

BELHURUT,
(hasmenés) gyomorgörcs legjobb gyógyszer a **BARTÁ-féle FERETEAFONYA GYÖGYBÖR** gyógyszereszek és fitzzereseknél 1 üveg ára K 1.60, 5 üveget 8.-koronáért bérmentve szállít a **FELKAI KONZERVGYÁR** Felka, Szepes-m. 26971

Modern urasági butorok
alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlő-, szalón-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, teríték, csillárok, vas- és réz-butorokban. **GROSZ SANDOR és társa** Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezeltől Gyár-utca. Telefon 14-09.

Stenográfia!
Díjtalan gépirás-oktatás az összes írógép-rendszer-ken Díjtalan és biztos al-lasközvetítés. Minden hó-napban új gyorsirási és gépirási tanfolyamok nyil-nak az oklevés gyorsíró tanároktól vezetett Steno-gráfia ország. Gabelsberger magyar, német gyorsíró és gépiroiskolában. Levelező és vitairás tanfolyamok kereskedelmi szakintárgyak. Az intézet végzett növendékei egész éven át díjtalan gyakorlati órákban részeseülnek. Tanítás reg-gel 7 órától este 9-ig. Sok-szorosított iroda. Copying office. Kérjen tájékoztatót. Az intézet helyeségei Váci-körút 33. sz. alatt vannak

Villamos világítás
sajt dynamóval, lakó-házak, gazdaságok részére. Telefon és villa-mos cikkek árjegyzéke ingyen. Arajniát és felvilágosítás ingyenes. **Strigl és Gärtner**, elek-tromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

Saját gyártmányu Vas-és rézbutorok
Rézagy... 45.- irt Vaságy matraczzal 8.50 > Gyermekágy... 11.50 > Sodronyágy-betét 3.50 > Vas- és rézbutorok gyári árban. 28046

WEISZ LIPOT
Király-utca 99. szám. TELEFON 57-01.

Pénzkölcsönt
4, 4 1/2 és 5% alapon föld-birtokra, jövedelmező, fő-városi, vidéki, városi és Budapest környékén levő bérházakra I., II., III. he-lyen 5-70 évig törlesz-tethő. Személyhittel tisztvi-selőknék gyorsan eszkö-zöltetik. **HOFMANN JAKAB** bankbizományi iroda, Bu-dapest, Teréz-körút 11a.

15 forintért tiszta gyapjuszövetből mérték szerint elegáns kiviteletű öltöny vagy felöltő
Krausz F. és Tsa 100 szabómester Budapest, Rákóczi-út 69. Vidékre mintákat mértékveteli utasítással bérmentve. Holcven szabásunkat mintákkal házhoz küldjük.

Korai főzelekek
cukorborsó, zöld bab, kelkáposzta, spenót, fe-jessaláta, hónapos retek, karfiol, uborkonyra, idei zöldségmák, vegyesen postakosárunként 3 krórt papírhéru díó postaszé-konként 3 kor. 50 fill. házilag készült kitűnő ha-rmeklekvárnak és bira-almasátnak kitéjét 2 ko-ronáért, mézados szilva-izrnk 1 koronáért kilólat szállítja **Szabó XII. Csongrád** 28010

30 korona
finom szövetből divatos férfilöltöny vagy felöltő mérték után remek szabás és finom kivitelben. Házai verseny-szabónak. Buda-pest, VII. Thököly (Csömör)-út 3. I. em. Vidékre min-ták bérmentve.

Nagy és Fia
BUDAPEST, Semmelweis-utca 21.

állandó nagy lakberendezés kiállítás. (az egész házban) TELEFON 17-77. Úrasági butorok, új és használt butorok.

Nagy és Fia
Lakberendezési összes tárgyak.

Nagy és Fia
modern butorok: machagoni, palisander, ében- és ezitromfa.

Nagy és Fia
Angol bőrgarnitúra, franczia, olasz stílus butorok.

Nagy és Fia
Valódi perzsa és amyra szőnyegek.

Nagy és Fia
Velencei tükörök, üveg, csillárok festmények stb.

Nagy és Fia
CSILLAR ÜZLET.

Nagy és Fia
antique butorok és szövetek, szalongszobák.

Nagy és Fia
Nippek, bronzszobrok, olasz faragványok, meissen és altwien porcellán.

Nagy és Fia
Flókülzet nincsen össze nem tévesztendő hasonló nevű czéggel.

Nagy és Fia
Vesz és elvállal teljes lakás, szálloda és kastély berendezéseket vidéken is

Nagy és Fia
Állandó butor és antiquitások beszerzése a bécsi, párisi, velencei és romai árveréseken.

Megbizottak a kon-tinens minden nagy városában.

Berlini levél.

Berlin, április 28.

Az „Ördög“ és egyebek.

Láttam, hallottam.

Elkészve, de még sem későn. Egy kicsit boka-hibbanásosan, egy kicsit kihasználtnak, fáradtnak, fakultan láttam viszont az erősgerincczű magyar ördögembert, egy kicsit mint honosított német ördögöt. Értékes, művészettel megmodellált, egyéni ördögöt, de egy kicsit visszajára fordított ördögöt és főleg csakis ördögöt. Nagyon sok ló-lábat, nagyon sok homlokszarvat, nagyon sok részletesillogást, de valamivel kevesebb emberi ténykedést és érvényesítést egyéb jogosan feltehető szerzői intenczióknak.

Láttam sok elrajzolását a megrajzoltnak, hallottam elhalgatását az aláhuzottnak, rátompítását a tompítottnak és elrendezését a megrendezettnek.

És minden eklimatizálódás ellenére is láttam egy különben hideg publikumot, mely össze-rezzen az elmésségek villamos szikráinak frapáns kipattogásain, közönséget, mely össze-össze nézett, nem tudva, mikor kell és mikor szabad nevetnie, mikor kell és mikor szabad gyönyörködni. Hallottam tiszteletteljes suttogással szólni szájró-szájra a magyar szerző nevét és hallottam a díszítő jelzők halk röppenését, melyhez hasonló neszt csak a Wedekind és Schiller előadásain hallottam.

Másnap pedig egy Woilzogen-darabot néztem végig, melyben unos-untalan sört hordanak fel a szinpadra és mégis limonádét isznak. Főleg pedig limonádét itatnak — a közönséggel. Ugyanazt a publikumot ásitva, hidegen láttam, — mint amilyen állítólag az alaptermészet, — érdektelenül és bigygyesztett ajakkal. Önkéntelenül eszembe jutottak a tegnapi jelzők, melyeket a német kritika olyan szépen berubrikázott a maga használatára s amelyeket talán csak — talán, mondom — a véletlen személycsere folytán az utóbbi darabra sallangozott fel nem éppen ökonómikus elosztással.

Ma pedig olvasom a Berlint járó dán színész-

vendégekről s a Mounet-Sully vendégszereléséről irt sorokat. Jelentéktelen, horderőtlen három-négy sorokat, melyekből többé-kevésbé (de inkább többé) kettő-három a germán Tháliát glorifikálja. És elgondolkozom:

— Mégis csak tanulhatunk valamit ezektől a németektől. Megtanulhatjuk, hogyan kell a mások erős vállán magunkat emelni.

Hallottam még valamit.

Az „Ördög“ második felvonása után a forberban:

Egy német ur: Különös darab, mi?

A másik: Különös.

Az első: Szokatlan, mi?

A másik: Azt mondják magyar!...

Különös! Szokatlan! Magyar!... Mintha ezt haza mondták volna. Haza, keveseknek és mégis oly sokaknak. Kurucz magyaroknak. Irodalmi kuruczoknak, magyar irodalmászoknak.

Fiatalságunk Berlinben.

Magyarországon nincs vállalkozási szellem. Fiataljaink tehát szerterohannak a világtájak felé, hogy egy kortyot legalább magukba habzsoljanak ebből a létboldogító idegen csodatulajdon-ságból: Berlin valóságos Mekkája a főváros fiatal merkantil-Mohamedjeinek. Többnyire az esteli vonattal érkeznek meg a Spree Athénjébe és reggel már tökéletes vállalkozási szellemmel köszöntik a brodalmi napot.

Egész seregét ismertem meg ezeknek az ifjú magyaroknak a német metropolisban. Komoly, germán jellegű üzletembereket, hausse-ba és baisse-be gondolkodó aranyifjúságot, mely hamisítatlan germán göggel variálja a brit szállóigét, mondván: „My business is my castle“.

Csodálatos, csaknem érthetetlen metamorfózis. Bámulattal nézem a nálunk otthon fehér glaciában korzózó ifjú magyarokat, amint elszabott ruhákban, idétlen csomagokkal loholnak végig Berlin legélénkebb elit-utcáin. Miért?

Miért jönnek ezek a fiatal urak Marcheggig második osztályon és miért elégednek meg azon túl a harmadikkal is? Mért adják a saját portájukon a dzsentrivéri, bankóval borralalozó nagy

urat és mért zsugorodnak össze, vagy nőnek fel, szorgalmas, munkátbecsülő, jövőtelepítő komoly üzletemberekké a messze idegenben? Miért?

A társadalom, a viszonyok, a részletfizetési alap, az általános pénztelenség... igen, igen, ezt már mind hallottam. De ezenkívül is kell még valami okának lenni. Valami belemagyarázhatónak, beleokoskodhatónak. Talán valami a mikrizmusba vágó okának!...

Lehet. Idegenben élő, viszonyok számüzte írőkkel, művészekkel, tudósokkal és egyéb nagyokkal a banálitáig sokat foglalkozunk még ma is. Talán az iméntiekkel se lenne érdektelen éppen?!...

Kont.

Harmincz diák Berlinbe tart... (illetőleg csak tartott.) Harmincz nemes diák előtt Andler, a „le professeur san-géne.“

A harmincz diák czélja a német egyetemi életberendezés kitanulmányozása. A fogadás, mely minden nap kétszer-háromszor megújult, pezsgőbe, sörbe, borba, a legraffináltabb ingyen-czek ételbe, ragyogó hotelek és kiborotvált pinczerek hajlongásaiba hangolódott — a la Budapest. A tulásba vitt vendégszeretet által messzire elvetődtek tehát a még Párisban kitűzött czéltől.

Egy szép pezsgőmámoros banketten aztán — a harminczből ki ő? — a fehér csatamezőn, palacsok durrogása közben egy deresedő ur emelkedett fel a kristály poharak és dessertestálak barrikádjai mögül. Felállt, megrázta üstökét és, mint egy pityókos gall kakas, igen kellemetlen dogokat kukorékolt a zsemlyehaju germánoknak oda:

— Köszönöm a vendégszeretetüket, de mégis — — — önök mint nagyfejű diplomatákat ünnepeltek bennünket, nem mint fiatal akadémikusokat. Szólt mosolygó haraggal és kedvesen vakmerően.

A porosz bankett-Zsigmondok pedig összegyűjték szalmasárga koponyáikat és igaz német alaposággal és gyorsasággal meghatározták az udvariasság lényegét, mely mindig művészet és sohasem pénzkérdés. De azért pribékjükkel, a konzervatív és megcsontosodott porosz

A halál felé.

Irta: Rust Roest.

Ő volt az utolsó, akit a szétzuzott vasúti kocsi roncsai alól kiszedtek. A deszkák és gerendák, melyek agyonnyomták, erőnek erejével vissza akarták tartani. Mintha feltették volna magukban, hogy koporsójává lesznek, mint ahogy halálos ágyát is alkották, s mintha feleslegesnek tartották volna, hogy megvizsgálás végett elvonszolják s a vasúti tisztviselők halvány leányarczába világítsanak lámpájukkal.

— Azonnal meghalt, — szólt az orvos, miközben tátongó fejébe mutatott s figyelmesen szemlélte arcának nyugodt kifejezését. — Valószínűleg már halott volt, mikor a kocsi megnyitott padlóján keresztül a pályára esett és testét a tornyosuló romok beékeltek.

Azután parancsot adott, hogy a holttestet vigyék a kis állomás várótermébe, melyet hirtelenében hullacsarnokká alakítottak át.

A leány egyedül utazott egy elsőosztályú hölgyfülkében és senki sem ismerte. Jobb karja, melyen teste feküdt, törve volt, de görcsösen ököibe szorított kezében kis tárczát tartott a szerencsétlen. Ennek segítségével meg kellett kísérlni a személyazonosság megállapítását. A tárczában néhány papírlap volt, melyek elolvasását hasztalanul próbálgatta a francia rendőrbiztos.

— Ugyebár, ez németül van? — kérdezte, miközben a papírt odanyújtotta a háta mögött álló utasnak.

— Nem, svédül van, — felelt ez.

— Talán földije? Uraságod svéd, ugyebár?

— Igen.

— Ebben az esetben, monsieur, nem volna szives megkísérlni, hogy nem állapíthatjuk-e

meg a hölgy nevét és lakcímét? Nem ismeri véletlenül?

És levette a leplet a halott arcáról.

Az utas meghökkenve hátralépett. Csak néhány perc múlva volt képes megtekinteni a halottat. Ebben az órában már elviselhetetlenül sok borzalmat, annyit összezuzott, véres, elétkelentett, alig emberi arcot látott!

De ez a fiatal arc, melyet most a rendőrbiztos lámpája megvilágított, teljesen sértetlen volt. Nem került semmi megerőltetésébe, hogy a szép vonásokat vizsgálja. Két arca gyermekdeden gömbölyű volt, ami csaknem beczéző megsimogatására csábitott. Világosbarna, aranyfényű haja rendetlen fürtökben hullott homlokára. Ajkán bánatos, csaknem ünnepélyes mosoly ült. Szeme hunyva volt. Mintha az idegen lassan-lassan átszenderegne a halálba.

— Monsieur tehát nem ismeri a hölgyet?

— Nem.

— Akkor talán kegyes lesz átnézni ez iratokat és megmondani, hogy nem nyújtanak-e valamelyes felvilágosítást a szerencsétlenről.

A kéz, mely az iratokat átnyújtotta, épp úgy reszkedett, mint az, amely átvette. Az utas megremegett, mintha fáznék, noha a szeptemberi éj enyhe, csaknem tikkasztó volt.

Eleinte mitsem értett abból, amit olvasott. Nem tudott szabadulni attól, ami körülötte volt. Kim a Perronon lázas élet löktetett. Izgatottan lóto-futó vasúti tisztviselők kezében fáklyák lobogtak. Nagy sereg munkás a vonat roncsait hordta s a pálya szabaddá tételén dolgozott, mindenfelől kalapáltak, fűrészelték, lapátoltak. A podgyászokocsiból összetépett bőröndöket és törött ládákat czipeltek ki, a gépből kibocsátották a gőzt, sipjelzések, kiabálás, parancsok hangzottak mindenütt örült zürzavarban. Mind e látmánál borzasztóbb volt a sebesültek jajgatása

a szomszéd teremben s még borzasztóbb itt, a holtak közt a kísérteties csend.

Odatartotta az írást a lámpához s megkísérelte ráirányítani figyelmét. Néhány iv levélpapír volt, miket egy női kéz irt tele, nyilván a szerencsétlenül járté, mert fenn, az első lap kezdetén ott állt a tegnapi kelet: Szeptember 6. d. u. 2 óra.

A férfi még egyszer összeborzadt. A leány arca megint le volt takarva a lepellel, de a férfinak úgy rémlett, hogy törött kariját kinyújtotta, mintha visszakövetelné az írást, melyet halálában is szorongatott.

Nem, ez nyilván tévedés. A halott mozdulatlanul ott feküdt a fehér lepel alatt. De a halálnak ez az ünnepélyes csendje is óvás volt, kérelem, hogy tükát ne hozza nyilvánosságra kegyetlenül. Mert annyit már látott, hogy naplójegyzeteket tart a kezében.

— Nem lehet kitérnem előle — suttogta félig önmagához, félig a halotthoz.

Azután olvasni kezdett:

„Iszonyu kín tudnom, hogy egyetlen szavammal idehivhatnám, hogy ő egyetlen szavamra eljönne — s ezt a szót nem szabad kiejtenem.

Tudom, hogy az egyetlen, amit érte tehetek, hogy nyomtalanul eltűnjek életéből, amint néhány óra múlva e városból is el fogok tűnni, anélkül, hogy ő csak sejtene is, mily közel voltam hozzá, anélkül, hogy tudná, mennyire szeretem...“

Neki sejtelve sincs minderről. Egyetlen szóval, egyetlen életjellel sem válaszoltam levelére s hallgatásom révén elhittem vele, hogy közöttünk vége mindennek. Mindennek — a barátság, a bizalomnak, az érdeklődésnek, amik életem fényét és boldogságát alkották, mindennek, mindennek!

társadalommal mégis leíttették a párisi Kont dreses üstökét.

Kár, kár!

Hozzánk legalább még eljöhettek volna ez a derék, szókimondó, aki nálunk sem járt volna rosszabbul. Elvégre mi is vagyunk mindig olyan legények, mint a kedves és vendégszerető német sógorok.

Vagy mi a szósz!

Relle Pál.

KÖZIGAZGATÁS.

A jegyzők szervezkedése.

Pusztaföldvár, április 26.

Mióta az országos jegyzőegyesület fennáll, sokszor felszínre került a még ma is eldöntetlenül álló probléma, hogy az egyesület miként állhatná meg jobban helyét, mai szervezetében-e, vagy kongresszusi szervezetben?

A tisztviselők szakmaszerinti szervezkedése van ma mindenütt napirenden és a jegyzőket is ez az eszme hatotta át, amidőn a jelenlegi tartatlanná vált beteges községi közigazgatásnak reformálása érdekében felvetették azt a megoldásra váró kérdést, hogy tulajdonképpen a mi szervezetiünknek melyek a haladás utját álló tünetei?

A napilapok is sokat foglalkoznak a magával jöhetőetlen közigazgatással. Ezzel kapcsolatban a jegyzők szervezkedésére nézve is törtétek feles számu észrevételek. Még pedig hol a kongresszisták, hol a képviselői alapon szervezett állandó jellegű országos egyesület mellett ingadoznak a nézetek.

Mivel körülbelül egyformán egyenlő erős pártja van mind a két iránynak, következtethető, hogy mind a két pártármalnak alapiában véve megvan a maga igaza.

Ezen évek hosszú során át vajudó vitának mindkét fél igazának egybevetésével kellene véget vetni. Egyoldalú párthatározattal azt, szerény véleményem szerint, véglegesen elítélni nem le-

het. Össze kell tehát egyeztetni a jelenlegi képviselői alapon szervezett egyesület szervezetét a kongresszisták ama jogosult törekvésével, hogy a megyei jegyző-egyleti tagoknak az országos központi egyleti ülésen szavazati joguk legyen.

A képviselői alapon szervezett állandó jellegű egyesületet mindenesetre fenn kell tartani abból az alapelvből kiindulva, hogy a megyei jegyző-egyletek által fizetett kiküldöttek révén biztosítva legyen a közgyűlés határozatképessége minden eshetőséggel szemben.

Az ily módon szervezett egyesületben azonban minden megyei jegyző-egyleti tagnak szólás- és szavazati jogot kell adni addig is, amíg a járási egyesületek elszaporodásával mérlegelhetővé válik, vajon ezt a jogot nem lesz-e célszerű ezek küldöttei számára korlátozni.

Igazságtalanságnak tartják igen sokan, hogy egyesületünk mai szervezetében két külön akaratot és jogokat képviselő egyletre osztja tagjait. A legfőbb igazságtalanság, hogy a megyei jegyző-egyletek tagjai az országos központi egyesület ülésén szavazati joggal nem bírnak, csupán az egyesület kiküldöttjei szavazhatnak megbízólevelük felmutatásával.

Bár a vármegyei jegyző-egylet tagsági díja az egyesületi tagok számának arányában a központ kasszájába kerül, a jegyző-egyleti tag csupán akkor gyakorolhat megbízólevelével nélkül szavazati jogot, ha az alapszabály értelmében külön országos tagsági díjat fizet.

A jegyző-egyleti tagság tehát szimplán és duplán gyakorolható. A kongresszisták, ha a kiküldöttek mellett a jegyzői kar valamennyi tagjainak jelenlétét óhajtják, a dupla jegyző-egyleti tagságot kellene számukra megszerezniük.

De mert a lehetőség megvan annak, hogy valaki szavazati jogot gyakoroljon, a központi ülésen megyei jegyző-egyleti kiküldetés nélkül is jogosnak látszik az országos egyesület alapszabályainak oly irányban való módosítása, hogy a megyei jegyző-egylet összes tagjai a megbízást nyert hivatalos kiküldötteken kívül saját költségükön az országos ülésen részt vehessenek és szavazati jogot gyakorolhassanak.

Biztosítani kell az egyleti ülés népességét,

a jegyzői egyletek fizetett kiküldöttei által s ennek alapján a képviselői alapon szervezett egyesület jellege feltétlenül megőrzendő, a megyei jegyző-egyleti tagoknak az országos ülésen való korlátlan szavazati jogának biztosításával tiszteletben tartandó az egyesületi élet egyik legelső feltétele, a szervezkedéshez való hozzászólás joga.

Igazolványi jegy felmutatására sem volna szükség, mert a jegyző-egyletek elnökei így is hivatalosan jelen vannak, kollégáik személyazonosságát a szavazásnál tehát ellenőrizhetik.

Ezért, azt hiszem, jobb lenne a szervezet ellen való áldatlan küzdelem helyett a kongresszistáknak odahatni, hogy az országos egylet alapszabálya módosíttassék akként, hogy az országos ülésen minden jegyző-egyleti tag szavazati joggal bírjon.

Az alapszabálynak ily módon való módosításával a nagy per véget érne s a most két pártra szakadt jegyzői kar egymást megértve küzdené helyzetük javítása érdekében.

Versényi Elemér.

Megüresedett községi jegyzői állások.

Sima, segédjegyzői állás. 1000 korona fizetés, május 25. déli 12-ig. Főszolgabíró: Csenger. Mramorák, segédjegyzői állás, 1160 korona május 5-ig. Főszolgabíró: Temeskubin. Kraszna, segédjegyzői állás, 1480 korona fizetés, május 12-ig. Főszolgabíró: Kraszna. Alsóvidra, 1. körjegyzői állás 1600 korona fizetés; 2. körjegyzői állás 1000 korona fizetés, május 10-ig. Főszolgabíró: Topánfalva.

Megüresedett községi orvosi állások.

Kápolnokmonostor, körorvosi állás (19 község), 930 korona fizetés és 400 korona utiátalány, május 7 d. e. 10-ig. Főszolgabíró: Kápolnokmonostor. Kőhalom, körorvosi állás (8 község), 1000 korona fizetés, továbbá: Zsiberek, körorvosi állás (9 község), 1000 korona fizetés, szabadlakás, tüzfailettény; Hévíz, körorvosi állás (9 község), 1000 korona fizetés, szabadlakás, tüzfailettény; Szásztukos, körorvosi állás (5 község), 1000 korona fizetés, halottkémlelésért 30 korona, huszempléért 70 korona, látogatási-díj 40 fillér, éjjel 80 fillér. Mind a négy állásra pályázati határidő május 6. déli 12-ig. Főszolgabíró: Kőhalom.

Igen, az ő rettenetes levele halálosan megbántott volna — ha nem szeretném őt!

Olyan ez a levél, mintha minden szava égetné a papírt. Ezek a szavak, melyek ostromnak és sujtanak, melyek becéznek és hívogatnak, melyek vizontszerlemért esdenek, boldogság után kiáltanak!

Időközönként ez vagy amaz a részlet a lángoló szerelmeslevélből lángiráshoz hasonlóan itt lebeg szemem előtt... Megismétlem a szokat. Igyekszem azokat lefordítani a magam nyelvére s dobogó szívvel vizsgálom, hogy csengésük valódi-e? S míg így hallgatom rájuk, lassanként békóba ver az ő hangulata. Eltűrom, mikor törzsúrásnál élesebb szavakkal szememre veti, hogy rabja vagyok az elöítéletnek és gyáva, amikor nem ragadom meg a boldogságot, mely önként kínálkozik. Hallgatom csábítóan meggyőző szavait, mikor fülembé sugja, hogy nem kell boldogtalanoknak lennünk, mert boldogok is lehetünk, anélkül, hogy bárki is sejtene — legkevésbé az a másik — a felesége. Össze-rezzenek, mikor rámparancsol, hogy tudassam vele, hol vagyok — s hívjam őt magamhoz! És amikor azt mondja, hogy ez az élet oly rövid, oly bizonytalan...

Oh, ha el tudnám altatni azt a vágyat, mely betölti egész valómat, mióta gondolataimnal magamra hagytak! Olyan, mintha egyre hallanám az ő szavát: „Légy te az enyém!” És minden más gondolat és érzés eltávozott agyamból és szívemből, hogy helyet adjon az ő gondolatainak és érzéseinek!

Miért is jöttem ide! Vajon oly nagy boldogság volt-e néhány órán keresztül ugyanazt a levegőt színi, melyet ő? Elképzelné, hogy a szálló harangjának szava az ő házának csengője — hogy a lépcsőn hangzó léptek zaja az ő

lépéséi is lehetne? Mert én csupán ezért jöttem ide.

Az éjjeli vonattal visszautazom. Ez volt az utolsó állomás a hazavezető uton. Utána már csak egy hosszú, unalmas, magános élet következik — otthon. Oh, az élet nagyon hosszú, ha az ember oly fiatal, mint én vagyok!

Már nem bírom ki tovább a szállóbeli szoba füledt levegőjében. Nem is tudom, miért ülök itt. Hisz nincs kire várnom. Azután nem kell attól tartanom, hogy találkozom vele, ha esetleg sétára indulnék. Hihetetlen, hogy találkozom vele —.

Néhány órával később.

„Végigmentem a szűk, ruganyos hegyi utcákon, átmentem a folyó hidján s végighaladtam a parti ut fasorán. A távolban láttam a vén kastélyt. A legelső járóelő, kihez kérdést intéztem, megmondta, hogy ki a kastély és ki lakik benne. A kis francia város helyi büszkesége: a híres államférfi, aki e történelmi nevezetességű kastélyban szokta tölteni a nyarat, melyben született.

Azt mondta volt nekem ő, hogy a kaput egészen elborítják a kuszorózsák s a kastély maga zöld liget közepén fekszik. Valóban, ugyan.

Feltekintettem az ablakra, mely, amint mondták, dolgozószobájába nyílik. A kertben néhány apró gyermeket láttam játszani — az ő gyermekeit. Megremegtem az örülten kinos reménytől, hogy őt látni fogom — s elrohantam attól való féltében, hogy jönni találna a másik.

Egy éve, hogy utoljára láttam. Két éve, hogy először találkoztam vele. Még jól emlékszem, minő feltűnést keltett odalenn Montreux-

ben, szállókban annak híre, hogy a híres férfi oda fog érkezni. Boszankodtam a nagy hő-hón, mig-nem magam is belekérültem varázsgyűrűjébe. Hogy értett a mások elbűvöléséhez! Nemszak engem babonázott meg, hanem a szüleimet is. Mint hízelgett nekem, hogy órák hosszat mellettem állt és elbeszélgetett velem. A politikai viszonyokról beszélt, de feleségéről is és gyermekéről.

Mily boldog voltam, mikor újévkor megkaptam első levelét, s ebben arra kért, hogy válaszoljak neki! S mily büszkévé tett minden következő levele! Mindenről írt, amiről csak írni lehet, de szerelemről soha egy szót sem. Akkor még nem szerettük egymást. Én legalább még nem. Mihelyt észrevettem, hogy mi történt velem, abbahagytam a levelezést. — És most, csak néhány hónappal később, megírt a levele.

Oh, ez a levél!

Itt ülök a szálló kicsiny szobájában s írok, hogy az idő gyorsabban teljék. Elöttem az asztalon hever egy marék föld, melyet kertjének kerítése mellől hoztam magammal. Föld, melyet az ő lába taposott. Ez az egész, amit innen magammal fogok vinni.

Egy óra múlva utazom.

Különös, hogy semmi sem történt és semmi sem fog történni. Valószínűleg egész nap abban a reményben ringatóztam, hogy ő megsejti jelenlételemet s hozzám siet, hivatalosan, közrehatósom nélkül, véletlenségből, vagy a gondviselés parancsának engedelmeskedve.

Vártam rá, mikor a mészporos uton végighaladtam, mikor ott álltam a vasrács előtt s játszani láttam a gyermekét — reméltem, hogy egy pillanatra, csak egyetlen pillanatra meglát-hatom. És most szívem oly mondhatatlanul üres

Havasmező, körorvosi állás (2 község), 1400 korona fizetés, 300 korona lakpénz, 300 korona uti-átalány, látogatási díj 1 korona, éjjel 2 korona, látótkémlelés 40-80 fillér és husszemle-díjak, május 12-ig. Főszolgabíró: Pelsővisó.

Karánsebes, városi állatorvosi állás, 400 korona, husszemle-díj 720 korona. Fizetésemelés folyamatban. Polgármester: Karánsebes.

Milyen az elemi tanítás?

Budapest, május 2.

Azokról, akik e sorokat olvassák, nem is merjük feltételezni, hogy arra emlékezzenek, hogy elemi „táskás“ korokban őket miként és hogyan tanították. Azt pedig pláne nem tudják, hogy most hogyan tanítanak. Okunk van ezt kétségbevonni először azért, mert emlékeztük nem káptalan. Másodsor pedig azért, mert akkor, mikor ők „padra“ kerültek, másképp tanították. De hogy mégis jól tanítottak, az onnan látszik bizonyosnak, mert akik régebbek jártak is az elemibe: olvasni azok is tudnak.

A versnek a vége tehát az, hogy régebben nem úgy tanítottak, mint most. De hát hogy tanítanak most? Erre a kérdésre ilyen általánosságban bajos volna a felelet. De ha nem is volna bajos: mégsem értené meg senkisé. Ha ellenben példát adunk rá, mindenki tisztába lesz vele. Erre a tisztában való létele pedig nagy súlyt fektetünk már csak azért is, mert a tanítót mindenki becsüli. Ha ellenben a tanító munkáját megérti mindenki, előreláthatólag be is fogja látni mindenki, hogy a tanító nem holmi eme s ama szalmakalap, hanem egyik leghasznosabb tagja a társadalomnak. Már t. i. a jó tanító. Ilyen pedig sok van. Nem kell mezegetni, mint szüret után a szőlőt. De hát a témától kissé talán el is csavarogtunk. Csavarodjunk azért vissza. És hozzunk fel példát az elemi tanításra, mert a példa még Sári Samu szerint is legjobban világosít.

Mondjuk, hogy a tanítás egyik órájának anyaga, másképpen módszeres egysége: A fogalmazás tanításának a bevezetése. Történet pedig ez a tanítási módszer az elemi iskola felsőbb fokán, tegyük fel, hogy a IV. a) osztályban. Sokan azt képzelik, hogy ennél a témánál csak annyi az eljárás, hogy elmondunk a gyermekeknek egy vedlett mesét, aztán azt velük leiratjuk és ezzel ki-

van vágva a réz. Pedig nem úgy van. Sőt ellenkezőleg, a dolog nagyon is körülményes.

De hát miben is áll voltaképpen ez a körülményesség. Sokban. E közül a sok közül a legelső az, hogy kitűzzük a gyermekek előtt a célzt. Nevezetesen azt a tanítási anyagot, ami körül tanítunk forogni fog. De nem úgy, hogy egyszerűen csak azt mondjuk nekik, hogy a fogalmazásról fogunk tanulni. Ezt a bolondot nem tehetjük először azért, mert a gyermek előtt az ismeretlen fogalom nem lehet célkitűzés. Már hogy is lehetne, mikor azt se tudja, hogy az ismeretlen fogalom mi fán terem. És ha tudja, mi fán terem, akkor meg azt nem tudja, hogy mely világrészben terem. De nem állhatunk elő ilyen sötét, értelmetlen beszéddel előttük azért sem, mert ennek a szónak csak a tanítás folyamán kell önmagától a gyermek lelkéből kibugyannia, mint a rügynek a galyakból a tavaszi napsugárra. Mit csinálunk tehát? — Beszélgetünk velük. Így például megkérdezzük a gyerekeket, hogy szeretnének-e egy mesét leírni? Vagy egy gyereknek a kinézését úgy leírni, hogy az, aki azt a gyermeket ismeri, a leírásból is rávalljon. Ennek az a célja, hogy a gyermekek lelkéből minden más gondolatot hátraszorítson és figyelmüket tisztán a tanítási anyag iránt kösse le. Ez volna a tanításnak első formális fokozata.

A második formális fok a kutatás, nevezetesen a tanításnak az a folyamata, amely kifürkészi, hogy a gyermekeknek van-e már eddigé is néminemű fogalmazási képzettségük. Ezt a fokozatot a didaktika előkészítés czimen emlegeti. Lényegében ez nem más, mint a már esetleg meglévő egynemű, rokon képzeteknek, képzet soroknak a gyermek lelkében való felelevenítése, analízisa a végett, hogy az új képzetek tudjanak mihez járulni. Mert a gyermek csak arra képes figyelni, amire nézve nála már bizonyos mérvű képzetelőleg van. Ezen a fokon azért a gyerekek mondanak már általok hallott meséket, történeteket. Ezek azok a gyermekek birtokában lévő előleges képzetek, jobban mondva képzet sorok, amelyekre fentebb utalunk, és amelyekre a tanítás támaszkodni fog.

El lévén készítve a gyermekek az új anyag befogadására, jön az új anyagnak a tárgyalása. Ez a tanítási eljárásban a harmadik formális fok. De valamint minden fokon, úgy itten sem a tanító beszél, vagy amint mondani szokták: nem előad, hanem folytonosan kérdez és kérdéseivel képzeteket származtat. Természetes, hogy kérdéseivel

mindig a célzt tekintti, tehát kérdése mindig tervszerű. Itt az új módszeres egység a fogalmazás lényege lévén, mondani sem kell, hogy minden kérdésnek a kigyóvonala ide vezet, ide irányul. De kérdéseivel sohasem általánosságból indul ki, mert hiszen a tanítás célja itt épen az, hogy általános ismeretre vezessen. Az általánosságra pedig konkrétumok vezetnek. Tanításunk kiindulási pontjával ekképpen ilyen konkrétumokat veszünk fel. Ilyen konkrétum volna itten például: „a z a s z t a l“ leírása. Itt az asztalnak a jegyeit kérdések után a gyermekekkel sorra elszámoltatjuk. Végre az így öntudatra hozott jegyeket velük összefoglaltatjuk. Ilyen más fogalmazási objektum volna még ugyanezen az órán: „Az iskolában.“ A tanítók itt is kérdező. Ilyen kérdések lehetnének itten például: Hány órákor jövünk reggel az iskolába? A terembe jöve, mit csináltak először? Nyolcz órákor mit csinál az egész osztály? Imádkozás után mit csinál a tanító ur? Hát ti mit csináltok a tanítás alatt? stb. stb. A kérdések nyomán keletkezett feleleteket itt is rendszeresen összefoglaltatjuk.

A negyedik formális fok: az összehasonlítás. Ennek a foknak az a célja, hogy a gyermekek lelkében a két fogalmazási mintának jegyeit összehasonlítván, abból az oda nem tartozó különleges jegyeket elvessük, a közösöket pedig egy csomóba gyűjtve, a fogalmazás fogalmát megalkossuk.

De ez az utóbbi lépés már az ötödik formális foknak a feladata. Amely a fogalom megalkotást, az általánosítást itt körülbelül így végezhetné: Fogalmazásnak nevezzük előadásunknak azt a szóbeli, vagy írásbeli formáját, amelyben valamely dolognak, vagy végbemenésnek a lényeges jegyeit összefoglaljuk.

Most következik a módszeres egység tárgyalásának a hatodik formális fokozata: az alkalmazás. Ez itt lehet vagy szóbeli, vagy írásbeli. De itt a jelen esetben megelégedhetünk azzal, ha a gyermekekkel élőszóval fogalmaztatunk. A fogalmazásnak írásbeli formáját még ezen a helyen nem alkalmazhatjuk, mert még a fogalmazás lényegéből sok részletet nem fejtettünk ki. Mint például a jegyek rendjét, a fogalmazásnak két fő alakját: a leírást és az elbeszélést. Amelyek, mint külön módszeres egységek még ezután következnek. És amelyek még mind hozzátartoznak a fogalmazás öntudatosságának a teljes kialakulásához.

Igen ám, de a tanítási anyag feldolgozása még itt sem ér véget. Hátra van még a koncentráció, a vonatkoztatás elvének a keresztlüvele is. Ami alatt az értendő, hogy ezt a tanítási anyagot mindazokkal a tanítási anyagokkal kapcsolatba hozzuk, amelyek épen abban az időben tanítás alatt vannak. Tehát fogalmazási gyakorlatunkat átvisszük a földrajzra, a nyelvtanra, a számtanra stb. Hát hol van még a helyesírás részletek aprólékos és fáradságos bonczolgatása és a gyakorlatban való biztosítása? Hol a javítás kedélyes művelete? Hol az ezekkel kapcsolatos tanítói befelé való mérgeződés? Hol a nyelés? Mindez ott forrong a tanító kobakjában.

Amint ebből a felvett szegényes példából kiteszik, az elemi tanítás nem valami könnyű foglalkozás. Sőt inkább nagyon is keserves, nagyon is nehéz, technikájában nagyon is idegbontó, nagyon is körülményes. Amely a tanítótól nagy lélektani belátást, erős logikai iskolázottságot, nagy készletet, nagy önmérsékletet és sok keserű nyelést követel. Mégis azt mondják, hogy a tanítói pálya olyan, meg ilyen. A tanítót lealacsonyítják, lebecsülik, semmibe se veszik, rugják, harapják, ahol csak tehetik. Különösen azok, akik a nyomorult „a“ betűnek a leírását is a tanítóknak köszönhetik. Pedig hát amint az a fentebbi példából is látszik, a jó tanító a legnagyobb és leghasznosabb művész, mert az emberi nyers anyagból a legideálisabb alakot formál: istennek a képét. Azért mondjuk mi mindig, ha a tanítót bántják, hogy hátrább az agarakkal kissé uraim!

Szabó Kálmán.

és reménytelen, s nyomorultabb vagyok ezerszer, mint azelőtt voltam.

Nem, lehetetlen elutaznom innen, amíg nem láttam! Holnap még itt maradok. Hozzámegek vagy elhivatom! Nem törődöm vele, hogy helyesen cselekszem-e, vagy sem. Nekem mindegy, bármilyen történet. Maradok — — — — —

„Kinn, a szobám előtt erkély van, melyről a mézsziklát látni. Nagy szikla ez, csaknem hegy. Kertek, lugasok, utak vannak oldalában. Csucsán ott van a vén fellegvár, melynek ablakaiban világosság ég. Odakinn holdfény van; erős, átható, fehér holdfény ömlik el a sziklatömbön, holdfény, mely behatol mindenhova, s melyet akkor sem lehet kizárni a szobából, ha leeresztjük a függönyöket. Holdfény, mely összeolvad a magunk lámpájának világosságával. Kivonata minden holdfénynek, melyet valaha láttunk, ragyogása minden szép, bánatos álomnak, melyet valaha álmotunk, minden romantikának és költészetnek, melyet átélünk, minden fájdalomnak, melyet éreztünk, minden nyugtalanságnak, minden szerelemnek és vágyának — igen, mindenkiféle minden szerelmi vágyának.

És én kilépek az erkélyre, kitérom karomat az alvó város és a fehér kastély felé, s arra gondolok, aki nem tudna aludni, ha tudná, hogy itt állok, hogy alva vagy ébren álmodom az ő álmait, s érzem az ő szomjúságát.

Ez tehát az a hipnotizmus, amelylyel megfenyegetett? Amikor az ember másnak az álmait álmodja, másnak a gondolatait gondolja, s borzalommal kénytelen beismerni, hogy az annyiszor magasztalt szabadakarat nincs sehol, csak ellenállhatatlan ösztön van lejönni az erkélyről, keresztülhaladni a kerten, átmenni a hidon, azután sietni oda — oda, s így szólni:

— Mit használ minden! Add ide kezedet,

hadd tegyem szememre, s engedd, hogy karjaidban kisíriam magamat!

S én szememre teszem a magam kezét és sirok, amint még sohasem sirtam —

És a könyvek megkönnyebbülést hoztak — Nem, nem fogom megtenni. Nem maradok itt, nehogy át kelljen élnem még egy holdas estét. Még jókor van távozni. Utazni fogok.

Néhány percz múlva benn ülök a vonatban, az majd átvissz a folyó tulsó oldalára. És ha majd visszaverődni látom a holdsugarakat a méz-hegy oldaláról, s elrobogok a fehér kastély mellett — áldást rebegek rá és otthonára, melynek békéjét nem fogom megzavarni. — És köszönni fogom istenemnek, hogy a küzdés és kísértés véget ért —

Az utas néhány perczig mozdulatlanul ült és szemére tartotta kezét.

— És ha ott maradt volna — mormogta — ha ott maradt volna . . .

Képzeteiben mérlegelte a két eshetőséget: — Találkozni vele, vagy meghalni! Vajon melyik lett volna a szerencsésebb megoldás?

S mielőtt elhagyta a csarnokot, hosszan szemlélte a fiatal leány élettelen alakját.

— Vajon mi határoz, mi dönt? — töprengett — a gondviselés-e, vagy a vak véletlen?

Am a halál fekete szárnyai ma odavetették árnyukat a lába elé. A borzalmas rém ma oly közel járt hozzá, hogy nem tudta elviselni annak gondolatát, hogy mindez cél és terv nélkül történt volna. Megnyugvást talált abban a gondolatban, hogy őt és az egész világot felsőbb hatalom vezeti és irányítja, s remegő ajakkal sutogta:

— Istenednek köszönöd, hogy a kísértés elmult rólad? Igen, azt hiszem, atyai gondviselés volt.

A községi és körorvosok fizetés-rendezéséről.

Budapest, május 2.

Evek óta várjuk már fizetésünk rendezését, óriási izgalom, leirhatatlan nyugtalanság, a legmagasabb foku türelmetlenség uralkodott már községi és körorvosársaim között.

Evek hosszú során néma megadással türtük és elszenvedtük jogos igényeink kielégítésének elodáztatását, mert egy ígérlet, egy pusztán ígérlet egy új, egy jobb jövő reményét csepegtette belénk. Hittünk azoknak, kik erősen hangsúlyozták, hogy a közegészségügyi mizériákat ismerik, ismerik és tudják, hogy az orvosi kar (községi és körorvosi) állapota tarthatatlan, azon segíteni kell és akarnak is.

Am hiába ismerték el, hogy hazánk jóléte a jó közegészséggel annyira összefügg, hogy azt elválasztani is lehetetlen, mégis száz és száz kisebb jelentőségű és kevésbé fontos dolgot javítottak, orvosoltak; míg a mi ügyünk, bár mindig a legfontosabbnak ismertetett el, elintézetlen maradt.

Mi, kik azon szerencsés helyzetben vagyunk, hogy kartársaink bizalmából vezérszerepet játszunk, már alig vagyunk képesek a csitításra, alig vagyunk képesek kollegáinkat a türelmességre, a békétűrésre rábírní, mert e szűkebb társadalom forrong, hitetlen, küzdését meddőnek, reményét hiábavalónak hiszi.

Mondhatuk mi százszor és százszor: lehetetlen, hogy e kar türelmét még továbbra próbára tegyék, lehetetlen, hogy azt akarják, hogy a harminczegy évvel ezelőtt megállapított dotációival — ezen rém-drága időben — boldogulni tudjunk, lehetetlen, hogy a közegészségügyi óriási veszélyére ezen kart a pusztulás, a megsemmisülés legalacsonyabb fokára akarnak juttatni.

Igen ám, de kartársaink, midőn meggyőződtek róla, hogy az ígérlet testet nem ölt, midőn látták, hogy nem merev megtagadással harczra tüzelik őket, hanem csábító ígértekkel a háborgó kedélyeket hosszú időn át lecsillapítani törekednek, a hosszas várakozás és kétségbeesítő jövő fölött annyira idegesekké lettek, hogy a belügyminiszternek a parlamentben tett nyilatkozata az utolsó perczen jött megnyugtatójukra.

Azért kértem fel Hoffmann Ottó képviselő urat, hogy kartársaim megnyugtatóására a belügyminisztert nyilatkozatra bírja.

Gróf Andrássy Gyula oly határozott és félre nem magyarázható időpontot jelölt meg a törvényjavaslat beterjesztésére, annak szükséges voltát oly szavakkal magyarázta, hogy az egész parlament szívesen vette tudomásul.

Ime, tisztelt kartársaim, ha volt még köztetek valaki, ki reményét feladta, nyugodjék meg, mert csak hetek kérdése lehet s a belügyminiszter beváltja ígérletét. Ki fog-e elégiteni a törvényjavaslat mindnyájunkat, nyugdíjainkra, különösen a beszámításra vonatkozólag minő intézkedések tétettek, ezek oly kérdések, melyekre pozitív feleletet nem adhatok, de igenis, nyert információim alapján annyit mondhatok, hogy a belügyminiszter a legnagyobb jóakarattal, karunk iránt igaz és őszinte szeretettel készítette a javaslatot és az orvosi kar jogos kívánságai elől el nem zárkozott.

Dr. Kardos Sándor
a körorvosi községi (városi) osztály
vezértitkára.

IRODALOM

* A „Vasárnapi Ujság” május 3-iki száma első helyen Mikszáth Kálmánnal foglalkozik abból az alkalomból, hogy megnyerte az Akadémia nagy díját. Ezenkívül képeket és képsorozatokot közöl e szám Francisco Goya rézkarczairól, Kossuth Ferencz boszniai utazásáról, a modern angol butor-stilusról, Korfu-szigetéről stb. Szépirodalmi olvasmányok: Szabonyi József és Lenkei Henrik versei, H. Szederkényi Anna elbeszélése, Erdélyi Zoltán verses regénye, Fogazzaro regénye. Egyéb közlemények: Patoky László rajza, Térey Gábor cikke Goyáról, tárczaczikk a régi Pest épületeiről, a hétről, Gineverné György Ilona cikke, színházi cikk Palágyi Lajostól s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet.

Közintézetek s egyletek, Sakkiáték, Képtalány, Egyveleg stb. „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkronika”-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.). Ugyanítt megrendelhető a „Képes-Néplap” a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

* A Magyar Társadalomtudományi Szemle áprilisi száma a husvéti ünnepek folytán pár napi késéssel jelent meg, ezuttal különösen érdekes tartalommal. A számot Gaál Jenő cikke vezeti be a szociálizmus fejlődésének logikájáról. Elek Pál iparfejlesztési politikáinkról értekezik, a kérdést egész új szempontból, a munkásság életfeltételei szempontjából világítván meg. Nagy László a gyermek társadalmi érdeklődését fejtegeti. Az ismertetések rovata több érdekes könyvről és cikkről számol be. A füzetet a Magyar Társadalomtudományi Társaság bizottságának a kiadvandorlásról szerkesztett emlékirata és a társaság közgyűléséről szóló jelentés fejezik be.

* Temetési énekek. Néhai Szini Péter tartalmas, irodalmi magaslaton álló „Temetési énekek” című munkájából ez év folyamán új kiadás kerül ki a sajtó alól. A csaknem 200 temetési éneket tartalmazó könyvre Farkas I. könyvkiadónál, Beregszászon lehet előfizetni. Füzve 1 korona 60 fillér, kötve 2 korona 40 fillér lesz az ára.

* Aktuális képek. A Polónyi-Lengyel ügyet, a dányosi cigányok pörét, valamint a hét összes szenzációs eseményeit rendkívül érdekes képekkel illusztrálva, ismerteti a Tolnai Világlapja e heti száma, melyben e kedves képes hetilap legújabb nagyszerű ajándékáról is talál felvilágosításokat az érdeklődő. Ugy tudjuk, hogy a Tolnai Világlapja kiadóhivatala, Budapest, Dohány-utca 16. mutatványszámot is szívesen küld.

* Az „Uj Szemlének” Blaskovich Sándor előkelő revuejének most jelent meg május 1-i száma. E szám változatos és gazdag tartalmából kiemeljük Wachtel Károly politikai tanulmányát Anglia politikájáról, Traveller cikkét a Nemzeti Színházról, Dr. Groszvimmer Béla cikkét a szociális idealizmusról, Papp Szász Tamás cikkét egy érdekes szociális kérdésről, Ignatus krónikáját a császár-jubileumról. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Alkotmány-utca 23. Előfizetni lehet a kiadóhivatalban és bármely könyvkereskedés útján. Előfizetési ár egy évre 24 korona, egyes szám ára egy korona.

* Az élet a művészetben. (Irta: Demjén Zoltán. Az Athenaeum bizománya. Ára 1 korona 60 fillér.) Szerző könyvében a művészet fogalmának egységes meghatározását próbálja megalkotni. Az esztétika fő törvényeiként bizonyítja, hogy az életet, világot, benne a művészetet is mozgató erő lényege: az életcél, az öröm elérése, a fájdalom elkerülése. Ezért az életcél elmozdító vagy gátoló dolgokat szépek, jónak vagy rutnak, rossznak nevezik. A való életben csak életet él az ember s minden óhajtott szépet, örömet, jót el nem érhet. Ezért van művészet, melyben az ember a mindenható gondolat, képzelet alkotásainak megtestesítése által sok képzelhető örömet átélhet, átértehet. Az összes művészetekben a művészet egyedüli célja az ember vágyai szerinti életnek, érzéseknek alkotása. Ez alkotás felerésze a műélvezőé, ki a művész alkotásait saját képzelő ereje által megeleveníti. Az összes művészetek eszközei, anyagai: szavak, hangok, színek a maguk egészében bár csekélységek, de lényegükben (a szemben, a fülben) csak éter és légrézgek: semmisségek. Semmisségekől életet alkot, teremt a művészet. Szerző bizonyításra kizárólag általánosan ismert tényeket használt, tekintélyek szavaira nem támaszkodik.

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

183. számú játszma.

Játszották a bécsi mesterversenyen 1908. április 15-én.

Vezérgyalog-játék.

Világos:	Sötét:
Rubinstein	Réti
1. d2—d4	d7—d5
2. e2—e3	Hg8—f6
3. Ff1—d3	Hb8—c6
4. f1—f4
Akadályozza c5—e5-öt, mely célra 4. Hg1—f3 nem alkalmas 4. Fc8—g4 miatt.	
4.	Hc6—b4
5. Hg1—f3	Hd4×b3†
6. e2—d3	e7—e6
7. Hb1—c3	Ff8—e7
8. 0—0	0—0
9. Fc1—d2	.. b7—b6

10. Hf3—e5 Fc8—b7
11. Bf1—f3 Fe7—d6
A hadállás idáig megegyezik a rovatunkban is közölt Marshall—Teichmann játszmaival, melyben c7—c5 történt. A tett lépés rossz, helyette 11. Hf6—d7 volt helyén.

12. Bf3—h3! Bf8—e8
13. Fd2—e1 Fd6×e5
14. f4—e5 Hf6—d7
15. Fe1—h4 Vd8—c8
16. Vd1—g4 sötét feladja.

Ameddig a teória tartott, sötét megjátszotta az ismert lépéseket, de mikor önállóan kezdte továbbvezetni a játékot, szerencsésen eltalálta azokat a lépéseket, melyek rohamos vesztesre vezetnek. Sötétnek már ily korai stádiumban nincs védelme; következhetnek 16. Kg8—h8 17. Fh4—f6! g7×f6 18. Vg4—h4, Hd7—f8 19. e5×f6, e6—e5 20. Vh4—h6, Vc8—g4 21. Bh3—g3 stb. és nyer.

184. számú játszma.

Játszották a Komáromi Sakk-Kör versenyén 1908 február 19.

Francia védelem.

Világos:	Sötét:
Tahis János	Dr. Balázs Ernő
1. e2—c4	e7—e6
2. d2—d4	d7—d5
3. e4—e5	c7—c5
4. Fc1—e3
Jobb 4. c2—c3.	Hb8—c6
4.
5. Hg1—f3
5. c2—c3 most is helyesebb volt. Világosnak fen kell tartani f2—f4-et.	Vd8—b6
5.	c5×d4
6. b2—b3	Hc6×d4
7. Fe3×d4	Ff8—c5
8. Hf3×d4	f7—f6
9. e2—c3	Fc8—d7
10. f2—f4	Fc5×d4
11. b3—b4	Vb6×d4
12. Vd1×d4	f6×e5
13. c3×d4
14. d4×e5

A vezércsere folytán világos az állást kiegyenlíthette, de a végjátékra való tekintettel most helyesebb volt az f-gyaloggal visszaütni.

14. Hg8—e7
15. Ff1—d3 Hd7—c6
16. a2—a3 g7—g5
17. b4—b5

Főlöszleges komplikálás: egyszerű és jó volt 17. g2—g3.

17. Hc6—d4
18. 0—0 g5×f4
19. a3—a4 0—0
20. Hb1—d2 Ba8—c8
21. Hd2—f3 Bc8—c3

Nem jó, mivel erre 22. Fd3×h7†, Kg8×h7 23. Hf3×d4-el világos visszanyerhetné gyalogját

22. Ba1—d1 Hd4—f5
23. Fd3×f5 Bf8×f5
24. Bd1—c1 Bc3—a3
25. Bc1—c7 Bf5—f7
26. Bc7×b7 Ba3—a4
27. Bf1—d1

Számításba jön 27. Bb7—b8† s ha 27. Kg8—g7, úgy 28. Hf3—g5, Bf7—e7 29. Hg5×e6†, Be7×e6 30. Bb7×d7† és utána Bd7×d5 stb. Ha pedig a bástyasakkra 27. Bf7—f8, úgy következnek ismét 28. Bb8—b7.

27. Fd7—c8
28. Bb7—b8

Világos esetleg cserélhette volna a bástyáját, hogy utána Bd1—c1—c7—b7 és utána a huszármóverrel ellenjátékot kereshessen.

28. Bf7—c7
29. Hf3—d4 Kg8—f7
30. Kgl—f2

Jobb volt 30. Hd4—c6, a király kilépése veszít.

30. Ba4—a2†
31. Kf2—f3 Bc7—c3†
feladja.

185. számú játszma.

Játszották levelezés útján.

Porosz huszárijáték.

Világos:	Sötét:
Hövl	Glasner M.
(Essen)	(Arad)
1. e2—c4	e7—e5
2. Ff1—c4	Hg8—f6
3. Hg1—f3	Hb8—c6
4. d2—d4	e5×d4
5. Hf3×d4

Jobb játékot eredményez 5. 0—0.

5.	Hf6×e4
6. 0-0	Ff8-e7
7. Bf1-e1	d7-d5
8. Fc4-b5	Fc8-d7
9. c2-c4	
- Jobb volt 9. Hd4-b3 és Fd7-e6-ra Hb3-a5.
9. Hc6×d4
10. Vd1×d4
- Itt is jobb volt 10. Fb5×d7, Vd8×d7 11. Vd1×d4, mire sötétnek védeni kell a d5 gyalogot (11. Fe7-c5 természetesen nem megy 12. Vd4×c5 miatt.)
10.	Fd7×b5
11. c4×b5	0-0
12. Fc1-e3	Fc7-16
13. Vd4-b4	Vd8-d6
- Sötét most már sokkal jobban áll és ezután is igen erőlesen játszik.
14. Vb4-b3
- Másképpen a b-gyalog nem volna védhető.
14. d5-d4
15. Bf1-d1 Ba8-d8
16. Hb1-a3
- Számításba jön 16. Hb1-d2.
16. Vd6-e6
17. Vb3×c6 f7×e6
18. Fe3-d2 d4-d3
- Világos feladja; a legjobbnak látszó 19. Ha3-c4-re következik 19. Ff6-d4 és az f-gyalog elvész.

Sakk-hírek.

Berlin. A német főváros hét sakk-körrel dicsekedik és hogy ennek dacára is, milyen sakkélet uralkodik egy-egy körben, mutatja a következő eset is. A „Springer Schachklub” most fejezte be versenyeit. Hét verseny folyt; a játékosok osztályokban voltak csoportosítva. Legjelentékenyebb az I. osztály 11 résztvevővel; ennek eredménye: első győztes Moll 7, utána következnek Ahnes és dr. Lasker Ede 6½, Dunje és Kunze 5 egységgel. Volt három II. osztály; a) 14, b) 18 és c) 15 résztvevővel. Két III. osztály; a) 14, b) 12 résztvevővel. Végül egy IV. osztály 10 résztvevővel. Vagyis összesen 94 játékos (!) játszott a klub versenyein.

Leipzig. Az „Augustea” sakkegyet téli versenyen első lett Kirschner 11, második Swiderski 10½, harmadik Valentiner 10; utána következett Mandrich 9½, Moewig és Kulter 9 egységgel. Április 21-én értek véget az „Augustea Schachgesellschaft” 60. alapítási ünnepélye alkalmából rendezett versenyek. A főtornán első győztes Moewig lett, ki egyetlen játszmát sem veszített. Második Kirschner, harmadik Kramer, negyedik Riemann, ötödik Valentiner.

Bird H. E. angol mester április 21-én, 77 éves korában Balhamban elhunyt. Ez a sakkveterán legidősebb volt valamennyi élő mester között és ugyan csak ő volt az egyedüli, ki még a zseniális Morphy-val is játszott az 50-es évek végén. Bird 1851 óta szerepelt és utóljára az 1899. londoni versenyen játszott. Nevezetesebb eredményei: 1876 Philadelphia III. díj, 1878, Páris V. díj, 1879, London (nemzeti verseny) I., 1880, Gonda (nemzeti verseny) I., 1883, Nürnberg VI-VII. díj; az 1885. és 86. londoni nemzeti versenyeken II-III. díj, 1885, Herford II-III. díj, 1889, London (nemzeti verseny) I. díj, 1890, Manchester III-IV. díj. Match-eredményei: 1873-ban Wisker ellen először 6 nyert, 6 veszített másodszer 6 nyert, 4 veszített, 2 remis; harmadszor 5, 3, 1. 1876. Alberion ellen: 19, 18, 3. 1885. Skipworth ellen: 5, 2, 0. 1886. Burn ellen: 9, 9, 0. 1892. Loman ellen: 4, 2, 0. 1893. Jasno-grodsky ellen: 5, 5, 3. Különösen Bird volt az, ki a spanyol játékban a 3. Hc6-d4 védelmet meghonosította.

G. János, Besztercebánya. Ha a feltételekben nem volt határozottan kifejezve, úgy az eredmény eldöntetlennek tekintendő, mert matcheknél általános szokás, hogy egy játszma nem dönthet. Ezért helyesebb matcheknél úgy megállapítani a feltételeket, hogy az a győztes, ki előbb nyer bizonyos számú játszmát. De ez esetben is, ha például mindketten hetet nyertek már és nyolcz van kifizve, a küzdelmet, mint eldöntetlent abbahagyják.

A természeti lények rokonsága.

A természetben minden lény rokon... Azok az anyagok, amelyek az állatok, növények és ásványok alkotórészei, szakadatlan körforgásban vannak egymással. Az állati és növényi testek élete, fejlődése: táplálkozás által válik lehetővé, már pedig a táplálkozás nem egyéb, mint anyagforgalom, anyagcsere. Éppen a tápláló anyagok felvételében és áthasonulásában (asszimiláció) tünik ki az a benső összefüggés, amely a különböző s egymással merőben ellentétes természetiútnak látszó földi testek között van.

Tudjuk, hogy az állati test elváltozásbeli felbomlott termékei alkotják a növények táplálószerait és hogy az állat viszont növényből él. Tehát az állati test felbomlott részei a földbe s innen a növényekbe mennek át, a növényekből pedig, mint táplálószer, ismét visszatérnek az állati testbe. Így működik, így rombol és alkot az anyag folyton-folyvást az élet nagy körfolyamában...

Azonban kölcsönös anyagcsere, az állat és növényvilág szerves élete: csak a szervesetlen természet közreműködése által válik lehetségessé. A szervesetlen anyagok, nevezetesen a víz és az ásványi sók, vizik a közvetítő szerepet az állat és növény életműködésében. Ki ne tudná, hogy víz nélkül sem állat, sem növény élni nem képes? Nem azért, mintha a víz magában véve táplálószer volna, hanem mert oldó tulajdonsága által válnak a növényi és állati táplálóanyagok szilárd részei táplálásra alkalmasakká. Az ásványi sók (minők a konyhasó, magnézium, mész stb.), amelyek a víz által feloldott alakban jutnak az állat és növény szervezetébe: szintén nélkülözhetetlenek a szerves élet háztartásában.

Mint hogy tehát a szerveséletű állatok és növények egymásra vannak utalva s egymásnak anyagrészeiből is bizonyos anyagokat közösen vesznek fel: ez a természet három országa közt létező szoros kapcsolat bizonyos benső rokonságbeli közös jellegét is feltételez. Egy ilyen rokonság: az anyagoknak egymáshoz való viszonyában keresendő, ha tudniillik a táplálkozás kémiai és fizikai folyamatán kívül, egy másnemű közös viszony is léteznék a szerves és szervesetlen testek életműködése között. És ilyen viszony valóban létezik is.

Mielőtt azonban a szerves és szervesetlen lényeknek szinte lehetetlennek látszó (mert eddig jobbra csak ritkán és így is csak általánosan emlegetett) rokonságbeli jellegéről tüzetesebben szólnánk: előzőleg arra a körülményre mutatunk, hogy még az egy és ugyanazon természet-országhoz tartozó s egyforma szerves életműködéssel bíró ember és állat közös származásbeli viszonya és szellemrokonsága is csak az újabb időben hozatott tisztába.

Valamint a föld világgözponti helyzete téves hitnek, optikai csalódásnak bizonyult be: éppen ugy téves hiten alapszik az ember privilégiáját helyzete is a természetben. Az embernek éppenséggel nincs sem oka röstelleni, sem joga tagadni az állatokhoz való fejlődésbeli közös viszonyát...

Mint minden természeti lény, a kezdetlegesség legalacsonyabb fokán eredve, mindinkább tökéletesedik, úgy az ember is az állatvilágból fejlődött. Nem egyéb ő, mint az állatország legtehetségesebb, legnemesebb, kivált faja. Az állatok az emberhez hasonló érzelmekkel, hasonló szellemi tehetségekkel vannak felruházva, csakohgy sokkal korlátoltabb mértékben. Az ember a létért való küzdelemben szellemének fensőbbsege által kivált a többi rokonállattal közül. Legjobban tud alkalmazkodni a talaj és az éghajlatbeli viszonyokhoz. Folytonosan új meg új képességeket szerez magának és azokat átöröklés útján utódjaira hagyja, hogy ezek ismét szaporíthassák, tovább adhassák az örökösen gyarapodó szellemi tőkét.

Az ember és állat közös származásának némileg ellene látszik mondani az a körülmény, hogy az embert az állattal összekötő közös kapcsolatok, illetőleg közös „ösnek” a létezését eddigéig nem sikerült kizelfoghatólag kimutatni. Az ilyen közös kapocs egykori létezésén azonban kételkedni nem lehet. Az ür, amely az embert elválasztja az állattól, kétségkívül igen nagy, ha a művelt európai embert hasonlítjuk össze az állattal. De a szellemi különbség tetemesen csökkenni fog: ha egy jól kitanított kutyát, lovat,

vagy elefántot oda állítunk egy hottentotta, ausztrál néger, vagy a Fidzsi-szigetek vad lakója, az emberhusevő pápua mellé. Némely ausztráliai és afrikai vadnépek még a legkezdetlegesebb formáját sem mutatják a községi és társas életnek, hanem minden társadalmi kötelék, főnökök és előjárók nélkül barágnak szanaszét a vadonban; míg ellenben, mint tudjuk, a méhek, a termiták és a prairie-kutyák bámulatos foku rendezett társadalmi formák között élnek.

Még csekélyebb lehetett az ember és állat között az elválasztó vonal sok-sok évezred előtt, midőn az európai ember is barlanglakó és emberhusevő vad volt. Jelenkorunkig az ember és állat közös őse nem is tartható fenn magát. Mert ott, ahol két válfaj egy téren versenyez egymással: a létért való küzdelem folyamán a gyengébbnek pusztulnia kell, mint ahogy ezt a kihálóban levő ausztrál-négerrek és észak-amerikai benszülöttek példáján tapasztaljuk.

Nincs hézag a természetben. Mint a láncz szeme: összefügg itt minden egymással. Valamint tehát az ember és állat között a rokonságbeli jelleg félreismerhetetlenül nyilvánvalóvá válik az által, hogy közös érzéssel, önkényes mozgással bírnak: azonképpen kell lenni rokonságbeli összekötő kapocsnak az állatország és a szerves lények másik csoportja: a növényország között is, — aminthogy az átmenet itt is kimutatható. Egy ilyen átmenetet az állati szervezethez a növénybe képeznek például a puhatestű állatok és ezek között nevezetesen a rendkívül tökéletesen alkotású polypok, meg aktíniák, vagy virágállatok.

Ámde a táplálkozásbeli folyamaton kívül micsoda benső kötelék lehet az állati és növényi életműködés között? — kérdi talán az olvasó és méltán. Hiszen valahányszor az állat és növény között való különbségről beszélünk, a különbséget éppen abban véljük megtalálni, hogy az állat érezni s érzelmeit általunk észrevehetőleg kifejezni képes és hogy önkényesen mozogni tud; míg ellenben a növény sem nem érez, sem nem mozog a maga erejéből.

Hát hiszen éppen ebben van a nagy tévedés. Az ember könnyen hajlandó más lényektől némely tulajdonságokat megtagadni, amik el vannak vonva az ő érzékei elől. Igaz, közönségesen azt mondják a növényről, hogy csak vegetál, de nem él, mert az élet fogalmával együtt jár a szervezetnek érzés- és önkényes mozgásbeli képessége. Legújabb időben a növényélettan körében tett tudományos észleletek nyomán kitűnt, hogy korántsem így áll a dolog. Bár e téren még van kutatni és fölfedezni való, de annyi már most is bizonyos, hogy érzékeink itt is csalódnak, midőn a növényektől minden önkéntes életnyilvánulást megtagadunk.

Az élő növényi sejtekben bizonyos nyálkaszerű anyag foglaltatik: a protoplazma. Ez azzal a feltűnő tulajdonsággal bír, hogy sokféleképpen változtatja az alakját s átváltozásai látható mozgásokban mutatkoznak.

Ennek a növényi anyagnak a mozgásai legkivált akkor észlelhetők, ha a sejtthártyából kibontakozva, szabadon jelentkezik. Ilyenkor egy nyálkás, önkényes mozgású, alakatlan szétfolyó test, amely kitágul és összehúzódik, sötét helyet is változtat s a lejtősíkon fölfelé is képes haladni. Kezdetben állatnak nézték, de göröcsövi vizsgálatok kiderítették, hogy növényi anyag. Ugyancsak göröcsövi észleletek nyomán kitűnt, hogy a cikmoszatok némely fajtái, amelyek főleg pocsolyavizekben élnek, helyváltoztató mozgással bírnak, mert hol előre, hol visszafelé mozognak. Az édesvízi moszatok között pedig némelyek ingaszerű mozgás mellett egyszerűsmind előre is haladnak.

De legérdekesebbek a magasabb szervezettel növényeknél tapasztalható mozgások. Némely hüvelyesek és sóskafélék levelei éjjel más állást foglalnak el, mint nappal. A nálunk közönségesen ismeretes fa, az akác, nappal szétterjeszti a leveleit, míg az éj beálltával a levelek lekönyvolnak és a lemezei kissé összegémberekednek. Ezt a tünetment számos virágnövényeken is megfigyelhetjük; pártáikat estennen becsukják, reggel ismét kinyitják.

Az érzékenységnak még feltűnőbb jelenségeit tapasztaljuk némely külföldi növényeknél, amelyek a kívülről jövő legcsekélyebb inger következtében szemmel látható mozgásokat tesznek. Így a többi

Kérjük mindenütt a világhírű
Hercules-sör
MALATA-TAPSOR - különlegességet

közt egy brazilai növény, a mimoza, amely fűvészszerűjében s itt-ott mint cserépnövény a házaknál is előfordul.

Ha ennek a növénynek a levélkét bármily gyengén megérintjük, vagy rájuk lehelünk: a levéllemezek összehajolnak, mintha félnének. Az inger megszűntével a levelek nemsokára előbbi állásukat ismét visszanyerik. Villanyáram is hatással van e növényre, mozgásra indítván a leveleit, sőt erősebb villany meg is öli, azaz érzéketlenné teszi. Valamint az állat, úgy ez a növény is oxigén fogyatékán, vagy szén-savban elkábul és elveszti érzékenységét. Kocsira téve, annak megindulásakor nagyon nyugtalanodik, de később aztán, megszokván a rázást, lecsönedszik.

Még feltűnőbb egy másik növénynek külső inger folytán nyilvánuló érzékenysége. Ez a növény az amerikai mocsarakban előforduló ugynevezett légyfogó. E növény leveleinek a felső lapjából serték erednek ki. Ha légy, vagy más kisebb rovar rászáll s valamelyik sertéjét megérinti, a levéllemez nyomban összecukodik és az állat fogva van. Az ilyen látogatás a kis vendégnek rendszeren életébe kerül, mert mindaddig, míg mozog, zárva marad a bőrtöne, és csak ha a mozgás okozta inger megszűnik, nyílik szét ismét a levél, hogy aztán az állatka táplálékul szolgáljon...

Ez a néhány növényélettani adat annyit mindenestre bizonyít, hogy a növények nem érzéketlenek és hogy van nekik habár igen korlátozott mozgási képességek is. Érzékenységeket, igaz, kívülről jövő inger ébreszti föl, — de másképp van-e ez az állatvilágban?

De mit mondjunk a szervezeten testek: az ásványok érzés- és mozgásbeli képességéről? ... A hidegkedélyű, a mások szerencsétlenségén meg nem induló érzéketlen emberről közönségesen azt szokták mondani: kőszive van. A kő pedig, mint tudjuk, az ásványországhoz tartozik.

És mégis az ásványoktól és általában a szervezeten lényektől sem szabad megtagadnunk az önkényes mozgás és érzés képességét. A kő, a vas, az agyag is mozog és érez, ha bizonyos körülmények között benső viszonyba lép valamely más rokonanyaggal, mert a kölcsönös viszonyok és körülmények összeműködésétől függ az anyagnak életnyilvánulása.

Mi lenne például az egyes emberből, aki egész életét magányosan az űs vadonban, vagy valamely lakatlan szigeten lenne kénytelen tölteni? Egy ilyen lény, teljesen elzárva az emberi társadalomtól, megfosztva a polgárosult élet minden feltételeitől, örökös harcban az éhséggel és az idő viszontagságaival, — egy ilyen lény gyámoltalanabb volna még az őt környező állattól is.

A társadalmi élet teszi az embert emberré. A társas közlekedésben, a folytonos eszmésürölődésben, tehát embertársainkkal való kölcsönös viszonyainkban fejlődnek ki a sokoldalú tehetségeink, a szellemi élet ezerféle jelenségei. Éppen ilyen kölcsönös viszonyok uralkodnak az ásványországban is. Egy darab vas, ólom vagy márványkő magában véve nem mutat legcsekélyebb életjelet. De azonnal élénk és erőhatásos mozgás jelentkezik és átalakulásnak indul egész lényében, mihelyt bizonyos feltételek mellett más anyaggal, például valamely savval, amelyvel rokonszenvezni tud, jön tartósabb érintkezésbe.

Az ásványoknak ezt a szintoly érdekes, mint tanulságos benső életműködését legjobban észlelhetjük: érzéki megfigyelés útján, a kémiai műhelyekben. Minthogy azonban e sorok célja nem lehet más, mint általános, de lehetőleg tiszta fogalmat nyújtani az ásványok életműködéséről: megkíséreljük itt a szervezeten anyagok és az ember életműködése között való szoros kapcsolatot elméleti uton feltüntetni és ezzel közelebb hozni hozzánk, büszke emberekhez, azokat a mód nélkül szerény, hallgatag és lenézett teremtményeket.

Valamennyi általunk ismert természeti testeknél azt vesszük észre, hogy vonzóddással vannak magok iránt, azaz, hogy anyagrészeik közt összefüggés van. Ezt az összefüggést nem hagyják el, ha csak erőszak vagy más egyéb kényszerítő körülmény közbe nem jön. De mihelyt ez a kényszerítő körülmény megszűnt: a szétválasztott részek ismét egyesülnek.

Igy tapasztaljuk például, hogy az esőcseppek

örömet egyesülnek nagyobb víztömegekké, de nem olyan készséggel válnak meg egymástól. A kénésöt apró golyócskákra különíthetjük ugyan el, de ha csak szerét eithetik, a szétválasztott kénésőrészek ismét egy tömegbe futnak össze. Azt is látjuk, hogy a cseppfolyós testeknél a folyékonyság által képestített vonzóerő mindig határozott gömbalakban nyilvánul meg. Az esőcseppek, a kénéső-részecskék gömbölyűek, sőt a hullófelben levő olvasztott ólom is, ahogyan elegendő ideje marad a kihűlésre, szintén gömbölyű alakban fogja elérni a földet.

De valamint minden lénynek létalapja az önzés, az önmaga felé vonzóddás; úgy mások irányában is vannak bizonyos törvényszerűségekre alapított viszonyai. Ezek a viszonyok, a lények különféleségei szerint, különbözők. Egyfelől mint jóbarátok, régi ismerősök találkoznak egymással; rögtön vonzóddva közelednek és egyesülnek, anélkül, hogy egymáson valamit változtatnának, mint ahogy a bor elegyedik a vízzel. Mások ellenben idegenszerűleg viselkednek egymás iránt s még mechanikai erő (keverés, dörzsölés) alkalmazásával sem jön létre közöttük összeköttetés; például az olaj és a víz, ha egymással összerázzuk, a következő pillanatban ismét különválnak. Ezek az egyszerű lények sok tekintetben hasonlítanak az egymással szemben álló néposztályokhoz és különféle élethivatásokhoz, minők: a nemesség, a polgári rend, a kereskedő, a földműves, a katona stb.

Azonban valamint az embereket szokások és törvények által egyesíteni lehet, úgy a szervezeten világban is vannak olyan „középtagok”, amelyek egybekapcsolják az egymástól idegenkedő elemeket. Így köti össze például a lugsó az olajat a vízzel. Azokat a szervezeten anyagokat, amelyek találkozásuk percében rögtön megragadják, kölcsönösen átalakítják egymást: rokonelemeknek nevezzük. Az alkalikon és a savakon (melyek ámbár ellentétes tulajdonságúak, de éppen azért egymást szinte keresik, megragadják, módosítják és együtt új testet képeznek) a rokonság eléggé feltűnő.

Egy ilyen alkalikus test a mész, amely valamennyi sav iránt nagy hajlandóságot, határozott egyesülési törekvést mutat. S miként az alkalik és a savak közt, úgy a különböző életnézetű biró emberek közt is lehetnek és jönnek is létre tartós baráti viszonyok; mert ellentétes tulajdonságok nem zárják ki a kölcsönös benső rokonszenvet. Sőt tapasztaljuk, hogy éppen az ellentétes nézetek révén keletkező eszmés-erőből jönnek létre a legtöbb ész-igazságok.

A szervezeten anyagmozgalom körében legérdekesebbek a bonyolodott esetek. Még csak ezeknél tanuljuk valójában a rokonságok fokozatait megismerni, épp úgy, mint a közelebbi és távolabbi viszonyokat. A rokonságok még csak akkor válnának érdekesebbé, ha elválásokat eredményeznek. Akárcsak az emberlényeknél... Lássunk egy ilyen esetet.

Amit mi például mész-kőnek nevezünk, az egy többé-kevésbé tiszta mészföld, a legbensőbbben egyesülve egy „gyöngéd” savval, amely gázalakban mint szén-sav ismeretes. Ha egy darab mész-követ hígított kén-savba teszünk: a kén-sav magához ragadja a meszet s vele egyesülve, mint új test, mint gipsz fog jelentkezni, ama gyöngébb sav (a szén-sav) ellenben — mivel nincs, ami őt többé lekösse — elillan...

Itt elválás és új egyesülés jött létre, és az ember ezt a tüneményt egészen méltán válrokon-ságnak nevezheti, mert valósággal úgy látszik, mintha az egyik másik helyébe lett volna választva. A mész nagy vonzalommal viseltetik ugyan a szén-sav iránt, de ha helyette egy erősebb savat kaphat: elbocsátja eddigi életpárját. Kapott pedig az itt felhozott esetben egy kitűnőbb társat a kén-savban — a szén-savnak tehát tárgulnia kell.

Az emberi társadalomban is a mindennapi esetek közé tartozik, midőn két lény között létező, benső, feloldhatatlannak látszó baráti vagy házassági összeköttetés egy harmadiknak alkalomszerű hozzácsatlakozása által fölbomlik és egyike az imént együtt élőknél klüzetik ama körből, ahol magát olyan otthonosan, olyan boldognak érezte...

Azonban a mész-kő példáján nem csupán kölcsönös rokonszenvezést vesszünk észre, hanem egyszerűsmind azt is látjuk, hogy valamint az állatvilágban,

úgy a szervezeten lények világában is az erősebbnek joga uralkodik: az erősebb elem küzdi vegyületeiből a gyengébbet. A szén-savat nem egyedül a mész hűtlensége tette földönfutóvá, hanem az is, mert a kén-sav nálánál erősebb sav. De az elzött emberi lény azért nincs végképen elhagyatva a világon: új viszonyt köthet ismét a társadalom valamelyik más tagjával, aki benső ragaszkodással vonzóddik hozzá. A szén-sav sem kénytelen egyedül, árván bolyongani a nagy mindenségben: csak tőle függ, hogy a vízzel egyesüljön és mint ásványforrás az egészséges és beteg embernek üdülésül szolgáljon, vagy hogy a növényekhez szegődjék, mivelhogy a növények testük fölépítésére leveleik útján szén-savat vesznek föl a levegőből.

Azok az esetek kétségkívül a legjelentősebbek és legcsodálatosabbak, ahol a szervezeten testek vonzóddását, rokonszenvezését, elválását és egyesülését ugyszólván keresztül-kasul valósággal előidézhettük; ahol négy, eddig párosával egyesülve volt lények érintkezésbe hoztatván egymással, eddigi összeköttetésüket megszakítják és újból szövetkeznek. Ebben az elválásban és egyesülésben, ebben az elillanásban és kölcsönös felkeresésben nem véletlenség, vagy szeszély működik: hanem számokkal meghatározható szigorú törvényszerűség uralkodik. Amint hogy az emberek kölcsönös rokonszenve, vagy gyűlölete is mindig lélektani indító okokra vihető vissza...

A szervezeten világban létező „válrokon-ság” okozója számos olyan tüneménynek, amelyet az emberi szellem haszonnal tud a saját érdekében felhasználni. Lássunk itt is néhány példát.

Az arzén-mérgezéséknél vasoxidhidrátot szoktak beadni a betegnek ellenszerűl. A vasoxidhidrát ugyanis alkalikus természetű vas-só, s nagy kedvelője az ellentétes tulajdonságú oxigénnek. Bárhol találkozzék az oxigénnel: rögtön megragadja és vele egyesül. Az arzénnek pedig éppen oxigén a főalkotórésze. Mihelyt tehát a vasoxidhidrát vele érintkezésbe jön: dus oxigéntartalma miatt magához ragadja az arzént s ketten egy oldhatatlan és teljesen ártalmatlan unemű sóvá egyesülnek. A vasoxidhidrát az oxigén iránt való nagy vonzóddása e szerint meggátolja a legerősebb ásványi mérgeg életpusztító hatását.

Tudjuk, hogy a klór a növényl színeket elszínteleníti, a szerves testeket szétroncsolja, az illékony bűzöket fertőtleníti. Ez onnan van, mert klór nagy vonzalmat tanúsít a hidrogén iránt. Elvonja tudniillik a szerves anyagok hidrogénjét; ámde ha valamely kémiai összeköttetésből csak egy részecske is hiányzik: összebomlik az egész, odavész a festőanyag, elpusztul a bűz és nem ritkán az oldhatatlan test oldhatóvá válik stb.

Ha már most ezeket a látszólag élettelen és bensőleg mégis mindig tevékenységre kész szervezeten lényeket működésben látjuk szemünk előtt és megfigyeljük, hogyan keresik, vonják, ragadják meg, nyelik és emésztek el egymást s a legbensőbb összeköttetésből kiválva, megijodva, új, meglepő alakban hogyan állanak előttük ismét: — hajlandók vagyunk örök életet, sőt ész-erőt, gondolkodásbeli képességet is tulajdonítani nekik...

Szives olvasóim — meglehet — az itt előadottakra ugyanazt a megjegyzést teendik, amit Goethe egyik híres művében Sarolta tett a kapitány magyarázó előadására. „En itt — ugymond Sarolta — sehogy sem tudok önkéntes választást, rokon-, vagy ellenszenvezést észrevenni, hanem inkább természeti szükségességet látok, sőt ezt is alig, mert utóvégre is talán csak az alkalom műve az egész. Az alkalom idézi elő a viszonyokat épp úgy, mint a tolvajokat; és ha önnek természeti testeiről van szó, akkor szerintem a választás csupán a vegyész akaratától látszik függeni, aki a lényeket összehozta.”

Ez más szavakkal annyit jelent, hogy a szervezeten anyagok életnyilvánulása, egymáshoz való viszonya, nem a szabad akarat, az önkényes elválkozás, hanem a kémiailag előre kiszámítható külső befolyások eredménye.

Az ember az ő nagy önzésében és elfogultságában sok minden tulajdonságot hajlandó megtagadni a természet más lényeitől, holott az ő egyediség és természeti egész mivoltját is más, az általa lekö

csinyelt
tétélezi é

A lét
nőbbek k
korlátolt
vánulás
ványorszá
hogy a s
kal bíró
van. Mi
tünemény
változhat
ményeket
veszszük
az állat-
fonálként

A t
A k
Nag
A c
All
Egy

Görté
jus 1-én
lagarak
nehéz 130
Öreg 300
fill. Szerb
életsulye
Egységár
Kőbányár
32527 dr
— egyéb
Elhajítás
drb, belfő
tartomány
jorországi
— drb
szállások
hulla —
sen 1474
részenys

Bécsi v
köztük 47
héz 117-
92-120

Dresd
darab vi
56-63 u
suly szer
Berlin
sertés. A
husos 55
— márka

Vetőn
időjárás
többfelől
Karmányv
mányrepá
állni. A l
nincs bef
lönösen i
Luczerna
vén érke
mag kele
mult hete
mag egy
tételen k
árként l
korona, l
czerna b
36-40 k
muharma

Szén-
sitása.) A
behozatal
zépminős
muhar 42
szalma 2
fuvaronk
4 — koro
kg.-ként

Petro
ság gyár
nál a k
füme W
rona, fu
28.50 kor
ges göng
szállitva
gábbak.

Ásv
vénytárs
nagyban

csinyelt lények alkotó és irányító hozzájárulása föltételezi és szabja meg.

A létért való küzdelem s ennek folytán a kitünőbbek kiválása, a külső befolyások és viszonyok által korlátozott önkényes mozgás és érzés és akaratnyilvánulás föltalálható tehát az állat-, növény- és ásványországokban egyaránt, szülő bizonyosságuk annak, hogy a soknemű s egymástól eltérő tulajdonságokkal bíró földi lények közt rokonsági összeköttetés van. Minél tovább vizsgálja az ember a természet tünetmennyeit, annál jobban megismerkedik azokkal a változhatatlan örök törvényekkel, amelyek ama tünetmennyeket létrehozzák és szabályozzák, s csodálattal vesszük észre azt a harmónikus összefüggést, amely az állat-, növény- és ásványország alakjain vörös fonálként húzódik végig... Mert

A természetben mindenütt összhang van
Akár a kicsinyben, akár a nagyban.
Nagy és kicsiny: mind összeműködik,
A csillagtól le a földgöngyig.
Állat, növény, ásvány, minden anyag;
Egymással szép rendszerben állanak.

Kemenczy Kálmán.

Üzleti hetiszemle.

Törtésvásár. Budapest-Kőbánya, 1908. május 1-én. Az üzlet csendes volt. Heti átlagárak magyar válogatott áru 320-380 kilogr. nehéz 130-131 fill. 280-300 kgr. nehéz, 132-134. Öreg 300 klg. tuli - fillér, vidéki sertés - fill. Szerb - fill. tiszta klg.; páronként 45 klg. ételsúlylevonás és 4 százalék engedmény szokásos. Egységárak: Tengeri új K 13.70. Árpa K 15.60 Kőbányán átvéve. Helyi állomány: Ápril. 24-én maradt 32527 drb. Felhajtás: Belföld 2537 drb. Szerbiából - egyéb államokból - drb, összesen 35064 drb. Elhajtás: Budapesti fogyasztásra (I-X. ker.) 342 drb, belföldre 659 drb, Bécsbe 209 drb, osztrák tartományokba 130 drb, német birodalomba (Bajorország) - drb, egyéb országokba (Hévízia) - drb, a szappangyárban feldolgoztatott 6 a szállásokban elhullott drb, wagonokból kirakott hulla - drb borsókásnak találtatott drb összesen 1474 drb, maradt állomány 33590 drb. A részvénytársaságokban elhelyezve 5524 drb van.

Bécsi vásár: április 28. Felhajtás 10723 drb sertés, köztük 4759 drb lengyel. Üzlet változatlan volt. Nehéz 117-120 fill. közép nehéz 110-116 fill. sülőd 92-120 fill. 100 kgr.-ként elevensúlyban.

Dresdai vásár: április 13. A vásáron volt 2882 darab vidéki és - drb, magyar sertés; előbbieik 56-63 utóbbiak - márkán keltek; 50 kg. eleven súly szerint.

Bertini vásár: április 25. Felhajtás 10059 darab sertés. Az üzlet sima volt. Finom husos 56-57 husos 55-56, silányabb 52-54 szalonna sertés - márká.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.) Az időjárás nagyon kedvez a vetőmagoknak és mint a többfelől érkező tudósításokból látszik, az összes takarmányvetések szépen kikelték, ugy. hogy takarmányvetést kivéve, pótvetések szükséges nem fog beállni. A legészakibb tájakon a répmag vetése még nincs befejezve és számos rendelés érkezik még különösen impregnált fajokra. Élénk forgalma volt a luczernamagnak, amelyből, minthogy behozatal révén érkezett, megint elegendő készlet van. Muharmag kelendősége lényegesen nagyobb volt, mint a múlt héten, ára azonban nem változott. Vöröslohernag egy külföldi cégnek konzignációban itt lévő tételén kívül, teljesen elfogyott. - Jegyzések nyers-árúknál 100 kilogrammonként: Vörös löherre 200-210 korona, luczerna világos szemű 160-170 korona, luczerna barnás szemű 150-155 korona, bihorherre 36-40 korona, baltaczim hámozott 74-76 korona, muharmag 16-17 korona.

Széna, szalma, takarmány. (Fuchs József tudósítása.) A hetivásáron széna és szalmában csekély behozatal és mérsékelt kereslet volt. Eladatott: középminőségű, jobb és elsőrendű széna 3-3.80 kor., muhar 4.25 koronáig, alom szalma 2.35 korona, zsup-szalma 2.90 korona, szecska 3- korona per 50 kilo fuvaronként házhoz szállítva. Préselt széna 3.60-4- korona, préselt szalma 1.80-2- korona 50 kg.-ként a jözsefvárosi pályaudvaron.

Petroleum. A Kőolajintézet részvénytársaság gyártmányainak árjegyzése nagyban eladásoknál a következők: fumei kristály-kőolaj 36.50 korona, fumei White-Star kőolaj (háromcsillagos) 32.50 korona, fumei Standard-White kőolaj (kétszillagos) 28.50 korona. (Az árak 100 kg. tisztasúlyért tényleges göngysúlylyal, hordóstul Budapestre bérmentve szállítva értendők.) Egyes hordók 1 koronával drágábbak.

Ásványkőolajok. A Kőolajintézet részvénytársaság kőolaj-gyártmányainak árjegyzései nagyban eladásoknál a következők: Fumei 0. számú

tisztítóolaj 20 korona, fumei 1. számú orsóolaj 30 korona, fumei 2. számú könnyű gépolaj 34 korona, fumei 3. számú nehéz gépolaj 40 korona, fumei 4. számú vulkán (henger) olaj 20 korona, fumei 5. számú fénytelen olaj 24 korona, fumei 6. számú kiváló nehéz gépolaj 42 korona, hengerolaj, sötét 68 korona, 00 jegyű hengerolaj világos 73 korona. (100 kg. tisztasúlyért, hordóstul, valódi göngysúlylyal, Budapestre szállítva).

Kőolaj. Az „Apolló” kőolajintézet részvénytársaság jegyzései a következők: Lilliom-királyolaj 40 korona. Háromsziv kőolaj 32 korona, Csillagkereszt kőolaj 31 korona, tiszta sulyu 100 kg.-ként, hordóval együtt, 20 százalék vagy tiszta göngysúlyszámitással, Pozsonyban átvéve, készpénzben engedmény nélkül. III. Apolló könnyű gépolaj 30 korona, VI. Apolló nehéz gépolaj 42 korona. Apolló hengerolaj 60 korona, tiszta sulyu 100 kg.-ként, hordóval együtt, tiszta göngysúlyszámitással, Pozsonyban átvéve, fizetendő készpénzben 2 százalék engedménnyel, vagy 4 havi váltóra.

Szerkesztői üzenetek.

Szépségverseny. Nincs annak kérem semmi értelme, hogy külföldi mintára nálunk is szépségversenyeket rendezzenek. Nincs pedig azért, mert az ítélet sohasem igazságos. A bírálatot nem lehet se zsűrire, se a nagyközönségre bízni, mert nincs a földkerekségen oly viruló szépségű hölgy, kiből egyesek csúfító hibáikat ne fedeznének föl - föltéve, hogy természetbeni szépségről van szó, mert nagyon sokszor, sőt a legtöbb esetben fényképek után pályáznak a dícsőségre - és nagyon sok szépség egyáltalában nem mondható leány, vagy asszony van, kit a bájj, grációzitás, vagy egyéb más mellékkörülmény érdekneklüli széppé tesz. Tegyük föl, hogy Magyarországon szépségversenyt rendeznek, szóval azt akarnák eldönteni, hogy ki a legszegebb nő itten nálunk? Lehetséges volna-e ez? Alapjában nem. Mert ha pályázatot hirdetnek, akkor eredményképen minden valószínűség szerint azt fogják mondani, hogy a - pályázók között ez és ez a hölgy nyerte az első díjat. S okvetlen rásütli a nagyközönség, hogy a nyertes Magyarország legszegebb nője. Hol lenne itt az igazság? Hátha az erdélyi bérczek közt tanyázó pásztor leánya a fényes csillag, mely legszegebben tündökölt az elhagyatottság éjszakáiban? Különbösen sem kell szépségversenyeket rendezni, mert azok ugyis maguktól rendeződnek, különösen a farsangi bálók idején. S fogadni mernék, hogy szépségverseny esetén ön az ideáljának itélne oda az első díjat.

Sz. J. Berlin. Méltóztassék a konzulátushoz fordulni.

Nem közölhetők: Piros pipacs. A bernáthegyi remete. Álom volt, édes álom... Virít a virág... A kis Robinson.

Új élet. Nem tartjuk helyesnek. A leány mindössze 15 éves, tehát abban a korban van, hogy vaimi kevés fogalma lehet a nagyvilági életről s ennek a lépésnek a következményeiről. Miért akarna egy 15 éves viruló leány a kolostorba lépni? Elkeseredésből, csalódásból, vagy valami nagy csapás okozta fájdalom miatt? Lehet egy 14 esztendőes leány elkeseredett? Lehet csalódott? Valami nagy csapás okozta fájdalom sem bántathatja, mert szülei, hozzátartozói élnek, mindene meg van, amire vágyik. Legalább erre vallanak a jelen esetben fennforgó körülmények. Minden leány életében vannak pillanatok, midőn két szélsőségi pálya között akar választani. Vagy apácák, vagy színésznők akarnak lenni. A jelen eset a zárdai nevelés természet szerű következménye. A romantikusság hálójába minden bakki belekerül. Önfeláldozás merülnek az élet titokzatos mélységeibe s nem lévén meg a tiszta látóképességük, félremagyaráznak mindent, ami felnőttek, feleltettek szemében sziniszágóság. Sokszor a legneveltegebb dolgokat homály jelentőségűeknek hiszik, szóval hiányzik az ítélőképesség. Nagyon természetes, hogy egy 14 esztendőes, de még egy 18-19 éves leány sem elég érett arra, hogy önmagától s véglegesen el tudja határozni: apácza legyen-e vagy se? A kolostorból való kilépésnek van ugyan tisztességes módja, főképen a fiatalabb korban s a hit minden sérelme nélkül le lehetne tenni az apácza-köntöst. Csak hogy az apácza-kolostorban töltött éveknél nyoma maradjon a lélekben mindörökké. Bármily meglegedett vagy boldog lesz is a kilépett apácza, nagyon gyakran lesznek percek és órák, amikor mardosni fogja a lelkiismeret azért, hogy szakított azzal az étellel, amelyre önként vállalkozott. Nagyon megfontolandó kérdés tehát, hogy legyen-e valaki apácza, vagy se?

H. L. I. Az anyakönyvi hivatalnak kötelessége a névmagyarosítási kérvény leadása és engedélyezése közben született gyermek keresztnevelét az engedély

felmutatása mellett kijavítani, minden különösebb és formális kérvényezés nélkül. 2. Azokat a bizonyítványokat kötelesek visszaszámaztatni.

N. L. Boroscebes. Magyar vörös kereszt sorsjegye nem nyert.

Lapunk legrégibb olvasója. A török sorsjegyeknek évente két húzása van, a terminus azonban sohasem biztos. A kért sorsjegyek utánanézettünk, de még nem nyert.

Telefonos. A fölvételért a budapesti posta- és táviró-igazgatóságnál oly legalább 18 és legfölebb 40 éves nők jelentkezhetnek, akik négy polgári osztályt végeztek s a telefon-előfizetők névjegyzékét kitűnően ismerik. Czélszerű, ha a pályázó már egy félévvel előbb jelentkezik az igazgatóságnál és csak akkor kezd meg a próbaszolgálatot, amikor az igazgatóságtól kapott utbaigazítás szerint már mindent megtanult. A próbaszolgálat rendszeren csak két évig tart. A szolgálat naponta hat óra hosszat tart. Fizetés 50-60 korona havonta.

Cs. L. né Budapest. A Revue de Hongrie című folyóiratot Budapestben szerkesztik. Az első számban Ambrus Zoltánnak, a másodikban pedig Mikszáthnak jelent meg egy novellája. Ezenkívül még egy angol folyóiratot is szerkesztenek a fővárosban, czime: Hungary.

P. A. Győr. Az, hogy minden 24 éves, irni, olvasni tudó ember beleszólhasson az ország dolgainak intézésébe. Már, hogy ért-e hozzá, más kérdés.

Különös történet. Ugyesen forgatja a tollat, stilusa se rossz, az írói biztosság azonban még hiányzik belőle. Hosszabb gyakorlat után talán közölhetőt is fog irni.

Kolozsvári előfizető. Az ilyen éretlenkedésekre nem szokás reagálni. Ne is vegye őket észre.

Iskola. Rákosiálva. 1. A zeneiskola felállításához nem kell engedély. 2. Czégtáblát kiüggeszteni szabad. Ez a rendőrségnél bejelentendő s díjzétessel jár. 3. Ez vitás, vajon bizonyítvány kiállításához joga van-e. Értésítőt azonban mindenesetre adhat; ez pedig csak czimbéli különbség. Hangversenyt is rendezhet növendékeivel.

F. László. N-d. Pál apostol zsidó családból származott, tarsusi polgár, ki taga volt a római birodalomnak s így római polgári jogot élvezett. Oly környezetben nevelkedett, mely előtt a görög műveltség nem volt idegen. Műveltségén görögös elemek is meglátszanak ugyan, de alapjában véve mégis a zsidó rabbi műveltsége volt. Fiatal korában gyűlölte Jézust, mint lázadót és hazug Messiást, de később annál buzgóbb híve lett. A damaskusi uton egész lénye mély és gyökeres változatlan ment keresztül, amely változás a maga nemében páratlan az egész világ történelmében. Krisztus által egy új világ nyílt meg előtte. Eddigi élete csak küzdés volt jutalom nélkül, ut czél nélkül, nehéz robot munka s be nem teljesedő sóvárgás. Ennek a megváltozását találta meg hitében. Az apostol tudja, hogy ez az új élet az isteni kegyelemnek ajándoka, s ez a tudat Pál vallásos jellemének egyik legerősebb oldala. Meg van győződve róla, hogy ez a változás egy csodának eredménye. Az Ur Isten s az Ur Jézus minden, a gyarlandó ember semmi. Az isteni kegyelemek végzetlen ereje és a saját gyengeségének érzése Pál apostol vallásos jellemének két alapvető pontja, amely kiérzik minden leveléből, egész életművéből.

Érdeklődő. Az országgyűlési választói jog alapja- Magyarország alkotmánya szerint, az állampolgárság. Két oldala van: cselekvő és szüvedő választói jog. Szüvedő választói jog alatt értjük a jogi képességet az országgyűlés tagjává letenni. Mig a cselekvő jelenti a jogosultságot képviselőt választani az országgyűlésbe. A választói jogot először az 1848. V. és az erdélyi 1848: II. t.-cz. szabályozta. A most említett törvényeket, azok alapvelele alapján ugyan, de lényegesen módosította az 1874: XXXIII. t.-cz. Ez a törvény ugyanis megadta a választói jogot olyanoknak, akik azzal 1874. előtt nem bírtak, másoktól pedig, akik eddig azzal bírtak, elvette. Továbbá az 1874. évi törvény különbséget tett a választói jog bírása és gyakorlása között is. Mert lehetnek olyanok, akiknek van ugyan választói joguk, de bizonyos körülményeknél fogva e jogukat nem gyakorolhatják.

Kertészkedő. 1. Valamint a szabadban minden gyümölcsnek van ellensége, amelylyel szemben védeni kell azt, éppen ugy szorul védelemre az edényekben nevelt gyümölcs is, csak hogy itt könnyebben eszközölhető ez, mert a cserepes gyümölcsfák könnyebben lehet ápolni. A cserepes gyümölcsfa nem okoz a laikusnak több fáradságot és munkát, mint más egyéb növények, tetszés szerinti nagyra nevelhetők, sőt oly magasra és nagyra, hogy a napnak fekvő erkélynek árnyékot nyújtsanak, minden évben bőven és pompásan virágnak és azokívül gyümölcsöt is teremnek. Egy előnyvel tehát gazdagabbak, mint más növények, melyek nem teremnek gyümölcsöt és ennek folytán joggal méltók az ajánlásra és a terjesztésre. 2. Ami a beteg fákat illeti, I. Beauverie a következőket javasolta. Nagyobb fákat ajánlatos visszanyesni, falkolában azonban okvetlenül övön-tézkedéseket kell tenni. Minthogy a betegség csaknem mindenkor a megnyesett vesszőkön és galyakon kezdődik azért szükséges: 1. már télen a metszési sebhelyeket faviaszszal vagy egyéb alkalmas tapaszszal bevinni, vagy pedig valamely gombaölő folyadékkal beecsetelni, olyanformán pl. mint a szőlőfenésedés ellen szokásos; minthogy azonban a betegség némelykor a leveleken kezdődik és innét a leveles hajtásokon út a törzsre halad tovább, azért 2. amint új levelek jelenek meg, gombaölő hintő porozásokat kell végezteni; ha pedig az időjárás kedvez marad, frásodizban kell a fejlődőbb leveleket porozni. Ha újból száraz idő áll be és meleg lesz, nincs több végszedelm.

